

338.18593
ป ๒๖๗ น

นรบายายางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

20 ก.ค. 2536

ปริญญาบัตร
ของ
ประติษฐ นวลแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์

กุมภาพันธ์ 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

184924

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

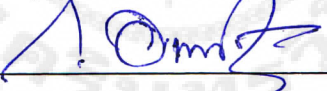

ประธาน
(ดร. วงเดือน นาราสิจจ์)

กรรมการ
(รศ. ณรงค์ พ่วงพิศ)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน
(ดร. วงเดือน นาราสิจจ์)

กรรมการ
(รศ. ณรงค์ พ่วงพิศ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. ถนอม อานามวัฒน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ ๑๔ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทนำ	1
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	14
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	15
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	15
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	15
ข้อตกลงเบื้องต้น	16
วิธีดำเนินการศึกษา	16
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	16
แหล่งข้อมูล	16
1 สภาพปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504- 2524	17
ประวัติความเป็นมาของยางพาราในประเทศไทย	18
ความสำคัญของยางพาราต่อเศรษฐกิจและสังคมประเทศไทย	22
พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503	30
ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	39
2 การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	57
การแก้ปัญหายางพาราระยะยาวของรัฐบาลระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 ...	57
นโยบายแก้ปัญหาด้านการผลิตยางพารา	57
นโยบายแก้ปัญหาด้านการค้ายางพารา	77
การแก้ปัญหายางพาราระยะสั้นของรัฐบาลระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	90

บทที่	หน้า
3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย	
ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	98
การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับยางพารา	89
ระบบการค้ายางพารา	100
ระบบตลาดและวิธีการค้ายางพาราภายในประเทศ	101
ระบบการค้ายางพาราระหว่างประเทศของไทย	111
นโยบายการต่างประเทศของรัฐบาลที่มีผลต่อการค้ายางพาราของไทย	114
องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้า	
ยางพาราของไทย	118
การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร	124
4 ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-	
2524	127
ด้านเศรษฐกิจ	127
ด้านสังคม	132
ด้านการเมือง	132
5 บทสรุป	135
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก	155
ประวัติย่อผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทย	23
2 ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยผู้ผลิตยางพารา รายใหญ่ของโลก ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	24
3 มูลค่าการส่งออกของสินค้าที่สำคัญของไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	25
4 อารขาออกที่กรมศุลกากรเก็บได้จากสินค้าขาออกของไทยระหว่าง พ.ศ. 2504- 2524	28
5 จำนวนผู้ขอรับทุนสงเคราะห์ เนื้อที่ขอรับการสงเคราะห์ปลูกแทน เนื้อที่ที่ได้อนุมัติ และ เนื้อที่ปลูกแทนจริงด้วยวงพันธู์ศ พ.ศ. 2504-2524	40
6 เปรียบเทียบปริมาณการนำเข้าสินค้ายางพาราของประเทศไทยผู้ขายรายใหญ่ของโลก กับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่าง พ.ศ. 2504-2517	116
7 แสดงการผลิตยางพาราของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524	129

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ระดับราคาขายที่ผู้ล้งก์จะซื้อและขายยาง	86
2 วิธีการตลาดยางแผ่นของประเทศไทย	103

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.วงเดือน นาราสิัจจ์ และ รศ.ณรงค์ พ่วงพิศ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และให้กำลังใจด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ถนอม อานามวัฒน์ แห่งภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้ความกรุณารับเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กองจดหมายเหตุนานาชาติ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดสถาบันวิจัยทางกรมวิชาการเกษตร หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณอรทัย-คุณพิชญ์กานต์ นวลแก้ว ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยความอดทนยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น และรุ่นน้อง วิชาเอกประวัติศาสตร์ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณทิพย์วรรณ หอมกระหลบ และคุณนาฎณา บัจจิงคะโต ที่ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้านต่าง ๆ ด้วยความมีน้ำใจ

คุณค่าที่บังเกิดจากปริญญานิพนธ์นี้ ขอมอบแต่บิดามารดาและบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ก่อให้เกิดปัญญาและความรู้แก่ผู้วิจัย ด้วยความรักและห่วงใยตลอดมา

ประดิษฐ นวลแก้ว

บทนำ

ยางพารานับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ของมวลมนุษยและช่วยพัฒนาให้โลกมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านยุทธปัจจัย คมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรม¹ ปริมาณการใช้ยางพาราไม่มีวันลดน้อยถอยลง ตลาดที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่สามารถทดแทนยางพาราได้ทั้งหมด ความจำเป็นและความต้องการใช้ยางพาราก็เพิ่มขึ้นตามพัฒนาการของโลกปัจจุบันด้วย²

การปลูกยางพาราในประเทศไทย เริ่มขึ้นเมื่อพระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ได้ค้นพบพันธุ์ยางพาราจากป็นังมาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรังใน พ.ศ. 2444³ ต่อมามีการขยายพื้นที่การปลูกยางพาราออกไป จนกระทั่งยางพาราเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในภาคใต้ ทั้ง 14 จังหวัด และภาคตะวันออก 3 จังหวัด⁴ ในพ.ศ. 2524 มีพื้นที่ปลูกยางพารารวมกันประมาณ 8.87 ล้านไร่ และมีผู้ถือครองสวนยางประมาณ 500,000

¹พัน มาลีวรรณ. "แผนพัฒนาฯ," หอการค้าไทย. 20(5) : 15; พฤษภาคม 2509.

²ใน พ.ศ. 2488 การใช้จ่ายของโลกมีปริมาณ 1,127,500 เมตริกตันและเพิ่มเป็น 3,947,00 เมตริกตันใน พ.ศ. 2503. อ้างอิงมาจาก รัตน์ เพชรจันทร์. ยางพารา. 2514. หน้า 481 - 482.

³สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. รายงานประจำปี 2524.2524. หน้า 5.

⁴จังหวัดในภาคตะวันออก ที่มีการปลูกยางพารา คือ จันทบุรี ระยอง และตราด โดย หลวงราชไมตรี (ปุม บุณศรี) เป็นผู้ค้นพบพันธุ์ยางพาราจากภาคใต้ไปปลูกครั้งแรกที่จังหวัดจันทบุรี ใน พ.ศ. 2454. อ้างอิงมาจาก วิชัย กุศลกุล และคนอื่น ๆ. ที่ระลึกครบรอบ 10 ปี กรมวิชาการเกษตร. 2515. หน้า 110.

ครอบครัว¹ นอกจากนั้นแล้วยางพารายังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมาโดยตลอด เพราะประเทศไทยผลิตยางพาราส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นอันดับ 3 ของโลก² มีมูลค่าการส่งออกของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 โดยเฉลี่ยเป็นอันดับสองรองจากข้าว³ ยางพาราสามารถนำเงินตราต่างประเทศจากการส่งออกเข้าสู่ประเทศในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท⁴ นอกจากนี้แล้วรัฐบาลยังมีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม และภาษีอากรในรูปแบบต่าง ๆ จากการส่งออกยางพาราอีกส่วนหนึ่งด้วย⁵

นโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ก่อน พ.ศ. 2504 ส่วนใหญ่จะเน้นการขยายพื้นที่การผลิตให้มากขึ้น⁶ แต่เนื่องจากพันธุ์ยางพาราส่วนมากที่ใช้เพาะปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมืองและเทศรณีย์

1สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. เล่มเติม. หน้า 8.

2รองจากมาเลเซีย และอินโดนีเซีย

3ในบางปี เช่น พ.ศ. 2503 มูลค่าการส่งออกยางพาราสูงกว่าข้าว คือ ข้าวมีมูลค่าการส่งออก 2,569,818,102 บาท แต่ยางพารามีมูลค่าการส่งออกถึง 2,579,352,564 บาท

ที่มา : Annual Statement of Foreign Trade of Thailand B.E. 2503.
อ้างอิงมาจาก วิจิต กาฬกาณจน์. นโยบายการผลิตและการค้ายางพาราในภาคใต้ของไทย พ.ศ. 2444-2503. 2528. หน้า 289.

4พ.ศ. 2504 ยางพารามีมูลค่าการส่งออก 2,130 ล้านบาท และ พ.ศ. 2524 เพิ่มมูลค่าการส่งออกเป็น 10,841 ล้านบาท

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

5ผู้ส่งออกยางพาราไปจำหน่ายต่างประเทศ ต้องเสียค่าธรรมเนียมและภาษีอากรในการส่งออก คือ ค่าธรรมเนียมผ่านด่านกิโลกรัมละ 0.02 บาท ค่าอากรขาออกตามกฎหมายภาษีอากรซึ่งประกาศทุก 15 วัน และค่าสงเคราะห์ปลูกแทนตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503

6วิจิต กาฬกาณจน์. เล่มเติม. หน้า 243.

การผลิตก็ยังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก จึงทำให้ขีดความสามารถในการผลิตยางพาราของไทยอยู่
 วนสัดส่วนที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการใช้ยางของโลกที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นทุกปี¹ อนึ่ง
 ถ้าประเทศผู้ผลิตยางพาราทั้งหลาย ยังไม่สามารถเพิ่มผลผลิตในปริมาณที่มากเพียงพอกับความต้องการ
 การของตลาดโลก ก็จะทำให้เกิดการขาดแคลนยางพารา จนเป็นเหตุให้ราคายางพาราสูงมาก
 เกินไป ประเทศผู้ใช้อายางก็หันไปใช้ยางเทียม² มากขึ้น และจะมีผลเสียต่อการผลิตตลอดจนการค้า
 ยางพาราในประเทศไทยด้วย³ ดังนั้นเพื่อให้การผลิตยางพาราของไทยสอดคล้องกับความต้องการ
 ใช้อายางของตลาดโลก และเพื่อพัฒนาอาชีพการทำสวนยางให้เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ
 ไทย ตามคำแนะนำของคณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลก⁴ รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติ

1พ.ศ. 2489 ประเทศไทยผลิตยางพาราได้ 13,750 เมตริกตัน ในขณะที่ปริมาณการ
 ใช้อายางของโลกสูงถึง 1,467,500 เมตริกตัน ครั้นใน พ.ศ. 2503 ประเทศไทยผลิตยางพารา
 ได้ 170,655 เมตริกตัน การใช้อายางพาราของโลกก็เพิ่มปริมาณเป็น 3,947,000 เมตริกตัน

ที่มา : Thailand Rubber Production and Export 1904 - 1971 และ
 International Rubber Study Group, Rubber Statistical Bulletin อ้างอิงมาจาก
 วิชิต กาฬกาญจน์. เล่มเติม. หน้า 300, 308.

2ยางเทียม หมายถึง ยางที่ผลิตจากการสังเคราะห์ของที่เหลือใช้จากผลิตภัณฑ์น้ำมัน
 ปิโตรเลียม

อ้างอิงมาจาก พัน มาลีวรรณ. เล่มเติม. หน้า 16 - 17.

3รัตน์ เพชรจันทร์. "สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตของยางพารา", กสิกร. 30
 (3) : 231 ; พฤษภาคม 2500.

4ในระหว่าง พ.ศ. 2500 - 2501 คณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลกซึ่งประกอบด้วย
 ด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ 9 คน มี นายปอล ที. เอลส์เวิร์ท (Paul T. Aleswerth) เป็น
 หัวหน้าคณะ และมีนายจี.เอช.เบคอน (G.H. Bacon) เป็นที่ปรึกษาการเกษตร ได้เดินทางเข้า
 มาสำรวจภาวะเศรษฐกิจของไทย และเสนอโครงการพัฒนาการรัฐสำหรับประเทศไทย

ดูเพิ่มเติม คณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลก. โครงการพัฒนาการรัฐสำหรับ
ประเทศไทย. แปลโดย สุภาพ ยศสุนทร และคนอื่น ๆ. 2503. หน้า 85 - 86.

กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2503 เป็นต้นไป¹

พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 มีวัตถุประสงค์สำคัญในการหาทางช่วยเหลือการผลิตยางให้แก่เจ้าของสวนยาง ด้วยวิธีการเก็บเงินจากผู้ส่งออกยางพาราแล้วคืนให้แก่เจ้าของสวนยางในรูปของการปลูกแทน คือ เจ้าของสวนยางจะปลูกยางพันธุ์ดีด้วยการโค่นต้นยางเก่าทิ้ง แล้วรัฐบาลก็จะช่วยเหลือโดยการมอบเงินให้เป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกแทน เจ้าของสวนยางไม่ต้องคืนเงินจำนวนนี้แก่รัฐบาลแต่ประการใด² และเพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีอิสระในการปฏิบัติงาน รัฐบาลจึงจัดตั้งสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์การทำสวนยางเพื่อรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการปลูกแทน³ โดยเริ่มมีการอนุมัติให้เจ้าของสวนยางทำการปลูกแทนได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา⁴

ใน พ.ศ. 2504 นับว่าเป็นจุดเปลี่ยนแปลงนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยที่สำคัญ กล่าวคือ เปลี่ยนแปลงจากนโยบายขยายพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต มาเป็นการส่งเสริมให้ชาวสวนยาง

¹"พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503" ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 77 ตอนที่ 73. หน้า 688 - 704. 6 กันยายน 2503.

²สุวรรณ ทิพยกุล และคนอื่น ๆ . การศึกษาเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์ยางธรรมชาติของประเทศไทยในปัจจุบัน. 2512. หน้า 4.

³"พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503". เล่มเดิม. หน้าเดิม.

⁴อรณา คันสนะกุล. การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนจากการปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดีในประเทศไทย. 2524. หน้า 45.

เพิ่มผลผลิตในพื้นที่เพาะปลูกเดิมให้สูงขึ้นด้วยการปลูกแทน¹ หนึ่ง พ.ศ. 2504 ยังเป็นปีที่รัฐบาลกำหนดนโยบายขยายการไถนแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก (พ.ศ. 2504-2509) ซึ่งได้ต่อเนื่องนโยบายเดิมจนถึงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ (พ.ศ. 2520 - 2524) ไว้อย่างชัดเจน โดยเน้นการปลูกแทนและปรับปรุงพันธุ์ยางพาราเพื่อให้ผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น

ปัญหาเกี่ยวกับยางพาราของไทยในช่วง พ.ศ. 2504 - 2524 ที่เป็นปัญหาสำคัญก็คือ ปัญหาการผลิตและปัญหาการค้ายาง ในด้านการผลิต ปัญหาหลักก็คือ เจ้าของสวนยางส่วนใหญ่มักรังเกียจผลิตยางพาราโดยใช้ต้นทุนสูง และผลิตยางที่มีคุณภาพต่ำ เนื่องจากผู้ถือครองสวนยางส่วนมากจะเป็นสวนยางขนาดเล็ก² ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตยางที่ถูกต้อง³ และไม่มีแรงจูงใจในการปลูกแทน⁴ นอกจากนี้บางปี เช่น พ.ศ. 2512 มีการประกาศปิดสวนยางห้ามกรีดยาง

¹ เนื่องจากยางพันธุ์พื้นเมืองให้ผลผลิตเพียงปีละประมาณ 70-80 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ยางพันธุ์ดีที่ได้รับการส่งเสริมให้ปลูกแทนโดยกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจะได้ผลผลิตสูงกว่าถึงปีละประมาณ 250 - 350 กิโลกรัมต่อไร่

อ้างอิงมาจาก กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. รายงานประจำปี 2523. 2523.

หน้า 5.

² สวนยางขนาดเล็ก คือ สวนยางที่มีเนื้อที่ไม่เกิน 50 ไร่

อ้างอิงมาจาก "พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503". เล่มเดิม.

หน้าเดิม.

³ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2. คณะกรรมการแก้ไขภาวะการค้ายางตกต่ำ (7 ธันวาคม 2510 - 2 เมษายน 2512).

⁴ เนื่องจากการปลูกแทน ทำให้เจ้าของสวนยางต้องขาดรายได้จากการกรีดยางนาน 5-6 ปี จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ. 2509 ประเทศไทยมีสวนยางเนื้อที่ประมาณ 4.5 ล้านไร่ เมื่อสิ้นปี 2509 มีการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีเพียง 239,610 ไร่ เท่านั้น

อ้างอิงมาจาก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/1. การประชุมเรื่องการค้ายางตกต่ำ (14 มีนาคม 2510 - 12 มิถุนายน 2511).

เพื่อเรียกค่าคุ้มครองจากเจ้าของสวนยางของขบวนการโจรก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ ในภาคใต้¹ และการประกาศห้ามบุคคลออกนอกเคหสถานในยามวิกาล ระหว่างเวลา 19.00 - 06.00 น. ของรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2519 - 2520 ก็เป็นสาเหตุให้ชาวสวนยางไม่สามารถออกไปกรีดยาง ในช่วงเวลาที่ต้นยางให้น้ำยางมาก² ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นผลให้เกิดการผลิตยางพาราไม่สามารถทำได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

สำหรับปัญหาด้านการค้ายางพารา ประเทศไทยต้องประสบปัญหาการค้ายางพาราดกต่ำ และไม่มีเสถียรภาพมาตลอด เพราะยางพาราของไทยส่วนใหญ่ผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ³ เมื่อราคายางพาราในตลาดโลกตกต่ำตามสภาพทาง การเมืองและ เศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปเช่น การผลิตยางเทียมของประเทศอุตสาหกรรมเพิ่มปริมาณสูงขึ้น⁴ การทุ่มขาย

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/3. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้ายางตกต่ำ (26 ธันวาคม 2511 - 2 เมษายน 2513).

² ชาวสวนยางส่วนใหญ่จะกรีดยางตั้งแต่เวลา 03.00 น. เป็นต้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างเวลา 04.00 - 06.00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นยางให้น้ำยางมากที่สุด เพราะน้ำยางไม่ถูกความร้อนจากแสงแดดจนทำให้ให้น้ำยางแห้งและหยุดไหล

อ้างอิงมาจาก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.1/28. การปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาความร่วมมือของกองทุนพิเศษสหประชาชาติ (พ.ศ. 2508-2513). และ "ขยายเวลาเคอร์ฟิวในเมืองนครฯ", บ้านเมือง. 18 พฤษภาคม 2520.

³ ประเทศไทยผลิตยางพาราส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศร้อยละ 95 ของผลผลิตทั้งหมด

⁴ พ.ศ. 2505 ปริมาณการผลิตยางเทียมทั่วโลกมีปริมาณ 2,240,000 เมตริกตัน ในขณะที่ยางพาราผลิตได้ 2,130,000 เมตริกตัน และ พ.ศ. 2508 ยางเทียมผลิตได้ 3,015,000 เมตริกตัน แต่ยางพาราผลิตได้เพียง 2,327,000 เมตริกตัน

อ้างอิงมาจาก ประสิทธิ์ เปรมนาวินและคนอื่น ๆ. รายงานการศึกษาและค้นคว้าเรื่อง การปลูกแทน. 2509. หน้า 6.

พาราสุตลาดโลกเกินความต้องการของประเทศผู้ขาย¹ และการปฏิบัติวัฒนธรรมของชนชั้น
กรรมาชีพในสาธารณรัฐประชาชนจีน² ก็เป็นผลให้ราคายางพาราในประเทศตกต่ำลงไปด้วย โดย
เฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ศ. 2510 เป็นปีที่ราคายางพาราในประเทศตกต่ำอย่างรุนแรง³ สถาน
การณ์เกี่ยวกับราคายางพาราตกต่ำได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2514 และกลายเป็น
เป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศไทยในช่วงนั้นด้วย

การที่ประเทศไทยต้องประสบภาวะราคายางพาราตกต่ำอย่างรุนแรง ได้ก่อให้เกิดผล
กระทบที่เชื่อมโยงกันทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ

¹ใน พ.ศ. 2502 สหรัฐอเมริกายางพาราจากกองทุนสะสมยุทธปัจจัย (The
General Service Administration) ออกสู่ตลาดโลกไตรมาสละ 12,500 เมตริกตัน แต่
พ.ศ. 2510 เพิ่มการจำหน่ายเป็นไตรมาสละ 30,000 เมตริกตัน

อ้างอิงมาจาก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.
2/4. การจำหน่ายยางพาราออกจากกองทุนสะสมยุทธปัจจัยของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2509).

²สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศผู้ขายพาราสำคัญของโลก เมื่อเกิดความวุ่น
วายในประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2509 - 2512 อุตสาหกรรมภายในประเทศต้องหยุดชะงักลง
การซื้อยางพาราจากตลาดโลกก็ต้องลดลงด้วย

ดูเพิ่มเติม อิศระธรรม (นามแฝง). "รัฐช่วยได้แบบนี้ตาลูบช่วยคุณการค้าเสนอ
รัฐฯ ปลุกยางพันธุ์ดีสู้ยางเทียมต่อไป", ประชาธิปไตย. 31 เมษายน 2510.

³ใน พ.ศ. 2503 ราคายางในประเทศเฉลี่ยกิโลกรัมละ 11 บาท แต่ในปี พ.ศ.
2510 ราคายางในประเทศลดลงเหลือเพียงกิโลกรัมละ 3.50 - 3.70 บาท

อ้างอิงมาจาก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.
4/1. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้ายางตกต่ำ (14 มีนาคม 2510 - 12 มิถุนายน
2511).

อย่างพารา ซึ่งประสมภาวะราคาย่างพาราตกต่ำ ต้องเดือดร้อนจากสภาพค่าครองชีพที่ถีบตัวสูงขึ้น¹ มีการว่างงานของกรรมกรกรีดยาง² และมีโจรผู้ร้ายชุกชุม³ เป็นเหตุให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดภาคใต้ เรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างรีบด่วน และยื่นกระทู้ถามเรื่องนี้ต่อรัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจร ในสภาผู้แทนราษฎร⁴ สภาพการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลในขณะนั้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ศ. 2514 ปัญหาราคาย่างพาราในประเทศตกต่ำกลายเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาความขัดแย้งระหว่าง นายบุญชนะ อัตถากร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการกับ พ.อ.(พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กรณีสหรัฐอเมริกากระบายยางออกจากกองทุนสะสมยุทธปัจจัย (General Service Administration) สูตลาดโลก แล้วกระทรวงการต่างประเทศไม่ได้นำดำเนินการประท้วงเกี่ยวกับเรื่องนี้⁵ เป็นผลให้ราคาย่างพาราในประเทศตกต่ำ ความขัดแย้งดังกล่าว ก็เป็นประเด็นหนึ่งนำไปสู่การปรับปรุงคณะรัฐมนตรีของรัฐบาล และเป็นแรงกดดันสำคัญที่ทำให้จอมพลถนอม กิตติขจร หารือประหารยึดอำนาจตนเองในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514⁶

การกำหนดนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 นอกจากจะเป็นนโยบายที่ดำเนินการตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่ยังมีอิทธิพลต่อการกำหนด

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ (14 มีนาคม 2510 - 12 มิถุนายน 2511).

²เนื่องจากเจ้าของสวนยางเล็กจ้างกรีดยาง เพราะผลผลิตไม่คุ้มกับค่าจ้าง

³"ยางราคาคดกึ่งแก้ไขปัญหาโจรผู้ร้ายชุกชุม", เดลินิวส์. 10 กันยายน 2510. และ "แนะรัฐประกันราคายาง", สยามรัฐ. 20 กรกฎาคม 2514.

⁴"ราคายางตกต่ำ", ข่าวสารการพาณิชย์. 37(9):20; 9 เมษายน 2513.

⁵"บุญชนะดึงกระทรวงต่างประเทศที่ไม่ประท้วงสหรัฐฯ กรณีทุ่มยางสู่ตลาดโลกว่าชาติอื่นประท้วงกันทั้งนั้น", สยามรัฐ. 18 กรกฎาคม 2514.

⁶ณรงค์ พ่วงพิศ. การเมืองไทย : ความเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน. 2530. หน้า 344 - 346.

นโยบายของรัฐบาลด้วย ได้แก่ ระบบการค้ายางพาราภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งประกอบด้วยพ่อค้าคนกลางหลายระดับ ทำให้ตลาดยางพารามีลักษณะเป็นตลาดของผู้ซื้อ¹ สำหรับการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ที่มีการปลูกยางก็ยังไม่มีความสะดวกราคาค่าขนส่งจึงตกเป็นภาระของผู้ผลิตยางพารา² สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยซึ่งมีบริษัทรับซื้อยางเป็นสมาชิกอยู่ สามารถสร้างเงื่อนไขเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพาราต่อรัฐบาลได้³ อนึ่ง นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยที่ผูกพันอยู่กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกา เป็นผลทำให้ไทยต้องเสียประโยชน์จากการค้ายางกับกลุ่มประเทศสังคมนิยม⁴ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นผู้ซื้อยางพารารายสำคัญ นอกจากนั้นแล้วการที่ยางพาราเป็นสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศผู้ผลิตยางพารา ประเทศผู้ผลิตยางเทียม และประเทศผู้ใช้อย่าง รัฐบาลจึงต้องกำหนดนโยบายยางพาราให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องยาง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการผลิตยางพารา ยางเทียม และผู้ใช้อย่างทั้งสองประเภทด้วย องค์การเหล่านี้ได้แก่ องค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ (United Nations Conference of Trade And Development or UNCTAD) องค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ

¹ธนาคารกสิกรไทย. ยางพารา. 2525. หน้า 89.

²กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. รายงานผลการศึกษาวิจัยยางพารา. 2520. หน้า 91.

³ตัวอย่างเช่น การขอลดภาษีขาออกอย่างถาวร และการนำเข้ายางจากอินโดนีเซียเข้ามารีดเป็นยางเครพของพ่อค้ายาง เป็นต้น

อ้างอิงมาจาก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.9.11.4/4. กรรมการยาง (22 มกราคม 2513 - 16 กรกฎาคม 2513).

และ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.11/3. การนำเข้ายางจากอินโดนีเซียเข้ามารีดเป็นยางเครพ (พ.ศ. 2507).

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/3. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ (26 ธันวาคม 2511 - 2 เมษายน 2513).

(International Rubber Research and Development Board or IRRDB) และสมาคมกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries or ANRPC) เป็นต้น

จากปัญหายางพาราที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2504 - 2524 นั้น รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายแก้ปัญหาทั้งระยะยาวและระยะสั้น

การแก้ปัญหาในระยะยาวนั้น ใน พ.ศ. 2508 รัฐบาลได้ลงนามในโครงการความร่วมมือระหว่างกรมกสิกรรมกับกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ ตามโครงการพัฒนาฯ ระหว่าง พ.ศ. 2508 - 2513¹ และต่อระยะเวลาโครงการไปอีก 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2514 - 2518² เพื่อดำเนินการวิจัย ผักกอกบวม สาธิตและปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานและทางวิชาการเกี่ยวกับการผลิตยางของไทย จัดตั้งโรงงานผลิตยางแท่งเพื่อสาธิต ใน พ.ศ. 2512 เพื่อปรับปรุงคุณภาพการผลิตยางพารา และเพื่อพัฒนารูปแบบการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงงานผลิตภัณฑ์ยาง³ ตลอดจนการดำเนินงานตามโครงการเร่งรัดการส่งเสริมการปลูกแทน ตั้งแต่ พ.ศ. 2512-2523⁴ เพื่อให้การผลิตยางพาราของไทยมีต้นทุนที่ต่ำลง สำหรับการแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำ รัฐบาลได้ลงนามในข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ

¹ "ลงนามในแผนดำเนินงานพัฒนาฯ มุ่งเพิ่มผลผลิตยางธรรมชาติ", ข่าวพาณิชย์ รายวัน. 19 มกราคม 2508.

² กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.2/33. การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนาฯ (พ.ศ. 2512 - 2513).

³ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/4. กรรมการยาง (22 มกราคม 2513 - 16 กรกฎาคม 2513).

⁴ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. การประชุมเรื่องการค้าภาวะการค้าอย่างตกต่ำ (14 มีนาคม 2510 - 12 มิถุนายน 2511).

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทาสวนยาง. เล่มเติม. หน้า 6.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ (พ.ศ. 2520 - 2524). 2520. หน้า 343.

ของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (ANRPC) ใน พ.ศ.2519¹ และเข้าร่วมเป็นภาคีโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติขององค์การความร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ (UNCTAD) ใน พ.ศ. 2523² ทำให้การจัดตั้งมูลภัณฑ์กันชนยางพารา³ เป็นผลสำเร็จ

ในการแก้ปัญหาในระยะสั้น รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเมื่อเกิดปัญหาราคายางพาราในประเทศตกต่ำ เช่น ใน พ.ศ.2510 ภาวะการค้ายางพาราตกต่ำอย่างรุนแรง รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายยางพารา โดยมีมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเรื่องภาวะราคายางพาราตกต่ำ⁴ เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและแก้ปัญหาเกี่ยวกับยางพาราโดยตรง วิธีการแก้ปัญหาก็คือ รัฐบาลสั่งเลิกเก็บเงินเรี่ยไรจากพ่อค้ายางของหน่วยงานราชการ⁵ ยกเลิกการเก็บภาษีการค้ายาง และลดพิกัด

¹กรมเศรษฐกิจพาณิชย์. รายงานผลการศึกษาวิจัยยางแท่ง. 2521. หน้า 86 - 87.

²ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาวะสินค้าการเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2523. 2523. หน้า 54.

³เป็นการดำเนินงานในเชิงธุรกิจการค้า กล่าวคือ มีการจัดซื้อยางเก็บไว้ในคลังสินค้าในราคาขั้นต่ำที่กำหนดไว้ เพื่อพุงราคายางในตลาดให้สูงขึ้นระหว่างปีที่ผลผลิตล้นตลาด หรือราคาผลผลิตตกต่ำ แล้วเก็บผลิตผลนั้นไว้เพื่อรอให้มีราคาสูงขึ้น จนเกินระดับขั้นสูงที่กำหนดไว้ จึงจะจัดออกจากหน่วยตลาดเพื่อปรับราคายางในตลาดให้ลดลง

อ้างอิงมาจาก จิรภรณ์ สวัสดิ์ศรีรักษ์. การวิเคราะห์โครงการรักษาเสถียรภาพราคาส่งออกยางของภูมิภาคอาเซียน. 2531. หน้า 18.

⁴ต่อมาเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการแก้ไขภาวะราคายางพาราตกต่ำ และใน พ.ศ. 2512 เปลี่ยนเป็นคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยางพารา

⁵ตัวอย่างเช่น การเก็บเงินเรี่ยไรสร้างพระจากผู้ส่งออกยางพาราภิโรกรัมละ 10 สตางค์ ที่จังหวัดนราธิวาส

กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. การประชุมเรื่อง การแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ (14 มีนาคม 2510 - 12 มิถุนายน 2511).

อาหารออกสสำหรับสินค้าภายในอัตราที่ต่ำกว่าเดิม¹ และเมื่อราคาขายพาราในประเทศตกต่ำใน พ.ศ. 2524 รัฐบาลก็ประกาศลดภาษีอาหารออกอีกครั้งหนึ่ง² ทั้งนี้ก็เพราะต้องการให้พ่อค้าขนานาเงินส่วนที่ลดภาษีไปเพิ่มราคารับซื้อยางพาราจากชาวสวนยาง

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพาราที่ขึ้นกล่าวคือ ในด้านการผลิตมีการลดต้นทุนการผลิต โดยการปลูกแทนของชาวสวนยางเพิ่มขึ้น³ และมีการผลิตยางคุณภาพดีในปริมาณมากขึ้น⁴ ขณะเดียวกันการแก้ไขปัญหาราคายางพาราที่สามารถดำเนินการอย่างได้ผล⁵ จึงเป็นผลให้ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพารามีความมั่นคงในอาชีพของตน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจก็ช่วยให้สังคมบริเวณที่มีการทำสวนยางพารามีความสงบเรียบร้อยตามไปด้วย

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/2. ข้อโต้แย้งเรื่องค่าระวางการขนส่งยาง (พ.ศ. 2504 - 2511).

²ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2524. 2524. หน้า 5/12.

³การปลูกแทนในประเทศไทย พ.ศ. 2509 มีพื้นที่ประมาณ 239,610 ไร่ แต่เมื่อสิ้นปี 2524 มีพื้นที่ปลูกถึง 2,954,877.13 ไร่

ที่มา : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

⁴ยางแห้ง ซึ่งเป็นยางที่มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดโลกได้มีการผลิตปริมาณเพิ่มสูงขึ้น คือ ใน พ.ศ. 2512 มีการผลิตเพียง 54 เมตริกตัน แต่เมื่อสิ้นปี 2524 มีการผลิตเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวน 112,553 เมตริกตัน

⁵ตัวอย่างเช่น การแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำใน พ.ศ. 2510 ทำให้ราคาขายเพิ่มจากเดิมอีกกิโลกรัมละ 60 - 70 สตางค์

ดู กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.2/7. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้าขายพาราตกต่ำ (พ.ศ. 2510 - 2511).

กล่าวโดยสรุป นโยบายayangพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 นับว่ามีผลกระทบที่สำคัญต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ตลอดจนประชาชนผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับayangพารา และประเทศชาติส่วนรวม จึงนับว่าเป็นประเด็นที่น่าศึกษาถึง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ วิจิต กาฬกาญจน์¹ เรื่องนโยบายการผลิตและการค้าayangพาราในภาคใต้ของไทย พ.ศ. 2444 - 2503 เป็นการศึกษาตั้งแต่เริ่มมีการปลูกayangพาราในประเทศไทย จนกระทั่งถึงการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนayang พ.ศ. 2503 พบว่ารัฐบาลมีนโยบายขยายพื้นที่การปลูกayangพาราให้เพิ่มขึ้น เพื่อชดเชยรายได้จากการทำเหมืองแร่ดีบุกซึ่งลดลงอย่างรวดเร็ว แต่รัฐบาลยังขาดการส่งเสริมทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี เพราะยังไม่มี การทดลองค้นคว้าอย่างจริงจัง จึงทำให้การผลิตและการค้าayangพาราของไทยล่าช้าอยู่มาก

งานวิจัยของยุพา เลชะกุล² เรื่องการผลิตและการค้าayangพาราของประเทศไทย พ.ศ. 2512 - 2516 พบว่า การผลิตและการค้าayangพาราของประเทศไทยยังมีสภาพที่ล่าช้า เพราะสวนayangในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นสวนayangขนาดเล็ก ผลผลิตจึงเป็นยางคุณภาพต่ำ จึงเป็นปัญหาแก่ชาวสวนayangเป็นอย่างมาก ดังนั้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวสวนayangปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีเป็นส่วนหนึ่งแกปัญหาการผลิตและการค้าayangพาราของไทยได้

¹ วิจิต กาฬกาญจน์. นโยบายการผลิตและการค้าayangพาราในภาคใต้ของไทย พ.ศ. 2444 - 2503. วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2528.

² ยุพา เลชะกุล. การผลิตและการค้าayangพาราของประเทศไทย พ.ศ. 2512 - 2516. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2521.

งานวิจัยของ อรณา คັນสะกุล¹ เรื่องการวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนจากการปลูกแทนยางพันธุ์ดีในประเทศไทย พบว่า การปลูกแทนตั้งแต่ พ.ศ. 2504 - 2521 ยังไม่ทันกับความต้องการของประเทศและเหตุการณ์ของโลก จึงจำเป็นต้องมีโครงการเร่งรัดการส่งเสริมการวิเคราะห์ผลตอบแทนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น เพราะการลงทุนปลูกแทนยางของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางได้ผลตอบแทนสูง

ฯลฯ

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังไม่มีผู้วิจัยเรื่อง นโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 ไว้โดยตรง ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในเรื่องวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายยางพาราก็มีเพียงงานวิจัยของ วิจิต ภาไพกาญจน์ แต่งานวิจัยดังกล่าวศึกษาเฉพาะนโยบายการผลิตและการค้ายางพาราในภาคใต้ของประเทศไทยเท่านั้น จะเห็นได้ว่านโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 เป็นช่วงที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง และงานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับยางพาราในปัจจุบันและอนาคตได้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการผลิตและการค้ายางพาราของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
3. เพื่อศึกษานโยบายการค้าเงินงาน และการแก้ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลอันเกิดจากการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524

¹อรณา คันสะกุล. การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนจากการปลูกแทนยางพันธุ์ดีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524.

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทบทวนถึงสภาพปัญหาการผลิต และการค้ายางพาราของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
2. ทบทวนถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
3. ทบทวนถึงนโยบายการค้าเงินงานและการแก้ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
4. ทบทวนถึงผลอันเกิดจากการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524
5. ผลจากการค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยในปัจจุบันและอนาคต

ขอบเขตของการค้นคว้า

การศึกษานโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 นั้น มุ่งศึกษาเฉพาะนโยบายการผลิตและการค้ายางพาราของรัฐบาลไทย ตั้งแต่รัฐบาลได้เริ่มดำเนินการปลูกแทน ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 ใน พ.ศ. 2504 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) บริเวณที่ทำการศึกษาเป็นบริเวณที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยทั้งหมด 17 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา ภูเก็ต ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ระยอง จันทบุรี และตราด

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบายยางพารา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพารา
 ยางคุณภาพต่ำ หมายถึง การผลิตเป็นยางแผ่นที่มีสิ่งเจือปนและมีความชื้นสูง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ขงพอรอรนการศีกษาคร้งน้ หมายถึง น้ขางและจ้ขาง ก้เนาบแปรรูปจ้ขนต้น 4 รูปแบบ ค้ อ ยางแผ่น ยางเครพ น้ขางจ้ขน และยางแท่งเท่านั้น วมผลถถกัถอศากกรรมเก้ยวกับยาง พอรอรและผลถถกัถอจกต้นยางพอรอร

ว้ถถคานนการศีกษา

การศีกษานเร่องน้ใช้ว้ถถการทางประว้ถถศาสตร้ (Historical Approach) โดย เสนอรายงานแบบพรรณนาว้ถถเราะห์ (Analytical Description)

จ้ขอมถถเก้ใช้ในการว้ถถจ้

นการศีกษาจะจ้จ้ขอมถถเก้เป็นหลักรฐานจ้ขนต้นเป็นสาคัญ และหลักรฐานจ้ขนรองเป็นส่วประกอบ

แหล่งจ้ขอมถถ

1. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
2. หอสมุดแห่งชาติ
3. หอสมุดสถาบันว้ถถจ้ขาง กรมว้ถถการเกษตร
4. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร้
5. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสร้นครนทรว้ถถจรฒ ประสามม้ถถ
6. สถาบันว้ถถบรการ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

บทที่ 1

สภาพปัญหาการผลิตและการค้าอาหารของไทย

ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524

อาหารเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของมนุษยชาติ ในฐานะที่เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านยุทธปัจจัย การคมนาคม การแพทย์ การไฟฟ้า ตลอดจนไปถึงการเกษตร อันเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา ดังนั้นตลาดที่โลกยังมีการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาการใช้อาหารเป็นไปในหลายรูปแบบ เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับมนุษย์ ความสำคัญของอาหารก็เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ดังคำกล่าวที่ว่า "อารยชนเดินด้วยอาหาร"¹ จะเห็นได้ว่าปริมาณการใช้อาหารของประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมันตะวันตก ฝรั่งเศส และอิตาลี รวมกันแล้วมีปริมาณครึ่งหนึ่งของอาหารที่ผลิตได้²

อาหารเป็นพันธุ์ไม้ยืนต้น ที่มีถิ่นกำเนิดในแถบลุ่มแม่น้ำอเมซอนประเทศบราซิล³ ชาวอินเดียนแดงเผ่ามายัน (Mayan) ซึ่งมีถิ่นฐานอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ รู้จักใช้น้ำยางจากต้นยางพารา มาทำเป็นรองเท้าตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2300 และนอกจากนั้นก็ยังมีอินเดียนแดงเผ่าอื่น ๆ อีก ที่รู้จักใช้ประโยชน์จากยางพารา เช่น รู้จักทำผ้าอย่างเอาไว้มันฝนเวลาฝนตก ทำขวดปากแคบไว้สำหรับใส่น้ำดื่ม และทำลูกบอลอย่างไว้เล่นเกมต่าง ๆ สำหรับชาวยุโรปได้เริ่มรู้จักต้นยางพาราเมื่อ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus) เดินทางสำรวจทวีปอเมริกาครั้งที่ 2 ใน

¹ธนาคารกสิกรไทย. ยางพารา. 2515. หน้า 1.

²สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. รายงานประจำปี 2524. ม.ป.ป. หน้า 32.

³Douglas W. Downey et al. New Standard Encyclopedia; Vol.2 (Chicago : Standard Educational Corporation , 1969). p.381.

พ.ศ. 2036 ต่อมาได้มีการคิดค้นคว้าวาวิธีการทำยางพาราให้เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชนเป็นผลสำเร็จ ทำให้ความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนไม่พอใช้ และชาวยุโรปเองก็กลัวว่าการซื้อขายจากอเมริกาใต้อาจมีอุปสรรค จึงหาหนทางที่นำยางพาราไปปลูกยังแหล่งอื่น ๆ ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปเอเชีย ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศคล้ายคลึงกับอเมริกาใต้¹

อังกฤษเป็นชาติแรก ที่ริเริ่มเอายางพารามาปลูกในเอเชียเมื่อปี พ.ศ. 2416 ที่เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย จำนวน 6 ต้น โดย เซอร์ คลีเมนต์ มาร์คแฮม (Sir Clement Markham) แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่ง พ.ศ. 2420 อังกฤษก็ได้นำยางพารามาปลูกในสวนพฤกษชาติสิงคโปร์ 13 ต้น และปลูกใน กัวลาลังกา รัฐเปรัก ประเทศมาลายู² 9 ต้น ต่อมา ยางพาราทั้ง 22 ต้นนี้ ได้เป็นรากฐานที่ทำให้มีการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพในภูมิภาคนี้³

1. ประวัติความเป็นมาของยางพาราในประเทศไทย

การทำสวนยางในประเทศไทย เกิดจากความคิดของพระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตรัง เมื่อครั้งที่ท่านไปดูงานที่ประเทศมาลายูใน พ.ศ. 2442⁴ และเดินทางไปศึกษาวิธีการสร้างทางบนภูเขาของพวกคัทซ์ที่ประเทศอินโดนีเซียใน พ.ศ. 2443⁵ ได้พบการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพของชาวมลายูและชาวอินโดนีเซีย จึงเกิด

¹ภูมิพิชญ์ (นามแฝง). "ใครคือบิดาแห่งยางพาราไทย," เคหการเกษตร. 7(92) : 35 ; กันยายน 2527.

²ต่อมา ประเทศมาลายูเปลี่ยนเป็นสหพันธมาเลย์เซีย เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2506

³ภูมิพิชญ์ (นามแฝง). เล่มเดิม. หน้าเดิม.

⁴วิจิต สุวรรณปริษา. "บิดายางพารากับการกำเนิดยางพาราไทย," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 20(79) : 8 ; กรกฎาคม 2525.

⁵"จุดกำเนิดการปลูกสวนยางในภาคใต้," แลใต้. 5(1) : 19; พฤศจิกายน 2523 - มกราคม 2524.

ความสนใจที่จะนำช่างพารามาปลูกในประเทศไทยบ้าง แต่ครั้งนั้นยังไม่สามารถนำพันธุ์ช่างพารามาปลูกในประเทศไทยได้ เพราะเอกชนเจ้าของสวนยางและรัฐบาลของประเทศเหล่านั้น ต่างก็หวงแหนเมล็ดพันธุ์ช่างพาราเป็นอย่างมาก รัฐบาลอังกฤษในมลายูและสิงคโปร์ถึงกับออกกฎหมายควบคุม มิให้นำส่วนหนึ่งส่วนใดของต้นช่างพารา ที่สามารถใช้ทำพันธุ์ได้ออกนอกประเทศโดยเด็ดขาด ผู้ใดฝ่าฝืนก็จะต้องโทษจำคุก 6 เดือน¹ จนกระทั่ง พ.ศ. 2444 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ได้มอบหมายให้พระสกลสถานพิทักษ์ (คออยู่เกียต ณ ระนอง)² ซึ่งเดินทางไปประเทศอินเดียเพื่อ ให้นำช่างพารามาปลูกในประเทศไทย และครั้งนั้นพระสกลสถานพิทักษ์ก็มีโอกาสนำพันธุ์ช่างพาราโดยเอาต้นกล้าช่างพาราที่มรดกด้วยสายลับน้ำ ทับด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์อีกชั้นหนึ่ง แล้วบรรจุลงในไม้ฉำฉาใส่เรือกลไฟ ซึ่งเป็นเรือส่วนตัวของพระสกลสถานพิทักษ์จำนวน 4 ลัง แล้วรีบเดินทางกลับโดยทันที พระสกลสถานพิทักษ์ได้นำพันธุ์ช่างพารามาปลูกไว้ที่บริเวณหน้าบ้านพักที่ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และจากช่างพารารุ่นแรกนี้พระสกลสถานพิทักษ์ได้ขยายพื้นที่ออกไป จนมีเนื้อที่ปลูกประมาณ 45 ไร่ จึงนับได้ว่าพระสกลสถานพิทักษ์เป็นเจ้าของสวนยางพารารายแรกของไทย³

ต่อมา เมื่อการทำสวนยางพาราในเขตเมืองตรังได้รับผลดี พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ซึ่งดำรงตำแหน่งข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ก็มีความคิดที่จะขยายการทำสวนยางพาราออกไปในทุกเมืองของภาคใต้ ดังปรากฏในรายงานกราบบังคมทูลของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวเสด็จตรวจราชการภาคใต้ลงวันที่ 2 มกราคม ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) ความว่า

¹ วิจิต กาฬกาณจน์. นโยบายการผลิตและการค้าช่างพาราในภาคใต้ของไทยระหว่าง พ.ศ. 2444 - 2503. 2528. หน้า 50.

² พระสกลสถานพิทักษ์ (คออยู่เกียต ณ ระนอง) เป็นบุตรบุญธรรมของพระยาดำรงสุจริต (คอซิมก้อง ณ ระนอง) รับราชการเป็นเจ้าเมืองตรัง ต่อจากพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ผู้เป็นอา

³ เมธิณี จิระวัฒนา. "การทำสวนยางพาราของไทย," ใน กลาง ภูเก็ต และชายฝั่งทะเลอันดามัน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ และเศรษฐกิจ. 2532. หน้า 193.

"...พระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ได้สังเกตเห็นว่าที่ดินสำหรับทำเหมืองแร่ดีบุกนั้น น้อยลงทุกปี พระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี จึงคิดเห็นว่า เป็นที่ดินที่ดีพอจะปลูก ต้นยางอินเดียรับเบอร์ได้ทุกเมือง... เมื่อต้นยางอินเดียรับเบอร์งอกงามดีแล้ว รัฐบาลจะได้กะเปนระหว่าง ๆ ขายเลหลังให้ราษฎรไปทำหรือผู้ใดที่ไม่ทำไร จะขอ อนุญาตปลูกต้นยางอินเดียรับเบอร์ รัฐบาลก็จะอนุญาตบั้นให้ปลูกตามกำลังที่จะทำได้ ส่วนเมล็ดยางอินเดียรับเบอร์นั้น รัฐบาลจะซื้อรับรองไว้ ถ้าผู้ใดต้องการก็จะจำหน่าย ให้ตามราคาซื้อขาย ไม่คิดเอากำไรเพื่อเป็นการบำรุงเท่านั้น และรัฐบาลควรจ้าง คนชาวอินเดีย ซึ่งเป็นผู้ชำนาญมาตรวจชี้แจงวิธีการเพาะปลูกให้ราษฎรเข้าใจ..."¹

ต่อมา พระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาค ใต้ โดยการส่งเจ้าพนักงานกรมการเมืองอันได้แก่ เจ้าเมือง กำแพง ผู้ใหญ่บ้าน ไปเรียนวิธีการ ปลูกยาง เพื่อมาสอนแนะนำให้กับประชาชน พร้อมกันนั้นท่านก็ได้แจกเมล็ดพันธุ์ยางพาราที่นำมาจาก รัฐเบร์ค ในมลายู ให้เจ้าพนักงานกรมการเมืองคนละ 200 เมล็ด เพื่อนำไปใช้ให้ราษฎร ปลูกกันทั่วไป ซึ่งในยุคนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคต้นยาง และชาวบ้านเรียกยางพารานี้ว่า "ยาง เทศา"²

สำหรับการทำสวนยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มมีการปลูกยางพาราเป็นครั้งแรกใน จังหวัดจันทบุรี ใน ปี พ.ศ. 2454 โดยหลวงราชไมตรี (ปุม ปุณศรี) ได้ซื้อเมล็ดยางพาราจาก ประเทศมลายูเป็นเงิน 80 บาท แล้วนำไปปลูกที่หมู่ที่ 6 ตำบลคมบาง อำเภอมือง จังหวัด จันทบุรี ในเนื้อที่ 100 ไร่ ต่อมา พระครูเพิ่ม พินยากร เจ้าอาวาสวัดคมบาง ซึ่งเดิมเป็นชาว อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง ก็ได้นำเมล็ดยางพาราของหลวงราชไมตรี ไปปลูกที่วัดปากรำ

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร ร.5/15. การเพาะปลูกพืชชนิด ต่าง ๆ. (ร.ศ. 120 -121).

² สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. รายงานประจำปี 2524. ม.ป.ป. หน้า 6.

อาณาจักรกลาง จังหวัดระยอง ทำให้การปลูกยางพาราแพร่ขยายไปยังที่ต่าง ๆ ทั่วบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ¹

แม้ว่าพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี จะทำการส่งเสริมการปลูกยางพาราให้แพร่หลายในภาคใต้ในระยะเวลาสั้น แต่คนส่วนใหญ่ในภาคใต้อาจยังไม่เห็นคุณค่าของยางพารา จึงไม่ค่อยสนใจที่จะปลูกกัน บางคนรับแจกเมล็ดพันธุ์ยางพาราไปแล้ว ก็นำไปต้มกินเพราะคิดว่าจะรับประทานได้² ส่วนผู้ที่นำไปปลูกก็ไม่ได้บำรุงรักษา ป่วยตายเสียหายส่วนมาก แต่การที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี มีความตั้งใจที่จะให้ยางพาราเป็นสินค้าออกที่สำคัญ ทดแทนแร่ดีบุกที่กำลังหมดสิ้นไป ท่านจึงได้ใช้วิธีการให้ราษฎรในมณฑลภูเก็ตปลูกยางพารา โดยการออกประกาศให้แต่ละครัวเรือนทานามต่ำกว่า 10 ไร่ หรือทาสนามต่ำกว่า 20 ไร่ ผู้ใดปฏิบัติดังนี้ ก็ได้รับตัวยกเว้นการเกณฑ์แรงงาน³ ทำให้ราษฎรในมณฑลภูเก็ตมีการทำสวนยางมากกว่าการทำนามากขึ้น และพืชสวนที่ปลูกก็คือ ยางพารา ทำให้พื้นที่ปลูกยางพาราในมณฑลภูเก็ตเพิ่มขึ้นตามลำดับ อีกทั้งมีการขออนุญาตการจับจองที่ดิน เพื่อทำสวนยางพาราเพิ่มขึ้นด้วย ดังจะเห็นจากรายงานของข้าหลวงเทศาภิบาลว่า

"... ได้หารือเกี่ยวกับเรื่องการขออนุญาต จับจองที่ดินและสวนยางของมณฑลภูเก็ต แต่กำลังร่างพระราชบัญญัติอยู่ เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาแก่ผู้ประสงค์ทำสวนยาง... กระทรวงเกษตรราธิการจึงได้ร่างประกาศสำหรับใช้เป็นข้อบังคับชั่วคราวในการทำสวนยาง..."⁴

¹สมศักดิ์ วรรณศิริ. ยางพารา. หน้า 5.

²ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์. พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีนักปกครองตัวอย่าง. 2526. หน้า 30.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร กส. 13/323. พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีขอให้จัดการพิมพ์ตัวยกเว้นการเกณฑ์จ้างเพื่อบำรุงการเพาะปลูก. 23 มกราคม ร.ศ. 128.

⁴หอสมุดควรงราชานุภาพ กรมศิลปากร. "รายงานประชุมเทศาภิบาล ครั้งที่ 2 ร.ศ. 129," เทศาภิบาล. เล่ม 10. หน้า 289 - 290.

จากการที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี เป็นผู้ริเริ่มนำพันธุ์ยางพารามาปลูกเป็นคนแรก และมีการส่งเสริมให้มีการทำสวนยางอย่างจริงจังในประเทศไทย ในเวลาต่อมาจึงได้รับการยกย่องและให้เกียรติเป็น "บิดาแห่งยางพาราไทย"

2. ความสำคัญของยางพาราต่อเศรษฐกิจและสังคมประเทศไทย

การทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประชาชน ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้และภาคตะวันออกอีก 3 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล จันทบุรี ระยอง และตราด โดยมีพื้นที่ปลูกยางพารารวมกันทั้งหมดประมาณ 8,865,900 ไร่ (ดูตารางที่ 1) ใน พ.ศ. 2524 มีผู้ถือครองสวนยางประมาณ 500,000 ครอบครัว² ดังนั้นยางพาราจึงเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศไทยเป็นอย่างมากคือ

2.1 ด้านเศรษฐกิจ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ ที่นารายได้เข้าสู่ประเทศไทย โดยการจำหน่ายยางเป็นสินค้าออกให้แก่ ประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ คือ บิ๊นัง สิงคโปร์ และมลายูเป็นครั้งแรก พ.ศ. 2449³ และขยายไปสู่ตลาดที่สำคัญของโลก ที่ต้องการยางพาราเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา มีปริมาณการส่งออกเป็นอันดับสามของโลก รองจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย (ดูตารางที่ 2) เมื่อคิดมูลค่าการส่งออกเปรียบเทียบกับสินค้าออกที่สำคัญอื่น ๆ ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 แล้ว จะเห็นว่ายางพารามีมูลค่าการส่งออกโดยเฉลี่ยแล้ว เป็นอันดับสองรองจากข้าว ยกเว้นใน พ.ศ.2516 ที่มีมูลค่าการส่งออกที่สูงกว่าข้าว (ดูตาราง 3) ดังนั้นยางพาราจึงนับว่าเป็นสินค้าออกของไทยที่นำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ และที่สำคัญกว่านั้นยางพารา

¹สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. เล่มเดิม. หน้า 5.

²วิจิต กาฬกาณจน์. เล่มเดิม. หน้า 123.

ตาราง 1 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทย

จังหวัด	เนื้อที่สวนยางพารา (ไร่)
สงขลา	1,400,798
นครศรีธรรมราช	1,211,740
ตรัง	911,786
ยะลา	875,550
นราธิวาส	826,746
สุราษฎร์ธานี	786,532
กระบี่	535,988
พัทลุง	443,464
พังงา	426,654
จันทบุรี	314,206
ปัตตานี	302,252
ระยอง	299,822
ตราด	207,901
สตูล	143,896
ภูเก็ต	91,641
ชุมพร	65,747
ระนอง	21,177
รวมทั้งประเทศ	8,865,900

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจรอยตาใช้ดาวเทียมแลนเซ็ท ปลายปี พ.ศ. 2521

ตาราง 2 ปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลกระหว่าง

พ.ศ. 2504-2524

หน่วย : ตัน

พ.ศ.	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	ไทย	ศรีลังกา	เวียดนามใต้
2504	805,537	677,213	184,588	89,516	82,557
2505	792,200	660,240	193,863	101,828	69,254
2506	866,770	560,960	186,792	95,021	70,309
2507	886,950	627,365	216,585	115,290	68,859
2508	919,200	708,465	211,405	123,624	61,938
2509	965,503	679,875	202,535	124,870	43,647
2510	990,293	651,557	211,119	135,600	37,220
2511	1,114,267	770,910	252,221	144,704	27,989
2512	1,291,982	875,426	276,381	141,559	19,527
2513	1,304,082	790,161	279,163	154,051	22,976
2514	1,356,059	789,311	307,323	137,818	31,104
2515	1,331,205	733,905	324,443	138,311	21,791
2516	1,590,685	841,548	368,204	131,067	20,527
2517	1,531,004	794,742	365,188	127,551	23,007
2518	1,424,333	788,292	334,737	160,874	7,500
2519	1,579,944	811,473	372,952	136,933	34,000
2520	1,606,801	800,178	404,009	134,530	33,000
2521	1,564,857	863,151	441,780	138,045	35,000
2522	1,609,526	861,004	517,803	128,189	40,000

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย : ตัน

พ.ศ.	มาเลย์เซีย	อินโดนีเซีย	ไทย	ศรีลังกา	เวียดนามมาดี
2523	1,481,906	976,131	456,803	120,943	35,000
2524	1,455,367	808,732	476,042	132,523	24,000

ที่มา : International Rubber Study Group. Rubber Statistical Bulletin. 25(9) : 4; June, 1971. International Rubber Study Group. Rubber Statistical Bulletin. 31(4) : 5; January, 1977. และ International Rubber Study Group. Rubber Statistical Bulletin. 38(2) : 8; November 1982.

ตาราง 3 มูลค่าการส่งออกของสินค้าที่สำคัญของไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	ข้าว	ยางพารา	ดีบุก	ข้าวโพด	ผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	น้ำตาล
2504	3,598	2,130	617	599	446	3
2505	3,240	2,111	685	516	423	46
2506	3,424	1,903	741	857	439	122
2507	4,334	2,060	961	1,388	653	211
2508	4,334	1,999	1,166	1,004	676	100

ตาราง 3 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	ข้าว	ยางพารา	คิงกุก	ข้าวโพด	ผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	น้ำตาล
2509	4,001	1,861	1,316	1,577	644	82
2510	4,653	1,574	1,822	1,431	726	37
2511	3,775	1,816	1,510	1,647	772	-
2512	2,945	2,664	1,631	1,767	876	47
2513	2,516	2,232	1,618	1,969	1,223	94
2514	2,909	1,905	1,569	2,286	1,240	382
2515	4,437	1,862	1,664	2,085	1,547	1,264
2516	3,594	4,573	2,035	2,969	2,537	1,616
2517	9,778	5,035	3,096	6,078	3,835	3,757
2518	5,852	3,474	2,247	5,705	4,597	5,696
2519	8,603	5,281	2,972	5,676	7,517	6,843
2520	13,382	6,160	4,868	3,286	7,597	7,445
2521	10,424	8,029	7,229	4,231	10,891	3,970
2522	15,689	12,351	9,251	5,567	9,891	4,797
2523	19,517	12,350	11,354	7,200	14,887	2,974
2524	26,355	10,836	8,907	8,252	16,427	9,571

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ และ กรมศุลกากร

ยังเป็นสินค้าออกที่ทราบดีให้กับรัฐบาล จากการเก็บอากรขาออกของกรมศุลกากร เพื่อนำมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ ในแต่ละปีคิดเป็นจำนวนหลายล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบอากรขาออกของพารากับอากรขาออกข้าวซึ่งกรมศุลกากรเก็บได้ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า อากรขาออกของพาราเก็บได้มากกว่าอากรขาออกข้าว (ดูตาราง 4)

2.2 ด้านสังคม

การทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหลักของประชาชนในภาคนี้ เพราะประชาชนมากกว่าร้อยละ 87 ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับยางพารา¹ นอกจากนี้ผลผลิตยางพาราถึงร้อยละ 95 ของผลผลิตรวมก็มาจากภาคใต้ การทำสวนยางพาราจึงนับว่ามีความสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างงานให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีการปลูกยางให้มีงานทำ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มอาชีพสามกลุ่มคือ กลุ่มแรกเจ้าของสวนยาง อีกกลุ่มหนึ่งคือกรรมกร ซึ่งรวมถึงกรรมกรสวนยางหรือลูกจ้างกรีดยาง และลูกจ้างในโรงงานแปรรูปยาง เช่น โรงรมยาง โรงงานผลิตยางเครพ และโรงงานผลิตยางแท่ง และกลุ่มสุดท้ายคือ พ่อค้ายานทุน ผู้ประกอบกิจการยาง² เป็นเหตุให้ประชาชนในบริเวณที่มีการทำสวนยางไม่เกิดภาวะการว่างงาน และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย

นอกจากนี้ สภาพทางสังคมของลูกจ้างกรีดยาง ก็ยังมีความแตกต่างจากลูกจ้างในอาชีพอื่น เพราะลูกจ้างกรีดยางมีรายได้ในการทำงานแบบแบ่งครึ่ง ซึ่งแตกต่างกับการทำนาแบ่งครึ่งในภาคเหนือมากมาย เพราะการทำนาแบ่งครึ่งเจ้าของที่ดินลงทุนแต่ที่ดินเพียงอย่างเดียว ผลผลิตนาคือเป็นผลผลิตมาจากแรงงานของชาวนา (ลูกจ้าง) ทั้งสิ้น แต่ผลผลิตที่ได้มาต้องนำมาแบ่งครึ่งกันสำหรับการทำงาน ที่ดิน ต้นยางพารา ตลอดจนการบำรุงรักษา ต้นยาง ตกเป็นภาระของ

¹หมะ ยี่หมะ. "ยางพาราหัวใจเศรษฐกิจของภาคใต้". ธุรกิจการค้า. 2(7) : 32; กรกฎาคม 2524.

²เศรษฐสยาม (นามแฝง). การผูกขาดเศรษฐกิจไทย. 2524. หน้า 90.

ตาราง 4 อากาศออกที่กรมศุลกากรเก็บได้จากสินค้าขาออกของไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	ยางพารา	ร้อยละ	ข้าว	ร้อยละ	สินค้าอื่นๆ	ร้อยละ	รวมทั้งสิ้น
2504	212.4	49.9	185.9	43.7	27.5	6.4	425.8
2505	166.8	46.4	171.9	47.8	20.8	5.8	359.5
2506	187.0	51.8	154.5	42.8	19.2	5.4	360.7
2507	140.9	39.0	197.1	54.6	22.6	6.4	360.6
2508	163.9	42.7	196.7	51.2	23.3	6.1	383.9
2509	141.6	36.7	217.5	56.4	26.3	6.9	385.4
2510	101.6	31.0	197.9	60.3	28.6	8.7	328.1
2511	36.8	15.9	150.9	65.4	43.2	18.7	230.9
2512	227.9	53.7	157.4	37.1	39.0	9.2	424.3
2513	194.5	53.2	135.4	37.0	35.6	9.8	465.5
2514	21.7	12.5	117.1	67.7	34.2	19.8	173.0
2515	14.5	5.8	192.4	77.2	42.4	17.0	249.4
2516	319.9	57.9	150.6	27.3	81.8	14.8	552.3
2517	816.8	56.6	582.7	40.4	44.4	3.0	1,443.9
2518	324.9	36.6	514.2	58.0	48.2	5.4	887.3
2519	675.1	57.1	414.7	35.1	92.6	7.8	1,182.4
2520	1,033.5	60.2	575.6	33.5	107.1	6.3	1,716.2
2521	1,177.9	66.2	524.1	29.5	76.8	4.3	1,778.8
2522	2,071.8	75.5	608.3	22.2	62.2	2.3	2,742.3

ตาราง 4 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	ยางพารา	ร้อยละ	ข้าว	ร้อยละ	สินค้าอื่นๆ	ร้อยละ	รวมทั้งสิ้น
2523	2,546.9	73.1	907.3	26.0	31.1	0.9	3,485.3
2524	1,836.6	58.6	1,241.4	39.6	55.2	1.8	3,133.2

ที่มา : กรมศุลกากร

เจ้าของสวนยาง ลูกจ้างกรีดยางทำหน้าที่กรีดยางเพียงอย่างเดียว เมื่อผลผลิตไปจำหน่ายก็จะทำการแบ่งรายได้กัน เป็นลักษณะที่เจ้าของสวนยางกับลูกจ้างกรีดยาง ร่วมชะตากรรมกันอย่างแท้จริง เพราะถ้าราคายางดี ทั้งสองฝ่ายจะได้รายได้ดีพร้อม ๆ กัน ถ้าราคายางตกต่ำ ทั้งสองฝ่ายก็ต้องเดือดร้อนด้วยกัน¹ และถ้าค่านิยมค่าของการลงทุนทุกอย่างเป็นตัวเงินแล้ว เจ้าของสวนจะได้ส่วนแบ่งน้อยกว่าที่ลูกจ้างได้รับเสียอีกเพราะเศษซากที่เกาะอยู่ตามต้นยาง หรือด้วยรองรับน้ำยางนั้น เป็นสิทธิของลูกจ้างกรีดยางด้วย ดังนั้นถ้าลูกจ้างกรีดยางที่มีฝีมือดี ขยันขันแข็งและรู้จักเก็บบอมก็สามารถซื้อสวนยางเล็ก ๆ เป็นของตนเองได้² เป็นผลให้ลูกจ้างกรีดยางที่ไม่มีสวนยางของตนเอง สามารถมีสวนยางของตนเองได้

การทำสวนยางในประเทศไทย นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในแง่เศรษฐกิจโดยรวม เพราะมีส่วนส่งเสริมให้ประเทศไทยมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยทำให้เกิด

¹ เศรษฐสยาม (นามแฝง). เล่มเดิม. หน้าเดิม.

² พัทยา สายหู. "ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของเศรษฐกิจการทำสวนยางของชาวบ้านในจังหวัดชายแดนภาคใต้" ใน รวมปาฐกถาจากสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2520-2521. 2521. หน้า 317.

การสร้างงานในชนบทมีงานทำเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ในระบบการผลิตของสังคมไทยแบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การทำสวนยางก็มีประโยชน์ทางอ้อม ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศ ที่ช่วยรักษาความชุ่มชื้นของบรรยากาศ และลดการเกิดพังทลายของดินอีกด้วย

3. พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503

รัฐบาลเห็นความสำคัญของยางพาราที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และคาดว่าอนาคตของยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงต่อไปอีก จึงมีนโยบายที่จะทำการปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์พื้นเมือง เพื่อเพิ่มผลผลิตยางพาราให้สูงขึ้น รวมทั้งเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวสวนยาง เพราะการปลูกแทนยางพันธุ์ดีด้วยยางพันธุ์พื้นเมือง สามารถลดต้นทุนการผลิต ซึ่งช่วยให้สามารถแข่งขันกับยางสังเคราะห์หรือยางเทียมได้

การปลูกแทนในประเทศไทย เริ่มมีมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2477 แต่ส่วนใหญ่เป็นการนำยางพันธุ์เดิมมาปลูกแทนยางพาราที่เสื่อมโทรม¹ ใช้น้ำยางน้อย และทำการปลูกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2444 - 2453 อย่างไรก็ตามมีสวนยางเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่เริ่มมีการนำยางพันธุ์ดีเข้ามาปลูกแทน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับมลายูแล้วยังมีการปลูกแทนน้อยมาก เพราะชาวสวนยางในประเทศไทยยังไม่เข้าใจถึงเรื่องยางพาราอย่างแท้จริง ไม่รู้ว่าการทำสวนยางพารา จำเป็นต้องมีการปลูกแทนด้วย อีกทั้งชาวสวนยางก็ยังไม่รู้จักยางพันธุ์ดีน้อยมาก ครั้นภายหลัง พ.ศ. 2477 การปลูกแทนในประเทศไทยก็มีขีดจำกัดมากขึ้น เมื่อประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงการควบคุมจำกัดการผลิตยางพาราระหว่างประเทศใน พ.ศ. 2477 ตามข้อตกลงนี้ประเทศสมาชิกจะปลูกได้ไม่เกินร้อยละ 70 ของเนื้อที่ที่กรีดยางได้ เพื่อป้องกันไม่ให้ต้นยางใหม่ ๆ และยางพันธุ์ดีเพิ่มขึ้น จนเป็นเหตุให้ปริมาณการผลิตยางของโลกในขณะนั้น มากเกินความต้องการของประเทศผู้ใช้อย่าง²

¹ยางเสื่อมโทรม คือ ยางที่มีอายุเกิน 25 ปี

² วิชิต สุวรรณปริษา. "การปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 17(4) : 27; ตุลาคม 2522.

ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงดังกล่าว ประเทศไทยก็ได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2477 โดยชาวสวนยางที่ต้องการปลูกแทนยาง ต้องขออนุญาตจากกองการยางกรมกสิกรรม ก่อนทุกครั้ง จึงทำให้การปลูกแทนยางพาราที่เสื่อมโทรมในประเทศไทย ไม่สามารถดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ความต้องการใช้ยางของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพิ่มปริมาณสูงขึ้น จึงทำให้การปฏิบัติตามข้อตกลงควบคุมยางระหว่างประเทศ พ.ศ. 2477 ต้องระงับไป และต้องยกเลิกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2487¹

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2488 การผลิตยางเทียมหรือยางสังเคราะห์เพื่อออกมาใช้ในสหรัฐอเมริกาเพิ่มปริมาณมากขึ้น ทำให้สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นตลาดรับซื้อยางพาราที่สำคัญของโลก ซื้อยางลดน้อยลง ประเทศผู้ผลิตยางพาราจึงหาทางป้องกันความเดือดร้อนจากการแข่งขันด้านราคาและคุณภาพ ระหว่างยางพารากับยางสังเคราะห์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการลดต้นทุนการผลิตลง มีการปรับปรุงพันธุ์ยางให้สามารถรีดได้น้ำยางมากที่สุด โดยปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์พื้นเมืองในพื้นที่ปลูกเดิม ดังนั้นใน พ.ศ. 2495 มลายูได้ประกาศกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ปลูกแทน (Rubber Industry Replanting Fund Ordinance) และ พ.ศ. 2496 ศรีลังกาก็ได้ประกาศใช้กฎหมายประเภทเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า Rubber Replanting Subsidy Act² จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่ผลิตยางพารา ได้รับผลกระทบกระเทือนโดยตรง เพราะนอกจากประเทศไทยต้องประสบกับภาวะการการแข่งขันด้านราคา กับประเทศที่ผลิตยางเทียมแล้ว ยังจำเป็นต้องแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตยางพาราด้วยกันอีกด้วย

การปลูกแทนยางในประเทศไทย ได้เริ่มมาจากการประชุมประเทศสมาชิกกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับยางระหว่างประเทศ (International Rubber Study Group) ครั้งที่ 11 ที่เมืองโรลัมโบ ประเทศศรีลังกา เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2493³ ประเทศสมาชิกได้เสนอว่า การใช้ยางธรรมชาติมีปริมาณมากขึ้นทุกปี ถ้าผลผลิตยังเพิ่มได้ไม่มากนักอย่างที่เป็นอยู่ ก็อาจทำให้เกิด

¹ วิจิต กาฬกาญจน์. เล่มเดิม. หน้า 207.

² วิจิต สุวรรณปริษา. เล่มเดิม. หน้า 28.

³ รัตน์ เพชรจันทร์. ยางพารา. 2524. หน้า 601.

การขาดแคลนยางขึ้นได้ และจะทำให้ราคายางสูงขึ้นจนเกินควร จนเป็นผลเสียต่อประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ เพราะประเทศผู้ใช้อย่างจะหันไปใช้อย่างเทียมกันมากขึ้น ที่ประชุมจึงมีมติให้ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติพยายามเพิ่มผลผลิตยางให้มากขึ้น โดยการโค่นยางพันธุ์เก่าเสีย แล้วปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีที่ให้น้ำยางมากกว่า ซึ่งนอกจากจะได้ปริมาณยางมากขึ้นแล้ว ยังทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลง เมื่อต้นทุนการผลิตลดลงราคาก็ถูกลงด้วย ประเทศผู้ใช้อย่างก็จะซื้อยางธรรมชาติต่อไป¹ นอกจากนี้แล้วก็เป็นการศึกษาการตามข้อเสนอของคณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งธนาคารโลก ในโครงการพัฒนาของรัฐสำหรับประเทศไทย (A Public Development Program For Thailand) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ หลายคน โดยมีนายปอล ที เอลส์เวิร์ท (Paul T. Alesworth) เป็นหัวหน้าคณะ และมีนาย จี เอช เบคอน (G.H. Bacon) เป็นที่ปรึกษาการเกษตร ได้เข้ามาสำรวจภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยระหว่าง กรกฎาคม 2500 ถึงเดือนมิถุนายน 2501 เพื่อให้รัฐบาลยอมรับเอาการพัฒนายาง เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยให้จัดตั้งสถาบันที่มีความเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติงานอย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ เพื่อทำการเปลี่ยนพันธุ์ยางพื้นเมืองเป็นยางพันธุ์ดี ในรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว แนะนำให้ประเทศไทยเตรียมการให้ได้ 3 ระยะ คือ²

ระยะที่หนึ่ง เตรียมเจ้าหน้าที่ให้พร้อม ในเวลา 3 ปี

ระยะที่สอง เตรียมจัดหายางพันธุ์ดี ให้เพียงพอในเวลา 3 ปี

ระยะที่สาม ให้ทดลองทำการปลูกแทนเนื้อที่ 25,000 ไร่ก่อน ซึ่งหากดำเนินการตามนี้ ประเทศไทยจะดำเนินการปลูกแทนอย่างจริงจังได้ใน พ.ศ. 2508

พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางของไทย จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากมติที่ประชุมประเทศสมาชิกกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับยางระหว่างประเทศ ใน พ.ศ. 2497 และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเศรษฐกิจของธนาคารโลก เพื่อพัฒนาการผลิตยางพาราในประเทศไทย โดยรัฐบาล

¹รัตน์ เพชรจันทร์. "สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตของยางพารา," กสิกร. 30 (3) : 231; พฤษภาคม 2500.

²คณะกรรมการเศรษฐกิจของธนาคารโลก. โครงการพัฒนารัฐสำหรับประเทศไทย. แปลโดย สุภาพ ยศสุนทร และคนอื่น ๆ. 2503. หน้า 86-89.

สนับสนุนด้านการเงินแบบให้เปล่า แก่เจ้าของสวนยางในการปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดี เช่นเดียวกับประเทศผลิตยางพาราอื่น ๆ ที่ดำเนินการไปแล้ว

กองการยาง ได้เริ่มนำเสนอพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ว่าด้วยการปลูกแทนต่อกรมกสิกรรม เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2498 โดยมีหลักการว่าให้เก็บเงินจากผู้ส่งออก เรียกว่า "เงินสงเคราะห์" (Cess) เป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกแทน และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ผ่านเข้าไปตรวจแก้ไขในคณะกรรมการกฤษฎีกา จนกระทั่งมีการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐบาลโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ และรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้ลงมติเห็นชอบหลักการตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2499 แต่เนื่องจากขณะนั้นเป็นระยะเวลาใกล้จะมีการเลือกตั้ง รัฐบาลจึงนำพระราชบัญญัติดังกล่าวมาพิจารณาในพรรคเสรีมนังคศิลา อันเป็นพรรครัฐบาลอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 7 กรกฎาคม 2499 ปรากฏว่ามีการโต้แย้งภายในพรรคว่าการเก็บเงินจากผู้ส่งออกนั้น พ่อค้าย่อมหักเงินเวลาซื้อขายพาราจากชาวสวนอีกต่อหนึ่ง ดังนั้น ถ้าผ่านพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกไปคะแนนเสียงของรัฐบาลจะต้องตกไปอย่างแน่นอน ในที่สุด พล.ต.ต.ละม้าย อุทยานนท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ จึงขอถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คืน¹ ต่อจากนั้นกระทรวงเกษตรธิการ ได้พยายามเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ ต่อรัฐบาลอีกหลายครั้ง² แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะมีข้อขัดข้องหลายประการ เช่น รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม เห็นชอบด้วยที่จะให้มีการปลูกแทน แต่ไม่ให้นำเงินจากผู้ส่งออกหรือสวนยาง เพราะจะทำให้ชาวสวนยางเดือดร้อน ครั้นจะตั้งงบประมาณแผ่นดินให้ รัฐบาลก็ไม่มีเงินพอที่จะจัดสรรให้ได้ บางครั้งเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าไปแล้วก็ต้องมีอันล้มเลิกไป เพราะเกิดการปฏิวัติ ภายหลังจากการปฏิวัติได้มีการเสนอเข้าไปอีก แต่รัฐบาลกลับไม่พิจารณา โดยอ้างว่าเป็นรัฐบาลรักษาการ ต่อมาใน พ.ศ. 2501 สมัยรัฐบาล พลโท ถนอม กิตติขจร มีการพิจารณาพระราช

¹กระทรวงเกษตรธิการได้นำเสนอพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางต่อรัฐบาล ครั้งต่อ ๆ มา ตามระยะเวลาดังต่อไปนี้ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2500 ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2500 ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2501 ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2503.

²รัตน์ เพชรจันทร์. ประวัติการเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนการทำสวนยาง. ม.ป.ป.

บัญญัตินี้ในที่ประชุมพรรครัฐบาล ปรากฏว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดภาคใต้คัดค้านไม่เห็นด้วย โดยทำให้เหตุผลว่า รัฐบาลทุ่มเงินช่วยจังหวัดภาคอีสานเป็นจำนวนมาก ในภาคใต้ก็ควรช่วยเหลือแบบที่เปล่า โดยไม่ต้องเก็บเงินจากผู้ส่งออกยางด้วย¹

ต่อมากระทรวงเกษตร² ก็ได้เตรียมการที่จะนำร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในการเสนอรัฐบาล โดยกองการยางได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปดูงานและศึกษาการปลูกแทนในมลายู จำนวน 2-3 รุ่น รุ่นละ 2-3 คน ทำให้เจ้าหน้าที่ในกองการยาง เข้าใจในเรื่องการปลูกแทนมากขึ้นจนกระทั่ง พ.ศ. 2503 กระทรวงเกษตร ก็นำเสนอพระราชบัญญัตินี้ ต่อรัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ปรากฏว่า คณะรัฐมนตรีอนุมัติและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2503 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2503 เรียกว่า "พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503"³ การที่นำพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ ภายหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว 90 วัน ก็เพราะพระราชบัญญัตินี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิตและการค้ายาง รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานอยู่มาก จึงต้องใช้เวลากับทุกฝ่าย ในการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะปฏิบัติและดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้⁴

พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง โดยวิธีการเก็บเงินจากผู้ส่งออกยาง เรียกว่า เงินสงเคราะห์ เพื่อเป็นทุนค่าใช้จ่ายให้แก่เจ้าของสวนยาง ในการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี กล่าวคือ เมื่อเจ้าของสวนยางมีความประสงค์จะปลูกยางพันธุ์ดี ก็ต้องรื้อต้นยางเก่าที่เสื่อมโทรมหรือให้ผลน้อย ในพื้นที่ที่ต้องการปลูกแทนยางพันธุ์ดีก่อน แล้วรัฐบาลก็จะช่วยเหลือการปลูกแทนโดยการมอบเงินสงเคราะห์ให้แก่เจ้าของสวนยาง และเจ้าของสวนยางไม่ต้องคืนเงินที่ใช้จ่ายในการปลูกแทน

¹ รัตน์ เพชรจันทร์. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

² เปลี่ยนจากกระทรวงเกษตรราชการ เมื่อ พ.ศ. 2495.

³ วิจิต สุวรรณปรีชา. เล่มเดิม. หน้า 29.

⁴ วิจิต กาฬกาญจน์. เล่มเดิม. หน้า 330.

คืนกลับรัฐบาล แต่เจ้าของสวนยางต้องปฏิบัติตามการปลูกแทนให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของคณะกรรมการ
การกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง¹

พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 จึงเป็นนโยบายทางพารา
ของรัฐบาล ที่ส่งเสริมให้เจ้าของสวนยางของไทย ทำการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ที่สูงขึ้น
โดยการปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดี ในพื้นที่เดิมของเจ้าของสวนยางทำให้เจ้าของ
สวนยางลดต้นทุนการผลิตยางพาราให้ต่ำลงได้ เพราะยางพันธุ์ดีให้ผลผลิตสูงถึงไร่ละ 250 -
350 กิโลกรัมต่อปี มากกว่ายางพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ผลผลิตเพียงไร่ละ 70 - 80 กิโลกรัมต่อปี
อันจะมีผลให้เจ้าของสวนยางมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีผลต่อเนื่องให้การส่งออกยางพาราของประ
เทศไทย มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกในอนาคตสูงขึ้นด้วย²

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้มีการเก็บเงินสงเคราะห์จากผู้ส่งออกยางไปจำหน่าย
นอกอาณาจักร เรียกว่า "กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง" และทำการจัดสรรออกเป็น 3 ส่วน
คือ ร้อยละ 5 ของเงินที่เก็บได้ ให้นำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานค้นคว้าทดลอง เกี่ยวกับการยาง
ของกรมกสิกรรม ในอันที่จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าของสวนยาง ส่วนที่สอง ร้อยละ 5 ของเงินที่
เก็บได้ ให้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารการสงเคราะห์การทำสวนยาง และส่วนที่สาม ที่เหลืออีก
ร้อยละ 90 ของเงินที่เก็บได้ ว่าเป็นเงินที่จัดสรรไว้เพื่อการสงเคราะห์ปลูกแทนแก่เจ้าของสวน
ยาง จะนำไปใช้เพื่อการอื่นไม่ได้ สำหรับการเก็บเงินสงเคราะห์นั้น ถือตามราคาขายแผ่นรมควัน
เป็นมาตรฐาน ที่กำหนดเป็นคร่าวๆ ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งมีอัตราการเก็บเป็นมาตรฐาน ดังนี้³
ถ้าราคาขายแผ่นรมควัน ก.ก.ละ 6 บาทไม่เกิน 8 บาท ให้เสีย ก.ก. ละ 40 สตางค์
ถ้าราคาขายแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 8 บาทไม่เกิน 11 บาท ให้เสีย ก.ก.ละ 50 สตางค์

¹วีรบุรุษ วจนวาริรัตน์. การปลูกแทนกับการพัฒนาสวนยางประเทศไทย. 2517. หน้า 36.

²สุวรรณ ทิพยกุล และ คณะ. การศึกษาเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์ยางของประเทศไทยในปัจจุบัน. 2512. หน้า 4.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1.
ประกาศกระทรวงเกษตรเรื่องกำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ที่ผู้ส่งออกยางนอกราชอาณาจักรต้อง
เสียตาม พ.ร.บ. กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. วันที่ 5 ธันวาคม 2503.

ถ้ำราคารายางแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 11 บาทไม่เกิน 12 บาท ไร่เสีย ก.ก.ละ 60 สตางค์
 ถ้ำราคารายางแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 12 บาทไม่เกิน 13 บาท ไร่เสีย ก.ก.ละ 70 สตางค์
 ถ้ำราคารายางแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 13 บาทไม่เกิน 14 บาท ไร่เสีย ก.ก.ละ 80 สตางค์
 ถ้ำราคารายางแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 14 บาทไม่เกิน 15 บาท ไร่เสีย ก.ก.ละ 90 สตางค์
 ถ้ำราคารายางแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 15 บาทไม่เกิน 16 บาท ไร่เสีย ก.ก.ละ 1 บาท
 ถ้ำราคารายางแผ่นรมควัน สูงกว่า ก.ก.ละ 16 บาทขึ้นไปไร่เสีย ก.ก.ละ 1.10 บาท

กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นนิติบุคคลมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดำเนินการทุกอย่าง เกี่ยวกับการให้เป็นไปตามกฎหมายและอำนาจพระราชบัญญัติ¹ มีคณะกรรมการสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งเรียกโดยย่อว่า "ก.ส.ย." เป็นผู้ดำเนินการ ประกอบด้วยประธานกรรมการอำนวยการ อธิบดีกรมกสิกรรม และผู้อำนวยการกองการยาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่น ๆ อีก มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกินกว่า 11 คน โดยมีสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเป็นที่ทำการ และมีผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นผู้ดำเนินงานแทนคณะกรรมการดังกล่าว¹

สำหรับการดำเนินการให้การสงเคราะห์ปลูกแทน แก่เจ้าของสวนยาง สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้²

1. การยื่นคำขอรับการรับสงเคราะห์ เจ้าของสวนยางที่มีความประสงค์จะรับการสงเคราะห์ปลูกแทน ไร่ยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ ต่อเจ้าพนักงานสงเคราะห์ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัด หรือสาขาที่มีอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ซึ่งสวนยางตั้งอยู่ โดยยื่นตั้งแต่เดือนกันยายน ถึง พฤศจิกายน และเป็นการยื่นเพื่อขอรับการสงเคราะห์ในปีสงเคราะห์ต่อไป

¹"พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503," ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 77. ตอนที่ 73. หน้า 688-704. 6 กันยายน 2503.

²อรณา คันสนะกุล. การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนจากการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีในประเทศไทย. 2524. หน้า 48-49.

2. การสำรวจสวน เมื่อเจ้าพนักงานสงเคราะห์ได้รับความขอแล้ว ก็จะทำการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ หากครบถ้วนก็จะส่งเรื่องให้พนักงานสงเคราะห์ผู้ทำหน้าที่สำรวจรังวัด ไปสำรวจรังวัดตามแผนที่ เพื่อหาเนื้อที่ของสวนยาง ตลอดจนตรวจสอบสภาพของสวนยาง ให้เป็นการถูกต้องตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 ที่กำหนดให้สวนยางที่รับการสงเคราะห์ จะต้องมียางพาราไม่น้อยกว่า 10 ต้น และโดยเฉลี่ยแล้วมีไม่น้อยกว่า 25 ต้น รวมทั้งชี้แจงถึงข้อปฏิบัติแก่เจ้าของสวนยาง เช่น การทำแนวระดับ ทารั่ว ทารางระบายน้ำ และการปราบวัชพืช เป็นต้น หลังจากนั้นพนักงานสงเคราะห์ ก็จะบันทึกผลการตรวจสอบ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อนุมัติการสงเคราะห์

3. การอนุมัติ คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จะพิจารณาถึงเงินที่จัดสรรไว้ เพื่อการสงเคราะห์ปีนั้น ๆ ว่าเพียงพออนุมัติให้ตามคำขอทั้งหมดหรือไม่ หากเงินจัดสรรไว้เพื่อการสงเคราะห์มีพอ คณะกรรมการฯ ก็จะอนุมัติ หากมีไม่พอคณะกรรมการก็จะทยอยอนุมัติการสงเคราะห์ปลูกแทน ตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ คือ จัดสรรการสงเคราะห์ตามประเภทของสวนยางดังนี้ สวนยางขนาดใหญ่ (เนื้อที่ตั้งแต่ 250 ไร่ขึ้นไป) ไร่ละ 10 สวนยางขนาดกลาง (เนื้อที่เกิน 50 ไร่ แต่ไม่เกิน 250 ไร่) ไร่ละ 20 และสวนยางขนาดเล็ก (เนื้อที่ไม่เกิน 50 ไร่) ไร่ละ 70 และแจ้งผลการอนุมัติให้เจ้าของสวนยางทราบประมาณเดือนธันวาคม ของปีถัดไป จากปีที่ไต่ยื่นคำขอ

4. การติดต่อเจ้าของสวนยางเพื่อแจ้งผลการอนุมัติ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จะแจ้งผลการอนุมัติให้เจ้าของสวนยางทราบ พร้อมทั้งแจกบัตรประจำตัวและหนังสือสั่งการให้เจ้าของสวนยางปฏิบัติตามการปลูกแทนให้ถูกต้อง ตามหลักปฏิบัติการปลูกแทน ที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้วางไว้ และมีหนังสือส่งบัญชีแจ้งผลการอนุมัติให้ เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย

5. วิธีการจ่ายเงินสงเคราะห์และให้บริการแก่เจ้าของสวนยาง การจ่ายเงินสงเคราะห์ได้เริ่มครั้งแรกในปี พ.ศ. 2504 โดยคณะกรรมการฯ ตกลงจ่ายเงินสงเคราะห์แก่เจ้าของสวนยางที่ทำการปลูกแทน ไร่ละ 1,500 บาท การจ่ายเงินสงเคราะห์จะแบ่งจ่ายเป็นงวด ๆ

ตามผลงาน การดำเนินการปลูกแทนของเจ้าของสวนยาง ซึ่งได้รับการตรวจสอบและติดตามผลของพนักงานสงเคราะห์ ในระยะเวลา 4 ปีครึ่ง ถึง 5 ปี¹

การดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 ได้เริ่มมีการประกาศให้เจ้าของสวนยาง ยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ปลูกแทนเมื่อ วันที่ 1 เมษายน 2504 ดังนั้น ในปีนี้จึงถือว่าเป็นปีแรกที่มีการดำเนินการปลูกแทนอย่างจริงจังในประเทศไทย² และต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ยาง เป็นพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2505 พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530 ตามลำดับ³

¹การจ่ายเงินสงเคราะห์แก่เจ้าของสวนยางแบ่งเป็นงวด ๆ ดังนี้

งวดที่ 1 เป็นค่าโค่นหรือทำลายต้นยางเก่า ไร่ละ 500 บาท

งวดที่ 2 ค่าพันธุ์ยางและค่าปุ๋ย จ่ายให้เมื่อถึงฤดูปลูก และค่าบำรุง ไร่ละ 250 บาท

งวดที่ 3 ค่าปุ๋ยและค่าบำรุง เมื่อต้นยางอายุ 1 ปี ไร่ละ 150 บาท

งวดที่ 4 ค่าปุ๋ยและค่าบำรุง เมื่อต้นยางอายุ 2 ปี ไร่ละ 150 บาท

งวดที่ 5 ค่าปุ๋ยและค่าบำรุง เมื่อต้นยางอายุ 3 ปี ไร่ละ 200 บาท

งวดที่ 6 ค่าปุ๋ยและค่าบำรุง เมื่อต้นยางอายุ 5 ปี ไร่ละ 250 บาท

²ชม แก้วประสิทธิ์. "การพัฒนาสวนยาง," หอการค้าไทย. 17(9) : 22 ;

กันยายน 2506.

³"พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 และแก้ไขโดยพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2505, 2518 และ พ.ศ. 2530," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 26(101) : 20 ; มกราคม - มีนาคม 2531.

4. ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศตะวันตก นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ยางพารากลายเป็นวัตถุดิบ ในการผลิตเครื่องอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ แก่มนุษย์ การผลิตยางพาราของไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิต ที่พัฒนาตามความต้องการและตอบสนองต่อการพัฒนาของประเทศตะวันตก¹ จึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นประเทศผู้ขายเป็นสำคัญ

4.1 ปัญหาการผลิตยางพาราในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524

การผลิตยางพาราของไทยก่อน พ.ศ. 2504 รัฐบาลไม่ค่อยให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการทดลอง ค้นคว้า และวิจัย การพัฒนาการทำสวนยางพาราของไทยจึงเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มลายู และอินโดนีเซีย ที่มีความก้าวหน้าในการคิดค้นเพื่อให้ได้ยางพาราพันธุ์ดีที่ทำให้น้ำยางมาก หรือเทคโนโลยีการผลิตที่ทำยางที่ผลิตได้มีคุณภาพสูง² ทำให้การผลิตยางพาราในประเทศไทยประสบปัญหาการผลิตยางพาราที่ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และยางที่ผลิตได้มีคุณภาพต่ำ ต่อมาใน พ.ศ. 2504 รัฐบาลมีการดำเนินการปรับปรุงการผลิตยางพาราในประเทศไทย เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตยางโดยการปลูกแทน ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 แต่ปัญหาการผลิตยางพาราในช่วง พ.ศ. 2504-2524 ก็ยังเป็นปัญหาสำคัญซึ่งพอจะนำมากล่าวได้ดังนี้

¹ธีรณ รุ่งวิศรีรมณี. เศรษฐกิจไทย : การเปลี่ยนแปลงและพัฒนา. 2525. หน้า 45.

²ทันทอง สิงคาลวนิช. "บทบาทในการพัฒนาการผลิตยางของกรมส่งเสริมการเกษตร," ใน รายงานสัมมนาเรื่องการเร่งรัดการผลิต และพัฒนาของประเทศไทย. 2519. หน้า 47.

ปัญหาการปลูกแทนของเจ้าของสวนยาง

การปลูกแทน นับเป็นการพัฒนาการปลูกยางที่สำคัญ ในการเพิ่มปริมาณผลผลิตให้สูงขึ้น แต่การดำเนินการปลูกแทนของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2510 ยังเป็นไปอย่างล่าช้ามาก (ดูตาราง 5) อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 5 จำนวนผู้ขอรับทุนสงเคราะห์เนื้อที่ขอรับการสงเคราะห์ปลูกแทนเนื้อที่ที่ได้รับอนุมัติ และเนื้อที่ปลูกแทนจริงด้วยยางพันธุ์ดี พ.ศ. 2504-2524

ปีสงเคราะห์	ขออนุมัติ		ได้รับอนุมัติ		ปลูกแทนจริง	
	จำนวน	ไร่	จำนวน	ไร่	จำนวน	ไร่
2504	2,422	68,624	1,710	36,467	1,211	23,849
2505	12,557	154,607	7,894	87,614	7,140	75,528
(วาทภัย)						
2506	2,275	43,965	1,855	26,181	1,639	21,528
2507	5,332	64,670	4,017	40,697	3,356	36,413
2508	4,496	51,491	3,410	33,140	3,059	29,250
2509	3,856	43,786	2,996	28,660	2,488	22,819
2510	5,086	55,874	4,119	39,276	3,908	35,516
2511	9,823	110,099	7,823	77,407	6,642	63,964
2512	11,499	118,858	8,823	77,592	7,958	72,037
2513	10,673	112,466	8,911	82,627	8,685	77,335
2514	15,913	155,722	13,238	114,907	12,877	113,077
2515	21,129	204,066	18,911	164,893	17,596	146,963
2516	26,314	224,659	23,012	189,989	19,731	154,725

ตาราง 5 (ต่อ)

ปีงบประมาณ	ขออนุมัติ		ได้รับอนุมัติ		ปลูกแทนจริง	
	จำนวน	ไร่	จำนวน	ไร่	จำนวน	ไร่
2517	16,578	151,837	14,655	120,584	15,292	124,482
2518	20,802	194,052	18,679	156,084	17,039	137,110
2519	20,665	195,290	18,712	162,089	17,860	150,536
2520	33,436	290,642	29,846	237,891	28,540	224,624
2521	45,719	400,888	40,764	319,992	36,713	227,747
2522	40,492	354,584	43,545	333,448	44,219	340,617
2523	51,242	442,768	33,530	258,991	31,068	234,360
2524	55,694	475,009	46,974	363,794	38,446	284,428

ที่มา : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

ประการที่หนึ่ง สวนยางในประเทศไทยที่เป็นยางพื้นเมือง ส่วนใหญ่เป็นสวนยางขนาดเล็กมีเนื้อที่โดยเฉลี่ยไม่เกิน 15 ไร่¹ เจ้าของสวนยางเหล่านั้นไม่สนใจที่จะขอรับการสงเคราะห์ปลูกแทน เนื่องจากกลัวไม่มีรายได้มาใช้จ่ายในการครองชีพ ระหว่างรอผลการปลูกแทนที่ใช้เวลา 5-6 ปี เพราะการสงเคราะห์สวนยางนั้น สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จะจ่ายเงินงวดค่าหัวต่อเมื่อ เจ้าของสวนยางได้ดำเนินการร่นต้นยางเก่าไปแล้ว การจ่ายเงินช่วยเหลือบางครั้งก็อาจจ่ายในรูปแบบของพันธุ์ยางหรือปุ๋ยแทน ทำให้เจ้าของสวนยางล้มเลิกไม่กล้าตัดสินใจร่นต้นยางเก่า

¹ชม แก้วประสิทธิ์. เล่มเดิม. หน้า 25.

แล้วปลูกยางพันธุ์ดีแทน นอกจากนี้ยางพื้นเมืองที่มีอยู่ก็ยังสามารถกรีดยังได้น้ำยางได้ ถ้าหากทำการบำรุงรักษาอย่างดีและกรีดย่างปราณีต¹

ประการที่สอง เจ้าของสวนยางสวนใหญ่ยังไม่เข้าใจเจตนารมณ์ ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เกี่ยวกับการสงเคราะห์ปลูกแทน เพราะสวนยางสวนใหญ่กระจายอยู่ทั่วไปในภาคใต้และอีก 3 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางแห่งการคมนาคมติดต่อเป็นไปด้วยความลำบาก ทำให้การประชาสัมพันธ์และติดต่อ ระหว่างเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กับเจ้าของสวนยาง ไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง

ประการที่สาม หลักฐานที่ดินของเจ้าของสวนยางไม่สมบูรณ์ และสวนยางสวนใหญ่เป็นสภาพป่ายาง จึงเป็นอุปสรรคในการพิจารณาให้การสงเคราะห์ปลูกแทน

ประการที่สี่ พนักงานของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ที่ส่งไปประจำเขตต่าง ๆ บางคนได้ถูกร้องเรียนจากชาวสวนยางว่า มีพฤติการณ์ลักษณะฉ้อราษฎร์บังหลวง กล่าวคือ เมื่อชาวสวนยางมาติดต่อขอให้สำรวจรังวัด เพื่อรับการสงเคราะห์ก็ล่วงเวลาไว้เป็นแรมเดือน ก่อนจ่ายเงินงวดแรก 25% ก็มักเรียกเอาเงินจากเจ้าของสวนยาง ซึ่งเจ้าของสวนก็ต้องจำยอม เพื่อจะได้รับเงินงวดต่อไปได้สะดวก² นอกจากนั้นแล้ว ยังมีเจ้าพนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางบางส่วน ได้ร่วมมือกับพ่อค้าปุ๋ย ทูจริตและหลอกหลวงเจ้าของสวนยางผู้ได้รับการสงเคราะห์ปลูกแทนเกี่ยวกับการจ่ายปุ๋ย ซึ่งทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ต้องจ่ายปุ๋ยให้กับเจ้าของสวนยางที่รับการสงเคราะห์ปลูกแทน เฉลี่ยไร่ละ 150 กิโลกรัม เป็นระยะเวลา 4 ปี การจ่ายปุ๋ยนั้น พนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจะเป็นผู้ออกไปสั่ง ให้เจ้าของสวนยาง

1 พินล จิตต์หมั่น และ คณะ. รายงานผลการสำรวจต้นทุนและรายได้ จากการทำสวนยางของเกษตรกรผู้ทำสวนยาง จังหวัดยะลา พ.ศ. 2506. 2508. หน้า 57 - 58.

2 "ชาวสวนยางนับแสน เตือนคร่อนร้องกองทุนสงเคราะห์ฯ ฉ้อราษฎร์," หลักเมือง. 30 กรกฎาคม 2508. และ "เผยพฤติการณ์กองทุนสวนยางรัฐจ่าย 12 ล้านหายไปในหนึ่ง," หลักเมือง. 31 กรกฎาคม 2508.

บขรับบู่ ตามร้านค้าบู่ที่ระบุนาบสั่ง แต่เจ้าพนักงานบางคนอกาบสั่งบู่ที่มีคุณภาพดีราคาสูง แต่ได้มีการตกลงกับพ่อค้าบู่ ำให้จ่ายบู่คุณภาพดีบ้างเลวบ้างสลับกันบ ำหรับเงินที่พ่อค้าบู่บ ำเบิกจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นราคาบู่คุณภาพดีทั้งหมด แล้วนำกำไรมา แบ่งกัน¹ ระหว่างพ่อค้าบู่กับเจ้าพนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พฤติการณ์ของ พนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางดังกล่าว ก็นับเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้เจ้าของสวนยาง ำสนใจจะขอรับการสงเคราะห์ปลูกแทนด้วย

ประการที่ห้า เงินสงเคราะห์ที่เก็บได้ ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้รับการสงเคราะห์ เนื่องจากการเก็บเงินสงเคราะห์ จะเก็บตามราคาขายตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้นเมื่อราคาขายพาราตกต่ำ ย่อมเป็นผลให้เก็บเงินสงเคราะห์ได้น้อย เช่น บ. พ.ศ. 2510 เป็นปีที่ราคาขายพาราตกต่ำ ทำให้เก็บเงินสงเคราะห์ได้เพียง จำนวนเงิน 81,654,398.53 บาท น้อยกว่าปี พ.ศ. 2509 ที่เก็บได้ถึง 86,840,928.83 บาท ขณะที่ปี พ.ศ. 2510 มีผู้รับการสงเคราะห์ จำนวน 5,086 ราย คิดเป็นเนื้อที่ถึง 55,874.39 ไร่ แต่สามารถอนุมัติรับการสงเคราะห์ได้เพียง 4,119 ราย คิดเป็นเนื้อที่ 39,276.49 ไร่ เท่านั้น (ดูตารางที่ 5) และเมื่อเกิดภัยทางธรรมชาติ เช่น กรณีเกิดวาตภัยที่เกิดในภาคใต้ 9 จังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2505 ซึ่งทำให้สวนยางได้รับความเสียหายคิดเป็นเนื้อที่ 98,728 ไร่ ทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ก็จำเป็นต้องให้การสงเคราะห์สวนยางที่ประสบวาตภัยก่อน และต้องลดการสงเคราะห์ในปีต่อไปลงอีกเพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนเงินที่มีอยู่ ทำให้การปลูกแทน ในปีต่อไปทำได้น้อยลง²

¹ส. สวนยาง (นามแฝง). "งานของกองทุนสงเคราะห์ชาวสวนยาง," สยามรัฐ. 16 เมษายน 2508. "พบช่องโหว่พัฒนาสงเคราะห์ยาง มีช่องเจ้าที่สมาคมพ่อค้า," สยามนิกร. 16 เมษายน 2508. และ "พอก. สงเคราะห์ยางสั่งสอบคอร์รับขันบู่ช่วยเหลือ," สยามนิกร. 20 เมษายน 2508.

²ประสิทธิ์ เปรุนาวิน และคณะ. รายงานการศึกษาและค้นคว้าเรื่องการปลูกยางแทน. 2509. หน้า 41.

ปัญหาผลผลิตยางพารามีคุณภาพต่ำ

การผลิตยางพาราที่มีคุณภาพต่ำในประเทศไทย เป็นผลกระทบสำคัญที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับราคายางพารา ซึ่งชาวสวนยางได้รับจากการนำผลผลิตไปจำหน่าย เพราะการซื้อยางพาราของพ่อค้ายางจะตั้งราคาซื้อ ตามคุณภาพของผลผลิตยาง การที่ชาวสวนยางประมาณร้อยละ 80 แปรรูปร่างยางเป็นยางแผ่นดิบ¹ และเป็นยางคุณภาพต่ำ แผ่นยางไม่าสเพราะมีสิ่งสกปรกเจือปนอยู่มาก นอกจากนั้นยางแผ่นที่ผลิตได้ก็มีขนาดค่อนข้างหนา ทำให้การรมควันต้องเสียเวลามากขึ้น และส่วนใหญ่เมื่อนำไปรมควันแล้วจะได้เป็นยางชั้นที่ 3 หรือ ชั้นที่ 4² ทำให้ชาวสวนยางจำหน่ายผลผลิตได้ราคาต่ำ ปัญหาการผลิตยางคุณภาพต่ำ จึงเป็นปัญหาการผลิตยางพาราของไทยที่มีผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

ประการที่หนึ่ง สภาพทางการศึกษาของชาวสวนยาง ส่วนมากไม่ได้รับการศึกษาเพียงพอ คือ มีการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา บางจังหวัด เช่น สตูล นราธิวาส บัณฑิตานี และยะลา ชาวสวนยางไม่พูดภาษาไทย แต่พูดภาษามลายูแทน ชาวสวนยางส่วนมากจึงใช้ความรู้ ความชำนาญในการทำงาน เช่น การปลูกยาง กรีดยาง และทำยางแผ่น ที่เป็นการลอกเลียนและเอาแบบอย่างทีละหลังจากบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ของตนอยู่ จากสภาพการศึกษาดังกล่าว ก็เป็นการยากที่จะให้คำแนะนำ ในรูปข้อเขียนหรือเอกสารคำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิตยางพาราให้มีคุณภาพได้³

¹ร้อยละ 20 แปรรูปขึ้นต้นเป็น ยางเครพ น้ยางขึ้น และยางแท่ง

²ธนาคารกรุงไทย จำกัด. รายงานการศึกษาพืชเศรษฐกิจของไทย. 2524. หน้า 260.

³กองเศรษฐกิจการเกษตร. รายงานการศึกษาเรื่องการผลิต การตลาด และราคายางพาราในประเทศไทย พ.ศ. 2513 (ตอนที่ 1 การผลิตยางพารา). 2514. หน้า 21-23.

ประการที่สอง ระบบการซื้อขายบางอย่างบางท้องที่ไม่เป็นแรงจูงใจให้ชาวสวนยางปรับปรุง การทำยางหนาให้ดีขึ้น เพราะพ่อค้ามักจะตีราคาขายแผ่นของชาวสวนยาง เป็นอย่างคละราคาเดียวกัน โดยใช้สายตาดูว่า ถ้านำไปรมควันแล้ว จะออกมาเป็นยางรมควันชนิด การตีราคาก็จะต้องหักเปอร์เซ็นต์ความชื้นส่วนที่เป็นน้ำออก และการตีราคาหักความชื้นนี้ พ่อค้ากระทานแต่ฝ่ายเดียว และมักคิดอัตราสูง เพื่อป้องกันการเสี่ยงในการขายและหวังกำไรเพิ่มขึ้น เมื่อนำยางไปจัดชั้น รมควันภายหลัง จึงทำให้ชาวสวนยางบางกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยมุสลิมในจังหวัด นราธิวาส ยะลา บัตตานี สตูล นิยมทำยางแผ่นขนาดหนาและใหญ่ซึ่งเป็นยางแผ่นคุณภาพต่ำ ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำยางแผ่นหนาและกว้าง เป็นการประหยัดเวลามากกว่าการทำยางแผ่นบางและเล็ก ตามที่ตลาดต้องการ เพราะการขายยางแผ่นชนิดบางกับชนิดหนา ส่วนมากก็ได้ราคาเดียวกัน¹

ประการที่สาม จากการสำรวจเนื้อที่ปลูกยางพาราในประเทศไทย ปรากฏว่าร้อยละ 90 เป็นสวนยางขนาดเล็กและขนาดกลาง มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่เป็นสวนยางขนาดใหญ่² ดังนั้น การที่เจ้าของสวนยางส่วนใหญ่นั้น เป็นสวนยางขนาดเล็กและขนาดกลาง³ ก็ขายเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เจ้าของสวนยางเหล่านั้น ไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะซื้อ เครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัยได้

1 สุวรรณ ทิพย์กุล และคณะ. การศึกษาเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์ยางธรรมชาติของประเทศไทยในปัจจุบัน. 2512. หน้า 91,93.

2 บุญชู พุคหอม. "สถานการณ์ยางพาราของประเทศไทยในปี 2512," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 3 มกราคม 2512.

3 สวนยางขนาดเล็ก คือ สวนยางที่มีเนื้อที่ไม่เกิน 50 ไร่

สวนยางขนาดกลาง คือ สวนยางที่มีเนื้อที่เกิน 50 ไร่แต่ไม่เกิน 250 ไร่

สวนยางขนาดใหญ่ คือ สวนยางที่มีตั้งแต่ 250 ไร่ ขึ้นไป

อ้างอิงจาก "พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503," เล่มเดิม. หน้า 688.

เมื่อเจ้าของสวนขนาดเล็กกรีดยางได้ ก็จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ผลิตยางที่มีคุณภาพต่ำ ตามแบบพื้นบ้านในการผลิตยางแผ่น ทาให้ยางแผ่นที่ได้มีคุณภาพต่ำ¹

การผลิตยางพาราของไทย นอกจากประสบปัญหาจากการผลิตยางที่มีคุณภาพต่ำและปัญหาการผลิตที่มีต้นทุนสูง เพราะไม่ทำการปลูกยางพันธุ์พื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดีแล้ว ปัญหาทางสังคมและการเมืองยังเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้การผลิตยางพาราของชาวสวนยาง ไม่สามารถทำได้ อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยอีกด้วย กรณีที่เห็นชัดเจนจากเหตุการณ์ในภาคใต้ ได้แก่ปัญหากลุ่มโจรใน 4 จังหวัดภาคใต้ คือ สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส หลายกลุ่ม ได้ประกาศปิดสวนยาง เพื่อเรียกเงินค่าคุ้มครองจากเจ้าของสวนยาง ในการอนุญาตให้ทำการกรีดยาง หากเจ้าของสวนยางรายใดขัดขืน หรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ ก็จะถูกลอบทำร้ายจนถึงแก่ชีวิต² และเป็นที่น่าสังเกตว่า เจ้าของสวนยางที่ถูกประกาศปิดสวนยางนั้น มีเฉพาะคนที่นับถือศาสนาพุทธ และคนที่มีเชื้อสายจีนเท่านั้น³

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ชาวสวนยางเกิดความเกรงกลัวต่ออันตราย การกรีดยางจึงไม่สามารถทำได้อย่างปกติ นอกจากนี้การประกาศกวดำการศึกษาของทางราชการ ห้ามบุคคลออกนอกเคหสถานในเวลาที่กำหนด (เคอร์ฟิว) ระหว่างเวลา 19.00 - 06.00 น. ตั้งแต่ วันที่ 31 ธันวาคม 2512 ในหลายจังหวัดของภาคใต้ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร อก. 0201.2.2/2. รายงานการตรวจราชการภาคใต้ ของ พลเอก จิตติ นาวิเสถียร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร. วันที่ 20-25 พฤษภาคม 2507.

²"คณะรัฐมนตรีมีคำสั่งด่วนให้ปราบโจร 4 จังหวัดภาคใต้ให้ทราบคาบ," สยามรัฐ. 24 กันยายน 2512.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/3. รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยางพารา ครั้งที่ 1/2512. วันที่ 5 มิถุนายน 2512.

ตรัง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส¹ เนื่องจากการปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และกลุ่มโจรก่อการร้ายต่าง ๆ ที่มีความรุนแรงขึ้นนั้น ก็เป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ชาวสวนยาง ไม่สามารถออกไปกรีดยางในช่วงเวลาที่ต้นยางให้น้ำยางมากได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างเวลา 04.00 - 06.00 น. ที่เป็นช่วงที่ต้นยางให้น้ำยางสูงเพราะน้ำยางไม่ถูกความร้อน จนทำให้ต้นยางแห้งและหยุดไหล² การประกาศห้ามบุคคลออกนอกเคหสถานในเวลาที่กำหนดของทางราชการ จึงเป็นผลกระทบที่สำคัญต่อการผลิตยางของชาวสวนยางในภาคใต้ และภาวะการผลิตยางพาราของไทยโดยรวมด้วย เนื่องจากภาคใต้เป็นแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญที่สุดของประเทศ

4.2 ปัญหาการค้ายางพาราในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524

การทำสวนยางในประเทศไทยนั้น นอกจากชาวสวนยางต้องประสบปัญหาปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำ และผลผลิตยางที่มีคุณภาพต่ำแล้ว ปัญหาการค้ายางพาราตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพ ก็เป็นปัญหาสำคัญซึ่งชาวสวนยางต้องประสบมาตลอดด้วย จึงเป็นผลให้การดำเนินชีวิตของชาวสวนยางต้องแปรผันไปตามสภาวะการขึ้นลงของราคายางพาราเป็นเกณฑ์ เมื่อยางพารามีราคาสูง ชาวสวนยางก็มีสภาพความเป็นอยู่ดี เมื่อใดราคายางพาราตกต่ำ ชาวสวนยางก็ต้องประสบความเดือดร้อนกันทั่วไป ทั้งด้านค่าครองชีพของครอบครัวและจากกลุ่มมิถุนารีต่าง ๆ ที่สร้างความเดือดร้อนแก่ชาวสวนยาง

ปัญหาการค้ายางพาราตกต่ำของไทย เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา และตกต่ำลงมาเรื่อย ๆ จนกระทั่ง พ.ศ. 2510 ปัญหาการค้ายางพาราตกต่ำก็เพิ่มความรุนแรงมากขึ้น

¹"กรณีประกาศกฤษฎีกาในท้องที่ 8 จังหวัดภาคใต้," เดลินิวส์. 20 ธันวาคม 2512.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.1/28. การปฏิบัติงานของโครงการพัฒนายาง ในความร่วมมือของกองทุนพิเศษสหประชาชาติ (พ.ศ. 2508-2513.)

เพราะเมื่อเปรียบเทียบราคายางที่กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2503 และ พ.ศ. 2510 แล้วปรากฏว่าใน พ.ศ. 2503 ราคาเฉลี่ยของยางพาราอยู่ในระดับ กิโลกรัมละ 11 บาท แต่ใน พ.ศ. 2510 จากสถิติราคาของบริษัทบีอินชอย รับซื้อยางในเดือน มีนาคม 2510 ราคายางชั้นหนึ่ง กิโลกรัมละ 6.45 บาท ชั้นสอง 6.35 บาท และชั้นสามกิโลกรัมละ 6.30 บาท เท่านั้น และจากการค้นคว้าเรื่องยางของศูนย์วิจัยการยางพาราใหญ่ ก็ได้อธิบายว่าถ้าราคายางต่ำกว่ากิโลกรัมละ 7.50 บาทแล้ว ชาวสวนยางของไทย จะไม่มีกำไรพอที่จะเลี้ยงตัวได้เลย¹

ภาวะราคายางพาราในประเทศไทย พ.ศ. 2510 ทำให้ชาวสวนยางส่วนใหญ่มองต้องประสบความเดือดร้อนแค้นเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากราคายางตกต่ำแล้ว เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ยังมีราคาสูงขึ้นอีกด้วย เช่น ที่จังหวัดนราธิวาสราคายางแผ่นดิบที่ชาวสวนขายได้เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2510 เหลือเพียงกิโลกรัมละ 3.50-3.70 บาท เท่านั้น และมีแนวโน้มราคาจะลดต่ำลงเรื่อย ๆ ทำให้บริษัทค้ายางพาราใหญ่ในจังหวัด ซึ่งได้แก่บริษัทกรุงแสง และบริษัทสหเจริญไทย ได้หยุดรับซื้อยางพาราตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2510 คงเหลือเพียงบริษัทเด็กปีห้าง บริษัทเคียว ที่ยังคงรับซื้ออยู่ แต่ก็หยุดรับซื้อด้วย ถ้าราคายางตกต่ำมากกว่านี้จากปัญหาดังกล่าว นายพันธ์ สายตระกูล ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ได้ส่งหนังสือด่วนเพื่อนำปัญหาเสนอต่อประธานคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ เพื่อให้รัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะปัญหาราคายางพาราตกต่ำ ได้ส่งผลกระทบต่อการครองชีพของราษฎรเป็นอย่างมาก และเกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น การปล้นสดมภ์ การชิงทรัพย์ การลักขโมย การฉ้อโกงบ่อยครั้งขึ้น ทั้ง ๆ ที่แต่เดิมปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยที่สุดในจังหวัดนราธิวาส²

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/1. หนังสือด่วนมากที่ กต. 0100/8796 เรื่องขอให้ช่วยเหลือเกี่ยวกับภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ. ลงวันที่ 20 มีนาคม 2510.

² กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. พณ.0301.11.9.4/1. หนังสือด่วน นธ. 19/1992 เรื่อง ภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ. ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2510.

ปัญหาการค้าขายพาราตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพ นับว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อชาวสวนยาง และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้าพารา ตลอดจนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จากปัญหาดังกล่าว สามารถสรุปสาเหตุสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

โครงสร้างตลาดยางพาราของไทย

สถานภาพยางพาราของไทยในตลาดโลกเป็นเพียง "ผู้ตามราคา" เท่านั้น ถึงแม้ว่าประเทศไทยเป็นผู้ผลิตยางพารารายใหญ่เป็นอันดับสามของโลก ทั้งนี้เนื่องจากสัดส่วนการผลิตยางพาราของไทยในผลผลิตยางรวมของโลกมีเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น และผลผลิตร้อยละ 95 จะส่งไปจำหน่ายในประเทศ ที่มีผู้รับซื้อยางรายใหญ่ที่สุด 3 ประเทศ คือ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา สำหรับที่เหลืออีกร้อยละ 5 ของผลผลิตยาง ใช้ในอุตสาหกรรมภายในประเทศ¹ ทำให้ตลาดยางพาราไทยเป็นตลาดของผู้ซื้อ เพราะผู้ซื้อสามารถกำหนดปริมาณการซื้ออย่าง ควบคุมภาพของยางที่จะซื้อ และตั้งราคาเพื่อรับซื้อยางได้² การกำหนดระดับราคายางภายในประเทศ ไม่สามารถทำได้อย่างมีเสถียรภาพ จำเป็นต้องขึ้นลงตามราคายางของตลาดโลก

ปัญหาการแข่งขันกับยางเทียม หรือ ยางสังเคราะห์

การที่ประเทศญี่ปุ่นเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 และสามารถยึดครองแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ภายใต้การยึดครองได้ ทำให้ประเทศตะวันตกถูกตัดขาดการค้าขายพารา ซึ่งเป็นสินค้ายุทธปัจจัยหรือสินค้าจำเป็นในการทำสงคราม ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 และประเทศตะวันตกต้องประสบความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เพราะไม่มีวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางในประเทศ จากเหตุการณ์ดังกล่าว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศตะวันตกมีความพยายามคิดค้นการผลิตยางเทียม เพื่อทดแทนยางพาราในภาวะขาด

¹ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด. โครงสร้างภาษีส่งออกยางธรรมชาติ. 2528. หน้า 2 - 3.

²กองเศรษฐกิจการเกษตร. รายงานการศึกษาเรื่องการผลิต การตลาด และราคายางในประเทศไทย พ.ศ. 2513 (ตอนที่ 2 การตลาดและราคา). 2515. หน้า 185.

แคลน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2491 กลุ่มประเทศตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา ได้ผลิตยางเทียมได้สำเร็จ และมีการเพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น พร้อม ๆ กับการปรับปรุงคุณภาพให้สูงขึ้น จนสามารถผลิตยางเทียมที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงยางพาราทุกประการได้ ในด้านต้นทุนการผลิตก็มีการพัฒนาปรับปรุงให้ลดลงอยู่เสมอ และความก้าวหน้าในการค้นคว้า ทำใหยางเทียมสามารถบอกถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ให้แก่ผู้ซื้ออย่างทราบอย่างละเอียดได้ ในขณะที่ยางพารายังทำไม่ได้สมบูรณ์นัก และการแบ่งเกรดชั้นยางพาราซึ่งมีอยู่ถึง 31 ชั้น ก็ทำด้วยตาเปล่า ยังไม่สามารถบอกคุณสมบัติที่ละเอียดและแน่นอนได้ ยางเทียมจึงอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบยางพารา ในการแสดงคุณสมบัติอย่างละเอียดและสมบูรณ์ให้แก่ผู้ซื้อ ซึ่งสะดวกในการนำเข้าไปใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ¹ ต่อมาการผลิตยางเทียมก็ได้แพร่หลายรวมทั้งสิ้น 25 ประเทศ และในด้านราคายางเทียมก็มีเสถียรภาพมากกว่ายางพาราด้วย ยางเทียมจึงเป็นคู่แข่งด้านตลาดของยางพาราไปในที่สุด

สหรัฐอเมริกาขยายจากกองทุนสะสมยุทธปัจจัย

(The General Service Administration Or G.S.A.)

สหรัฐอเมริกาเริ่มซื้อยางพารา เพื่อเก็บไว้เป็นยุทธปัจจัย เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2494² และหลังจากนั้นก็มีการซื้อยางเข้าสู่กองทุนยุทธปัจจัยเรื่อยมา ต่อมาใน พ.ศ. 2502 - 2507 ได้มีการนำยางจากกองทุนยุทธปัจจัยออกจำหน่าย ปีละไม่เกิน 90,000 ตัน ช่วง พ.ศ. 2508 - 2509 เพิ่มเป็นปีละ 100,000 ตัน และตั้งแต่ พ.ศ. 2510 เป็นต้นไป จะมีการขยายจากกองทุนยุทธปัจจัย ปีละ 120,000 ตัน จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2513³ เนื่องจากสาเหตุที่สำคัญดังนี้⁴

¹วิโรจน์ กลิ่นเปา. "ยาง," ใน เศรษฐกิจการเกษตรไทย. 2517. หน้า 158-166.

²นันทิกา จิรนคร และ สุวรรณ ทิพยกุล. ประวัติราคายางธรรมชาติ. 2518. หน้า 28.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.2/4. บันทึกความทรงจำรายงานการเจรจาระหว่างคณะกรรมการกลุ่มภาคีประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ กับผู้แทนสหรัฐอเมริกา ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงลอนดอน วันที่ 2 - 3 พฤษภาคม 2509.

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/4. เล่มเดิม.

ประการที่หนึ่ง การใช้จ่ายฟาราของสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2507 ประมาณ ร้อยละ 1

ประการที่สอง สหรัฐอเมริกามีนโยบายที่จะใช้วัตถุดิบขั้นปฐม¹ ที่มีอยู่กองทุนสะสมยุทธปัจจัยของประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมเศรษฐกิจภายในประเทศ เพราะสหรัฐอเมริกามีวัตถุดิบเกือบไว้ในกองทุนยุทธปัจจัย ประมาณ 100 ประเภท

ประการที่สาม สหรัฐอเมริกามีดุลย์การชำระเงินระหว่างประเทศที่เสียเปรียบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องควบคุมหรือหาวิธี ใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศโดยที่ไม่จำเป็น

ประการที่สี่ เพื่อเป็นวิธีการป้องกันปัญหาเศรษฐกิจแบ่งตัวเกินความต้องการ

การที่สหรัฐอเมริการะบายออกจากรองทุนยุทธปัจจัยนั้น นอกจากสหรัฐอเมริกาจะซื้อฟาราจากไทยน้อยลงแล้ว ฟาราที่ระบายออกจากรองทุนยุทธปัจจัย ยังเข้าไปแบ่งตลาดฟาราของไทยในตลาดโลกด้วย

การแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตฟาราด้วยกัน

ประเทศที่เป็นคู่แข่งในด้านการผลิตและการค้าฟาราของไทยที่สำคัญ คือ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เมื่อประเทศทั้งสอง ส่งออกเข้าไปจำหน่ายในตลาดโลกเพิ่มขึ้น เกินความต้องการของประเทศผู้ใช้จ่าย ทำให้ราคายาในประเทศไทย ต้องตกต่ำลงไปด้วย เช่น กรณีเมื่ออินโดนีเซียมีเรื่องขัดแย้งกับมาเลเซียใน พ.ศ. 2506 อย่างรุนแรง จนนำไปสู่การขึ้นนโยบายประจันหน้ากับมาเลเซีย² ทว่าอังกฤษไม่ยอมรับซื้อจากอินโดนีเซีย และจากที่มาเลเซียเคยรับซื้อจากอินโดนีเซีย เพื่อส่งไปยังตลาดโลกก็พลอยหยุดชะงักไปด้วย จึงทว่าอินโดนีเซียมีฟาราตกค้างอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งกลางปี 2509 ทั้งสองประเทศ ได้รับ

¹หมายถึงวัตถุดิบที่ยังไม่มีการแปรรูป

²ถนอม อานามวัฒน์. ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของเอเชีย.

การรื้อฟื้นสัมพันธภาพต่อกัน อินโดนีเซียจึงมีโอกาสระบายยางที่ตกค้างอยู่ออกสู่ตลาดโลก ในปริมาณมากกว่าปกติ จนเป็นเหตุให้ราคายางในตลาดต้องตกต่ำลง¹

ต่อมาใน พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นช่วงราคายางพาราตกต่ำทั่วโลกนั้น อินโดนีเซียได้มีการประกาศยกเลิกภาษีการส่งออกยางทุกประเภท เพื่อรักษาตลาดยางพาราของตนไว้ และต่อมาเลเซียก็มีประกาศลดภาษีการส่งออกยางลงด้วย ทำให้ราคายางพาราของอินโดนีเซียและมาเลเซียมีราคาต่ำกว่ายางพาราที่ส่งออกจากประเทศอื่น เป็นผลให้ประเทศผู้ขายยางหันมาส่งซื้อขายพาราจากมาเลเซียและอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น ประเทศไทยในฐานะที่เป็นผู้ส่งออกยางพาราที่สำคัญ ก็ต้องเสียเปรียบด้านการค้ายางพาราแก่อินโดนีเซียและมาเลเซีย จนเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาการค้ายางพาราตกต่ำในประเทศด้วย นอกจากนี้แล้วการที่มาเลเซียและไทยมีเขตแดนติดต่อกัน เมื่อมีการลดภาษีการส่งออกยางในมาเลเซีย ก็ทำให้เกิดการลักลอบนำยางจากไทยไปขายมาเลเซีย เพราะการที่มาเลเซียลดภาษีการส่งออกยางต่ำกว่าไทย ราคารับซื้อยางของผู้ส่งออกของมาเลเซีย ก็จะสูงกว่าราคารับซื้อยางของผู้ส่งออกยางในประเทศไทย ซึ่งเสียภาษีการส่งออกยางอัตราที่สูงกว่า จึงเป็นแรงจูงใจให้พ่อค้ายางไทยลักลอบนำยางไปขายให้กับผู้ส่งออกยางมาเลเซีย เนื่องจากได้กำไรมากกว่านำไปขายให้ผู้ส่งออกยางของไทย ทำให้รัฐบาลไทยต้องขาดรายได้จากภาษีส่งออกยางปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนเงินหลายร้อยล้านบาท²

สำหรับในด้านคุณภาพยาง การที่มาเลเซียได้ประสบความสำเร็จ ในการค้นคว้าทดลองจนสามารถระบุส่วนประกอบหรือคุณสมบัติทางฟิสิกส์ของยางพารา ที่ส่งออกไปจำหน่ายแก่ผู้ซื้อทราบได้โดยละเอียด ในรูปของยางแท่งที่ผลิตจากโรงงาน จนกลายเป็นมาตรฐานที่ตลาดยางของโลกรู้จักและเชื่อถือ ซึ่งมีชื่อเรียกโดยย่อว่า เอส.เอ็ม.อาร์ หรือ S.M.R. (Standard Malaysian Rubber) ทำให้ผลผลิตของยางมาเลเซีย ได้รับความมั่นใจในเรื่องคุณภาพมาก

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร 0301.11.11.2/4. เล่มเดิม.

² ถวิล ไพรสมณ์. "การแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำ," ข่าวกองทุนส่งเสริมการค้า ส่วนยาง. 22(88) : 9 - 10 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2527.

จีน¹ และส่งผลกระทบต่อผลผลิตยางพาราของไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นยางแผ่นรมควันได้รับความเชื่อถือด้านคุณภาพน้อยลง ปัญหาที่ตามมาคือ ราคาของยางพาราของไทยตกต่ำลง เพราะผู้ซื้อจะใช้เกณฑ์คุณภาพของยางเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคายาง

ค่าใช้จ่ายในการส่งออก

การส่งออกยางพาราไปจำหน่ายต่างประเทศ ผู้ส่งออกยางจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการส่งออกมากเกินไป เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้ส่งออกยางได้ชี้แจงรายละเอียด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการส่งออกต่อยางแผ่นรมควัน 1 กิโลกรัม โดยถือจากราคายางที่กรมศุลกากรประเมิน (กิโลกรัม ละ 6.60 บาท) ดังนี้²

ภาษีการส่งออก	52.8	สตางค์
เงินค่าธรรมเนียมของกองการยาง (รูปองยาง)	10.2	สตางค์
เงินสงเคราะห์ยาง	40	สตางค์
ภาษีการค้า	39.6	สตางค์
ค่าธรรมเนียม	15	สตางค์
ค่าหีบห่อ	10	สตางค์
ค่าขนส่งภายในประเทศ	10	สตางค์
ค่าเช่ารถตั้ง	1	สตางค์
ค่าประกันภัย	1.5	สตางค์
ค่านายหน้าในต่างประเทศ	6	สตางค์
ค่าธรรมเนียมที่นำไปสร้างพระ (กรณีจังหวัดนครราชสีมา)	10	สตางค์
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	10	สตางค์
ค่าโทรเลข	5	สตางค์

¹ สุวรรณ ทิพยกุล และ คณะ. เล่มเติม. หน้า 95.

² กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. รายงานการประชุมเรื่องการแก้ไขปัญหภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ. 16 มีนาคม 2510.

จากค่าใช้จ่ายนี้ ผู้ส่งออกจะผลักภาระให้เป็นของผู้ผลิต เพราะในการกำหนดราคาซื้อขาย ผู้ส่งออกจำเป็นต้องหักค่าใช้จ่ายเหล่านี้ จากราคาขายที่ผู้ผลิตนำมาขาย ทำให้ราคาขายที่รับซื้อจากผู้ผลิตของไทย มีความใกล้เคียงกับราคาส่งออกมากขึ้น ดังนั้นราคาขายที่ชาวสวนยางได้รับจากพ่อค้าขาย จึงมีราคาต่ำกว่าความเป็นจริง

สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในต่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศผู้ใช้อย่าง ก็เป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งมีผลกระทบและทำให้ราคาขายในประเทศตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพ ถึงแม้บางเหตุการณ์จะเกิดขึ้นในระยะสั้น แต่ก็มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชาวสวนยางในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าของสวนยางขนาดเล็ก เหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในต่างประเทศ ที่มีผลต่อการค้ายางพาราในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 พอสรุปได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของโลก เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ราคาขายในตลาดโลกผันผวนไปด้วย ตัวอย่างเช่น

วิกฤตการณ์ราคาน้ำมันที่มีราคาสูงขึ้น ใน พ.ศ. 2524 ทำให้เศรษฐกิจในยุโรปและสหรัฐอเมริกาตกต่ำจนเป็นเหตุให้คนนำรถยนต์ขนาดใหญ่จำนวนน้อยลง รถยนต์ขนาดเล็กของญี่ปุ่นสามารถเข้าไปแย่งตลาดรถยนต์ในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทำให้บริษัทผลิตรถยนต์ยุโรปและสหรัฐอเมริกาต้องผลิตน้อยลง เพื่อรอดูสถานการณ์และหาหนทางแก้ปัญหาดังกล่าว จึงต้องขลอกรซื้อขายพาราจากตลาดโลก เนื่องจากบริษัทผลิตรายการยนต์ต้องลดการผลิตลง สำหรับญี่ปุ่นเองก็ต้องมีการขลอกรซื้อขายยางไว้ก่อน เพื่อคุนยบายการผลิตรถยนต์ของยุโรปและสหรัฐอเมริกาว่าจะเป็นแบบใด¹ จากสาเหตุนี้ตลาดยางของโลก จึงมีปริมาณยางพาราเกินความต้องการของโลก

¹ สุภาพ คีแท้. "สาเหตุของราคาขายตกต่ำปี 2524," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 19(73) : 4 - 7 ; มกราคม 2524.

การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของมาเลย์เซียและสิงคโปร์ นับว่ามีอิทธิพลต่อราคายางพาราในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เช่น เมื่อต้นปี พ.ศ. 2523 อัตราแลกเปลี่ยนเงินไทยกับมาเลย์เซียและสิงคโปร์ ประมาณ 9.90 บาทต่อ 1 เหรียญมาเลย์เซียและสิงคโปร์ แต่ต่อมาปลายปี พ.ศ. 2523 เหลือ เพียง 8.90-8.70 บาทต่อเหรียญมาเลย์เซียและสิงคโปร์ แต่การที่ประเทศไทยมีการกำหนดราคารับซื้อยางและขายยาง โดยอาศัยราคายางของมาเลย์เซียและสิงคโปร์อยู่ ดังนั้นเมื่อค่านวมกลับมาเป็นเงินไทย ก็ทำให้มูลค่าการรับซื้อยางในประเทศไทยต้องลดลงไปด้วย¹ เป็นต้น

ด้านสังคม การหยุดยั้งคนงานลาพักผ่อนประจำปีในฤดูร้อน ของกรรมกรโรงงานผลิตรถยนต์และยางรถยนต์ในยุโรป สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น อีกทั้งการนัดหยุดงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางใหญ่ ๆ ในประเทศของผู้ใช้ยาง ก็เป็นสาเหตุทำให้การใช้จ่ายพาราและการซื้อขายเข้าสู่ต่อคของโรงงานเหล่านั้นลดน้อยลง²

ด้านการเมือง นับว่าความสำคัญที่มีผลกระทบต่อราคายางในตลาดโลก เพราะสภาพความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศผู้ใช้งาน และภาวะสงครามเป็นอุปสรรคที่ทำให้การขนส่งและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับยางต้องชะงักไปด้วย เช่น

การปฏิวัติวัฒนธรรมของชนชั้นกรรมาชีพ ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่าง พ.ศ. 2509 - 2512 ทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้งานที่สำคัญของโลก เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ จำเป็นต้องลดการซื้อยางพาราจากตลาดโลกลดลง³

สงครามในตะวันออกกลางระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มประเทศอาหรับที่ยืดเยื้อ จนก่อให้เกิดสงคราม 6 วัน ใน พ.ศ. 2510 และต้องปิดเส้นทางการเดินเรือของคลองสุเอซ⁴ ซึ่งเป็นเส้นทาง

¹สุภาพ ดีแท้. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.2/5. รายงานการประชุมระหว่างประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย วันที่ 2 - 4 ตุลาคม 2510.

³ันทา รัตติพุกกณะ. เหตุการณ์โลกปัจจุบัน. 2521. หน้า 138.

⁴อารี ยิงเจริญ. ยิว-อียิปต์กับสันติภาพตะวันออกกลาง. 2525. หน้า 30-34.

การขนส่งยางพาราจากตลาดยางไปสู่กลุ่มประเทศยุโรป เป็นผลให้เรือสินค้าไม่สามารถขนส่งยางพาราไปยังประเทศผู้ใช้อย่างในยุโรปได้สะดวก การซื้อขายของประเทศเหล่านั้นก็ลดน้อยลง¹

จากสภาพปัญหาการค้ายางพาราในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 นี้ จะเห็นว่า เป็นผลสืบเนื่องมากจากการผลิตยางพาราของไทย ที่ยังเน้นการผลิตเพื่อส่งออก ยังไม่มีการส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยางในประเทศ เพื่อรองรับผลผลิตยางพาราของชาวสวนยางในประเทศ ให้มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในประเทศผู้ใช้อย่างและตลาดยางโลก ก็เป็นผลเชื่อมโยงต่อชาวสวนยางในประเทศไทย ต้องประสบกับปัญหาราคายางพาราตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพด้วย

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.2/5.

บทที่ 2

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524

สภาพปัญหาการผลิตและการตัดยางพาราของไทยที่เกิดขึ้นช่วง พ.ศ. 2504 - 2524 นั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจาก สาเหตุที่ชาวสวนยางส่วนใหญ่ ได้รับผลผลิตจากการทำสวนยางเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ และคุณภาพของยางที่ผลผลิตได้ยังมีคุณภาพต่ำ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทำให้ราคายางที่จำหน่ายไม่คุ้มกับการลงทุน และเมื่อชาวสวนยางต้องประสบกับสภาวะราคายางพาราตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพด้วยแล้ว ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อชาวสวนยางและผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพารามีความเดือดร้อนรุนแรงมากขึ้น จากสภาพปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจึงมีนโยบายเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับยางพารา ในทางปฏิบัติทั้งด้านการผลิตและการค้ายางพารา

1. การแก้ปัญหายางพาราระยะยาวของรัฐบาล ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

การแก้ปัญหายางพาราระยะยาวของรัฐบาล ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 เป็นการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายดังนี้

1.1 นโยบายแก้ปัญหาด้านการผลิตยางพารา

นโยบายแก้ปัญหาด้านการผลิตยางพาราของรัฐบาล ช่วง พ.ศ. 2504 -2524 รัฐบาลเน้นการพัฒนาคุณภาพและปริมาณการผลิต เพื่อให้การผลิตยางพาราของไทยมีคุณภาพและปริมาณทัดเทียมกับประเทศผู้ผลิตยางพาราอื่นๆ และประเทศผู้ผลิตยางเทียมในอันที่จะทำให้ผลผลิตยางพาราของไทยสามารถแข่งขันด้านราคา และคุณภาพในตลาดยางของโลกได้ รัฐบาลจึงดำเนินการนโยบายด้านการพัฒนาการผลิตยางพารา คือ

1.1.1 โครงการพัฒนา

โครงการพัฒนาเป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการผลิตยางของไทยให้ดีขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ ให้ผลผลิตยางพาราของไทยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดยางของโลก

โครงการพัฒนาเป็นโครงการหนึ่งซึ่งกรมวิเทศสหการ ได้เจรจาขอความช่วยเหลือจากกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ของประเทศไทย ในการประชุมคณะกรรมการประสานงานกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ สมัยที่ 11 เมื่อเดือน มกราคม 2507 ณ สำนักงานใหญ่ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับการอนุมัติจากกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ ให้เป็นโครงการของกระทรวงเกษตร¹ โดยเป็นโครงการที่ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรกรรมแห่งสหประชาชาติ (F.A.O. or Food and Agriculture Organization) เป็นหน่วยงานบริหารดำเนินงานฝ่ายต่างประเทศ และกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ (U.N.S.F or United Nations Development Programe Special Fund)² เป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งได้มีพิธีลงนามในเอกสาร แผนดำเนินงานโครงการพัฒนา ในวันที่ 18 มกราคม 2508 ณ ห้องประชุม กระทรวงเกษตร กรุงเทพฯ โดยมีพระประกาศสหกรณ์รัฐมนตรีกระทรวงเกษตรเป็นผู้ลงนามแทนรัฐบาลไทย นายเจ เอ็น เคอร์ซี (J.N. Kersey) ผู้แทนความช่วยเหลือด้านวิชาการแห่งสหประชาชาติ เป็นผู้ลงนามแทนกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ และนายอาซัน อุดดิน (Mr.Asan

1 "ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนา," ข่าวพาณิชย์. 5 กุมภาพันธ์ 2507.

2 ต่อมาเปลี่ยนเป็น โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (U.N.D.P or United Nations Development Project)

อ้างอิงมาจาก คณะกรรมการจัดงานวันอาหารโลกและงานฉลองครบรอบ 40 ปี เอฟ.เอ.โอ. 40 ปีแห่งความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและ เอฟ เอ โอ 2528. หน้า 25.

Auddin) ผู้แทนผู้อำนวยการองค์การอาหารและเกษตรกรรมแห่งสหประชาชาติประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นผู้ลงนามแทนองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ¹

สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาทางประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ จำนวน 913,600 เหรียญสหรัฐอเมริกา และงบประมาณสมทบจากประเทศไทยอีก 1,031,700 เหรียญสหรัฐอเมริกา โดยใช้เวลาในการดำเนินงาน 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2508 - 2513 และตามโครงการนี้ กองการยาง กรมกสิกรรม กระทรวงเกษตร เป็นหน่วยงานปฏิบัติงานฝ่ายรัฐบาลไทย²

โครงการพัฒนายางมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ดำเนินงานการวิจัย ฝึกอบรม สาธิต และปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางวิชาการ ในการผลิตยางของไทย โดยได้กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ³

ประการหนึ่ง ทางการวิจัยประยุกต์ โดยยึดแผนงานที่ปฏิบัติได้ดีในต่างประเทศมาวิจัย และปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในประเทศไทย และทำวิจัยใหม่เฉพาะกรณีที่ไม่มีความรู้มาก่อน และต้องการผลประโยชน์อย่างเร่งด่วน

ประการที่สอง งานฝึกอบรมและสาธิต ให้การอบรมแก่นักวิชาการฝ่ายไทยไปฝึกอบรมและศึกษาต่อยังต่างประเทศ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ พนักงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับยางฝ่ายไทย เช่น เจ้าหน้าที่กองการยาง พนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ฯลฯ เพื่อให้มีความรู้ทางกิจกรรมยางอย่างเดียวกัน อีกทั้งฝึกอบรมและสาธิตกิจกรรมการพัฒนายางให้แก่เจ้าของสวนยางด้วย

ประการที่สาม งานบริการทางการพัฒนายาง ให้คำแนะนำและช่วยเหลือบริการในกิจกรรมยางต่าง ๆ เช่น ช่วยเหลือในการรวมกลุ่มเจ้าของสวนยาง เพื่อปรับปรุงคุณภาพยาง

¹"ลงนามในแผนดำเนินงานพัฒนายางมุ่งเพื่อผลิตยางธรรมชาติ," ชาวไทย. 30 มกราคม 2508.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เอกสาร พณ. 03301.1/28 การปฏิบัติงานของโครงการพัฒนายาง ในความร่วมมือของกองทุนพิเศษสหประชาชาติ. (พ.ศ.2508-2513).

³แหล่งเดิม.

ศึกษาและให้คำแนะนำเรื่องตลาดยาง ราคายาง และวิธีค้ายาง ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการตั้งโรงงานทำยางเพื่อพัฒนายาง

ในการดำเนินงานตามโครงการนี้ เอฟ เอ โอ ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญการยางต่างประเทศ จำนวน 11 คน เพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายขาย¹ ทางรัฐบาลไทยจึงได้จัดตั้งศูนย์วิจัยการยางขึ้นที่ ตำบลคองหงษ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อให้เป็นหน่วยงานดำเนินงาน และการบริหารงานตามแผนการดำเนินงานรวมทั้งการบริหารและการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงาน รวมทั้งการบริหารและการดำเนินงานตามสถานีการยาง สวนทดลองการยาง และแปลงเพาะขยายพันธุ์ยางของกองการยาง กรมกสิกรรมทุกแห่ง ตลอดจนการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการยางในจังหวัดที่มีการปลูกยางทั้ง 17 จังหวัด โดยมีพนักงานยาง ได้แก่ กสิกรรมอำเภอ กสิกรรมจังหวัด เป็นผู้รับมอบหมายจากศูนย์วิจัยการยาง ไปดำเนินงานในเขตอำเภอ จังหวัดที่สังกัด² แต่การลงนามในแผนดำเนินงานโครงการพัฒนายาง ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติกับกระทรวงเกษตรข้อ 28 ได้ระบุให้รัฐบาลไทยต้องแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนายาง เพื่อให้คำแนะนำต่อกระทรวงเกษตรเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่สนับสนุนช่วยเหลืองานและกิจกรรมของโครงการดำเนินไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในวันที่ 3 มิถุนายน 2512 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบ แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนายาง จำนวน 19 คนโดยมีปลัดกระทรวงเกษตรเป็นประธานกรรมการ³ ซึ่งมีหน้าที่ดังนี้⁴

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.2/33. รายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนายาง. 27 ตุลาคม 2512.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.1/28. เล่มเติม.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.2/33. การขอแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนายาง.

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.2/33. คณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยาง.

หน้าที่ระดับชาติ มีหน้าที่ให้ข้อคิดเห็นและแนะนำเรื่องต่อไปนี้

(1) การผลิตยาง ให้ความสนใจในความสำเร็จเกี่ยวกับการปลูกแทน ให้อัตราการปลูกแทนเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนให้คำแนะนำที่ทันสมัยเกี่ยวกับการปลูก การบำรุงรักษาสวนยางและการกรีดยาง

(2) การทายาง สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงวิธีการทายางของเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก ให้ความร่วมมือและสนับสนุน เจ้าของโรงงานทายางให้ตัดแปลงวิธีการทายางที่ทันสมัย

(3) ด้านการตลาดสนับสนุนและส่งเสริมการค้ายาง และการส่งออกยางเป็นสินค้าออก ตลอดจนดูแลผลประโยชน์ของผู้ส่งออกยางจากนายต่างประเทศ ให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการส่งออกยางจากนายต่างประเทศ

(4) การค้นคว้าทางเศรษฐกิจ ศึกษาถึงอนาคตของกิจการยางและวัตถุดิบที่ใช้ยาง เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาวางนโยบาย ในการที่จะเพิ่มหรือลดการผลิตยางของประเทศไทย โดยพิจารณาจากข้อมูลทางสถิติ และผลการวิเคราะห์ของเศรษฐกิจคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยาง

(5) การประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานในการประชาสัมพันธ์กิจการยางของประเทศ ซึ่งแจ้งความเข้าใจผิดที่อาจจะเกิดจากสื่อมวลชนหรือหน่วยงานอื่น

หน้าที่ระดับระหว่างประเทศ

(1) ติดต่อประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศ เพื่อรวบรวมรายงานที่ประเมินความก้าวหน้าของยางธรรมชาติ จากองค์การระหว่างประเทศ แล้วรายงานให้รัฐบาลทราบ และส่งผู้แทนในนามรัฐบาล ไปร่วมประชุมนานาชาติทุกครั้งที่มีเรื่องเกี่ยวกับยาง

(2) รวบรวมข่าวพาณิชย์และข้อสนเทศ ทางด้านการพาณิชย์ของประเทศต่าง ๆ ที่ซื้อขายยางจากประเทศไทย เช่น รายละเอียดความต้องการยางของประเทศเหล่านั้น ตลอดจนความสนใจของประเทศไทย ซึ่งประจำอยู่ในสถานทูตทั่วโลก ตลอดจนแนวโน้มของการใช้ยาง ในประเทศใช้ยางทั่วโลกอื่นในการกำหนดชั้นยางและการซื้อขายยาง โดยสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับผู้แทนของประเทศไทย ซึ่งประจำอยู่ในสถานทูตทั่วโลก ตลอดจนแนวโน้มของการใช้ยางในประเทศผู้ขายยางทั่วโลก

(3) การติดต่อประสานงานกับสถาบันที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน เช่น คณะกรรมการองค์การกองทุนยางของมาเลเซีย (Malaysian Rubber Fund Board) และประเทศอื่น ๆ หรือสมาคมระหว่างประเทศโดยตรง หรือเสนอเป็นเรื่องระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ของกิจการยางธรรมชาติร่วมกัน

ดังนั้น คณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนายาง จึงมีบทบาทสำคัญที่ประสานงานกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ หน่วยงานราชการ เอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพารา สนับสนุนให้การดำเนินงานของแผนงานของโครงการพัฒนายาง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

การดำเนินงานตามแผนงานโครงการพัฒนายางระหว่าง พ.ศ. 2508 - 2513 ศูนย์วิจัยการยาง ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการได้ดำเนินการวิจัย ฝึกอบรมและสาธิต และปรับปรุงประสิทธิภาพทางวิชาการในการผลิตยางของประเทศไทย ดังนี้ คือ¹

(1) ด้านพันธุ์ยาง ได้แนะนำพันธุ์ดีจากต่างประเทศทำการทดสอบพันธุ์ และทดลองปลูกปรากฏว่า ได้พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมือง และสามารถแนะนำให้ชาวสวนยางปลูกจำนวน 6 พันธุ์ คือ พี.อาร์. 107 (P.R 107) จี.ที.1 (G.T.1) พี.บี.5/15 (P.B 5/15) และ พี.อาร์.โอบีเอ็ม. (PRIM) 600, 605, และ 623 นอกจากนี้ยังได้ทำการผสมพันธุ์ยาง และทดสอบพันธุ์ยางลูกผสมที่นำมาจากต่างประเทศ และทำการเปรียบเทียบพันธุ์ตามสถานีการยางต่าง ๆ ด้วย

(2) การศึกษาระบบวิถีกรีดยาง ของยางพันธุ์พื้นเมืองที่มีอายุมาก และยางพันธุ์ดีที่ปลูกใหม่หรือปลูกแทน จากผลการทดลองปรากฏว่า การกรีดยางระหว่างเวลา 6.00 - 8.00 น. เป็นระยะเวลาที่ได้น้ำยางมากที่สุด

(3) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปราบวัชพืช และโรคที่ทำลายต้นยาง เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อมีการปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทย

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.2/33. รายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของโครงการพัฒนายาง. 27 ตุลาคม 2512.

(4) งานอุตสาหกรรมยาง จัดตั้งระบบการค้าเนื้องานการทำยางแท่งและตั้งโรงงานทำยางแท่งขึ้นที่ศูนย์วิจัยการยาง เพื่อศึกษาวิจัยวิธีการทำยางแท่งจากวัตถุดิบยางที่ผลิตจากเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก และทำให้ความช่วยเหลือเลือกเอกชนจัดตั้งโรงงานยางแท่งขึ้น 3 แห่ง คือ จังหวัด จันทบุรี นราธิวาส และภาคใหญ่

(5) งานฝึกอบรม ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องยาง เพื่อนำความรู้ความชำนาญไปปฏิบัติและส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยไปศึกษาอบรมต่างประเทศ เพื่อจะได้นำความรู้ความชำนาญมาดำเนินการตามโครงการต่อไป และได้ฝึกอบรมชาวสวนยางให้มีความรู้ในการกรีดยางที่ถูกต้อง รู้จักบำรุงรักษาสวนยางและทำยางแผ่นให้มีคุณภาพ ซึ่งศูนย์วิจัยการยางทำการฝึกอบรมไปแล้ว จำนวน 200 ราย และจัดทำภาพยนตร์เพื่อใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนายางตามท้องถิ่นอีก 2 เรื่อง

(6) ด้านเศรษฐกิจการยาง ศูนย์วิจัยการยางได้ร่วมมือกับกองเศรษฐกิจการเกษตรและผู้เชี่ยวชาญ เอฟ.เอ.โอ ทำการสำรวจแหล่งปลูกยาง ระบบการตลาด และการค้าภายในประเทศ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานต่าง ๆ อีกทั้งสำรวจและศึกษาผลผลิตตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิตของเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก เพื่อเป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือจัดตั้งโรงงานกลางสำหรับผลผลิตยางแท่งให้กับเจ้าของสวนยาง

จากผลงานของศูนย์วิจัยยาง ในช่วงของการดำเนินงานตามแผนโครงการพัฒนายาง พ.ศ. 2508 - 2513 รัฐบาลเล็งเห็นว่าสามารถพัฒนาการผลิตยางของประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นได้ เพราะโครงการพัฒนายางสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราของไทยครบกระบวนการธุรกิจการยางอย่างชัดเจน ตั้งแต่การผลิตยาง การแปรรูปยาง และระบบตลาดยางโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดต้นทุนการผลิตยางให้ต่ำลง ดังนั้น ใน พ.ศ.2513 รัฐบาลไทยจึงมีการลงนามในข้อตกลงรับความช่วยเหลือตามแผนงานโครงการพัฒนายาง จากกองทุนพัฒนาพิเศษประชาชาติในระยะที่ 2 (พ.ศ.2514 - 2518) เป็นเวลาอีก 5 ปี¹ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตและการแปรรูปยางในบางส่วน ที่ต้องได้รับการสนับสนุนงานด้านวิชาการจาก

¹ เสริมลาภ วสุวัต. "โครงการพัฒนายางจากกองทุนพิเศษประชาชาติ," กสิกร. 43 (5): 331; กันยายน 2513.

ผู้เชี่ยวชาญการยางจากต่างประเทศ ให้สามารถดำเนินงานไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1.2 การส่งเสริมการผลิตยางแท่ง

การส่งเสริมการผลิตยางแท่ง นับเป็นการดำเนินงานนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยเพื่อพัฒนาการผลิตยางของไทย โดยอาศัยเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิต เพื่อให้ผลผลิตยางที่ได้ เป็นที่ต้องการของโรงงานในประเทศผู้ใช้อย่าง และเป็นการลดต้นทุนการผลิตยางให้ต่ำลง เพื่อแข่งขันกับยางเทียมในตลาดยางของโลกได้¹

การที่โรงงานผลิตยางเทียมสามารถผลิตยางสังเคราะห์แต่ละชนิด มีคุณภาพสม่ำเสมอ เป็นเอกภาพ และให้ความสะดวกแก่โรงงานที่ผลิตสินค้าเกี่ยวกับยางทุกประการ เช่น แจกคุณสมบัติทางฟิสิกส์ของยางเทียมแต่ละชนิดว่ามีความยืดหยุ่นเท่าใด มีสารอะไรเจือปนอยู่เท่าใด ทากที่โรงงานผู้ใช้อย่างไม่ต้องเสียเงินในการตรวจสอบคุณสมบัติของยาง สามารถพิจารณาได้เลยว่ายางที่ซื้อมาเหมาะแก่การนำผลิตสินค้าประเภทใด นอกจากนี้การจัดทากเป็นแท่งให้มีขนาดตามที่โรงงานต้องการมีกระดาษหุ้มห่อ เพื่อป้องกันความสกปรกอย่างดี ทากที่โรงงานผู้ใช้อย่างเทียมสามารถนำเข้าเครื่องจักรโรงงาน เพื่อเข้าเครื่องบดและผสมสารเคมีใช้การได้ทันที ซึ่งช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของโรงงานของผู้ใช้อย่างได้มาก จึงเป็นเหตุให้โรงงานผลิตกัณฑ์ยางต่าง ๆ ใช้อย่างเทียมเพิ่มปริมาณมากขึ้น เว้นแต่สินค้าบางประเภท ซึ่งจำเป็นต้องมีคุณสมบัติพิเศษ และจะต้องใช้อย่างธรรมชาติในบางส่วนของสินค้าเท่านั้น²

สำหรับการผลิตยางพาราส่วนใหญ่ ยังมีการผลิตเป็นยางแผ่นรมควัน เมื่อผู้ส่งออกสั่งซื้อยางแผ่นรมควันไปจากเจ้าของสวนยางพาราหรือโรงรมยางแล้ว ก็จะนำไปขลิบสิ่งสกปรกซึ่งตรวจด้วยตาเปล่าออก คุณสมบัติทางฟิสิกส์หรือวิทยาศาสตร์ โรงงานผู้ผลิตยางต้องไปตรวจสอบเอาเอง การส่งออกก็ทำเป็นก้อนสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก้อนละ 250 ปอนด์ โดยใช้อย่างแผ่นรมควันเป็นเครื่อง

1 รัตน์ เพชรจันทร์. ยางพารา. 2514. หน้า 350.

2 วิทย์ ยอแสงรัตน์. "การส่งเสริมการทำสวนยางโดยจัดสร้างโรงงานยางแท่ง," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 11(4) : 13; ตุลาคม 2516.

ห่อหุ้มไม่มีลักษณะอื่นหุ้มห่อแต่อย่างใด ซึ่งเป็นวิธีการที่ล้ำสมัยและไม่ค่อยสะดวกในการขนส่ง เมื่อวางทับถมกันนาน ๆ จะมีลักษณะยุบหรือเบี้ยว และมีสิ่งสกปรกเข้าเจือปนระหว่างการขนส่ง เมื่อโรงงานผู้ขายซึ่งออกไปก็ไม่สามารถใช้ได้ทันทีเหมือนยางเทียม เพราะโรงงานจะต้องล้างทำความสะอาดยางก่อน แล้วจึงนำเข้าเครื่องอบความร้อน เพื่อให้ยางแห้งและอ่อนตัวลง หลังจากนั้นก็นำเข้าเครื่องตัดเพื่อหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ และจะต้องเข้าเครื่องบดเคล้าให้เข้ากัน เพื่อทำการตรวจสอบคุณสมบัติกำหนดการใส่สารเคมีสำหรับการผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งปรากฏว่าโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศผู้ขาย ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จึงทำให้โรงงานผู้ขายลดปริมาณการใส่ยางพาราลง¹

ประเทศผู้ผลิตยางพาราหลายประเทศ ต่างตระหนักถึงคุณสมบัติที่แตกต่างกันระหว่างยางพาราและยางเทียมเป็นอย่างดี ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย จึงมีการคิดค้นพัฒนาการผลิตยางพารา เป็นการผลิตยางแท่ง (Block Rubber) ขึ้นจากหน่วยแทนยางแผ่นรมควัน เพราะเป็นยางที่สามารถตรวจสอบคุณสมบัติและจัดชั้นยางทางวิชาการได้ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสามารถชี้แจงคุณสมบัติทางฟิสิกส์ สิ่งสกปรกและสารเจือปนให้แก่โรงงานผู้ขายรู้อก่อน ที่จะซื้ออย่างเป็นวัตถุประสงค์ บ่อนโรงงานว่าเหมาะสมจะใช้อุตสาหกรรมยางใดบ้าง โดยไม่ต้องทำการตรวจสอบใหม่ ทำให้ผู้ผลิตไม่เสียเปรียบผู้ซื้อในด้านราคา เพราะสามารถที่จะแยกเกรดต่าง ๆ ของยางพาราตามความเป็นจริงของคุณภาพวิชาการได้อย่างชัดเจน²

ยางแท่งคือ ยางที่ทำจากน้ำยาง ยางก้อน และเศษยาง ที่ได้มาจากต้นยางพารา แต่แทนที่จะผลิตออกจากหน่วยในรูปยางแผ่นหรือยางเครพ³ ก็ทำเสียหุ้มรอยใช้เครื่องจักรกลทำยางพารา

¹วิทย์ ยอแสงรัตน์. เล่มเดิม. หน้า 14.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร. พณ. 0301.11.9.4/3 .

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพิทักษ์อาการของยางแท่ง ของศูนย์วิจัยการยาง กองการยาง กรมกสิกรรม.

³หมายถึงยางแผ่นที่ผลิตจากน้ำยางหรือเศษยาง รอยการใช้เครื่องจักรในโรงงาน

ให้เป็นยางย่อยและยางขี้ (Comminuted Rubber and Crumbled Rubber) แล้วนำไปปอบความร้อนให้แห้ง หลังจากนั้นก็นำไปอัดเป็นแท่ง ๆ¹ ซึ่งมีกรรมวิธีการผลิตดังนี้²

ขั้นตอนแรก นํายางที่ต้องการทำเป็นยางแท่งเข้าเครื่องจักรแล้วทำให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งนํายางสดหรือยางที่เป็นก้อน และขณะที่ทำเป็นยางย่อยและยางขี้ นั้น ก็จะมีการทำความสะอาดด้วยน้ำพร้อม ๆ กัน

ขั้นตอนที่สอง นํายางชิ้นเล็ก ๆ ไปทำแห้งโดยเข้าห้องอบ ซึ่งมีความร้อนอุณหภูมิ 100 - 110 องศาเซลเซียส ใช้เวลาอบประมาณ 3 - 5 ชั่วโมง เพื่อให้ยางสดหรือยางคิพพ้นจากภาวะการเป็นยางขาว จะได้ไม่เน่าหรือมีกลิ่นเหม็น

ขั้นตอนที่สาม นํายางที่อบแห้งดีแล้วไปขังให้ได้น้ำหนักตามความต้องการแล้วเข้าเครื่องอัดแท่ง แท่งหนึ่งหนัก 75 ปอนด์ หรือประมาณ 34 กิโลกรัม

ขั้นตอนที่สี่ นํายางแท่งด้วยแผ่นพลาสติก แล้วห่อทับด้วยกระดาษสีน้ำตาลอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกระหว่างการขนส่งไปจำหน่าย

การผลิตยางแท่ง จึงเป็นกรรมวิธีที่ทำยางที่สามารถช่วยปรับปรุงและพัฒนาการผลิตยางในประเทศไทยได้ หากรัฐบาลให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก่ภาคเอกชนหรือภาครัฐบาลอย่างจริงจัง ทั้งด้านเงินทุนและเทคนิคการผลิต³ เพราะประเทศผู้ผลิตยางพาราหลายประเทศได้ดำเนินการผลิตยางแท่งกันแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมาเลเซีย ได้มีการเริ่มผลิตยางแท่งตั้งแต่ พ.ศ. 2508 และมีการขยายตัวการผลิตอย่างรวดเร็ว ในปี 2512 มีโรงงานผลิตยางแท่งจำนวนถึง 100 โรง⁴ และผลผลิตยางแท่งของมาเลเซียมีมาตรฐานการตรวจสอบ และรับรอง

¹รัตน์ เพชรจันทร์ . เล่มเดิม. หน้า 362.

²แหล่งเดิม. หน้า 353.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร. พณ. 0301.11.15/59.

รายงานการเดินทางไปมาเลเซียระหว่างวันที่ 12 - 19 กุมภาพันธ์ 2509 เรื่องกรรมวิธีการผลิตยางแบบใหม่ของ Mr. JD Hasting ผู้เชี่ยวชาญการยาง F.A.O.

⁴กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. รายงานผลการศึกษาวิจัยยางแท่ง. 2521. หน้า 5, 18.

จากสถาบันการยางมาเลย์เซียโดยใช้ชื่อว่า "SMR" (Standard Malaysian Rubber) ซึ่งเป็นที่ยอมรับของโรงงานผลิตภัณฑ์ยาง ในประเทศผู้ใช้อย่างเป็นอย่างมากด้วย¹

การผลิตยางแท่งของประเทศผู้ผลิตยางพาราด้วยกัน จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การผลิตยางพาราของไทย ต้องประสบปัญหาการแข่งขันด้านคุณภาพ และราคาภายในตลาดยางของโลก และในอนาคตประเทศผู้ใช้อย่าง ก็มีแนวโน้มที่จะมีการเพิ่มปริมาณการใช้อย่างแท่ง เพื่อป้องกันโรงงานอุตสาหกรรมยางเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการผลิตยางพาราของไทยต้องประสบปัญหาดังกล่าว รัฐบาลไทยจึงมีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงกรรมวิธีการทำยางของไทยเป็นการผลิตยางแท่ง เนื่องจากการผลิตยางแท่งมีผลดีต่อการผลิตยางพาราของไทย หลายประการคือ

ประการแรก การที่ตลาดยางมีแนวโน้มที่ต้องการใช้อย่างปริมาณแท่งเพิ่มขึ้น ในอนาคตยางแท่งจะเป็นราคามาตรฐานของโลกแทนยางแผ่นรมควัน ประเทศไทยซึ่งมีผลิตยางแผ่นรมควันก็กระทบกระเทือนในเรื่องราคาขาย เพราะตลาดยางพาราขึ้นอยู่กับประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ คือ มาเลย์เซีย อินโดนีเซียและไทย เมื่อประเทศมาเลย์เซียและอินโดนีเซีย ซึ่งมีปริมาณผลผลิตยางแท่งมากขึ้น ตลาดยางก็ต้องเป็นตลาดของยางแท่งไปเป็นที่สุด²

ประการที่สอง เจ้าของสวนยางขนาดเล็กซึ่งมีอยู่ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ของสวนยางในประเทศไทย สามารถขายน้ำยางสดให้กับโรงงานยางแท่งในราคาเดียวกันกับการขายยางแผ่น การใช้จ่ายในการทำยางก็น้อยลง เพราะชาวสวนยางไม่ต้องเสียค่าน้ำกรดทำยาง ค่าภาชนะในการทำยางแผ่นและเครื่องรีดยางขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังประหยัดแรงงานและเวลาในการที่ต้องทำยางแผ่นวันละหลาย ๆ ชั่วโมงด้วย เวลาที่เหลือสามารถนำไปทำอย่างอื่นเพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ตนเองและครอบครัวได้³

¹รัตน์ เพชรจันทร์ . เล่มเดิม. หน้า 361.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/4. หนังสือจากอุตสาหกรรมยางตะวันออกจำกัด เรื่องยางแท่งและการส่งเสริมยางแท่ง ลงวันที่ 4 มีนาคม 2513.

³แหล่งเดิม.

ประการที่สาม เมื่อมีการผลิตยางแท่งในประเทศไทย โรงงานผลิตยางสำเร็จรูปต่าง ๆ ในประเทศที่เคียวช้ายางเทียมเป็นวัตถุดิบ เนื่องจากไม่สามารถจะหายางคุณภาพดีมาใช้ได้สะดวก ก็จะหันมาใช้ยางแท่งแทนยางเทียม เพราะยางแท่งเป็นยางที่มีคุณภาพ¹

ประการที่สี่ ยางแท่งส่งออกจำหน่ายโดยบรรจูลังโปร่ง ลังละ 1 ตัน หรือครึ่งตัน ทำให้สะดวกในการขนส่งและการเก็บ แตกต่างกับยางแผ่นรมควันที่ต้องใช้ยางอย่างเดียวกันหุ้มห่อภายนอก การขนส่งต้องขนทีละลูก ล้ามากและช้า เสียเวลา การเก็บก็ล้ามากล้มง่าย บีบแบน และมีสิ่งสกปรกเจือปนระหว่างการเก็บรักษาและขนส่งได้²

การผลิตยางแท่งในประเทศไทย เกิดจากการริเริ่มของศูนย์วิจัยการยางขนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งจัดสร้างโรงงานผลิตยางแท่งเพื่อสาธิตขึ้นใน พ.ศ. 2511 แต่การผลิตยังไม่มีปริมาณเพียงพอที่จะส่งออกจำหน่าย³ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2512 องค์การสวนยางนาบอน อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็สร้างโรงงานผลิตยางแท่งได้สำเร็จอีก 1 โรง ภายใต้นายางที่กรีตได้จากสวนยางพันธุ์ดี ขององค์การสวนยางนาบอนเป็นวัตถุดิบสำหรับป้อนโรงงาน จาก การดำเนินงานปรากฏว่ายางแท่งที่ผลิตได้ เป็นที่ต้องการของพ่อค้ายางและโรงงานอุตสาหกรรมยางภายในประเทศเป็นอย่างมาก จนปริมาณยางแท่งใหม่เพียงพอับความต้องการของตลาดยางภายในประเทศ⁴ และมีโครงการที่จะสร้างโรงงานการผลิตเพิ่มขึ้นอีก 3 โรง ใน พ.ศ. 2514, 2518 และ 2520⁵

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2. เรื่อง
สรุปโครงการยางแท่งขององค์การสวนยาง.

²รัตน์ เพชรจันทร์. เล่มเดิม. หน้า 352.

³กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. เล่มเดิม. หน้า 1.

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/4. เรื่อง
ผลการดำเนินงานโรงงานเพื่อสาธิต.

⁵กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.94/4. องค์การ
สวนยางโครงการสร้างโรงงานยางแท่ง โรงที่ 2.

สำหรับภาคเอกชน ศูนย์วิจัยการยางได้สนับสนุนและส่งเสริมเอกชนในการจัดสร้างโรงงานผลิตยางแท่งขนาดใหญ่ ได้สำเร็จ 2 แห่งใน พ.ศ. 2512 คือ บริษัทอุตสาหกรรมยางตะวันออกจำกัด จังหวัดจันทบุรี และบริษัทเกษตรวิสาหกิจไทยจำกัด จังหวัดนครราชสีมา

การส่งเสริมการผลิตยางแท่งของรัฐบาล ได้ดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตยางให้พัฒนาทัดเทียมกับประเทศผู้ผลิตยางแท่งอื่น ๆ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง รัฐบาลได้มีการวางรากฐานยางแท่งของไทย โดยได้รับการรับรองจากสถาบันวิจัยยางของมาเลเซียเซีย ซึ่งเป็นศูนย์กลางการตรวจสอบผลการทดสอบ และให้คำรับรองแก่ห้องทดสอบยางหน่วยต่าง ๆ ตามข้อตกลงขององค์การวิจัยและพัฒนายางระหว่างประเทศ (International Rubber Research and Development Board or I.R.D.B) เป็นผลสำเร็จใน พ.ศ. 2515 ซึ่งการทดสอบมาตรฐานยางแท่งของไทย ได้ใช้ศูนย์วิจัยการยางขนาดใหญ่เป็นห้องทดสอบ¹ โดยใช้ชื่อมาตรฐานการทดสอบว่า "ยางไทยทดสอบ" (Thai Tested Rubber or T.T.R) ยางไทยทดสอบจะมี 4 ชั้นคือ TTR5L เป็นยางแท่งที่ผลิตโดยตรงจากน้ำยางที่มีสีเหลืองอ่อน TTR5 มีคุณสมบัติทุกประการเหมือนกับ TTR5L แต่มีสีคล้ำกว่า ส่วนอีกสองชั้นคือ TTR20 และ TTR50 ซึ่งทำจากยางแผ่นชั้นเลว หรือยางก้อน² ทากให้ยางแท่ง ที.ที.อาร์ (TTR) ของไทย สามารถจำหน่ายได้ราคาเดียวกับยางแท่ง เอส.เอ็ม.อาร์ (S.M.R.) ของมาเลเซียเซีย หรือยางแท่งของประเทศผู้ผลิตยางอื่น ๆ ซึ่งรับรองมาตรฐานแล้ว

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11..9.4/3. หนังสือ กษ.0303/1248. เรื่อง การรับรองให้ศูนย์วิจัยการยางขนาดใหญ่เป็นห้องทดสอบ Technically Specified Rubber (TSR). ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2515.

² ตัวเลข 5, 20 และ 50 หมายถึง จำนวนสิ่งสกปรกที่เจือปนเป็นหน่วยต่อล้านหน่วย (Part Per million)

อ้างอิงมาจาก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพิคต่อากรของยางแท่ง ของศูนย์วิจัยการยาง กองการยาง กรมกลสิกรรม.

ประการที่สอง รัฐบาลเพิ่มการผลิตยางแท่งเข้าบัญชีอุตสาหกรรม ที่ได้รับการส่งเสริม จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อสนับสนุนด้านเงินทุนและให้ความสะดวกแก่เอกชน ในการดำเนินการจัดสร้างโรงงานและประกอบกิจการการผลิตยางแท่ง¹ เช่น การยกเว้นภาษีเงิน การสั่งซื้อเครื่องจักรกลจากต่างประเทศมาสร้างโรงงาน เป็นต้น

ประการที่สาม มีการตั้งกำแพงภาษีอากรขาเข้าสำหรับสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ยางให้เพิ่มขึ้นจากเดิม 30 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้มีการใช้ยางแท่งภายในประเทศเพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์กรมการ พิทักษ์กรรมศุลกากร เป็นผู้พิจารณาแต่ละรายการ เช่น รองเท้ายาง ยางปูพื้น ด้ายยาง อุปกรณ์ยาง รยนต์ ว่าการผลิตภายในประเทศคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอหรือไม่²

ประการที่สี่ รัฐบาลได้พิจารณาวางเกณฑ์ประเมินอากรขาออกของยางแท่งให้ต่ำกว่ายาง แผ่นรมควัน เพื่อเป็นแรงจูงใจและส่งเสริมให้มีการลงทุนผลิตยางแท่งเพิ่มขึ้น เพราะการลงทุน ตั้งโรงงานแท่งในประเทศ ต้องใช้เงินทุนสูงกว่าการลงทุนสร้างโรงงานทำยางแผ่นรมควัน หรือ ยางเครพ ถ้าการเก็บเงินอากรขาออกสำหรับยางแท่งเท่ากับยางแผ่นรมควัน ก็จะทำให้ผู้ผลิต ไม่สนใจที่จะผลิตยางแท่ง ซึ่งเป็นยางคุณภาพดีออกจำหน่าย³

การส่งเสริมการผลิตยางแท่ง จึงนับว่าเป็นการดำเนินนโยบายทางพาราของรัฐบาล ที่ ต้องการพัฒนาระบบวิธีการทำยางเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง อีกทั้งพัฒนาคุณภาพพาราของ ไทยให้มีคุณภาพดี จนกระทั่งสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้สำเร็จเป็นครั้งแรก ใน พ.ศ. 2513 ซึ่งมีปริมาณ 347 เมตริกตัน และคิดเป็นมูลค่า 4.4 ล้านบาท⁴ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชาวสวนยาง และมีการพัฒนาการผลิตพาราก้าวหน้าไปในอนาคตอย่าง มั่นคงได้ แต่อย่างไรก็ตามการผลิตยางแท่งของไทยก็ยังไม่สามารถสนองตอบต่อชาวสวนยาง

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2. รายงานการประชุมคณะกรรมการแก้ไขภาวะราคายางตกต่ำ. วันที่ 14 ธันวาคม 2510.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/3. เล่มเดิม.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพิทักษ์อากรของยางแท่ง ของศูนย์วิจัยการยาง กองการยาง กรมกสิกรรม.

⁴กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. เล่มเดิม. หน้า 1.

ขนาดเล็กได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เนื่องจากชาวสวนยางขนาดเล็กส่วนใหญ่ของไทย ยังกระจุกกระจายอยู่ในท้องถิ่นห่างไกล การขนส่งคมนาคมไม่สะดวก จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อชาวสวนยางเหล่านั้น ในการที่จะนำน้ำยางป้อนโรงงานผลิตยางแท่ง รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินนโยบาย จัดตั้งกลุ่มรวมน้ำยางของชาวสวนขนาดเล็กในท้องถิ่นเป็นรูปแบบของสหกรณ์ เพื่อนำน้ำยางไปสู่โรงงานผลิตยางแท่งได้สะดวกยิ่งขึ้น

1.1.3 โครงการเร่งรัดการส่งเคราะห์ปลูกแทนสวนยาง

การส่งเคราะห์ปลูกแทน เป็นการดำเนินงานในการทำสวนยางในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ.2503 ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 แต่การส่งเคราะห์ปลูกแทนที่ผ่านมา ยังไม่ประสบการณืความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการส่งเคราะห์ปลูกแทนระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2510 รัฐบาลสามารถให้การส่งเคราะห์ปลูกแทนแก่เจ้าของสวนยางได้ประมาณร้อยละ 2 ของพื้นที่ปลูกยางทั้งหมด คือให้การส่งเคราะห์ปลูกแทนได้จำนวน 209,613.31 ไร่ (คูตารางที่ 5) จากพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดประมาณ 8.87 ล้านไร่ เพราะชาวสวนยางส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง เกี่ยวกับการส่งเคราะห์ปลูกแทนอย่างแท้จริง อันด้วยสาเหตุจากการประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารของรัฐบาล ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและชัดเจน เนื่องจากชาวสวนยางส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถทำการติดต่อเพื่อบริการข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเคราะห์ปลูกแทนได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้การที่สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง มีที่ทำการเพียง 6 แห่ง ในขณะที่ต้องรับผิดชอบการส่งเคราะห์ปลูกแทนครอบคลุมถึง 17 จังหวัดนั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวสวนไม่สามารถทำการติดต่อเกี่ยวกับการส่งเคราะห์ปลูกแทนได้สะดวก และส่งผลให้ชาวสวนยางไม่มีแรงจูงใจ เพื่อขอรับการส่งเคราะห์ปลูกแทน ทำให้การส่งเคราะห์ปลูกแทนในประเทศไทย เป็นไปอย่างล่าช้ามากเมื่อเปรียบเทียบกับมาเลเซีย ซึ่งมีการส่งเคราะห์ปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีไปแล้วประมาณร้อยละ 70 ในขณะที่ทำใกล้เคียงกัน¹ ดังนั้นพื้นที่การปลูกยางพาราของไทยส่วนใหญ่ จึงยังคงเป็นยางเก่าแก่

¹"ภาวะราคายางในตลาดดีขึ้น ไทยวางแผนชาวสวน," ประชาธิปไตย. 21 มีนาคม 2517.

พันธุ์พื้นเมือง ให้น้ำยางเฉลี่ยต่อไร่ประมาณ 70 - 90 กิโลกรัมต่อปี ต่ำกว่าสวนยางที่ได้รับการสงเคราะห์ปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี ซึ่งให้น้ำยางเฉลี่ยไร่ละ 250-350 กิโลกรัมต่อปี ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าสวนยางที่ได้รับการสงเคราะห์ปลูกแทน¹

โครงการเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทน เป็นการดำเนินงานนโยบายของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราของไทยในระยะยาว ซึ่งเป็นไปตามมติของที่ประชุม คณะทำงานศึกษาเรื่องราคายางพาราตกต่ำ² เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2510 ที่เสนอแนะให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เพิ่มปริมาณการปลูกแทนให้ได้ปีละประมาณ 100,000 - 150,000 ไร่ โดยมีเป้าหมาย การปลูกแทนปริมาณเนื้อที่ 1.2 ล้านไร่ ภายในเวลา 10 ปี นับตั้งแต่ พ.ศ.2511 เป็นต้นไป³ เพื่อให้การปลูกแทนในประเทศไทยเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ของโลก ซึ่งมีการแข่งขันด้านราคาระหว่างยางธรรมชาติและยางเทียมรุนแรงมากขึ้น เพราะเมื่อเกิดภาวะราคายางตกต่ำ ชาวสวนยางของไทยก็จะต้องประสบความเดือดร้อนมากนักเนื่องจาก การที่ได้รับผลผลิตต่อไร่สูง ช่วยให้ชาวสวนยางมีกำไรจากการจำหน่ายอยู่แต่เนื่องจากโครงการเร่งรัดสงเคราะห์การปลูกแทน จำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในขณะที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เก็บเงินสงเคราะห์ได้ปีละประมาณ 96 ล้านบาท⁴ และเมื่อหักเป็นเงินงบประมาณและงบอุดหนุนตามพระราชบัญญัติของกองทุนสงเคราะห์การทำสวน

¹สุวรรณ ทิพยกุล. ข้อพึงสังเกตบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมยางธรรมชาติในประเทศไทย. 2514. หน้า 6.

²คณะรัฐมนตรี ได้ลงมติแต่งตั้ง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2510 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ศึกษา มาตรการ เพื่อแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำและตรวจสอบผลงานการปลูกยางพันธุ์ดี

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. รายงานการประชุมคณะทำงานศึกษาเรื่องราคายางพาราตกต่ำ. ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2510.

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. หนังสือราชการที่ ก.ษ.1301/4739 เรื่องโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์สวนยาง. ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2510.

ยาง พ.ศ. 2503 มาตรา 18 แล้ว¹ ก็จะเหลือเงินไปใช้เป็นงบประมาณสงเคราะห์ปลูกแทน ไร่ให้กับเจ้าของสวนยางน้อยมาก

ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณสมทบให้แก่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอีก 1,597 ล้านบาท สำหรับการดำเนินงานในโครงการนี้ เพราะถ้าจะให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ดำเนินการปลูกแทน ไร่ให้ได้ปีละประมาณ 100,000 - 150,000 ไร่ โดยการใช้งบการสงเคราะห์ปลูกแทน ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่เก็บมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 - 2510 แล้ว สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางสามารถดำเนินการได้จนถึง พ.ศ. 2513 เท่านั้น แต่การที่รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณ ไร่ให้แก่โครงการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย และต้องใช้งบประมาณสำหรับป้องกันประเทศเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ทำให้งบประมาณรายรับและรายจ่ายไม่สมดุลย์กัน รัฐบาลจึงไม่สามารถจัดงบประมาณสมทบ ไร่ให้กับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางตามโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทนได้ แต่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ต้องดำเนินการปลูกแทนเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน คือ จากเดิม 40,000 ไร่ต่อปี เป็น 60,000 - 80,000 ไร่ต่อปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 เป็นต้นไป และขยายการปลูกแทนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงปี 2514 และใน พ.ศ. 2515 รัฐบาลก็จะจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เพื่อการดำเนินการตามโครงการนี้²

โครงการเร่งรัดการสงเคราะห์การปลูกแทน จึงสามารถเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังได้ใน พ.ศ. 2515 โดยกำหนดเป็นนโยบายสำคัญ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) คือ "... ในแผนพัฒนาฉบับนี้ มีโครงการเร่งรัดการปลูกแทน ไร่ให้เร็วขึ้น เพื่อเร่งรัดการปลูกแทนไร่ได้เนื้อที่ 11.5 ล้านไร่ ภายใน 10 ปี รวมทั้งเนื้อที่เดิมด้วย โดยจะเร่งรัดการปลูกแทนในปี 2515 จำนวน 154,000 ไร่ และ ปีละ 135,000 ไร่ ตั้งแต่

¹"พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอนที่ 73. หน้า 607-704. 6 กันยายน 2503.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. รายงานการประชุมคณะกรรมการศึกษาเรื่องราวทางพาราตกต์. 20 กรกฎาคม 2510.

ปี 2516 เป็นต้นไป..."¹ ดังนั้นโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์การทำสวนยาง ก็สามารถดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นนโยบายของพาราของรัฐบาลที่สำคัญต่อการพัฒนาการผลิตยางพาราของไทย ในด้านปริมาณให้ทัดเทียมกับประเทศผู้ผลิตรายอื่น ๆ ของโลก อีกทั้งเป็นการแก้ปัญหาการค้าพาราตกต่ำในระยะยาวด้วย

โครงการเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทนของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นนโยบายของพารารัฐบาลที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อให้การปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดีของไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่การดำเนินงานตามโครงการนี้ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก จึงได้แบ่งระยะการดำเนินงานดังนี้²

ปี พ.ศ. 2515 - 2519 เป็นการค้าดำเนินงาน ที่ใช้งบสงเคราะห์ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จำนวน 1,585 ล้านบาท สมทบกับงบประมาณของรัฐบาลจัดสรรให้จำนวน 645 ล้านบาท

ปี พ.ศ. 2520 - 2523 เป็นการค้าดำเนินงานโดยใช้งบสงเคราะห์ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สมทบกับเงินกู้จากธนาคารโลกในวงเงิน 50 ล้านดอลลาร์สำหรับสหรัฐอเมริกา และเงินกู้จากบริษัทพัฒนาการแห่งเครือจักรภพในวงเงินอีก 3.4 ล้านดอลลาร์ริงส์³

สำหรับการดำเนินงานของโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทนนั้น สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้ดำเนินการดังนี้⁴

¹สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519). 2515. หน้า 272.

²วีรบุรุษ วจนวาริรัตน์. การปลูกแทนกับการพัฒนาสวนยางในประเทศไทย. 2517. หน้า 71.

³สำนักงานปลัดกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์. งานพัฒนาการเกษตรประจำปี 2520. 2521. หน้า 523.

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. กรมศิลปกร. เอกสาร. พณ. 0301.11.9.4/1. เรื่องโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์สวนยาง ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง.

ประการแรก ทำการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้แก่เจ้าของสวนยางทั่วทุกตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งมีการปลูกยางพาราให้ทราบถึงคุณค่าของการปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดี อีกทั้งร่วมมือกับกรมกสิกรรม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารสวนท้องถิ่น ชักจูงเจ้าของสวนยางให้รีบเร่งดำเนินการปลูกแทน

ประการที่สอง การยื่นคำขอรับสงเคราะห์ กำหนดให้เหมือนเดิม คือตั้งแต่เดือนกันยายน ถึง เดือนพฤศจิกายน และเป็นการยื่นล่วงหน้า 1 ปี เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้มีโอกาสดูจริงวัด และตรวจสอบคำขอให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปรับคำขอรับสงเคราะห์ตามตำบลหรือหมู่บ้าน เพื่อให้ความสะดวกของเจ้าของสวนยาง ซึ่งแต่เดิมต้องมายื่นคำขอรับสงเคราะห์ ณ ที่ว่าการอำเภอ

ประการที่สาม การรังวัดเริ่มตั้งแต่ได้รับคำขอรับสงเคราะห์ และทำไว้แล้วเสร็จภายใน เดือน กรกฎาคม ของปีสงเคราะห์นั้น ๆ

ประการที่สี่ คำขอรับสงเคราะห์ที่ได้ตรวจสอบถูกต้องแล้ว จะได้รับการอนุมัติให้เสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีสงเคราะห์นั้น

ประการที่ห้า การเพิ่มเงินสงเคราะห์แก่เจ้าของสวนยาง ที่ทำการปลูกแทนจากเดิม ไร่ละ 1,850 บาท เป็นไร่ละ 2,000 บาท และต่อมาก็มีการปรับเปลี่ยนอัตราเงินสงเคราะห์ให้สอดคล้องและเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป¹ เพื่อให้เจ้าของ

¹อัตราเงินสงเคราะห์ปลูกแทน ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

พ.ศ. 2504 - เมษายน 2509 อัตราสงเคราะห์ 1,500 บาท/ไร่

พฤษภาคม 2509 - พ.ศ. 2511 1,850 บาท/ไร่

พ.ศ. 2512 - 2518 2,000 บาท/ไร่

พ.ศ. 2519 - 2522 2,800 บาท/ไร่

พ.ศ. 2523 - 2524 3,900 บาท/ไร่

อ้างอิงมาจาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. ฉบับพิเศษครบรอบ 30 ปี สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง 6 ธันวาคม 2533. 2533. หน้า 20.

สวนยางสามารถบำรุงรักษาสวนยาง ที่ทำการปลูกแทน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเงินสงเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นนี้ เป็นการเพิ่มเงินค้ำชดเชยและการปราบวัชพืช นอกจากนี้การเพิ่มเงินสงเคราะห์ยังเป็นแรงจูงใจให้เจ้าของสวนยางทำการปลูกแทนมากขึ้น เนื่องจากเจ้าของสวนยางสามารถมีรายได้ระหว่างการปลูกแทนจากค่าแรงงาน ซึ่งเป็นค่าเริ่มต้นยางเก่าและค่าบำรุงรักษาสวนยาง โดยสำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยาง แบ่งจ่ายเป็นงวด ๆ สูงขึ้นจากอัตราเงินสงเคราะห์เดิมด้วย แต่เดิมการที่อัตราเงินสงเคราะห์ต่อไร่ต่ำ เจ้าของสวนยางจึงต้องเดือดร้อนเกี่ยวกับค่าครองชีพของครอบครัว ในระหว่างรอผลผลิตจากการกรีดยางพันธุ์ดีที่ปลูกแทนซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการปลูกแทน 5 - 6 ปี

ประการที่หก พนักงานสงเคราะห์จะไปตรวจสอบสวนสงเคราะห์ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักปฏิบัติการปลูกแทน ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ในการตรวจสอบนี้ หากเจ้าของสวนยางปฏิบัติงานได้ถูกต้อง พนักงานสงเคราะห์จะตัดเดือนและแนะนำให้ทำใหม่ให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าของสวนยางจะได้รับงวดเงินสงเคราะห์ได้เร็วขึ้น แต่ถ้าเจ้าของสวนยางไม่ได้เอาใจใส่บำรุงรักษา จนทำให้ต้นยางไม่สมบูรณ์ตามอายุก็จะทำการปรับงวดเงินสงเคราะห์เสียใหม่ โดยเอาเงินสงเคราะห์ที่เหลือทั้งหมดมาปรับปรุงสวนยางใหม่ เพื่อให้เจ้าของสวนยางได้แก้ไขสวนสงเคราะห์ให้มีสภาพดีขึ้น

ประการสุดท้าย การที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ปรับปรุงการบริหารงานใน พ.ศ. 2512 จากเดิมที่การดำเนินการปลูกแทน ต้องผ่านสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตในภาคใต้และภาคตะวันออก ซึ่งมี 6 เขต ได้แก่จังหวัด จันทบุรี ยะลา นราธิวาส ภูเก็ต นครศรีธรรมราช และสงขลา มาเป็นการกระจายการบริหารในรูปแบบของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัด จำนวน 12 แห่ง คือ จังหวัดภูเก็ต ตรัง นครศรีธรรมราช กระบี่ สุราษฎร์ธานี พัทลุง สงขลา ยะลา นราธิวาส สตูล ระยอง และจันทบุรี¹ และมีพนักงานสงเคราะห์ทำการตรวจสอบประจำอำเภอ ทำให้เจ้าของสวนยางสามารถรับเงินงวดสงเคราะห์ตามอำเภอต่าง ๆ ได้ และนอกจากนี้หากในท้องถิ่นใดมีธนาคารหรือที่ทำการไปรษณีย์

¹ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. รายงานประจำปี 2524. ม.ป.ป. หน้า 12.

ก็สามารถรับเงินสงเคราะห์ที่ธนาคาร หรือที่ทำการไปรษณีย์ได้อีกด้วย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวช่วยให้เจ้าของสวนยางมีความสะดวกในการรับเงินงวดสงเคราะห์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า การดำเนินการตามโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์การปลูกแทนของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จะมุ่งเน้นให้เจ้าของสวนยางได้รับความรู้และความสะดวกจากการสงเคราะห์ปลูกแทนมากขึ้น จนทำให้เจ้าของสวนยางเกิดความต้องการทำการสงเคราะห์ปลูกแทน เพิ่มขึ้นตามลำดับ (ดูตาราง 5) คือเมื่อเปรียบเทียบจำนวนของเจ้าของสวนยางและพื้นที่สวนยางที่ขออนุมัติสงเคราะห์ปลูกแทนในปี 2504 - 2514 และปี 2515 - 2524 แล้ว จำนวนเจ้าของสวนยางขออนุมัติทำการสงเคราะห์ปลูกแทนเพิ่มขึ้น 248,069 ราย หรือประมาณ 2.95 เท่า ส่วนพื้นที่สวนยางที่ขออนุมัติสงเคราะห์ปลูกแทนเพิ่มขึ้น 1,836,766 ไร่ หรือ 1.87 เท่า และเมื่อสิ้นสุดโครงการเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทนสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางสามารถให้การสงเคราะห์ปลูกแทนจริง แก่เจ้าของสวนยางได้พื้นที่ 1,852,807.8 ไร่ โครงการเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทน จึงเป็นนโยบายอย่างพาราของรัฐบาล ที่ช่วยส่งเสริมอาชีพการทำสวนยางของไทย ทำให้ชาวสวนยางมีรายได้ที่มั่นคงและเพิ่มปริมาณการส่งออกยางพาราของไทยในอนาคตรด้วย

1.2 นโยบายแก้ปัญหาด้านการค้ายางพารา

นโยบายการแก้ปัญหาด้านการค้ายางพาราของรัฐบาล ช่วง พ.ศ. 2504 - 2524 นั้น รัฐบาลเน้นการร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง ด้านการค้ายางพารานานาชาติโลกเป็นสำคัญ ซึ่งมีการดำเนินการนโยบายที่สำคัญคือ

1.2.1 การลงนามในข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ

สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries or ANRPC) เป็นองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเกิดจากความคิดริเริ่มของที่ประชุมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติของโลก ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 2 - 4 ตุลาคม 2510 เนื่องจากในปี 2510 ประเทศผู้ผลิตยางพารา

ต้องประสบความเดือดร้อน จากสภาวะราคายางพาราตกต่ำอย่างรุนแรง ที่ประชุมจึงได้มีมติจัดตั้งสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ให้เป็นองค์กรร่วมมือระหว่างประเทศผู้ผลิตยาง ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพาราของประเทศสมาชิกขึ้น และได้ประกาศเปิดสมาคมอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2513 ซึ่งมีประเทศสมาชิก 6 ประเทศคือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย ลังกา เวียดนามใต้ และสิงคโปร์ ซึ่งผลผลิตยางรวมของประเทศสมาชิกประมาณร้อยละ 85 ของผลผลิตยางธรรมชาติของโลก และมีสำนักงานเลขาธิการของสมาคมตั้งอยู่ที่ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย¹ โดยมีนโยบายสำคัญคือ²

ประการแรก ให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศริบวางนโยบาย ร่วมกันเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตยางธรรมชาติให้มากขึ้น โดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตยางลง เพื่อป้องกันมิให้ยางสงเคราะห์แบ่งส่วนตลาดของยางธรรมชาติในตลาดยางของโลกได้

ประการที่สอง ความช่วยเหลือด้านงานวิจัยร่วมกัน และความร่วมมือทางการปลูกยางใหม่และการปลูกแทน

ประการที่สาม ความร่วมมือในการปรับปรุงพันธุ์ยางของประเทศสมาชิก

สำหรับนโยบายในการแก้ไขปัญหาการค้ายางของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ได้มีการดำเนินนโยบาย หลังจากเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันเมื่อปลายปี 2516 อันเป็นผลมาจากการรวมตัวกันขึ้นราคาน้ำมันดิบของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นสินค้าออก (Organization of Petroleum Exporting Country or OPEC) ทำให้ราคาน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่าตัว จนเป็นผลให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางของประเทศผู้ขายยางดิบเขาลง ราคายางพาราจึงพลอยตก

¹สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. รายงานของคณะผู้แทนไทยไปร่วมประชุมสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ครั้งที่ 1 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 14 - 16 ตุลาคม พ.ศ. 2513. หน้า 126.

²สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. รายงานการประชุมสมัชชาของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ครั้งที่ 2 ณ กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 3-7 กันยายน พ.ศ. 2514. 2514. หน้า 3-8.

ต่ำไปด้วย จนกระทั่งถึงเดือน พฤศจิกายน 2517 ราคายางพาราก็ลดลงต่ำสุด¹ ประเทศผู้ผลิตยางพารา ได้รับผลกระทบกระเทือนด้านการค้าอย่างมาก ประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพารารายใหญ่ ได้ประกาศลดการส่งออกไปสู่ตลาดโลก เพื่อรักษาระดับราคายางในตลาดโลกไม่ให้ลดลงมากเกินไป นอกจากนี้มาเลเซียยังได้มีความคิดริเริ่มที่จะให้สมาชิกของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ เข้าร่วมในโครงการเสถียรภาพราคายาง (Natural Rubber Price Stabilization Scheme) โดยการจัดตั้งมูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศ (International Natural Rubber Buffer) ขึ้น และได้รับความเห็นชอบในหลักการของโครงการ ในที่ประชุมผู้แทนของประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติในสมาคมอาเซียน ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 3 - 5 มีนาคม 2518 โดยมีผู้แทนจาก 3 ประเทศที่เข้าร่วมประชุมคือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย และต่อมาสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติก็ได้มีการประชุมสมาชิกของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ระดับกรรมการในวันที่ 6 - 9 พฤษภาคม 2518 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซียอีกครั้ง ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมประชุม 8 ประเทศคือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย สิงคโปร์ ศรีลังกา เวียดนามใต้ รวมทั้งอินเดียและปาปัวนิวกินี ซึ่งสมัครเป็นสมาชิกในปี 2518 เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ และได้มีการประชุมระดับคณะกรรมการอีก 3 ครั้ง เพื่อพิจารณาร่างข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ² จนกระทั่ง วันที่ 30 พฤศจิกายน 2519 ประเทศสมาชิกทั้งหมด 5 ประเทศคือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย สิงคโปร์ และศรีลังกา ก็ได้ลงนามในข้อตกลงของโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้³

ประการแรก เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างอุปสงค์กับอุปทานของยางธรรมชาติในตลาดโลก
 ประการที่สอง เพื่อสร้างเสถียรภาพของราคายางธรรมชาติ

¹ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด. ตลาดยางธรรมชาติของไทย. 2528. หน้า 1.

²ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2518. 2519. หน้า 125.

³กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. รายงานผลการศึกษาวิจัยยางแห่งประเทศไทย. 2521. หน้า 85-86.

ประการที่สาม เพื่อสร้างความมั่นใจในด้านอุปทานยางธรรมชาติให้กับผู้ใช้อย่าง อันจะเป็นผลทำให้ผู้ใช้อย่างหันมาใช้ยางธรรมชาติมากขึ้น

ประการที่สี่ เพื่อช่วยยกระดับราคายางธรรมชาติ อันเป็นผลทำให้ชาวสวนยางมีรายได้พอสมควรกับสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่

สำหรับการดำเนินงานตามหลักการของข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคาของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 โครงการ คือ

โครงการมูลภัณฑ์กันชนอย่างระหว่างประเทศ

มูลภัณฑ์กันชน (Buffer Stock) คือการดำเนินการจัดซื้อสินค้าเก็บในคลังสินค้า ในราคาต่ำตามที่กำหนดไว้ เพื่อดึงราคาในตลาดให้สูงขึ้นระหว่างปีที่ผลผลิตล้นตลาด หรือราคาผลผลิตตกต่ำ แล้วเก็บผลผลิตไว้เพื่อรอให้ราคาในตลาดมีแนวโน้มสูงขึ้น จนเกินระดับขั้นสูงที่ได้กำหนดไว้ จึงจะนำสินค้าที่เก็บไว้ออกจากนายผู้ตลาด เพื่อผลักดันให้ระดับราคาในตลาดลดลง¹

การสร้างมูลภัณฑ์กันชนอย่างระหว่างประเทศตามข้อตกลงโครงการเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ ของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ได้กำหนดค่ามูลภัณฑ์กันชนที่จัดตั้งขึ้นมีขนาด 100,000 เมตริกตัน โดยให้ประเทศสมาชิกที่ลงนามในข้อตกลง รับผิดชอบสัดส่วนอย่างจนวนนี้ตามสัดส่วนของการส่งออกย้อนหลัง 5 ปี โดยมีข้อบังคับให้ส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนร้อยละ 70 อีกร้อยละ 30 ให้ตั้งไว้เป็นมูลภัณฑ์กันชนภายในประเทศผู้ผลิต สำหรับประเทศไทยจะต้องรับภาระในอัตราส่วนร้อยละ 11.3 คิดเป็นปริมาณยาง ประมาณ 11,300 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 140 ล้านบาท มาเลเซีย ร้อยละ 46.9 อินโดนีเซีย ร้อยละ 26.5 สิงคโปร์ ร้อยละ 10.5 และศรีลังกา ร้อยละ 4.6²

ประธานกรรมการมูลภัณฑ์ (Chief Executive) จะเป็นผู้ตัดสินใจในการซื้อหรือขายยางของมูลภัณฑ์แต่ละครั้ง โดยจะสั่งการให้ผู้จัดการสาขาในแต่ละประเทศ เป็นผู้ดำเนินการซื้อขาย การซื้อหรือการขายแต่ละครั้งจะพิจารณาระดับราคายางในขณะนั้นเป็นสำคัญ โดยมีกำหนด

¹จิรภรณ์ สวัสดิ์รักษา. การวิเคราะห์โครงการรักษาเสถียรภาพราคาส่งออกยางของภูมิภาคอาเซียน. 2513. หน้า 18.

²กรมเศรษฐกิจพารพาณิชย์. เล่มเติม. หน้า 86.

ราคาขั้นสูงและขั้นต่ำเอาไว้ สำหรับราคาขั้นสูงนั้น กำหนดให้อยู่ระดับที่จะแข่งขันกับยางส่งเคราะห์
 1 ได้ ส่วนราคาขั้นต่ำกำหนดขึ้นตามต้นทุนในการผลิตบวกกำไรตามสมควร โดยในเบื้องต้นได้กำหนด
 ราคาขั้นต่ำและขั้นสูงของยางชั้นหนึ่ง 1 วัลกีโรกรัมละ 120 เซนต์มาเลย์เซีย และ 180 เซนต์
 มาเลย์เซียต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ซึ่งมูลภัณฑ์จะต้องซื้อขายเมื่อราคาขายต่ำกว่ากิโลกรัมละ 120
 เซนต์มาเลย์เซีย และขายจากมูลภัณฑ์เมื่อระดับราคายางสูงกว่า 180 เซนต์มาเลย์เซีย และ
 1 ให้อีวราคารายกิโลกรัมละ 145 - 165 เซนต์มาเลย์เซีย เป็นระดับราคาเสถียรภาพ ห้าม
 มูลภัณฑ์เข้าซื้อหรือขายยางในตลาด ยกเว้นเมื่อมีเหตุจำเป็น เช่น ต้องปรับปรุงสถานการณ์ทาง
 การเงินก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการการบริการเสียก่อน¹

โครงการกำหนดโควตาการส่งออกยางของประเทศสมาชิก

โครงการกำหนดโควตาการส่งออกของประเทศสมาชิก จะใช้ต่อเมื่ออุปทานยางในตลาด
 มีมากเกินไป และทำให้ราคายางตกต่ำกว่าราคายางขั้นต่ำที่ได้กำหนดไว้ ประเทศผู้ผลิตจำเป็นต้อง
 ต้องร่วมมือกันลดปริมาณยางในตลาดยาง โดยกำหนดอัตราส่วนการส่งออกของแต่ละประเทศ คิด
 ตามสัดส่วนการส่งออกย้อนหลังไป 5 ปี และเมื่อนำมาคิดเป็นร้อยละแล้วปรากฏว่า ประเทศ
 สมาชิกได้รับโควตาเป็นรายประเทศคือ มาเลย์เซียร้อยละ 52.45 อินโดนีเซียร้อยละ 29.41
 ไทยร้อยละ 12.71 และศรีลังการ้อยละ 5.42² สำหรับสิงคโปร์ซึ่งไม่ได้เป็นประเทศผู้ผลิต ที่ประชุม
 เสนอให้ยกเว้นในกรณีที่สิงคโปร์ซื้อขายจากประเทศสมาชิกของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ
 เพื่อส่งออกต่อ แต่ถ้าสิงคโปร์ซื้อขายจากประเทศอื่นที่ไม่ใช่สมาชิก ก็ต้องเข้ามาตรการปันส่วนด้วย³

แต่ข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ ของสมาคมประเทศผู้ผลิต
 ยางธรรมชาติ จะมีผลบังคับใช้ได้ต่อเมื่อประเทศสมาชิกต้องให้สัตยาบันก่อน จึงจะสามารถดำเนินการ
 ตามข้อตกลงโครงการนี้ได้

ต่อมาประเทศสมาชิกของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ซึ่งลงนามในข้อตกลงตาม
 โครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ ก็ยังไม่มีกรให้สัตยาบันร่วมกัน เนื่องจากตั้งแต่ปี

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย. เล่มเดิม. หน้า 126.

²กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. เล่มเดิม. หน้า 87.

³ธนาคารแห่งประเทศไทย. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

2519 เป็นต้นมา ยางพารามีแนวโน้มของราคาสูงขึ้นตามลำดับ และสูงกว่าราคาในที่มุลภัณฑ์กันชน ยางระหว่างประเทศกำหนดไว้ ประเทศสมาชิกจึงได้ระงับการให้สัตยาบันตามข้อตกลงของโครงการนี้ไว้ชั่วระยะหนึ่ง จนกว่าราคายางพาราจะลดต่ำอยู่ในเกณฑ์ต้องดำเนินการ ตามโครงการนี้¹

จะเห็นว่าข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ ของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ นับว่าเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศผู้ผลิตยางที่สำคัญ ซึ่งสามารถสร้างอำนาจการต่อรองด้านการค้าอย่างกับประเทศผู้ใช้อย่างได้ เพราะถ้าประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ได้มีค่าเงินตามข้อตกลงของโครงการนี้ ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติสามารถกำหนดราคาจำหน่ายยางพาราสู่ตลาดโลกได้ และข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้มี โครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ ขององค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ (United Nations Conference on Trade And Development or UNCTAD) ในเวลาต่อมา

1.2.2 โครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ ขององค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ

โครงการรักษาเสถียรภาพราคายาง ขององค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ ได้เริ่มต้นมาจากการประชุมคณะกรรมการ องค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2518 เพื่อดำเนินการจัดตั้งมุลภัณฑ์กันชน ของสินค้าโภคภัณฑ์ขั้นปฐม 10 ชนิดคือ ติบูก ชา การแพ ทองแดง ยางพารา ไรท์ ปอ พืชเส้นใย น้ำตาล และฝ้าย โดยอ้างอิงปริมาณจากกลุ่มประเทศผู้ส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นสินค้าออก หรือโอเปค และจากการออกเงินสมทบของประเทศผู้นำเข้าและส่งออกสินค้าเหล่านี้ แต่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้ ต่อมาเมื่อมีการประชุมในเดือนมิถุนายน 2520 ที่ประชุมได้มีมติจัดตั้งคณะผู้ชำนาญการระหว่างประเทศ เพื่อเข้าร่วมกับผู้แทนของกลุ่มประเทศผู้ผลิตยาง และประเทศผู้นำเข้ายางจำนวน 60 ประเทศในเดือนตุลาคม 2520

¹กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. เล่มเติม. หน้า 86.

จนกระทั่งวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2522 กลุ่มประเทศผู้ผลิตยางและกลุ่มประเทศผู้นำเข้ายาง จำนวน 60 ประเทศ สามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันได้สำเร็จ และในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2523 ปรากฏว่าประเทศผู้ส่งออก และนำเข้าที่ให้สัตยาบันสาร มีปริมาณส่งออกและนำเข้าแต่ละฝ่ายคิดเป็นร้อยละ 65 ของปริมาณการส่งออกและนำเข้าสุทธิ จัดทำให้ข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติขององค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ มีผลบังคับใช้ชั่วคราว เป็นเวลา 18 เดือนเท่านั้น และจะบังคับใช้ถาวรเป็นเวลา 5 ปีได้ ต่อเมื่อประเทศผู้ส่งออกและนำเข้า ให้สัตยาบันแต่ละฝ่ายคิดเป็นร้อยละ 80 ของปริมาณส่งออกและนำเข้าสุทธิ และในเวลาดังกล่าวก็เปิดโอกาสให้ประเทศผู้ส่งออกและนำเข้ายาง ยื่นสัตยาบันเพิ่มเติมโดยมีกำหนดเวลาสิ้นสุดภายในเดือน กุมภาพันธ์ 2525¹

สำหรับประเทศไทยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2523 ให้เข้าร่วมเป็นภาคีชั่วคราวและยื่นความจำนงสมัครในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2523 การที่ประเทศไทยไม่ยื่นสัตยาบันสารเป็นภาคีถาวร เนื่องจากรัฐบาลไทยไม่มีงบประมาณเพียงพอ ในการที่จะต้องจ่ายเงินงบบุลภัณฑ์กันชนให้แก่องค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ ภายใน 30 วันได้² แต่ต่อมาประเทศไทยก็ได้ตกลงเข้าเป็นภาคีถาวรของข้อตกลงตามโครงการนี้ โดยดำเนินการให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีในวันที่ 14 เมษายน 2525 และข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติขององค์การร่วมมือพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ ได้มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2525 เป็นเวลา 5 ปี ภายหลังจากประเทศผู้ผลิตได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี มีปริมาณการส่งออกรวมคิดเป็นร้อยละ 91.5 ของการส่งออก และประเทศผู้ใช้อย่างได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีมีปริมาณการนำเข้ารวม 84.8 ของการนำเข้า ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงได้กำหนดไว้³

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาระสินค้าการเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2523. 2523. หน้า 54.

²ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาระสินค้าการเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2524. 2524. หน้า 5/13.

³ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาระสินค้าการเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2522. 2522. หน้า 245-246.

ข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติขององค์การร่วมมือพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ นับเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับแรก ของโครงการรวมภคภัณฑ์ 18 ชนิด ขององค์การร่วมมือพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติที่ประสบความสำเร็จ โดยเรียกข้อตกลงฉบับนี้ว่า สนธิสัญญาความร่วมมือเรื่องยางธรรมชาติของสหประชาชาติ (International Natural Rubber Agreement or INTRA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการดำเนินงานคือ¹

ประการที่หนึ่ง เพื่อให้อุปทานและอุปสงค์ยางธรรมชาติ อยู่ในภาวะสมดุลย์จัดปัญหาการผลิตเกินความต้องการ หรือปัญหาการขาดแคลนยางพารา

ประการที่สอง ก่อให้เกิดเสถียรภาพในการค้ายางธรรมชาติ ระหว่างประเทศโดยจัดปัญหาการผันผวนของราคา

ประการที่สาม ก่อให้เกิดเสถียรภาพในรายได้จากการส่งออกยางธรรมชาติ ตลอดจนสนับสนุนการเพิ่มรายได้โดยการเพิ่มปริมาณการส่งออก

ประการที่สี่ เป็นหลักประกันสำหรับประเทศผู้ขายยาง ที่จะมีปริมาณยางเพียงพอกับความต้องการใช้ในราคาที่ยุติธรรม

ประการที่ห้า สนับสนุน การวิจัย และพัฒนา เกี่ยวกับปัญหาการแข่งขันจากยางสังเคราะห์ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงอำนาจการแข่งขันของยางธรรมชาติ

ประการที่หก ปรับปรุงการตลาดและขบวนการผลิตยางธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ทางการส่งออกของประเทศผู้ผลิต

จากสนธิสัญญาฉบับนี้ กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์การยางธรรมชาติ ระหว่างประเทศ (International Natural Rubber Organization or INRO) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งบริหารและดำเนินงานโดย ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและคณะทำงานอื่น ๆ ที่ระบุไว้ในสนธิสัญญา และมีคณะกรรมการยางธรรมชาติ ระหว่างประเทศ (International Natural Rubber Council or INRC) เป็นผู้กำหนดนโยบายการดำเนินงานขององค์การสำหรับสมาชิกขององค์การ ประกอบด้วย สมาชิก 2 กลุ่มคือ กลุ่มประเทศผู้นำเข้ายางและกลุ่มผู้ส่งออกยาง²

¹ธนาคารกรุงไทยจำกัด. รายงานภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญปี 2524. 2525. หน้า 215.

²ธนาคารกรุงไทยจำกัด. หน้าเดิม. หน้า 246.

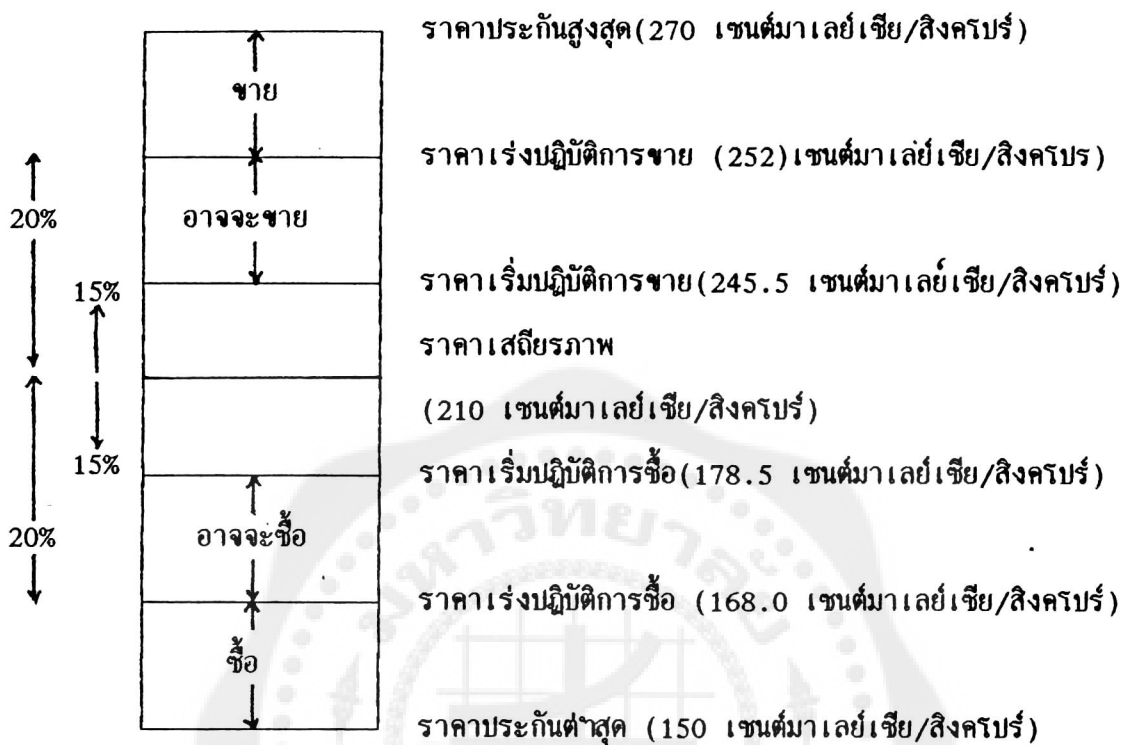
ในการดำเนินงาน เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติขององค์การยางธรรมชาติระหว่างประเทศ จะใช้มาตรการทางด้านมูลภัณฑ์กันชนในการดำเนินงาน โดยตั้งมูลภัณฑ์กันชนยางธรรมชาติขนาด 550,000 เมตริกตัน และยางที่ซื้อขายในมูลภัณฑ์กันชน ต้องเป็นยางที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ายางแผ่นรมควันชั้น 3 หรือยางแท่ง ที.เอส.อาร์.20 ซึ่งจะต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 3 ของปริมาณการค้ายางในตลาดโลกปีที่ผ่านมาในมูลภัณฑ์กันชน จะแบ่งเป็นมูลภัณฑ์กันชนปกติจำนวน 400,000 เมตริกตัน และมูลภัณฑ์กันชนฉุกเฉินจำนวน 150,000 เมตริกตัน ตามสนธิสัญญาในกลุ่มประเทศผู้ส่งออกและผู้นำเข้า ต้องร่วมกันสร้างมูลภัณฑ์กันชนยาง โดยแต่ละฝ่ายรับผิดชอบเท่ากันคือ 275,000 เมตริกตัน สำหรับมูลภัณฑ์กันชนปกติ 400,000 เมตริกตัน รัฐบาลประเทศภาคีต้องบริจาคเป็นเงินสด ส่วนมูลภัณฑ์ฉุกเฉิน 150,000 เมตริกตัน จะจ่ายเป็นเงินสดหรือให้มนตรีขององค์การยางเป็นผู้ยืมจากสถาบันการเงิน โดยใช้มูลภัณฑ์กันชนยางและรัฐบาลของประเทศที่ขอกู้ค้ำประกัน¹

มูลภัณฑ์กันชนได้กำหนด ระดับราคายางในการดำเนินงานมูลภัณฑ์ ออกเป็น 7 ระดับ ราคา (ดูภาพประกอบ 1) โดยราคาประกันสูงสุดไว้ที่โลกรัมละ 270 เซนต์มาเลย์เซีย/สิงคโปร์และราคาต่ำสุดที่โลกรัมละ 150 เซนต์มาเลย์เซีย/สิงคโปร์ โดยมีราคาเสถียรภาพกลางที่โลกรัมละ 210 เซนต์มาเลย์เซีย/สิงคโปร์ การซื้อขายยางของมูลภัณฑ์กันชนได้กำหนดไว้ว่า ถ้าราคาแจ้งเหตุ² อยู่ช่วงสูงหรือต่ำกว่าของราคาเสถียรภาพกลาง ร้อยละ 15 ห้ามมูลภัณฑ์กันชนทำการซื้อขายยางและถ้าราคาแจ้งเหตุอยู่ในช่วงสูง หรือต่ำกว่าร้อยละ 15 - 20 ของราคาเสถียรภาพกลาง

¹แหล่งเดิม . หน้า 247-248.

²ราคาแจ้งเหตุ คือราคาที่สร้างขึ้นมา เพื่อสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคายางในตลาดโลก โดยใช้ราคาประจำวันของตลาดสิงคโปร์ กัวลาลัมเปอร์ ลอนดอน และนิวยอร์ก ซึ่งประกอบด้วยราคาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเท่า ๆ กัน ของยางแผ่นรมควัน ชั้น 1 และชั้น 3 และยางแท่ง ที.เอส.อาร์.20 ราคาทุกราคาจะถูกปรับเป็นราคา เอฟ.โอ.บี (F.O.B. or Free of Board) ของตลาดมาเลย์เซีย หรือสิงคโปร์ ในสกุลเงิน มาเลย์เซีย/สิงคโปร์

อ้างอิงมาจากธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาระสินค้านการเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2522 2522. หน้า 248.

ภาพประกอบ 1 ระดับราคาขายที่มูลภัณฑ์จะซื้อและขายยาง

หมายเหตุ เซนต์มาเลย์เซีย/สิงคโปร์ต่อ 1 กิโลกรัม

ที่มา : International Natural Rubber Agreement 1979.

เซนต์มาเลย์เซีย/สิงคโปร์ หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนของเงิน 2 สกุล ดังกล่าว

มูลภัณฑ์อาจจะซื้อขายยางได้ แต่มูลภัณฑ์จะต้องซื้อขายยาง ถ้าราคาแจ้งเหตุเคลื่อนไหวอยู่ในช่วงต่ำกว่าหรือสูงกว่าร้อยละ 20 ของราคาเสถียรภาพกลาง¹

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาวะสินค้าการเกษตรในรอบ 2533. 2533. หน้า 54.

การดำเนินการโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติของ UNCTAD โดยการจัดตั้งมูลภัณฑ์กันชนยางธรรมชาติขึ้น เพื่อควบคุมให้ราคามีเสถียรภาพ และมีความยุติธรรม ทั้งฝ่ายประเทศผู้ผลิตและผู้ใช้อย่างพารา นับเป็นวิถีทางการแก้ปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจให้กับประเทศผู้ใช้อย่างพาราว่า ปริมาณยางพาราจะมีอย่างเพียงพอกับความต้องการใช้ยางพาราที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในระดับราคาที่เหมาะสม และสภาวะการขาดแคลนยางพาราจะไม่เกิดขึ้น และเป็นการสร้างหลักประกันให้ประเทศผู้ผลิตยางพาราว่า ผลผลิตจะได้รับผลตอบแทนการลงทุนที่คุ้มค่า

ตั้งนั้นการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ประเทศไทยเข้าร่วมภาคีตามสนธิสัญญา เรื่องยางธรรมชาติของสหประชาชาติ นับว่าได้เป็นนโยบายยางพาราของรัฐบาลที่สำคัญ ซึ่งมีผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในด้านการค้าและการผลิตยางพาราของไทย ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น เพราะชาวสวนยางที่ก้าลังดำเนินการตามโครงการเร่งรัดการส่งเสริมปลูกแทน จะมีความมั่นใจว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า¹ เป็นส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนให้โครงการเร่งรัดการส่งเสริมการปลูกแทนของรัฐบาล สามารถดำเนินการบรรลุได้ตามเป้าหมาย เพราะชาวสวนยางไม่ต้องมีความเสี่ยงเกี่ยวกับราคายางพาราตกต่ำอย่างรุนแรง ดังที่ผ่านมา แต่ก็มีข้อสังเกตว่าผลประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมตามสนธิสัญญานี้ สำหรับประเทศไทยยังมีข้อจำกัด ที่สวนยางของไทยส่วนใหญ่จะเป็นสวนยางขนาดเล็ก ปริมาณยางพาราที่ผลิตมาขายแต่ละรายมีน้อย และคุณภาพต่ำขาดการรวมตัวอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าน้อย การที่ราคายางในตลาดโลกสูงขึ้น เพราะการแทรกแซงของมูลภัณฑ์ จึงไม่ได้เป็นหลักประกันที่แน่นอนได้ว่าจะมีผลโดยอ้อม ให้ราคายางพาราที่ชาวสวนยางขายได้สูงขึ้น ในระดับเดียวกับราคาที่มูลภัณฑ์ต้องการได้ การจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยางเพื่อปรับปรุงคุณภาพและรวมผลผลิตยางพาราในประเทศจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานยางพาราของรัฐบาล จากการเข้าร่วมเป็นภาคีตามสนธิสัญญายางธรรมชาติของสหประชาชาติ เกิดประสิทธิผลต่อชาวสวนยางเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้

¹ธนาคารกรุงไทย จำกัด. รายงานการศึกษาพืชเศรษฐกิจของไทย. 2524. หน้า 277.

1.2.3 การจัดตั้งกลุ่มการขายของเจ้าของสวนยาง

การจัดตั้งกลุ่มขายของเจ้าของสวนยาง เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ดำเนินการ เพื่อพัฒนาการผลิต และการค้ายางในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีผลประโยชน์โดยตรงต่อเจ้าของสวนยาง ทำให้สามารถขายผลผลิตยางได้ในราคายุติธรรม และไม่เสียเปรียบพ่อค้ายางมากเกินไป เนื่องจากการขายของเจ้าของสวนยางที่เคยปฏิบัติกันมา จะเป็นลักษณะที่แยกกันผลิตและแยกกันขาย ยางที่ผลิตได้ก็มีคุณภาพแตกต่างกัน การขายยางแต่ละครั้งไม่มีกำหนดที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของเศรษฐกิจภายในครอบครัว การขายยางก็จะขายให้กับพ่อค้ายางซึ่งรับซื้อยางของตนประจำ ทำให้พ่อค้ายางสามารถเอาเปรียบเจ้าของสวนยางได้ การจัดตั้งกลุ่มขายยางจึงมีการดำเนินการในการช่วยเหลือเจ้าของสวนยาง โดยการลดจำนวนพ่อค้าคนกลางในระบบตลาดยางของไทยให้น้อยลง ขณะเดียวกันก็มีการแนะนำให้เจ้าของสวนยาง ทำการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นให้ดีขึ้นด้วย

ในช่วง พ.ศ. 2501 - 2507 กรมกสิกรรม กระทรวงเกษตร ได้มีการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น ของเจ้าของสวนยางโดยการสนับสนุนงบประมาณจัดสร้างโรงงานให้กับเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก ตามหมู่บ้านในจังหวัดที่ปลูกยางจังหวัดละหนึ่งโรง แล้วให้เจ้าของสวนยางเหล่านั้น นำน้ำยางจากสวนยางไปผลิตเป็นยางแผ่นคุณภาพดีที่โรงงาน ซึ่งกรมกสิกรรมสร้างขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่ของกรมกสิกรรมเป็นผู้ช่วยแนะนำในการผลิต ปรากฏว่าเจ้าของสวนยางสามารถผลิตยางแผ่นมีคุณภาพดีได้ แต่ยางแผ่นที่ผลิตยังขายไม่ได้ราคาดีเท่าที่ควร เนื่องจากโรงงานมีน้อยและห่างไกลกัน การรวมกลุ่มกันขายยางจึงทำได้ยาก ชาวสวนยางจึงจำเป็นต้องแยกกันขายยางที่ผลิต เป็นผลให้พ่อค้ายางไม่สามารถซื้อยางแผ่นคุณภาพดีตามชั้นของคุณภาพยางได้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เจ้าของสวนยาง ไม่เห็นความสำคัญของการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น และหันกลับไปผลิตยางแผ่นตามรูปแบบเดิมอีก เพราะแต่ละคนก็มีเครื่องรีดยางของตนเองอยู่แล้ว โรงงานยางเพื่อปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นของกรมกสิกรรม จึงต้องมีอันล้มเลิกไปในที่สุด¹

¹พุ่ม ศิริ. "การรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพและราคาของเจ้าของสวนยาง," ใน รายงานสัมมนาเรื่องการเร่งรัดการผลิตและการพัฒนาของประเทศไทย. 2519. หน้า 97.

จนกระทั่ง พ.ศ. 2511 กองการยาง กรมสิกรรม ก็ได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยการยาง
ภาคใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการวางแผน และดำเนินการปรับปรุงคุณภาพ
ยางแผ่น โดยการจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยางขึ้น โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ¹

ประการที่หนึ่ง ให้การแนะนำแก่เจ้าของสวนยางในการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น

ประการที่สอง เพิ่มอำนาจการต่อรองด้านราคายาง ให้แก่เจ้าของสวนยาง โดยการนำ
ยางแผ่นมารวมกันขาย และทำการคัดเลือกยางขายตามชั้นคุณภาพ

สำหรับการจัดตั้งกลุ่มขายยาง ของเจ้าของสวนยาง ศูนย์วิจัยการยางได้มีการดำเนินงาน
โดยการส่งเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยการยาง เข้าไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่มีเกษตรกรส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพทำสวนยาง แล้วทำการแนะนำและสาธิตให้เจ้าของสวนยาง รู้จักวิธีการทำยางแผ่น
ชั้นดี โดยใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์การผลิตยางแผ่น ซึ่งเจ้าของสวนยางมีอยู่แล้ว ให้สามารถใช้
เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้น ได้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น² อีกทั้งแนะนำชี้แจงให้เจ้าของ
สวนยางมีการรวมกลุ่มกันด้วย เมื่อได้ยางแผ่นคุณภาพดีแล้ว เจ้าของสวนยางก็จะนำผลผลิตยางแผ่น
เหล่านั้นมารวมกันขาย ตามสถานที่กำหนด ส่วนวันที่ขายยางอาจนัดหมายกันทุก 7 วัน หรือ 10
วัน หรือ 15 วัน ครั้งหนึ่งแล้วแต่สมาชิกจะเห็นสมควร ในระยะแรกเริ่มการจัดตั้งกลุ่มขายยาง
จะมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยการยาง คอยให้ความช่วยเหลือในการขาย โดยการออกไปสืบราคา
จากพ่อค้าหลาย ๆ คน หรือจัดหาพ่อค้ามาให้มาประมูลราคายาง ณ จุดรวมผลผลิตยางแผ่น
รวมทั้งการคัดชั้นยางตามคุณภาพยางแผ่น การประมูลและการคิดบัญชี จนกลุ่มขายยางสามารถ
ดำเนินการบริหารในรูปคณะกรรมการได้ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยการยาง จะช่วยเหลือ
เมื่อการดำเนินการของกลุ่มมีปัญหาเกิดขึ้นในบางครั้งเท่านั้น³

การจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยาง เป็นนโยบายของรัฐบาล ที่สามารถช่วย
เหลือเจ้าของสวนยางในการผลิตยางแผ่นคุณภาพดี และสามารถจำหน่ายผลผลิตยางได้ราคาสูง

¹ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด. เล่มเดิม. 2528 หน้า 24.

²ธนาคารกสิกรไทย. ยางพารา 2525. หน้า 104.

³ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด. เล่มเดิม. หน้า 24-25.

เพราะพ่อค้าต้องประมูลในราคาที่ไม่ต่ำกว่าราคาขั้นต่ำตามที่กลุ่มขายยางกำหนดไว้ โดยจะกำหนดราคาขั้นต่ำ ตามราคาอย่างแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดกลางขนาดใหญ่ของวันประมูล นอกจากนี้การจัดตั้งกลุ่มขายยาง ยังช่วยลดจำนวนพ่อค้าคนกลางลงด้วย เช่น จากเดิมเจ้าของสวนยางต้องขายยางให้กับพ่อค้าเร่และพ่อค้าท้องถิ่น (ชาบั่ว) เมื่อร่วมกับกลุ่มขายยาง สามารถขายให้พ่อค้าในเมือง (ยี่บั่ว) หรือผู้ส่งออกยางโดยตรง ทำให้สามารถตัดพ่อค้าคนกลางออกไปได้ 2 - 3 ระดับ นอกจากนี้การจัดกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยาง ก็ยังเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรมด้านความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะช่วยผูกความรักและความร่วมมือร่วมใจของมวลสมาชิก ซึ่งเอื้ออำนวยในการสร้างสรรค์และจรรโลงประเทศไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ อีกด้วย แต่การจัดตั้งกลุ่มขายยางก็ยังมีอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานอยู่บ้าง คือ เมื่อกิจการกลุ่มมีความเป็นปึกแผ่น พ่อค้ายางก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อกดราคารายางให้ต่ำลง เช่น พ่อค้าระดับหมู่บ้านรับซื้อยางแข่งขันกับกลุ่ม โดยจะจ่ายราคารายางให้กับชาวสวนยางที่นำยางมาขายไปส่วนหนึ่งก่อน หลังจากนั้นเมื่อทราบราคาจากการประมูลของกลุ่ม พ่อค้าจะจ่ายเงินที่เหลือเท่ากับราคาประมูลของกลุ่ม เจ้าของสวนยางขนาดเล็ก ซึ่งมีความเดือนร้อนด้านการเงินจึงจำเป็นต้องขายยางนอกกลุ่ม เพราะราคาที่ชาวสวนยางเหล่านี้ขายได้ มีราคาเท่ากับราคาประมูลของกลุ่ม สำหรับพ่อค้ายางบางพวกที่ทำการประมูลซื้อยางจากกลุ่มขายยาง ก็ได้มีการนัดแนะกันในวันประมูล โดยเสนอราคาที่สนับสนุนกัน โดยมีการตกลงและแบ่งปันผลประโยชน์กันมาก่อน ว่าการประมูลครั้งใดใครจะเป็นผู้ประมูลได้ และพ่อค้ายางบางคนก็มีการคิดสินบนคณะกรรมการของกลุ่มขายยาง ให้เลิกกิจการกลุ่มขายยางเสีย โดยจะจ่ายเงินตอบแทนกรรมการให้คนละ 5 - 6 พันบาท¹ นอกจากนี้ในบางที่ พ่อค้ายางได้มีการรวมตัวกัน ไม่ยอมรับซื้อยางของชาวสวนยางที่เป็นสมาชิกกลุ่มขายยาง เพื่อบีบบังคับให้กลุ่มขายยางไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ และพ่อค้ายางเหล่านั้นจะได้มีโอกาสตั้งราคารับซื้อยาง ที่เอาเปรียบชาวสวนยางได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เช่น กรณีพฤติการณ์ของพ่อค้าชาวจีนในเขตอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รวมตัวกันไม่ยอมรับซื้อยางจากชาวสวนยางที่เป็น

¹ พนม นิยมและสศ วิบูลานุสาสน์. "ความเป็นมาของกลุ่มขายยาง ต.ตะโหนด อ. เขาชัยสน จ.พัทลุง," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 19(76):26; ตุลาคม 2524.

สมาชิกของกลุ่มชายยาง จนทำให้ชาวสวนยางต้องประสบความเดือดร้อนกันทั่วไป กลุ่มนิสิตนักศึกษาจากภาคใต้ จึงได้มีการนำเสนอปัญหาดังกล่าวต่อรัฐบาล เพื่อให้หน่วยงานราชการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องหาแนวทางในการแก้ปัญหา อีกทั้งมีการจัดตั้งขบวนการปราบพวกหน้าชาวจีน ใน พ.ศ. 2517 เพื่อต่อต้านพ่อค้าชาวจีนที่ฉวยโอกาสและไม่ยอมรับซื้อขายจากชาวสวนจีนด้วย¹ จากสภาพปัญหาดังกล่าวนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการนโยบายยางพาราของรัฐบาล เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มชายยางของเจ้าของยาง ดังนั้นรัฐบาลจึงควรจะมีการสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มชายยาง โดยขยายการจัดตั้งกลุ่มชายยางให้ครอบคลุมและทั่วถึงในแหล่งที่มีการทำสวนยางของประเทศไทย อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวสวนยางสามารถสร้างอำนาจการต่อรองด้านราคาซื้อขายกับพ่อค้าชาวจีนได้มากขึ้น

2. การแก้ปัญหายางพาราในระยะสั้นของรัฐบาล ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

การแก้ปัญหายางพาราในระยะสั้น เป็นการดำเนินการนโยบายยางพาราของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพารา ตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ให้บรรลุผลการดำเนินการในระยะเวลาด่วน และสามารถลดความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวสวนยางโดยตรง และความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศโดยรวมได้ทันที่ ดังนั้นการดำเนินการนโยบายยางพาราของรัฐบาล ในการแก้ปัญหาในระยะสั้นนั้น จะมีการดำเนินการในกรณีที่เกิดภาวะราคายางพาราในประเทศตกต่ำอย่างรุนแรงเท่านั้น

สำหรับการดำเนินการนโยบายยางพาราของรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาในระยะสั้น ช่วง พ.ศ. 2504-2524 นั้น ได้มีการดำเนินการในการแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำอย่างรุนแรงในระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2514 อันเป็นสาเหตุทำให้ชาวสวนยางต้องประสบกับความเดือดร้อนกันทั่วไป และก่อให้เกิดปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศติดตามมามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการสวนยางพารา เมื่อเกิดภาวะราคายางพาราตกต่ำ ทำให้ชาวสวนยางมีรายได้ลดลง เศรษฐกิจใน

¹นศ. ภาคใต้ตั้งขบวนการปราบพวกหน้าชาวจีน," สยามรัฐ. 6 มีนาคม 2517.

ภาคใต้ก็พลอยซบเซาไปด้วย อีกทั้งเจ้าของสวนยางบางส่วนก็ต้องหยุดกรีดยาง เนื่องจากราคายางที่ขายได้ไม่คุ้มกับการลงทุน เป็นผลให้กรรมกรรับจ้างกรีดยางต้องเกิดการว่างงาน แล้วหันไปประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ เพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายเป็นค่าครองชีพประจำวัน¹ นอกจากนี้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำยังเป็นเงื่อนไขสำคัญของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ นำไปโจมตีรัฐบาลและปลุกระดมมวลชน จนทำให้ชาวสวนยางต้องเข้าร่วมกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ด้วย²

ตั้งแต่วันที่ 28 มีนาคม 2510 คณะรัฐมนตรีของรัฐบาล ซึ่งมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีการประชุมปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำ และมีมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเรื่อง ภาวะราคายางพาราตกต่ำขึ้น โดยคณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องภาวะราคายางพาราตกต่ำ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ในการปลูกแทนยางพื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดีด้วย³ ต่อมาในวันที่ 12 ธันวาคม 2510 คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการศึกษาเรื่องราคายางพาราตกต่ำ เปลี่ยนเป็น คณะกรรมการการแก้ไขภาวะราคายางพาราตกต่ำ โดยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการศึกษาเรื่องภาวะราคายางพาราตกต่ำ และให้ทำหน้าที่จนกว่าภาวะราคายางพาราจะคืนสู่สภาพปกติ⁴ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่คณะกรรมการแก้ไขภาวะราคายางพาราตกต่ำ ก็ต้องหมดสภาพไปอีก แต่ปัญหาเรื่องราคายางพาราตกต่ำ ยังเป็นปัญหาสำคัญต่อราษฎรในภาคใต้ และระบบเศรษฐกิจของประเทศอยู่ จำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างใกล้ชิดอยู่ตลอด

¹สมพร เทพสิทธา. สินค้าออกกับความมั่นคงแห่งชาติ. 2515. หน้า 4 - 6

²เสนอ สามีญบุตร. "ช่วยชาวสวนยางที่เดือดร้อน," สยามรัฐ. 4 พฤศจิกายน 2514. หน้า 6.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9 4/2. เรื่อง การแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ.

⁴กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2. หนังสือ ราชการที่ สร. 0403/18143. เรื่องการแก้ไขภาวะค้ายางพาราตกต่ำ. ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2510.

เวลา เพื่อให้ช่างพารามีเสถียรภาพตลอดจนพิจารณาวางมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาในด้านการผลิตและการตลาดอย่างทันที่ อีกทั้งยังมีเรื่องเกี่ยวกับช่างพาราที่ต้องติดต่อประสานงานกับต่างประเทศอยู่เสมอ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีการประชุมปรึกษาและลงมติเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องช่างพาราให้เป็นคณะกรรมการถาวร ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2512 และทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการแก้ไขภาวะราคาย่างพาราคงต่ำ เพื่อให้ดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องช่างพาราต่อไป¹

การดำเนินนโยบายแก้ปัญหาราคาย่างพาราคงต่ำ ระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2514 เป็นการดำเนินการของรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาราคาย่างพาราคงต่ำตามสาเหตุที่เกิดขึ้น โดยมีคณะกรรมการแก้ไขภาวะราคาย่างพาราคงต่ำ หรือคณะกรรมการพิจารณาปัญหาช่างพารา ทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับรัฐบาล เพื่อให้การพยุงราคาย่างพาราในประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การแก้ปัญหาราคาย่างคงต่ำช่วง พ.ศ. 2510 - 2514 รัฐบาลได้มีนโยบายในการดำเนินการดังนี้

ประการแรก เลิกการเก็บเงินเรียไร เพื่อสร้างพระที่จังหวัดนราธิวาส ที่เก็บเงินจากผู้ส่งออกยาง กิโลกรัมละ 10 สตางค์ สำหรับการเก็บเงินจากผู้ส่งออกยางนี้ กรมการปกครองได้ชี้แจงรายละเอียดว่า เนื่องจากกรมการปกครองกับบรรดาพ่อค้า ประชาชน ในจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดนาคาได้บางจังหวัดได้มีการประชุมหารือกัน ในการที่จะหาทุนสร้างพระพุทธรูปที่จังหวัดนราธิวาส และพ่อค้ายางก็ได้เสนอตัวที่จะร่วมทำบุญครั้งนี้ด้วย โดยการอนุญาตให้ทางจังหวัดนราธิวาส เรียกเก็บเงินจากการส่งออกของพ่อค้ายางทุกกิโลกรัมในอัตรา กิโลกรัมละ 10 สตางค์²

แต่การที่ผู้ส่งออกรวบรวมเงินที่ถูกเรียไรในการสร้างพระของจังหวัดนราธิวาส เป็นค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งในการส่งออกยางไปต่างประเทศด้วย ผู้ส่งออกจึงจำเป็นต้องลดราคาซื้อขาย

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2. หนังสือราชการที่ สร. 0403/6839 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องช่างพารา. ลงวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2512.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. เรื่อง การแก้ไขภาวะการค้าย่างพาราคงต่ำ.

ให้ต่ำลง ทาให้ค่าใช้จ่ายของผู้ส่งออกที่เพิ่มขึ้นนี้ ตกเป็นภาระของชาวสวนยางไปในที่สุด ดังนั้น การเลิกเก็บเงินเรียไรเพื่อสร้างพระของจังหวัดนราธิวาสตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2510¹ จึง เป็นการแก้ปัญหาหาคายางพาราตกต่ำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้กับผู้ส่งออกยาง เพื่อให้ผู้ ส่งออกนำเงินส่วนนี้เพิ่มราคารับซื้อยางจากชาวสวนยาง

ประการที่สอง รัฐบาลได้ส่งคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมกับประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ระหว่างวันที่ 2 - 4 ตุลาคม 2510 ซึ่งมีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม คือ ไทย ลังกา อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย กัมพูชา ฟิลิปปินส์ และเวียดนามใต้ เพื่อร่วม กันประท้วงและเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกา ลดปริมาณการจำหน่ายยางจากกองทุนสะสมยุทธปัจจัย และการสนับสนุนบรรดาประเทศภาคีองค์การตลาดร่วมยุโรป ในการประท้วงกรรมวิธีการทรมายาง สังเคราะห์ของสหรัฐอเมริกาและแคนาดา จนทำให้ปริมาณยางในตลาดโลกเกินความต้องการของ ประเทศผู้ใช้อย่าง นอกจากนี้ก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อร่างธรรมนูญการจัดตั้งสมาคม ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอีกด้วย²

จากการที่ประเทศผู้ผลิตยาง ได้ตกลงร่วมกันประท้วงและเรียกร้อง ให้สหรัฐอเมริกา ลดปริมาณการระบายยางจากกองทุนสะสมยุทธปัจจัย ในการประชุมครั้งนั้น ได้มีผลผลักดันให้ สหรัฐอเมริกาลดปริมาณการระบายยาง จากกองทุนสะสมยุทธปัจจัย สำหรับปี 2511 และต่อไป ให้เหลือปริมาณปีละ 70,000 ตัน จากเดิมที่มีเป้าหมายไว้ปีละ 120,000 ตัน³

ประการที่สาม กระทรวงการคลัง ประกาศยกเลิกเว้นภาษีการค้าสินค้ายาง ซึ่งแต่เดิม เก็บร้อยละ 4.5 และประกาศใช้พระราชกำหนดพิทักษ์อัตราศุลกากรขาออก โดยการปรับปรุง

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/1. เรื่อง การแก้ไขภาษากาการค้ายางพาราตกต่ำ.

² "รายงานพิเศษ ผลการประชุมแก้ปัญหาหาคายางตกต่ำ ตกลงจัดตั้งสมาคมผู้ผลิตยาง," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 6 ตุลาคม 2510. หน้า 3.

³ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ. 2510 - 2511. หน้า 71.

แก้ไขให้พิกัดอัตราสุลากกราชออกต่ำกว่าเดิมคือ จากกิโลกรัมละ 40.6 สตางค์ เหลือกิโลกรัมละ 4 สตางค์ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2510¹ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้ส่งออกเสียภาษีอากรน้อยลง และนำเงินส่วนนี้ไปเพิ่มราคาขายให้แก่ชาวสวนยาง

ประการที่สี่ ยกเลิกการเก็บเงินค่าธรรมเนียมใบบุงบองยาง สำหรับการส่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ.2481 ซึ่งเก็บจากพ่อค้าส่งออกยาง เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2512² เพราะการกำหนดโควต้ายางตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ.2481 ได้มีการยกเลิกไปแล้ว

ประการที่ห้า กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้ให้กรมการทางหลวง เร่งรัดในการสร้างทางในภาคใต้ให้เร็วขึ้น อีกทั้งได้ให้กรมทรัพยากรธรณีออกใบอนุญาตร่อนหาแร่ ให้ราษฎรเพิ่มขึ้น จากเดิมที่ออกไปแล้วจำนวน 4,800 ราย โดยจะออกเพิ่มอีกจำนวน 1,300 - 1,400 ราย ในเขต 4 จังหวัด คือ สงขลา ยะลา สุราษฎร์ธานีและชุมพร ซึ่งแต่เดิมอนุญาตให้ร่อนหาแร่ได้ ในจังหวัดภูเก็ต พังงา ระนอง ตรัง นครศรีธรรมราชและประจวบคีรีขันธ์ เพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือราษฎรในภาคใต้ ซึ่งประสบความเดือดร้อน เนื่องจากภาวะราคายางพาราตกต่ำ³ ให้มีรายได้ทดแทนรายได้จากการขายยางที่ลดต่ำลง

กรณีที่สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย ได้เรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาระงับการเก็บเงินสงเคราะห์อัน พ.ศ. 2510 นั้น รัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะการเลิกเก็บเงินสงเคราะห์เท่ากับการล้มเลิกโครงการปลูกแทนของรัฐบาล และไม่สามารถดำเนินการเปลี่ยนยาง

¹กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.2/2.

คำชี้แจงของกระทรวงการคลัง เรื่องการปรับปรุงภาษีอากรสำหรับสินค้ายาง. ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510.

²สุวรรณ ทิพยกุลและคณะ. การศึกษาเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์ยางประเทศไทยในปัจจุบัน. 2512. หน้า 45.

³"เร่งสร้างทางภาคใต้ อนุญาตร่อนแร่ ช่วยแรงงานว่างกรีดยาง," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 16 กันยายน 2510.

พันธุ์พื้นเมืองเป็นยางพันธุ์ดีของเจ้าของสวนยาง เพื่อเพิ่มปริมาณผลการผลิตต่อไปได้¹ เนื่องจาก รัฐบาลไม่มีงบประมาณช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องนี้เพียงพอ² และต่อมาใน พ.ศ. 2514 นายชวน หลีกภัย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคใต้ ก็ได้ประชุมปรึกษากันเกี่ยวกับเรื่องราคารายพารา ตกต่ำ และยื่นหนังสือร้องถึงรัฐบาลอีก เพื่อให้รัฐบาลเลิกหรือลดอัตราการเก็บเงินสงเคราะห์ ลงชั่วคราวในช่วงที่เกิดภาวะราคารายพาราตกต่ำ เมื่อราคารายพาราสูงขึ้น รัฐบาลค่อยกลับมา เก็บเงินสงเคราะห์ในอัตราเดิม³ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ นายโรสธ ฤทธิสิน เลขานุการสำนักงาน การส่งเสริมการส่งออกได้ชี้แจงว่า ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะหลังจากการประกาศลด หรือเลิกอัตราเงินสงเคราะห์ จะทำให้พ่อค้าที่กักตุนยางได้รับผลประโยชน์ทันที นอกจากนี้ไม่มี ทางควบคุมได้แน่นอนว่าเงินที่มีการเลิกหรือลดอัตราเงินสงเคราะห์ จะเป็นประโยชน์ต่อชาวสวน ยางอย่างจริงจัง⁴ จากเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลจึงไม่สามารถดำเนินการตามข้อเรียกร้องของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มนี้ได้

จากการดำเนินนโยบายแก้ปัญหาการรายพาราตกต่ำอย่างรุนแรงใน พ.ศ. 2510 นั้น ปรากฏว่าราคารายพาราที่ชาวสวนยางขายได้ ยังไม่เท่ากับการลดค่าซื้อขายให้กับพ่อค้ายาง และ ผู้ส่งออกยาง ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการมาแล้วคือ

- (1) ค่าอากรขาออกลดจากกิโลกรัมละ 40.6 สตางค์เป็นกิโลกรัมละ 4 สตางค์ลดลง ประมาณ 36.6 สตางค์ (เริ่มใช้เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2510)
- (2) ยกเลิกการเรียกรับทั้งของทางราชการและกึ่งราชการสำหรับนำไปใช้ในการสร้าง พระที่จังหวัดนราธิวาส กิโลกรัมละ 10 สตางค์ (เลิกเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2510)

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.14/50. เรื่องยาง. (9 มีนาคม 2514 - 24 ธันวาคม 2518).

² "ผอ. สงเคราะห์ชาวสวนยางเผย แต่สรัฐยังไม่ยอมตัดเล็กราคา". ไทยรัฐ. 21 พฤศจิกายน 2510.

³ "ร้องเรื่องยางพาราตกอีก". ไทยรัฐ. 18 สิงหาคม 2514.

⁴ "ไม่เลิกเก็บเงินสงเคราะห์สวนยาง เสนอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณช่วยอีก," ข่าว พานิชย์รายวัน. 21 ตุลาคม 2514.

(3) ยกเลิกภาษีการค้าขาย ร้อยละ 4.5 (เริ่มใช้เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2510)

เมื่อรวมแล้วพ่อค้าขาย และผู้ส่งออกจะได้ลดค่าใช้จ่ายลง 60 สตางค์ และจากสภาพการณ้ดังกล่าว ชาวสวนยางต้องได้ขายยางในราคาที่สูงขึ้น 60 สตางค์ด้วย แต่จากการสำรวจของคณะสำรวจภาวะการทำกินของราษฎรในภาคใต้ ระหว่างวันที่ 1 - 10 ธันวาคม 2510 โดยการสอบถามราคาขายยางของ ชาวสวนยางจำนวน 1,524 ราย ก็ปรากฏว่าชาวสวนยาง ร้อยละ 15 เท่านั้น ที่ได้ราคาขายเพิ่มขึ้น 60 สตางค์ ต่อ 1 กิโลกรัม และผลจากการสำรวจ การเพิ่มราคารับซื้อยางกิโลกรัมละ 60 สตางค์ ของพ่อค้ายางระดับต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ พ่อค้าส่งออกยางร้อยละ 80 พ่อค้าคนกลางมือสอง (ยี่บัว) ร้อยละ 31.25 ผู้แทนจัดซื้อของ บริษัทใหญ่ร้อยละ 29.41 พ่อค้าอิสระร้อยละ 21.54 พ่อค้ามือสาม (ขาบัว) ร้อยละ 19.03 และพ่อค้าเร่มีเพียง ร้อยละ 12.05 เท่านั้น¹

แต่มาใน พ.ศ.2524 ได้เกิดสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าขายขมเขาลงมาก เนื่องจากวิกฤตการณ์น้ำมันในช่วงปี พ.ศ. 2522-2523 อุตสาหกรรมที่ใช้ยางในประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถขยายอัตราการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้การใช้ยางของโลกลดน้อยลง เป็นผลให้ราคาขายพาราใน ประเทศไทยต้องตกต่ำไปด้วย รัฐบาลจึงได้ดำเนินการลดอากรขาออกของยางทุกประเภทในวันที่ 29 กรกฎาคม 2524 เพื่อให้ราคาขายที่ชาวสวนยางขายได้สูงขึ้น โดยกำหนดอัตราการลดอากรขาออกอย่างดังนี้²

- (1) ยางแผ่นรมควันให้ลดลง กิโลกรัมละ 2 บาท
- (2) ยางแท่งให้ลดลง กิโลกรัมละ 1.80 บาท
- (3) ยางเครฟให้ลดลง กิโลกรัมละ 1.70 บาท
- (4) เศษยางจากต้นยางให้ลดลง กิโลกรัมละ 1.20 บาท

จากการดำเนินการแก้ปัญหายางพาราระยะสั้นของรัฐบาลช่วง พ.ศ.2510-2514 และ ในปี พ.ศ.2524 การแก้ปัญหาของรัฐบาลยังไม่สามารถสนองต่อชาวสวนยางได้อย่างมี

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2.

เรื่องผลการลดอากรขาออกซึ่งสินค้ายาง.

² ธนาคารแห่งประเทศไทย. เล่มเติม. หน้า 5/11.

ประสิทธิภาพและรวดเร็วมากนัก เพราะการที่ระบบการค้าภายในประเทศมีพ่อค้าคนกลางมากเกินไปและชาวสวนยางส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ซึ่งขาดการคมนาคมและการสื่อสารที่ดี ทำให้ชาวสวนยางไม่ทราบถึงการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำ โดยการลดอากรขาออกและการเลิกภาษีการค้าให้กับพ่อค้ายาง เพื่อให้พ่อค้ายางนำค่าใช้จ่ายที่ลดลงไปเพิ่มเป็นราคารับซื้อจากชาวสวนยาง ทำให้ชาวสวนยางไม่สามารถรับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายยางพาราได้อย่างทั่วถึง ทำให้ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกเป็นของพ่อค้าส่งออกและพ่อค้าคนกลาง ดังนั้นในการลดภาษีต่าง ๆ เกี่ยวกับยางพาราเพื่อให้ชาวสวนยางได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างมีระบบและรัดกุมมากยิ่งขึ้น

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 - 2524 นับว่าเป็นความพยายามอย่างยิ่งยวดของรัฐบาล ในการพัฒนาการผลิตและการค้ายางพาราในประเทศไทยให้มีความก้าวหน้า เพื่อส่งเสริมให้ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่สร้างความมั่นคงและมั่นคงให้กับประเทศ ถึงแม้จะต้องประสบปัญหานานาประการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล แต่การดำเนินการอย่างจริงจังของรัฐบาลในการแก้ปัญหายางพาราทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ก็เป็นผลให้ชาวสวนยางมีความรู้สึกว่าเป็นอาชีพที่ทำสวนยางเป็นอาชีพที่มั่นคงมากขึ้น และส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมด้วย

บทที่ 3

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

นโยบายยางพารานับเป็นนโยบายหลักสำคัญ ที่รัฐบาลได้ดำเนินการในช่วง พ.ศ. 2504-2524 เพื่อแก้ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราในประเทศ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ เกี่ยวกับยางพาราและเทศชาติโดยรวม แต่การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลก็ไม่สามารถบังเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้ เนื่องจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับยางพารา ระบบการค้ายางพารา การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการค้ายางพารา องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับยางพารา และการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร เพราะปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรค ในการกำหนดและการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล จนไม่สามารถทำให้นโยบายยางพาราของรัฐบาลเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และส่งผลกระทบต่ออาชีพการทาสวนยางในประเทศไทยอย่างแท้จริงได้ ซึ่งพอสรุปปัญหาที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับยางพารา

หน่วยงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับยางพารา ถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการวางแผนและการดำเนินงานตามนโยบายยางพาราของรัฐบาลให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และการที่รัฐบาลได้แบ่งหน่วยงานของรัฐบาลออกเป็นหลายหน่วยงาน เพื่อแยกกันรับผิดชอบเกี่ยวกับยางพาราในด้านต่าง ๆ อย่างอิสระ อันประกอบด้วยหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่สำคัญคือ กองการยาง ศูนย์วิจัยการยางขนาดใหญ่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง องค์การสวนยาง และกรมส่งเสริมการเกษตร ภัยแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันดังนี้¹

¹ เสริมลาภ วสุวัต. "อุตสาหกรรม การผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทย," พัฒนาที่ดิน. 13 (131) : 138 - 139; 1 เมษายน 2519.

1.1 กองการยาง กรมกสิกรรม

กองการยาง (ปัจจุบันเปลี่ยนสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร) มีหน้าที่หลักในการควบคุมการผลิตและการค้ายาง ทั้งด้านปริมาณและราคา ยาง ตามสภาพภาวะการขึ้นลงของราคายางในตลาดโลก อีกทั้งควบคุมมาตรฐานและราคายางที่มีการซื้อขายกันในประเทศ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ชาวสวนยางและพ่อค้ายาง นอกจากนี้กองการยางยังทำหน้าที่ออกใบอนุญาตการค้ายางของพ่อค้ายางในประเทศ รวมทั้งใบอนุญาตการส่งยางไปต่างประเทศและการนำเข้ายางจากต่างประเทศ

1.2 ศูนย์วิจัยการยางหาคาใหญ่ จังหวัดสงขลา

ศูนย์วิจัยการยางเป็นหน่วยงานใหม่ที่ตั้งขึ้น โดยความช่วยเหลือจากกองทุนพัฒนาพิเศษแห่งสหประชาชาติ ตามโครงการพัฒนายาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 มีหน้าที่สำคัญในด้านการค้นคว้าวิจัย และนำผลงานวิจัยไปพัฒนายาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 มีหน้าที่สำคัญในการค้นคว้าวิจัย และนำผลงานวิจัยไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ชาวสวนยาง โรงงานแปรรูป และโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง รวมทั้งการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับยางจากต่างประเทศ นำมาพัฒนาการผลิตและการแปรรูปยางพาราในประเทศ

1.3 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

มีหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลือเจ้าของสวนยางให้ทำการปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองด้วยยางพันธุ์ดี โดยให้บริการต่างๆ ตามพระราชบัญญัติ กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 แก่เจ้าของสวนยางที่ได้รับการสงเคราะห์ปลูกแทน เป็นระยะเวลา 5 - 6 ปี

1.4 องค์การสวนยางนาบอน

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่สำคัญคือ

(1) มุ่งเน้นการทำสวนยางเป็นสำคัญ รวมทั้งการสร้างแปลงเพาะและขยายพันธุ์ยางพันธุ์ดีในการสนับสนุนด้านพันธุ์ยาง แก่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เพื่อนำพันธุ์ยางเหล่านี้ไปให้เจ้าของสวนยางที่ทำการปลูกแทน

(2) ทาการแปรรูปน้ำยางจากสวนยางขององค์การสวนยาง เป็นยางชนิดต่าง ๆ คือ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางเครพ เป็นต้น แต่หลังจากปี พ.ศ. 2521 ผลิตเฉพาะ ยางแท่ง และยางเครพ

(3) ประกอบธุรกิจและการค้ายางพาราที่แปรรูป โดยองค์การสวนยาง

(4) ให้บริการทางวิชาการ เกี่ยวกับยางพาราแก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

1.5 กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประกอบด้วย เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และเกษตรตำบล มีหน้าที่เกี่ยวกับการแนะนำความรู้ การบำรุงรักษาสวนยางที่พ้นจากการสงเคราะห์ปลูกแทน ของ สำนักกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นของชาวสวนยาง

จากการที่รัฐบาลแบ่งหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ออกเป็นหลายหน่วยงานและหน้าที่แตกต่างกัน ต่างฝ่ายต่างบริหารงานของตนอย่างอิสระนั้น ย่อมทำให้การประสานงานในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพารา ไม่สามารถเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องและต่อเนื่องกัน ได้ดีเท่าที่ควร อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานของบางหน่วยงานเกิดความซ้ำซ้อน จนเป็นผลให้การดำเนินงานของรัฐบาลในบางครั้งต้องเกิดความล่าช้า และมีความเสียหายต่อการผลิตและการค้ายางพาราได้ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกวัน และผลผลิตก็มีการเปลี่ยนแปลงราคาขึ้นอยู่เสมอ หากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพารา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ยางพาราแล้วความเสียหายที่เกิดขึ้น ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการเกี่ยวกับยางพาราได้ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพาราของประเทศ

ขึ้น เพราะการกระจายหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบงานเกี่ยวกับยางพาราในด้านต่าง ๆ เป็นหลายหน่วยงาน นอกจากทำให้การดำเนินงานมีความซ้ำซ้อนแล้ว ส่วนหนึ่งก็ทำให้รัฐบาลซึ่งมีงบประมาณที่จำกัด ไม่สามารถทำการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณ สนับสนุนหน่วยงานที่กระจัดกระจาย เพื่อพัฒนาการผลิตและการค้ายางพาราของไทยอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้

2. ระบบการค้ายางพารา

ระบบการค้ายางพารา นับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายยางพารา รัฐบาล อันเป็นผลกระทบโดยตรงต่อชาวสวนยางหรือผู้ผลิตยาง เนื่องจากการค้ายางพาราระหว่าง ผู้ผลิตยางและผู้ซ้ยางอันดับสุดท้าย ต้องผ่านขั้นตอนการตลาดที่มีกลไกซับซ้อนและพ่อค้าคนกลาง หลายระดับ จึงทำให้ชาวสวนยางขายยางได้ในราคาที่แตกต่างจากความเป็นจริง ซึ่งพอจะนำมา กล่าวได้ดังนี้

2.1 ระบบตลาดและวิธีการค้ายางพาราภายในประเทศ

ระบบตลาดและวิธีการค้ายางพาราภายในประเทศไทย มีลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรง กับโครงสร้างตลาดยางพาราในประเทศซึ่งประกอบด้วย ผู้ขายคือเจ้าของสวนยางและลูกจ้าง กรีดยาง ซึ่งกระจุกกระจายอยู่ทั่วไปตามสวนยาง และประมาณร้อยละ 95 ของชาวสวนยางเหล่านี้ เป็นชาวสวนยางขนาดเล็กที่มีสวนยางเฉลี่ย 10-15 ไร่ ส่วนผู้ซื้อได้แก่พ่อค้ายางระดับต่าง ๆ กันนับตั้งแต่พ่อค้าเร่ พ่อค้าในหมู่บ้าน พ่อค้าในเมือง และผู้ส่งออก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบผู้ขายแล้ว ผู้ซื้อจะมีจำนวนน้อยกว่า ฉะนั้นสภาพตลาดยางพาราจึงเป็นลักษณะตลาดของผู้ซื้อ¹

เมื่อชาวสวนยางยางผลิตพาราได้ (ส่วนใหญ่ผลิตในรูปยางแผ่นดิบ) ก็จะขายให้พ่อค้าระดับต่าง ๆ ดังกล่าว ขึ้นอยู่กับปริมาณยางที่ชาวสวนยางผลิตได้ และสภาพการคมนาคมจากแหล่งผลิตถึงตลาด กล่าวคือ ถ้าผู้ขายมีปริมาณยางมากและการคมนาคมสะดวก ก็จะเป็นแรงจูงใจให้พ่อค้าในเมือง และผู้ส่งออกเข้าไปซื้อถึงแหล่งผลิต แต่ถ้าปริมาณผลผลิตยางมีน้อยและการคมนาคมไม่สะดวก พ่อค้าในเมืองและผู้ส่งออกดังกล่าวก็จะไม่เข้าไปซื้อผลผลิต เนื่องจากไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย ชาวสวนยางจำเป็นต้องขายผ่านพ่อค้าคนกลางหลายระดับ ราคาที่ได้รับจากการขายผลผลิตยางพาราจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ² ซึ่งพอจะกล่าวถึงบทบาทของพ่อค้ายางในระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้³

¹ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด . ตลาดยางธรรมชาติ . 2528. หน้า 10

²ธนาคารกสิกรไทย. ยางพารา. 2525. หน้า 89.

³กรมการค้าภายใน. ยางพารา. 2526. หน้า 13

(1) พ่อค้าเร่ พ่อค้าระดับนี้จะใช้รถจักรยานยนต์ หรือรถบรรทุกขนาดเล็กเป็นพาหนะรับซื้อยางแผ่นดิบและเศษยางโดยตรงจากชาวสวนยาง ซึ่งอยู่ในแหล่งกันดารการคมนาคมไม่สะดวก แล้วนำไปขายให้พ่อค้าในหมู่บ้าน หรือพ่อค้าในเมือง และพ่อค้าเร่เหล่านี้มักจะมีใบอนุญาตค้ายาง

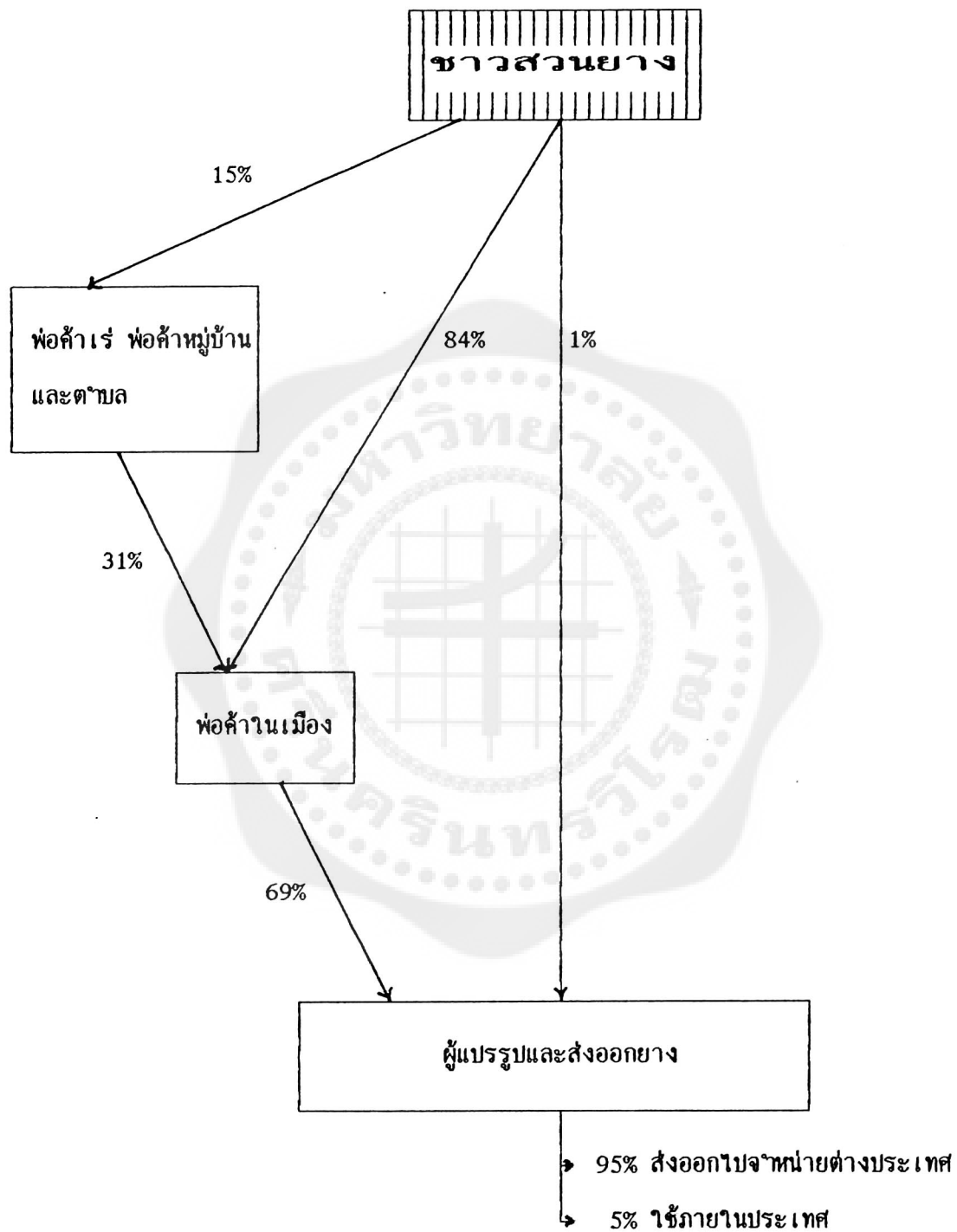
(2) พ่อค้ายางในหมู่บ้าน พ่อค้าเหล่านี้มีร้านค้าที่แน่นอน มักจะขายสินค้าอื่นควบคู่ไปด้วย โดยจะรับซื้อยางแผ่นดิบและเศษยางจากชาวสวนยางและจากพ่อค้าเร่ และนำไปขายให้พ่อค้าในเมือง ส่วนใหญ่จะมีใบอนุญาตประกอบกิจการค้าและครอบครองยาง

(3) พ่อค้าในเมือง พ่อค้าในเมืองจะมีร้านรับซื้อยางของตนเองอยู่ในตัวอำเภอ หรือจังหวัด และประกอบธุรกิจการซื้อยางเพียงอย่างเดียว โดยรับซื้อยางแผ่นดิบและเศษยางจากชาวสวน พ่อค้าเร่ พ่อค้ายางในหมู่บ้าน แล้วนำไปขายให้กับผู้ส่งออก พ่อค้าระดับนี้ถือครอบครองยางวันละ มากกว่า 1,000 กิโลกรัม ซึ่งต้องมีใบอนุญาตตามกฎหมาย และจดทะเบียนเป็นผู้ค้ายางและครอบครองยาง

(4) พ่อค้าส่งออก เป็นพ่อค้าแหล่งสุดท้ายของประเทศ มักจะมีโรงงานแปรรูปยางของตนเอง เช่น โรงรมควันยาง โรงงานทํายางเครพ และโรงงานทํายางแท่ง โดยรับซื้อน้ำยางและยางแผ่นดิบจากชาวสวนยางที่มีสวนยางขนาดใหญ่ และรับซื้อยางแผ่น เศษยางและยางแผ่นรมควัน (ในกรณีที่พ่อค้าในเมืองมีโรงรมควันยางเป็นของตนเอง) จากพ่อค้าในเมือง หลังจากนั้นผู้ส่งออกยางก็จะนำยางแผ่นดิบไปทํายางรมควัน และคัดเลือกจัดชั้นยาง เศษยางก็นำไปรีดเป็นยางเครพให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ส่วนน้ำยางจะนำไปผลิตเป็นยางแท่ง เพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศต่อไป ซึ่งผู้ส่งออกต้องจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออก จดทะเบียนผู้ค้ายางและมียางไว้ในครอบครอง ต่อกองการยาง กรมกสิกรรม

การที่ชาวสวนยางส่วนใหญ่เป็นชาวสวนยางขนาดเล็กและอาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดาร จึงทำให้ชาวสวนยางจำเป็นต้องขายผลผลิตยางพารา ให้กับพ่อค้าเร่และพ่อค้าในหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 15 ขายให้กับพ่อค้าในเมืองร้อยละ 84 มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่ขายให้กับพ่อค้าส่งออกโดยตรง (ดูภาพประกอบ 2) ดังนั้นชาวสวนยางจึงขายยางได้ในราคาที่แตกต่างกัน ตามระดับของพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อยาง

นอกจากนี้วิธีการรับซื้อขายยาง ระหว่างชาวสวนกับพ่อค้ายางก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเสียเปรียบ ในการขายยางพารา ของชาวสวนยางที่สำคัญ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 วิธีการตลาดยางแผ่นของประเทศไทย

ที่มา : กรมการค้าภายใน. ยางพารา. 2526. หน้า 15.

ประการที่หนึ่ง การกำหนดเกรดยางที่ซื้อขายและการตีราคายาง เป็นการกำหนดของพ่อค้าฝ่ายเดียว โดยยึดราคายางแผ่นรมควันชั้นสามเป็นเกณฑ์ในการตั้งราคาซื้อขายอย่างแผ่นดิบ เมื่อชาวสวนยางนายางพารามาขาย พ่อค้าจะประเมินคุณภาพยางเพื่อหักเปอร์เซ็นต์ความขึ้นของยางจากการสังเกตความหนาของแผ่นยางด้วยตาเปล่า และการที่พ่อค้าคนกลางโดยทั่วไปไม่ทราบคุณภาพที่แท้จริงของยางที่ชาวสวนยางนาขาย โดยจะใช้ประสบการณ์จากที่เคยซื้อขาย แล้วจะเนคดูว่ายางแผ่นดิบพอจะจัดเข้าอยู่ในชั้นใดบ้างนั้น¹ ทำให้พ่อค้ายังประเมินคุณภาพยางให้ต่ำกว่าไว้ก่อน เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการจำหน่ายต่อไป เป็นผลให้ชาวสวนยางขายยางได้ต่ำกว่าราคายางที่เป็นจริง²

ประการที่สอง ฐานะทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของชาวสวนยาง มีความคิดเคืองเนื่องจากเป็นเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก และมีรายได้หลักจากยางพาราเพียงอย่างเดียว จึงมีความจำเป็นต้องรีบขายยางแผ่นที่ผลิตได้ทันที โดยไม่รอให้แผ่นยางแห้งสนิทเสียก่อน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้พ่อค้าเอาเปรียบในการหักความขึ้นและด้านราคาได้ อีกทั้งความจำเป็นดังกล่าวยังทำให้ชาวสวนยางเสียโอกาสที่จะเก็บรวบรวมยางไว้ในปริมาณที่มาก ๆ และรอขายในเวลาที่ยางราคาสูงและเป็นที่พอใจได้³

ประการที่สาม การที่ชาวสวนยางไม่มีความรู้ในการประเมินคุณภาพยางแผ่นดิบของตน อีกทั้งไม่มีความรู้ด้านการตลาด และขาดการติดตามราคายางเป็นประจำ ทำให้ชาวสวนยางไม่สามารถรู้ราคาที่เหมาะสมควรจะขายยางได้ในราคาที่เป็นธรรม⁴

¹ธนาคารกสิกรไทย . เล่มเดิม . หน้า 70.

²มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาการตลาดและนโยบายการเกษตร. 2528 . หน้า 411.

³วิชิต สุวรรณปรีชา . "ตลาดยางในประเทศไทย," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 22(8) : 40-41; ตุลาคม - ธันวาคม 2527.

⁴วิชิต สุวรรณปรีชา. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

ประการที่สี่ ชาวสวนยางไม่มีเครื่องจักรซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการซื้อขายยาง ทำให้ตนเองไม่มีโอกาสตรวจสอบน้ำหนักยางก่อนที่จะนำไปขาย ให้กับพ่อค้าก่อให้เกิดการเอาเปรียบด้านน้ำหนักจากพ่อค้ายางได้¹

ประการที่ห้า ชาวสวนยางขาดความเอาใจใส่ในผลประโยชน์เล็ก ๆ น้อย ๆ คือไม่ได้รับเศษน้ำหนักของยางที่ขาย ซึ่งพ่อค้าบางคนจะตัดเศษน้ำหนักที่ไม่ถึงหนึ่งหรือครึ่งกิโลกรัมออก ผู้ขายยางก็ไม่ทักท้วงเพราะคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่เมื่อคิดออกเป็นเงินในการขายแต่ละปีก็เป็นเงินจำนวนไม่น้อยเช่นกัน นอกจากนี้การไม่ได้รับเศษดังกล่าวที่ต่ำกว่าหนึ่งบาท ซึ่งพ่อค้ายางโดยทั่วไปก็ถือว่าเป็นประเพณีไม่ต้องจ่ายแก่ผู้ขาย และผู้ขายถือว่าเป็นเงินจำนวนน้อยมาก เป็นการละอายที่จะทวงถามด้วย²

ประการที่หก พ่อค้ายางในหมู่บ้านที่ขายของชาวไปด้วย มักจะอำนวยความสะดวกให้แก่ชาวสวนยาง โดยยินยอมให้ชาวสวนยางซื้อสินค้าที่จำเป็นในครอบครัวค้างบัญชีรวมทั้งการให้กู้เงินแก่ชาวสวนยางในยามขาดแคลน เพื่อสร้างความผูกพันและได้สิทธิเหนือผลผลิตของชาวสวนยาง ทำให้ชาวสวนยาง ต้องผูกขาดการขายยางกับพ่อค้าเพียงคนเดียว เป็นสาเหตุที่ทำให้ชาวสวนยางไม่อาจต่อรองราคาที่พ่อค้ารับซื้อยางให้สูงขึ้นได้³

การที่ระบบตลาดและวิธีการค้ายางพาราในประเทศไทย อันประกอบด้วยพ่อค้าคนกลางหลายระดับ และการเอารัดเอาเปรียบชาวสวนยางด้วยกลวิธีต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวสวนยางขายยางได้ในราคาที่ไม่เป็นธรรมตามราคาที่เป็นจริง เนื่องจากพ่อค้าคนกลางแต่ละระดับได้รวมอัตรากำไรในการตั้งราคาการซื้อขายยางไว้สูงแตกต่างกัน ตามสภาพของท้องถิ่น และการคมนาคม การประกาศแจ้งราคาขายประจำวันของทางราชการ โดยผ่านสถานีวิทยุและสถานี

¹แหล่งเดิม.

²แหล่งเดิม.

³กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ 0301.11.15/59. กรรมวิธีการผลิตยางแบบใหม่ของ Mr, JD,Hasting ผู้เชี่ยวชาญการยาง F.A.O. แปลโดย รัตน์เพชรจันทร์.

โทรทัศน์ทุกวัน (ในวันหยุดราชการ)¹ จึงไม่อาจแก้ไขปัญหาความเสื่อมส้าด้านราคาขายง และการเอาเปรียบชาวสวนยางของพ่อค้าขายงได้ รัฐบาลที่รัฐบาลยังไม่มี การตรวจสอบดูแล การรับซื้อของพ่อค้าขายงอย่างรัดกุมและจริงจัง นอกจากนี้วิธีการรับซื้อของพ่อค้าคนกลางตลอดถึงพ่อค้าระดับต่ำสุด ที่มีการตั้งราคารับซื้ออย่างคุณภาพดีและยางคุณภาพต่ำเกือบไม่แตกต่างกันเลยนั้น ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวสวนยางไม่สนใจผลผลิตยางคุณภาพดี และหันกลับไปขายยางแผ่นหนาและ ยาวกว่าเดิม เพราะนอกจากได้ยางมีน้ำหนักเพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการสะดวกและรวดเร็วกว่า การขายยางคุณภาพดีด้วย และลักษณะการขายงแบบดังกล่าว พ่อค้าคนกลางก็พอใจจะซื้อ ทั้งนี้ เพื่อหวังประโยชน์อันพึงจะได้รับจากการตีราคาหักน้ำหนักความชื้นของยางมากขึ้น เพราะหมายถึง การที่ได้จากการรับซื้อของต้องเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นระบบการค้าขายงของพ่อค้าคนกลางบางกลุ่มที่ เป็นอยู่ จึงเป็นลักษณะที่ไม่เกื้อกูลและส่งเสริมให้ชาวสวนยางผลผลิตยางคุณภาพดีที่สำคัญด้วย

การส่งออกยางพาราของไทยส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่ผ่านศูนย์กลางการค้าขายงของประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีพื้นที่ปลูกยางหนาแน่น สถาบันทางการเงินหลายแห่ง การคมนาคม และทำเทียบเรือที่ให้ความสะดวกในการส่งออก อีกทั้งโรงงานแปรรูปยางพาราที่มีคุณภาพมาตรฐานตามความ ต้องการของตลาดโลก ศูนย์กลางการค้าขายงของประเทศ จึงเป็นแหล่งที่ผู้ส่งออกยางทำการรวบรวมยางจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการส่งออกไปยังหน้ต่างประเทศ โดยศูนย์กลางการค้าขายงที่สำคัญ มีอยู่ 6 แห่งคือ ศูนย์กลางการค้าขายงหาดใหญ่ ศูนย์กลางการค้าขายงจังหวัดตรัง ศูนย์กลางการค้าขายงจังหวัดยะลา ศูนย์กลางการค้าขายงนราธิวาส ศูนย์กลางการค้าขายงจังหวัดภูเก็ต และศูนย์กลางการค้าขายงกรุงเทพฯ² โดยมีศูนย์กลางการค้าขายงหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการค้าขายงที่สำคัญที่สุดของประเทศ แต่การส่งออกยางไปยังหน้ต่างประเทศของบริษัทส่งออกยาง ตามศูนย์กลาง

¹ ผู้แทนสมาคมพ่อค้าขายงไทย. "ระบบและวิธีการค้าขายงในประเทศ", ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 16(2) : 14 ; เมษายน 2521.

² ธนาคารกรุงไทยจำกัด. รายงานการศึกษาพืชเศรษฐกิจของไทย. 2524. หน้า 264-265. และ สุวรรณ ทิพย์กุลและคณะ. การศึกษาเบื้องต้นสถานการณ์ยางธรรมชาติของประเทศไทยในปัจจุบัน. 2512. หน้า 39-42.

การค้าขายที่สำคัญของประเทศที่มีบริษัทรายใหญ่ จริง ๆ เพียง 5 บริษัท คือ บริษัทเด็กปีห้าง จำกัด (ต่อมาเปลี่ยนมาเป็นบริษัทยางไทยบักซ์ จำกัด) บริษัทช่วยชน จำกัด บริษัททุนันตารา จำกัด บริษัทพัฒนกิจรับเบอร์ จำกัด และบริษัทเหมืองยางสินไทย จำกัด¹ อีกทั้งขยายบริษัทสาขาของตนทั่วทุกศูนย์กลางการค้าต่าง ๆ ในการรับซื้อยางเพื่อการส่งออก โดยมีปริมาณการส่งออกรวมกันคิดเป็นร้อยละ 80 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด² นั้น ทำให้การค้าขายภายในประเทศเกิดลักษณะการผูกขาด และไม่เป็นการค้าแบบเสรีอย่างแท้จริง เพราะระบบการแข่งขันทางการค้ามีน้อย เปิดโอกาสให้บริษัทเหล่านี้สามารถกำหนดนโยบายการรับซื้อ และการกำหนดราคาขายที่เอาเปรียบชาวสวนยางได้

นอกจากนี้การที่รัฐบาลสนับสนุนให้บริษัทผู้ส่งออกรายการของยางพาราของไทยรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรเอกชน เพื่อทำหน้าที่สำคัญในการควบคุมดูแลการคัดเลือกชั้นยาง และการดำเนินการกิจการโรงงานแปรรูปยางเพื่อการส่งออก ให้มีมาตรฐานคุณภาพในระดับสากล และเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของตลาดต่างประเทศ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2493 โดยเรียกชื่อว่า "สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย"³ สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบริษัทส่งออกรายการ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้บริษัทส่งออกรายการเหล่านี้ สามารถใช้สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรเอกชนในการร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่น เพื่อสร้างอำนาจต่อการต่อรองกับรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินการนโยบายยางพารา อันที่จะเอื้อประโยชน์กับบริษัทผู้ส่งออกรายการอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้ ดังพอจะอนุมานกล่าวไว้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การที่สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการค้าขายของไทย ทำให้รัฐบาลได้นำข้อมูลบางส่วน นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ปัญหาภาวะราคายางพาราตกต่ำที่เกิดขึ้นภายในประเทศ เช่น กรณีภาวะราคายางพาราตกต่ำอย่าง

1 ธนาคารกสิกรไทย. เล่มเดิม. หน้า 85-95.

2 แหล่งเดิม. หน้า 42-43.

3 รัตน์ เพชรจันทร์. ยางพารา. 2514. หน้า 305.

รุนแรง ใน พ.ศ. 2510 ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหาสืบเนื่องมาจากการส่งออกยางพาราของไทย มีค่าใช้จ่ายในการส่งออกมากเกินใบ ทำให้ผู้ส่งออกจำเป็นต้องกำหนดราคารับซื้อยางพาราภายในประเทศต่ำกว่าราคาที่เป็นจริง ดังนั้นเพื่อลดความรุนแรงของปัญหา สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย จึงเสนอแนะต่อรัฐบาลให้ลดและเลิกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการส่งออกที่ไม่จำเป็นเสีย เพื่อนำเงินส่วนนี้ไปเพิ่มเป็นราคารับซื้อจากชาวสวนยางให้สูงขึ้น รัฐบาลได้นำข้อเสนอดังกล่าวไปพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา โดยการลดอากรขาออกรวมทั้งการยกเลิกภาษีการค้ายาง ค่าธรรมเนียมการส่งออก และการเรียกรอทั้งทางราชการและกึ่งราชการจากพ่อค้ายาง เพื่อนำเงินส่วนนี้ไปเพิ่มราคารับซื้อยางพาราให้สูงขึ้น แต่ผลปรากฏว่ามีบริษัทส่งออก เพียงร้อยละ 80 เท่านั้นที่ให้ความร่วมมือ ในการเพิ่มราคารับซื้อยางให้สูงขึ้นกว่าเดิมอีกก็โรลกรัมละ 60 สตางค์¹

ประการที่สอง บริษัทส่งออกยางที่เป็นสมาชิกของสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย สามารถกำหนดราคารับซื้อภายในประเทศได้ เพราะการส่งออกยางของไทยจะอยู่ภายใต้การผูกขาด โดยบริษัทส่งออกจำนวน 31 รายเท่านั้น และมีเพียง 2 บริษัทใหญ่ที่มีปริมาณการส่งออกเกินครึ่งหนึ่งของปริมาณการส่งออกทั้งหมด คือบริษัทยางไทยบักซ์ได้หรือเด็กปีห่าง และ บริษัทช่วยชวนจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทยางไทยบักซ์ได้ เป็นบริษัทส่งออกยางที่ใหญ่ที่สุดของไทย และมีบริษัทสาขารับซื้อยาง เพื่อการส่งออกตามศูนย์การค้าต่าง ๆ ของไทย จึงมีอิทธิพลในการส่งออกยางมากกว่าบริษัทส่งออกยางอื่น ๆ เป็นอันมาก และการที่บริษัทยางไทยบักซ์ได้ เป็นบริษัทในเครือของบริษัทข้ามชาติ ที่มีฐานธุรกิจการค้าอยู่ ณ สิงคโปร์² ยางพาราที่บริษัทยางไทยบักซ์ได้รับซื้อภายในประเทศ จึงส่งไปจำหน่ายยังตลาดยางสิงคโปร์ ทั้ง ๆ ที่สิงคโปร์ อนุญาตให้นำตลาดผู้ใช้อย่างอย่างแท้จริง ดังนั้นความเคลื่อนไหวของราคาในตลาดสิงคโปร์จึงเป็นตัวชี้แนว

¹ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.9.4/2. เรื่อง ผลการลดอากรขาออกซึ่งสินค้ายาง.

² กลุ่มศึกษาปัญหาภาคใต้. วิกฤติการณ์ยางพาราไทย. 2525. หน้า 16.

ร้นมสำคัญของกาหนดราคารับซื้อยางพาราภายในประเทศไทย¹ และกาหนดราคารับซื้อยางของบริษัส่งออกยาง ตามคุณภาพของชั้นยาง และตามเงื่อนงายที่บริษัส่งออกยางกาหนดไว้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทาให้บริษัส่งออกยาง สามารถกาหนดราคารับซื้อยางอย่างอิสระ และเอารัคเอาเปรียบผู้ขายยางได้ อีกทั้งรัฐบาลก็ไม่มีหลักฐานที่จะเอาความคืดกับบริษัเหล่านั้นได้ และการประกาศราคาขายของบริษัส่งออกยางประจำวันของทางราชการก็ใช้ข้อมูลส่วนหนึ่งจากการกาหนดราคารับซื้อยางของบริษัส่งออกยางด้วย

ประการที่สาม สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรสำคัญที่บริษัส่งออกยางใช้เป็นกลุ่มประโยชน์ทางการค้ายาง ในการสร้างอำนาจการต่อรองกับรัฐบาลเกี่ยวกับการกาหนดนโยบายยางพารา เนื่องจากบริษัผู้ส่งออกเหล่านี้สามารถกาหนดชะตากรรมของชาวสวนยางได้ เพราะถ้าบริษัของผู้ส่งออกปฏิเสธการรับซื้อยาง ความเดือนร้อนของชาวสวนยางก็ย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นเงื่อนงายที่เป็นข้อเสนอแนะจากสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย รัฐบาลก็จำเป็นต้องนาไปพิจารณาเพื่อการดาเนินการอยู่เสมอ เช่น ใน พ.ศ. 2507 อินโดนีเซียและมาเลย์เซีย มีความขัดแย้งทางการเมืองกันอย่างรุนแรง อินโดนีเซียจึงไม่สามารถนายางพาราของตนไปจำหน่ายในตลาดโลกได้ ทาให้ยางพาราของอินโดนีเซียตกค้างในประเทศเป็นจำนวนมาก สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยจึงเห็นสมควรจะนาเศษยางของอินโดนีเซียนาเข้ามาผลิตยางเครพในประเทศไทย แล้วส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศอีกทอดหนึ่ง โดยสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย ได้อ้างเหตุผลในการขออนุญาตนาเศษยางจากอินโดนีเซียนาเข้ามาผลิตเป็นยางเครพว่า โรงงานผลิตยางเครพในประเทศไทยยังมีวัตถุดิบที่เป็นเศษยาง มีปริมาณไม่เพียงพอกับกำลังกับการผลิต และเพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตยางเครพรัฐบาลต้องลดภาษีเข้าเศษยางที่นาเข้า อีกทั้งลดอากรขาออกและงดเก็บเงินสงเคราะห์ยางเครพที่ผลิตจากเศษยางที่นาเข้าจากอินโดนีเซียด้วย² อันจะเป็นการเอื้อประโยชน์และความสะดวกแก่ผู้ส่งออกมากขึ้น จากข้อ

¹ เศรษฐสยาม (นามแฝง). การผูกขาดเศรษฐกิจไทย. 2524. หน้า 23.

² กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.15/19. หนังสือสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย เรื่องขออนุมัติเก็บภาษีขาเข้าและขาออกเศษยางจากประเทศอินโดนีเซีย. ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2507.

เรียกร้องของสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยนี้ รัฐบาลก็ได้นำไปพิจารณา และในที่สุดก็ได้ อนุญาตให้บริษัทส่งออกยาง สามารถนำเข้าเศษยางจากอินโดนีเซียได้ตามต้องการ โดยมีการ ลดหย่อนภาษีขาเข้าของเศษยางและภาษีขาออกของยางเครฟ ที่ผลิตจากเศษยางที่นำเข้าจาก อินโดนีเซียได้ตามความเหมาะสม และสำหรับการคงเก็บเงินสงเคราะห์นั้น รัฐบาลไม่สามารถ ตัดเงินการได้¹ จะเห็นว่ารัฐบาลพยายามดำเนินการอย่างประนีประนอมกับสมาคมพ่อค้ายางแห่ง ประเทศไทย เป็นอันมาก ทั้ง ๆ ที่การนำเข้าเศษยางจากอินโดนีเซียมาผลิตเป็นยางเครฟ ย่อมมี ผลกระทบต่อราคายางของชาวสวนยาง และรัฐบาลต้องสูญเสียรายได้บางส่วนเกี่ยวกับภาษีขาเข้า และขาออกไป แต่เพื่อป้องกันความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย อัน ที่จะนำไปสู่ความเสียหายอย่างรุนแรงต่อชาวสวนยางในด้านการค้ายางในประเทศ รัฐบาลจึง ยอมผ่อนปรนไปตามข้อเรียกร้องดังกล่าว

จากความสำคัญของสมาคมแห่งประเทศไทยดังที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่าการค้ายางพารา ระหว่างประเทศและการค้ายางพาราภายในประเทศ ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลของบริษัทผู้ส่งออกยาง ซึ่งรวมตัวกันเป็นสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการกำหนด ราคารับซื้อยางพาราภายในประเทศของไทย อันเป็นผลกระทบโดยตรงต่อชาวสวนยาง เนื่องจาก การส่งออกยางของไทย ยังเป็นการผูกขาดโดยบริษัทส่งออกยาง ที่มีการรวมกลุ่มกันเหนียวแน่น เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และผู้ผลิตหรือชาวสวนยางไม่สามารถสร้างอำนาจการต่อรองได้ ดังนั้น ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ รัฐบาลควรมีกฎหมายที่ควบคุมดูแลการค้าเนื้องานของสมาคมพ่อ ค้ายางแห่งประเทศไทยอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันไม่ให้นักส่งออกยางสามารถใช้สมาคมพ่อค้ายาง แห่งประเทศไทยมาเป็นเงื่อนไขต่อรองกับรัฐบาล และนำไปสู่การเอาเปรียบและแสวงหา กำไรอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยจากชาวสวนยางได้ นอกจากนี้รัฐบาลอาจจะสนับสนุนการจัดตั้งบริษัท มหาชน เพื่อแข่งขันการส่งออกยางกับบริษัทส่งออกยางขึ้น เพราะจะเป็นการส่งเสริมการค้ายาง ของไทยเป็นการค้าแบบเสรีมากขึ้นอีก และเป็นส่วนหนึ่งที่จะลดความรุนแรงของระบบการค้ายาง แบบผูกขาด โดยบริษัทส่งออกยางที่เป็นอยู่ได้

¹ กงจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.15/19. หนังสือ ราชการที่ กษ.1301/1601 เรื่องเงินสงเคราะห์การทำสวนยาง. ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2507.

2.2 ระบบการค้ายางพาราระหว่างประเทศไทย

ระบบการค้ายางพาราระหว่างประเทศนั้น การซื้อขายจะต่างกัน 2 วิธีคือ วิธีแรกเป็นการติดต่อซื้อขายกันระหว่างประเทศผู้ซื้อขายและผู้ผลิตยางพาราโดยตรง โดยไม่ผ่านตลาดโลก เป็นการซื้อขายที่มีการส่งมอบอย่างจริง (Physical Rubber) อีกวิธีหนึ่งเป็นการซื้อขายโดยผ่านตลาดโลก ซึ่งมีทั้งการส่งมอบอย่างจริง และการซื้อขายอย่างล่วงหน้า (Paper Rubber)¹ แต่เนื่องจากการค้ายางพาราของไทยส่วนใหญ่ เป็นการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศโดยผ่านตลาดโลก ดังนั้นความเคลื่อนไหวของราคายางพาราในตลาดโลกที่มีการขึ้นลงตลอดเวลาตามอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของประเทศผู้ซื้อและประเทศผู้ผลิตยางพารา ที่แปรผันตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของโลก จึงเป็นผลกระทบโดยตรงที่ทำให้การกำหนดราคาซื้อขายยางพาราในประเทศไทย ไม่สามารถดำเนินไปอย่างอิสระและมีเสถียรภาพได้ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้การดำเนินนโยบายยางพารารัฐบาล จำเป็นต้องปรับนโยบายให้สอดคล้องตามสภาพการค้ายางพาราระหว่างประเทศในตลาดโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดความรุนแรงของปัญหาการค้ายางพาราภายในประเทศ ซึ่งมีผลกระทบจากภาวะการค้ายางในตลาดโลกของชาวสวนยางได้ทันทั่วทั้งที่ ตลาดโลกที่ทำการซื้อขายยางพารานั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ตลาดที่สร้างขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของประเทศผลิตยางพารา ซึ่งจะต้องตั้งอยู่ใกล้แหล่งผลิต เรียกว่า ตลาดขั้นปฐม (Primary Markets) ได้แก่ ตลาดมาเลย์เซียและตลาดสิงคโปร์ ส่วนอีกตลาดหนึ่งจะเป็นที่ตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประเทศผู้ซื้อขายยางพารา เรียกว่า ตลาดปลายทาง (Terminal Markets) ซึ่งจะตั้งอยู่ในประเทศผู้ซื้อขายที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดลอนดอน ตลาดนิวยอร์ก และตลาดโตเกียว ตลาดขั้นปฐมและตลาดปลายทางจะมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด การเคลื่อนไหวของราคายางพาราในตลาดใดตลาดหนึ่ง จะส่งผลกระทบต่อราคายางพาราในตลาดอื่น ๆ ทั่วโลกด้วย²

¹ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด. ตลาดยางธรรมชาติของไทย. 2528. หน้า 26.

²ธนาคารกสิกรไทย. เล่มเติม. หน้า 64.

การค้าขายพาราระหว่างประเทศในตลาดโลกต่าง ๆ มีความสำคัญทางการค้าและภาวะของตลาดที่แตกต่างกันไป ตามลักษณะสภาพแวดล้อม คือ ตลาดมาเลย์เซียเป็นตลาดขายพาราที่แยกตัวจากตลาดสิงคโปร์ เมื่อ พ.ศ. 2517 เป็นตลาดที่มีอิทธิพลทางราคายางพาราในตลาดโลกเป็นอย่างมาก เนื่องจากมาเลย์เซียเป็นประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ที่สุดของโลก จึงพยายามอย่างยิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงลักษณะการค้าขายพารา ซึ่งเป็นตลาดผู้ซ้ียง่างให้กลายเป็นตลาดของผลิตเพื่อให้ประเทศผู้ผลิตมีอิทธิพลในด้านราคา โดยการสามารถกำหนดราคาซื้อขายยางพารากับประเทศผู้ซ้ียง่างได้ การซื้อขายยางพาราในตลาดมาเลย์เซีย มีการซื้อขายทั้งในรูปที่มียางพร้อมที่จะส่งมอบกันทันที และในรูปของเครดิตหรือการซื้อขายกันล่วงหน้า แต่ส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางด้าน การซื้อขายยางที่พร้อมที่จะส่งมอบกันทันที¹ สำหรับตลาดสิงคโปร์นั้น ได้ดำเนินการซื้อขายยางพารา มาตั้งแต่ พ.ศ. 2454 การซื้อขายยางพาราจึงเป็นลักษณะตลาดซื้อขายยางล่วงหน้า เพียงอย่างเดียว การซื้อขายยางพาราจะเปลี่ยนมือกันด้วยกระดาษ เพราะสิงคโปร์ไม่ได้เป็นผู้ผลิตยางพาราเองแต่เป็นตลาดปลายทางสำหรับผลผลิตยางพาราจากแหล่งผลิตในประเทศมาเลย์เซีย อินโดนีเซีย ไทย และประเทศผู้ผลิตยางพารารายเล็ก ๆ อื่น เพื่อนำไปขายยังประเทศผู้ซื้อที่ต้องการโดยตรง²

ตลาดลอนดอนมีลักษณะคล้ายคลึงกับตลาดมาเลย์เซีย คือมีการซื้อขายในรูปที่มียางพร้อมที่จะส่งมอบทันที ในอดีตตลาดนี้มีอิทธิพลทางด้านราคายางพารามาก เพราะอังกฤษมีความรู้เรื่องทางด้านอุตสาหกรรม มีการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรมค่อนข้างสูง แต่ต่อมาอุตสาหกรรมต่างๆ ของอังกฤษประสบปัญหามากมาย ความสำคัญทางด้านราคาของตลาดนี้จึงลดลงไปบ้าง สำหรับตลาดนิวยอร์กเป็นตลาดของผู้ซ้ียง่าง ทั้งในรูปของยางพาราและยางสังเคราะห์ เพราะสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศผู้ซ้ียง่างสังเคราะห์อันดับหนึ่งของโลก ราคายางพาราในตลาดนี้จึงเปลี่ยนแปลงไปตามยางสังเคราะห์ แต่ราคายางพาราในตลาดนิวยอร์ก มีอิทธิพลน้อยกว่าราคายางพาราในตลาดยาง 3 ตลาดที่กล่าวมาแล้ว³

¹ธนาคารกรุงไทยจำกัด. รายงานการศึกษาพืชเศรษฐกิจของไทย. 2524. หน้า 253.

²หมะ ยีหมะ. "ยางพาราหัวใจเศรษฐกิจของภาคใต้," 2(7) : 34; กรกฎาคม 2524.

³ธนาคารกรุงไทย จำกัด. เล่มเติม. หน้า 254.

ตลาดโตเกียวนับว่าเป็นตลาดหนึ่ง ที่มีอิทธิพลทางด้านราคายางพาราเป็นอย่างมากทั้งนี้ เพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้ใช้อย่างพารารายใหญ่ในเอเชีย นอกจากนี้ญี่ปุ่นจะเป็นประเทศผู้ผลิตรถยนต์ขนาดเล็กอันดับหนึ่งของโลกแล้ว ยังมีอุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ ที่ใช้อย่างพาราเป็นวัตถุดิบอยู่เป็นอันมาก การเปลี่ยนแปลงทางการผลิตและการค้าของญี่ปุ่น จึงมักส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงราคายางพาราอยู่เสมอ¹

จากระบบการค้ายางพาราระหว่างประเทศที่ผ่านตลาดโลก จึงมีอิทธิพลต่อการค้าของของไทยซึ่งเป็นประเทศที่ส่งออกยางพาราไปจำหน่ายต่างประเทศร้อยละ 95 ของผลผลิตทั้งหมด² โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการกำหนดการซื้อขายราคายางพาราในตลาดโลกของมาเลย์เซียและสิงคโปร์ จะมีผลเชื่อมโยงโดยตรงกับการกำหนดราคาซื้อขายยางพาราในประเทศเป็นอย่างมาก เพราะพ่อค้าของไทยส่วนใหญ่จะถือราคาประกาศของตลาดยางพารา มาเลย์เซีย และสิงคโปร์เป็นหลัก ในการพิจารณาซื้อขายยางพาราในประเทศ โดยการนำราคาดังกล่าวมาหักลบด้วยค่าใช้จ่ายและอัตรากำไรของพ่อค้า เพื่อกำหนดราคาซื้อขายยางพาราจากชาวสวนยางในแต่ละวัน สำหรับการประกาศราคาของประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยการยางหาคาใหญ่ จะติดต่อบริษัทส่งออกยางพารารายใหญ่ ๆ ประมาณ 5-6 บริษัทที่หาคาใหญ่ เพื่อนำราคายางของแต่ละบริษัทซื้อขายยางพาราในวันนั้น มาเฉลี่ยเป็นราคายางประเทศไทยประจำวัน แล้วส่งราคายางดังกล่าวรวมทั้งราคายางที่ประกาศของมาเลย์เซียและสิงคโปร์ซึ่งรับฟังจากวิทยุ ไปประกาศตามสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ เพื่อให้ชาวสวนยางได้ทราบราคาซื้อขายและสามารถกำหนดได้ว่า ถ้านายช่างพาราไปขายในช่วงเวลาดังกล่าว ยางชิ้นไหนควรจะขายได้ราคาเท่าไร³

จากสภาพการค้ายางพาราระหว่างประเทศดังกล่าว จะเห็นว่าการค้าของพาราของไทยเป็นเพียงผู้ตามราคาเท่านั้น การกำหนดราคาซื้อขายยางพาราไม่สามารถดำเนินการอย่างอิสระได้ เนื่องจากปริมาณและคุณภาพยางพาราของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับมาเลย์เซียแล้วยังต่ำกว่า

¹แหล่งเดิม.

²ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด. เล่มเดิม. 2528. หน้า 2.

³เสริมลาภ วสุวัต. เล่มเดิม. หน้า 11-12.

มาเลย์เซียเป็นอันมาก¹ ดังนั้นการกำหนดราคาซื้อขายพาราของไทย ต้องเป็นไปในแนวเดียวกับ ราคายางพาราของมาเลย์เซีย และการที่ราคายางพาราในประเทศผูกพันกับราคายางพาราของ มาเลย์เซียหรือสิงคโปร์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่เสมอ นั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวสวนยาง เสียเปรียบพ่อค้าอย่างมากขึ้น เพราะพ่อค้าจำเป็นต้องรวมค่าเสี่ยงของตลาด² เป็นค่าใช้จ่าย ที่หักจากราคารับซื้อขายพาราจากชาวสวนยางไว้ ทำให้ชาวสวนยางขายพาราในราคาที่แตกต่าง ความเป็นจริงมากขึ้น แต่เมื่อราคายางในตลาดโลกเขยิบสูงขึ้น จะมีเพียงผลประโยชน์เล็กน้อยเท่านั้นที่ชาวสวนยางได้รับ ส่วนใหญ่ประโยชน์ที่ได้รับจะตกอยู่กับผู้ซื้อหรือผู้ส่งออกยางพารา³ ทั้งนี้เพราะการค้าระหว่างประเทศของไทย จะเป็นลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อพ่อค้าที่จะผูกขาด เพื่อกำหนดราคารับซื้อขายเป็นอย่างมาก และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบายยางพารา ของรัฐบาลไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

3. นโยบายการค้าต่างประเทศของรัฐบาลที่มีผลต่อการค้ายางพาราของไทย

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลนั้น ปัญหาด้านการค้า เป็นปัญหาที่รัฐบาลต้อง ประสพมาตลอด เนื่องจากผลผลิตยางพาราของไทยส่วนใหญ่ ต้องอาศัยตลาดต่างประเทศเป็น สำคัญ ด้วยสาเหตุที่โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางของไทยยังมีจำนวนน้อย และไม่มีการพัฒนา เท่าที่ควร ดังนั้นนโยบายการค้ายางพาราระหว่างประเทศ ต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับ นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลเป็นสำคัญด้วย

¹สุวรรณ ทิพยกุล. ราคายางธรรมชาติ. 2518. หน้า 1.

²ค่าใช้จ่ายที่พ่อค้าหักจากราคารับซื้อขายพารา เพื่อป้องกันการขาดทุนเมื่อเกิด ภาวะราคายางตกต่ำอย่างกระทันหัน

อ้างอิงมาจาก สุวรรณ ทิพยกุล. ราคายางธรรมชาติ. 2518. หน้า 7.

³สุวรรณ ทิพยกุล. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

สำหรับนโยบายการต่างประเทศที่สำคัญของรัฐบาล ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าทางพารานั้น เป็นผลสืบเนื่องมาตั้งแต่รัฐบาลไทยได้ให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการลงโทษทางด้านการค้า (Sanction) ต่อกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ ในระหว่างสงครามเกาหลี (พ.ศ. 2493-2496) โดยการไม่ส่งสินค้ายุทธปัจจัยทุกประการ รวมทั้งยางพาราไปจำหน่ายแก่ประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2494 เพื่อสกัดกั้นการนำเข้าสินค้ายุทธปัจจัยที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ของฝ่ายคอมมิวนิสต์ เพื่อไปสนับสนุนการทำสงครามในเกาหลี ทำให้การค้าทางพาราของไทยที่ดำเนินการไปอย่างเสรีก่อนสงครามเกาหลี ต้องผูกขาดเฉพาะในตลาดของประเทศฝ่ายโลกเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับตลาดของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศผู้นำฝ่ายประเทศโลกเสรีในขณะนั้น¹ การค้าทางพาราของไทยจึงไม่สามารถขยายตลาดไปสู่ประเทศผู้ขายที่สำคัญในกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ได้ สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ ที่มีการนำเข้ายางพารารายใหญ่ของโลก เพื่อเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ใน พ.ศ. 2492² และเมื่อดูจากตาราง 6 จะเห็นว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2517 สาธารณรัฐประชาชนจีนก็มีการนำเข้ายางพาราเป็นปริมาณที่สูงขึ้นเกือบทุกปี แต่การที่นโยบายต่างประเทศของไทยผูกพันกับสหรัฐอเมริกาตลอด ในการต่อต้านการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้³ และเมื่อรัฐบาลไทยมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 53 ลงวันที่ 17 มกราคม 2502 ซึ่งกำหนดไว้

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานข่าวเศรษฐกิจและการเงิน. 2(48) : 6;

3 ตุลาคม 2495.

² ธนาคารกรุงเทพจำกัด. เศรษฐกิจจีนยุคสี่ทันสมัย. 2530. หน้า 76.

³ ทิพยวรรณ หอมกระหลบ. ไทยกับความช่วยเหลือต่างประเทศ : การศึกษาเฉพาะกรณีความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2493 -2519. 2534. หน้า 173.

ตาราง 6 ตารางเปรียบเทียบปริมาณ การนำเข้าสินค้ายางพาราของประเทศผู้ขายรายใหญ่
ของโลก กับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่าง พ.ศ. 2504-2517

หน่วย : ตัน

พ.ศ.	สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐประชาชนจีน
2504	434,199	168,800	185,669	83,750
2505	470,185	166,800	192,984	108,500
2506	464,565	171,400	187,915	109,250
2507	489,227	183,800	214,883	144,250
2508	416,271	191,158	207,268	139,750
2509	389,273	180,759	229,080	172,500
2510	418,385	183,539	243,003	159,750
2511	508,027	193,603	257,727	211,750
2512	572,204	197,356	280,904	275,000
2513	543,204	193,304	292,165	181,750
2514	599,021	188,347	315,917	165,250
2515	592,573	170,93	292,012	187,500
2516	627,724	186,718	365,809	265,000
2517	667,230	161,834	307,673	191,000

- ที่มา : 1. International Rubber Study Group. Rubber Staistical Bulletin.
26(11) : 7-8; August, 1972.
2. International Rubber Study Group. Rubber Staistical Bulletin.
31(4) : 6-9; January, 1977.

"... สินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตหรือมีกำเนิดในประเทศไทยจีนคอมมิวนิสต์ ซึ่งส่งมาจากหน่าย
ในประเทศไทย ส่วนมากเป็นสินค้าประเภทไม้จำเป็นและมักจะนำเข้ามาด้วยการ
ลักลอบ... คณะปฏิวัติจึงเห็นสมควรห้ามมิให้สินค้าที่ผลิต หรือมีกำเนิดในประเทศไทย
คอมมิวนิสต์เข้ามาจากหน่ายในประเทศ..."¹

เป็นนโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศ ที่แสดงเจตนาที่ชัดเจนด้านนโยบายต่าง
ประเทศ แต่ในขณะที่ไทยดำเนินนโยบายแข่งขันต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเคร่งครัดนั้น มลายู
และสิงคโปร์ซึ่งประเทศในเครือจักรภพของอังกฤษ ที่ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ เช่นเดียวกับประเทศ
ไทย ก็ได้มีความสัมพันธ์ด้านการค้ากับประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์เกือบทุกประเทศ และมีการส่ง
ยางพาราไปจากหน่ายยังประเทศเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
และส่วนหนึ่งของยางพาราที่นำมาจากหน่าย ก็เป็นยางพาราที่ซื้อจากไทยแล้วนำไปจากหน่าย ต่อ
สาธารณรัฐประชาชนจีนอีกทอดหนึ่ง จนทําผลกำไรให้ มลายู และสิงคโปร์ ในแต่ละปีคิดเป็นเงิน
หลายล้านบาท² ดังนั้นการดำเนินนโยบายการค้าต่างประเทศของไทย ที่ผูกพันกับสหรัฐอเมริกา
ตั้งแต่ต้น ในการสกัดกั้นการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อ
หวังที่จะได้รับการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ วิชาการ และการทหารจากสหรัฐอเมริกา จนทํา
ให้ไทยขาดอิสระและเอกภาพในการกำหนดนโยบายการค้าต่างประเทศของตน ในด้านต่าง ๆ นั้น³
นับเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้ายางพาราของไทย เพราะทําให้ตลาดยาง
พาราของไทยต้องจำกัดและกระจุกอยู่เพียงกลุ่มประเทศฝ่ายโลกเสรี ไม่สามารถดำเนินด้านการ
ตลาดยางอย่างเสรี โดยการขยายตลาดการค้ายางไปสู่ตลาดผู้ซื้อข้างในกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์
ดังเช่นประเทศมลายูและสิงคโปร์ได้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทําให้การค้ายางพาราของไทย จำเป็น
ต้องส่งออกผลผลิตยางพาราส่วนใหญ่ จากหน่ายแก่ มลายู สิงคโปร์ และประเทศเหล่านั้นก็จะนำ
ยางพาราของไทยไปจากหน่ายแก่ประเทศผู้ซื้อข้างพารากลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์อีกทอดหนึ่ง จะ

¹ ก่อจจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.1.4/15. มาตรฐาน
ทางกฎหมายและทางปฏิบัติอันเกี่ยวกับการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน.

² "อนาคตยางไทย," ชาวไทย. 10 สิงหาคม 2503.

³ ทิพยวรรณ หอมกระหลบ. เล่มเดิม. หน้า 138.

เห็นว่านโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทย ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้ายางพาราโดยตรงกับกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์นั้น ทำให้ไทยต้องเสียเปรียบเชิงการค้าต่อ มลายู และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตยางพาราด้วยกันเป็นอย่างมาก

จนกระทั่งปี พ.ศ.2518 รัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ปรับปรุงและพัฒนานโยบายการค้าระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการประกาศกฎหมายยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 53 เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2518¹ ทำให้มีการค้ายางพาราระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยตรง และมีการส่งมอบยางพารางวดแรก แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 3,500 ตัน ได้สำเร็จ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2518² นับเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าต่างประเทศที่สำคัญ ที่มีผลเกี่ยวข้องกับการค้ายางพาราระหว่างประเทศไทย เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ตลาดยางพาราของไทย ขยายตัวกว้างขวางและดำเนินการค้าได้เสรีมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลด้วย

4. องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลิตและการค้ายางพาราของไทย

การที่สินค้ายางพาราเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม ในการผลิตเครื่องอุปโภคต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกสบายของมวลมนุษยชาติ และอาวุธยุทธภัณฑ์ในการทำสงคราม ดังนั้นความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของโลก จึงเป็นตัวแปรสำคัญอันมีผลเชื่อมโยงกับความเคลื่อนไหวของราคายางพารา ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลกช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่าง พ.ศ.2484-2488 ญี่ปุ่นได้ยึดครองภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันเป็นแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญที่สุดของโลกไว้ ทำให้สหรัฐอเมริกา และยุโรปขาดแคลนยางพารา ในการผลิตยุทโธปกรณ์และเครื่องอุปโภคต่าง ๆ อย่างหนัก และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ความขัดแย้งระหว่างประเทศฝ่ายโลกเสรี และประเทศคอมมิวนิสต์ทั้งเอเชียและยุโรป ก็ได้ส่อเค้าของความรุนแรงมากขึ้น สหรัฐอเมริกา และ

¹"ประกาศใช้ กม.ยกเลิก ปว.53" ข่าวพาณิชย์. 10 มกราคม 2518.

²"ราคายางสูงขึ้นหลังส่งขายจีนแดงงวดแรก" สยามรัฐ. 6 กันยายน 2518.

อังกฤษ จึงมีนโยบายซื้อสะสมยางพาราไว้เป็นปัจจัยทางยุทธศาสตร์มากขึ้น จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ราคายางพาราในตลาดโลกค่อย ๆ ขยับตัวสูงขึ้นตามลำดับ¹ และต่อมาเมื่อการผลิตยางสังเคราะห์ เพื่อเป็นวัตถุดิบทดแทนยางพาราในประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีปริมาณและคุณภาพสูงขึ้น ยางสังเคราะห์ก็เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อราคายางพารา จนประเทศผลิตยางพาราต้องประสบกับภาวะราคาตกต่ำอย่างรุนแรงในพ.ศ.2510 แต่ความสำคัญของยางพาราที่เป็นวัตถุดิบซึ่งมีคุณสมบัติทางฟิสิกส์พิเศษกว่ายางสังเคราะห์ ทำให้ยางพารายังมีความจำเป็นต่ออุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่สำคัญอีกต่อไป จากสาเหตุดังกล่าวประเทศผู้ผลิตยางพารา ประเทศผู้ใช้อยางพารา และประเทศผลิตยางสังเคราะห์ จึงได้มีการก่อตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้ายางพาราขึ้นหลายองค์กร เพื่อให้การผลิตและการค้ายางพารา มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมกับความต้องการใช้ยางของโลก อันจะมีผลสำคัญต่อความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของโลกในอนาคต สำหรับองค์การร่วมมือระหว่างประเทศที่มีเกี่ยวข้องกับการผลิต และการค้ายางพาราของไทยที่สำคัญนั้น พอนามาสรุปได้ดังนี้²

4.1 ขมรมมาตรฐานคุณภาพและการบรรจุหีบห่ออย่างธรรมชาติระหว่างประเทศ

ขมรมมาตรฐานคุณภาพและการบรรจุหีบห่ออย่างธรรมชาติระหว่างประเทศ [International Standard of Quality and Packing for Natural Rubber Grade (The Green Book) or I R Q P C] เป็นขมรมที่ทำหน้าที่ในการออกระเบียบ กฎเกณฑ์ การกำหนดมาตรฐานยางดิบชนิดต่างๆ ของโลก โดยมีสมาคมผู้ค้า ผู้ผลิต และผู้ใช้อยาง จำนวน 30 สมาคม จาก 19 ประเทศ มีการรับรอง และใช้กฎเกณฑ์ของ IRQPC ในปีพ.ศ.2481 และต่อมาสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย ก็เป็นสมาชิกของขมรมนี้ด้วย

¹กองบรรณาธิการร่วม สงขลานครินทร์."ยางในกรรดิครวย" แลใต้. 5(1):13; พดศจิกายน 2523 - มกราคม 2524. และธนาการแห่งประเทศไทย. รายงานข่าวเศรษฐกิจและการเงิน. 3(1):19; 9 กุมภาพันธ์ 2494.

²ฉัตรชัย รัตนการ. การวิเคราะห์ความต้องการยางพาราไทย. 2524. หน้า 106-110.

4.2 สมาคมยางระหว่างประเทศ

สมาคมยางระหว่างประเทศ (International Rubber Association or R.M.A.) การที่ IRQPC เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นโดยประเทศผู้ซื้อขายยางและซื้อยาง ในยุโรปและสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ ภูมิภาคต่าง ๆ จึงไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ผลิต และระบบวิธีการต่าง ๆ ผู้ผลิตต้องเสียเปรียบและเสียค่าใช้จ่ายสูง กลุ่มผู้ค้ายางประเทศผู้ผลิตยางพารา จึงได้ร่วมกันก่อตั้ง IRA ขึ้น ใน พ.ศ. 2512 โดยถือจังหวะที่การผลิตยางแท่งออกสู่ตลาด มีการกำหนดเกณฑ์ทางการค้ายาง สัญญาซื้อขาย บทลงโทษปรับ ประสานงานกับสภาวิจัยและพัฒนายางระหว่างประเทศ (International Rubber Research and Development Board or IRRDB) และสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries or ANRPC) ในการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพยางแท่ง วิธีการตรวจสอบ และใช้คาร์บอน รับประทานหน่วยตรวจสอบคุณภาพของยางประเทศผู้ผลิตยาง และแก้เกณฑ์การทำสัญญาซื้อขายยางใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อขายยางแท่งและน้ำยางข้น นอกจากนี้ก็ได้พยายามดำเนินงานของ IRQPC ส่วนที่ทาให้ผู้ผลิตเสียเปรียบมาดำเนินการโดย IRA ซึ่งสมาชิกเป็นสมาคมทั้งหมด 37 สมาคม จาก 26 ประเทศ รวมทั้งสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยด้วย

4.3 สภาวิจัยและพัฒนายางระหว่างประเทศ

สภาวิจัยและพัฒนายางระหว่างประเทศ (International Rubber Research and Development Board or IRRDB) มีสมาชิกรวม 10 สถาบัน รวมทั้งศูนย์วิจัยการยาง กองการยาง กรมวิชาการเกษตรของไทย เป็นสภาที่ตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของสถาบันวิจัย และพัฒนายางธรรมชาติจากทุกทวีป ยกเว้นอเมริกากลางและอเมริกาใต้ มีหน้าที่ควบคุมและวางนโยบาย การวิจัย และพัฒนายางธรรมชาติ ประสานงานวิจัยและพัฒนายางระหว่างสถาบันที่เป็นสมาชิก สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติเป็นตัวแทนให้คำแนะนำแก่ผู้ซื้อขายถึงประโยชน์ และวิธีการใช้ยางพาราแบบต่าง ๆ และสภานี้เป็นตัวแทนทางวิชาการ ในนามสถาบันวิจัยยางที่เป็นสมาชิกทั้งหมดในการประชุมระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยางธรรมชาติ

4.4 สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ

สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries or ANRPC) ก่อตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ.2512 มีประเทศสมาชิก 7 ประเทศ คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย สิงคโปร์ ศรีลังกา อินเดีย และปาปัวนิวกินี รัฐบาลได้มอบให้ กองการยาง กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานในนามประเทศไทย ดำเนินงานผ่านคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยางพารา ANRPC เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้น เนื่องจากแรงผลักดันของปัญหาภาวะราคายางพาราตกต่ำทั่วโลก ในพ.ศ.2510 มีหน้าที่ดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หลัก คือ ประสานงานด้านนโยบายการผลิตและการค้ายางพาราของประเทศสมาชิก สนับสนุนส่งเสริมงานทางวิชาการระหว่างประเทศสมาชิก และดำเนินการ เพื่อสร้างระดับราคายางพาราที่มีความเป็นธรรมและเสถียรภาพ

4.5 องค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ

องค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (International Rubber Study Group or IRSG) เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2491 มีนโยบายประสานงานทางด้านการผลิต การค้า และการใช้ยาง ทั้งยางพาราและยางสังเคราะห์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ประเทศผู้ผลิตยางสังเคราะห์ และประเทศผู้ใช้อย่าง รวบรวมข้อมูลในการผลิต และการใช้ยางทั้งหมด 2 ชนิด ประกาศให้ทราบล่วงหน้า เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้วางแผนการผลิต การใช้ให้อยู่ในภาวะสมดุลย์โดยไม่แข่งขันกัน จนต่างฝ่ายต่างเสียผลประโยชน์ รัฐบาลได้มอบให้กองการยางกรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานในนามประเทศไทย ดำเนินงานกับสมาคมนี้ โดยผ่านคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยางพารา

4.6 สถาบันมาตรฐานระหว่างประเทศ

สถาบันมาตรฐานระหว่างประเทศ (International Organization for Standardization or ISO) มีหน้าที่ควบคุมและกำหนดมาตรฐานสิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ส่งขายในตลาดโลก รวมทั้งพิจารณา กำหนดมาตรฐาน สูตรและวิธีการประดิษฐ์ ทดสอบคุณภาพของสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ รัฐบาลได้มอบให้สถาบันมาตรฐานแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม

เป็นสมาชิกองค์การนี้ สำนักงานมาตรฐานได้มอบให้ศูนย์วิจัยการยาง กองการยาง กรมวิชาการ เกษตร เป็นผู้ร่วมดำเนินงานเฉพาะในเรื่องยางและผลิตภัณฑ์จากยาง

4.7 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South-East Asian Nation or ASEAN) มีบทบาทเกี่ยวกับยางพาราเริ่มแรกเฉพาะการร่วมมือกับญี่ปุ่น ในเรื่องการลดการผลิตยางสังเคราะห์และเพิ่มการใช้ยางพารา ต่อมาได้ขยายงานเป็นความร่วมมือระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศสมาชิกของสมาคม ในการพัฒนาคุณภาพและการใช้ยางพารา การดำเนินงานตามโครงการร่วมมือช่วยเหลือนี้ กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้มอบหมาย กองการยาง กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบ

4.8 สภายางธรรมชาติระหว่างประเทศ

สภายางธรรมชาติระหว่างประเทศ (International Natural Rubber Council or INRC) เป็นองค์การที่มีการลงนามในสนธิสัญญา International Natural Rubber Agreement เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2519 เป็นองค์การที่แยกออกมาจาก ANRPC มีหน้าที่ควบคุมการผลิต การส่งออกยางจากหนาย และสร้างมูลภัณฑ์กันชนยางธรรมชาติ เพื่อควบคุมและยกระดับราคายางพาราให้อยู่ระดับที่สม่ำเสมอ ไม่ให้สูงหรือต่ำเกินไป ตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ (Natural Rubber price Stabilization Scheme) รัฐบาลได้มอบให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตร และผู้อำนวยการ กองการยาง กรมวิชาการเกษตร เป็นมนตรี และมนตรีสำรองของประเทศไทย ประจำสภานี้

4.9 องค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ

องค์การร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ (United Nations Conference on Trade and Development or UNCTAD) ได้ดำเนินงานตามมติที่ 93 ของที่ประชุมของประเทศสมาชิก เมื่อเดือนพฤษภาคม 2519 ให้ดำเนินการจัดระบบโรคภัยของสินค้าต่าง ๆ 18 ชนิด และยางพาราเป็นโรคภัยชนิดหนึ่งในแผนงานนี้

4.10 องค์การความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและสังคมเอเชียและแปซิฟิก

องค์การความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและสังคมเอเชียและแปซิฟิก (Economics and Social Conference for Asia and Pacific) มีโครงการที่เกี่ยวกับการจัดระบบและปรับปรุงโรคภัยต่าง ๆ ที่ผลิตในภูมิภาคนี้ และยังเป็นโรคภัยหนึ่งในโครงการ งานส่วนใหญ่ที่ดำเนินการจะเป็นการสนับสนุนและช่วยเหลือ ANRPC ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา

จากบทบาทขององค์การร่วมมือระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับยางพารานี้จะเห็นว่า มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการกำหนดนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย เพราะในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายยางพาราให้สอดคล้องกับข้อตกลงต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพารา ขององค์การร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยางพารา เพื่อให้การใช้และการผลิตยางของโลก มีความสมดุลกันทั้งปริมาณและคุณภาพ อันจะเป็นการป้องกันปัญหาการขาดแคลนและการผลิตยางพารามากเกินความต้องการได้ และเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของโลกอย่างกระทันหัน จนนำไปสู่ปัญหาราคายางพาราตกต่ำทั่วโลก องค์การร่วมมือระหว่างประเทศเหล่านี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งในการคลี่คลายและลดความรุนแรงของปัญหา โดยการประชุมหารือ เพื่อหาแนวทางและมาตรการแก้ปัญหาด้วย เช่น การจัดตั้งมูลภัณฑ์กันชน เพื่อยกระดับและรักษาเสถียรภาพราคายางพารา ของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางพาราและUNCTAD และมีข้อพิจารณาว่า องค์การร่วมมือระหว่างประเทศ เกี่ยวกับยางพาราที่จัดตั้งขึ้นนั้น ส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ที่รักษาผลประโยชน์ของประเทศผู้ใช้อย่างเป็นหลัก การดำเนินการต่าง ๆ จึงเอื้อผลประโยชน์ต่อประเทศผู้ผลิตยางพาราน้อยมาก ดังนั้นโอกาสที่ประเทศผู้ใช้อย่างจะเอาเปรียบประเทศผู้ผลิตยางพารา จึงสามารถกระทำได้มากขึ้น อันเป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้ประเทศผู้ผลิตยางพารามีการรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับประเทศผู้ใช้อย่างขึ้น และเป็นองค์การร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับยางพารา เพียงองค์การเดียวเท่านั้น ที่มีวัตถุประสงค์หลักในการรักษาผลประโยชน์ด้านการผลิตและการค้ายางพาราของประเทศผู้ผลิตยางพาราอย่างแท้จริง

5. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

การที่บริเวณปลูกยางพาราของไทยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่กันดารห่างไกลการคมนาคมขนส่ง ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร ทำให้การขนส่งผลผลิตของชาวสวนยางสู่ตลาดซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าต่าง ๆ ไม่สามารถทำได้สะดวก ผลผลิตส่วนใหญ่ของชาวสวนยางจึงต้องขายผ่านพ่อค้าคนกลางหลายระดับ ทำให้ชาวสวนยางขายผลผลิตในราคาที่แตกต่างกันจากความเป็นจริง เพราะพ่อค้าคนกลางในแต่ละระดับ จะหักอัตราค่าขนส่งไว้ในราคารับซื้ออย่างแตกต่างกัน ตามระยะทางและสภาพของท้องถิ่น นอกจากนี้การคมนาคมขนส่งที่ไม่สะดวก ยังเป็นการเปิดโอกาสให้พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น สามารถผูกขาดการรับซื้อจากชาวสวนยาง และนำไปสู่การกำหนดราคารับซื้อยางที่เอาเปรียบชาวสวนยางด้วย¹

สำหรับการส่งออกยางไปจำหน่ายต่างประเทศ การคมนาคมขนส่งทางเรือก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งออกยางของไทย เนื่องจากบริเวณศูนย์กลางการค้ายางพาราของไทยในแหล่งต่าง ๆ ในภาคใต้ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยางที่สำคัญ ยังไม่มีท่าเทียบเรือน้ำลึกที่ทันสมัย สำหรับให้เรือเดินสมุทรขนาดใหญ่และทันสมัยเทียบเข้าไปได้ สินค้ายางพาราของไทยจึงต้องเสียขนส่งโดยเรือกลไฟชายฝั่งของต่างประเทศ เพื่อขนส่งไปถ่ายลงเรือเดินสมุทรที่บิ๊นังและสิงคโปร์อีกทอดหนึ่ง ทำให้ผู้ส่งออกต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลาขนส่งที่สูงกว่าประเทศผู้ค้ายางพารารายอื่น เช่น สิงคโปร์ หรือมาเลเซีย² และค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นนี้พ่อค้าส่งออก ก็จะนำไปหักจากการกำหนดราคารับซื้อภายในประเทศ อันเป็นผลกระทบโดยตรงต่อราคาขายผลผลิตยางพาราของชาวสวนยางของไทย ที่ต้องขายยางได้ต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้การที่ประเทศไทยไม่มีท่าเทียบเรือที่ทันสมัย ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียรายได้จากกิจการท่าเรือ ซึ่งประเทศไทยควรจะได้รับในแต่ละปีคิดเป็นเงินหลายล้านบาทด้วย ด้านการสื่อสารนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการค้า

¹ยูพา เลขะกุล. การผลิตและการค้ายางพาราของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2512-2516. 2521. หน้า 108.

²ธนาคารแห่งประเทศไทย. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2522. ม.ป.ป. หน้า 256.

ยาง เพราะการค้ายางพาราเป็นสินค้า ที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก อีกทั้งความเคลื่อนไหวของราคายาง ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นการสื่อสารที่ไม่สะดวก และล่าหลังย่อมทำให้การติดตาม และการชั่งชั่งประโยชน์จากการขึ้นลงของราคายางตลาดโลก ไม่สามารถทำได้อย่างท่วงที และทันเหตุการณ์ได้ ซึ่งผลของปัญหานี้ทำให้พ่อค้ายางผู้ส่งออกของไทย ต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศ จากการต้องขายยางในราคาที่ต่ำ¹ สำหรับความสำคัญของการสื่อสารที่มีผลต่อการค้ายางในประเทศนั้น สื่อมวลชนต่าง ๆ นับว่ามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารให้ชาวสวนยางได้รับทราบเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวด้านราคายาง และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับยางพาราของรัฐบาล แต่เนื่องจากการที่ชาวสวนยางของไทยส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นกันดารห่างไกล และสภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ทำให้การรับบริการข่าวสารจากสื่อมวลชนของชาวสวนยางมีน้อย อันเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลให้ชาวสวนยาง ไม่สามารถติดตามและรับทราบความเคลื่อนไหวของราคา ยางและการดำเนินนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับยางพาราของรัฐบาลได้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่เปิดโอกาสให้พ่อค้าคนกลาง ที่รับซื้อขายจากชาวสวนยาง สามารถกำหนดราคาซื้อขายที่เอาเปรียบชาวสวนยางได้ เช่น กรณีเกิดปัญหาภาวะราคายางตกต่ำในพ.ศ.2510 รัฐบาลได้ประกาศลดและเลิกค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ส่งออก เพื่อให้พ่อค้ายางนำเงินค่าใช้จ่ายที่ลดลง 60 สตางค์ ไปเพิ่มราคาซื้อขายจากชาวสวนยาง แต่ภายหลังที่รัฐบาลประกาศลดและเลิกค่าใช้จ่ายให้แก่พ่อค้าส่งออกมาแล้ว 1 เดือน จากการสำรวจของทางราชการปรากฏว่า ชาวสวนยางเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น ที่ขายยางได้ราคาเพิ่มขึ้น 60 สตางค์ และชาวสวนยางอีกร้อยละ 51 ยังไม่ทราบว่า รัฐบาลมีนโยบายให้พ่อค้ายางเพิ่มราคาซื้อขายอีก 60 สตางค์ เพราะไม่ได้รับบริการการสื่อสารที่ดีจากสื่อมวลชนและทางราชการ² จึงอาจสรุปได้ว่า การคมนาคมขนส่งและการสื่อสารที่ดี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและการค้ายางพาราของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ ซึ่ง

¹สุวรรณ ทิพยกุล และคณะ. การศึกษาเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์ยางธรรมชาติของ ไทยในปัจจุบัน. 2512. หน้า 89.

²กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. เอกสาร พณ. 0301.11.11.2/7 รายงาน เรื่องการเลิกเก็บเงินค่าธรรมเนียม กูบอง และการพิจารณา ระบุรับเก็บเงินสงเคราะห์การทำ สวนยาง. 6 มีนาคม 2511.

เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของประเทศ เพราะการคมนาคมขนส่งและการสื่อสารที่ไม่สะดวก รวดเร็ว เป็นผลให้พ่อค้ายางต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายดังกล่าวก็กลายเป็นภาระแก่ ชาวสวนยางด้วย รัฐบาลจึงควรมีการปรับปรุงถนนรถยนต์สายต่าง ๆ ที่เป็นเส้นทางลำเลียงขนส่งยางพารา จากแหล่งปลูกยางไปสู่ศูนย์การค้ายางพาราต่าง ๆ ในภาคใต้ เพื่อให้การสัญจรของ รถยนต์เป็นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นท่าเทียบเรือบริเวณศูนย์การค้ายางพารา จะต้องมีการพัฒนา เป็นท่าเรือน้ำลึกที่ทันสมัย เพื่อรองรับเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ ที่เข้ามาขนส่งยางในประเทศ สามารถขนส่งได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งการสื่อสารต่าง ๆ รัฐบาลก็ควรจะมีการ ขยายการบริการให้มากขึ้น ทั้งที่ใช้ในการติดต่อระหว่างประเทศและภายในประเทศ อันจะเป็น ส่วนที่เอื้อประโยชน์ทางการค้าแก่พ่อค้ายางได้ สำหรับการให้บริการข่าวสารแก่ชาวสวนยางนั้น รัฐบาลจะต้องมีการดำเนินงานอย่างจริงจัง ในการพัฒนาสื่อมวลชนของรัฐ เช่น สถานีวิทยุ และ โทรทัศน์ ให้สามารถบริการด้านข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา ให้มีความสะดวกรวดเร็วและทั่วถึงมาก ขึ้น เพราะเป็นส่วนที่ช่วยให้การดำเนินงานนโยบายยางพาราของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานนโยบายยางพาราของรัฐบาล พ.ศ. 2504 - 2524 นั้น จะเห็นว่าปัจจัยบางอย่างนอกจากจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน นโยบายยางพาราจนไม่สามารถเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ส่วนหนึ่งก็ได้ช่วยสนับสนุนและส่งเสริม กิจกรรมเกี่ยวกับยางพาราทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สำคัญด้วย เช่น สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรเอกชนที่มีบทบาทสำคัญ เกี่ยวกับการควบคุมดูแลสินค้ายางที่ส่งไปจากนายต่างประ เทศ ให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในคุณภาพมาตรฐานสากล จนประเทศผู้รับซื้อยางโดยเฉพาะอย่าง ยิงประเทศญี่ปุ่น จะยอมติดต่อกับพ่อค้าส่งออกยางที่เป็นสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยเท่านั้น นอกจากนี้สมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยก็มีส่วนสำคัญที่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการปรับปรุง คุณภาพยาง โดยการจัดตั้งโรงงานยางแท่งและรับซื้อยางแผ่นตามคุณภาพชั้นยางของกลุ่มขายยาง ต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานนโยบายยางพาราของรัฐบาล หากรัฐบาลได้มีการปรับปรุงระบบและการดำเนินงาน โดยการควบคุมดูแลประสานงานและพัฒนา ด้วยความต่อเนื่องอย่างจริงจังแล้ว ปัจจัยเหล่านี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานนโยบายยางพารา ของรัฐบาล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างมาก

บทที่ 4

ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย

ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

การที่อาชีพการทำสวนยางพารา มีความสัมพันธ์โดยตรงและทางอ้อมกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพารา จำนวนไม่ต่ำกว่า 5 ล้านคน¹ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าของสวน พ่อค้ายางทุกระดับ เจ้าของโรงงานแปรรูปยาง ถูกจ้างทั้งในสวนยาง ในบริษัทส่งออกยาง และโรงงานแปรรูปยาง ตลอดจนถึงผู้บริการในการขนส่งยางครอบคลุมพื้นที่ถึง 17 จังหวัดของประเทศ การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล อันเป็นการปรับปรุงและแก้ปัญหา เกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพาราในช่วง พ.ศ. 2504-2524 ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศชาติโดยรวม ดังที่พอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล นับว่ามีผลกระทบที่สำคัญที่สุดต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่เกษตรกรผู้ผลิตหรือชาวสวนยาง ผลิตขึ้นมาเพื่อจำหน่ายเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถนำมาสนองตอบต่อความจำเป็นในชีวิตประจำวันของครอบครัวได้เลย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตและการค้ายางพารา ตามนโยบายยางพาราของรัฐบาล ย่อมมีผลกระทบต่อรายได้ของชาวสวนยาง และประเทศชาติโดยรวมทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

¹ "บทบรรณาธิการนโยบายธุรกิจการยางของประเทศไทย," ยางพารา . 2(2) : 55; สิงหาคม 2524.

1.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาวสวนยาง

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลระหว่าง พ.ศ.2504-2524 ได้มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่สำคัญต่อชาวสวนยางดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การดำเนินการปลูกแทนพันธุ์ยางพันธุ์พื้นเมืองหรือยางเสื่อมทรมด้วยยางพันธุ์ดี ให้กับเจ้าของสวนยางแบบให้เปล่า ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เพื่อเพิ่มผลผลิตยางในพื้นที่เพาะปลูกเดิมให้มีปริมาณสูงขึ้น อันจะเป็นการสามารถลดต้นทุนการผลิตยางของชาวสวนยางให้ต่ำลง และมีกำไรจากการจำหน่ายผลผลิตยางเพิ่มขึ้น จากนโยบายดังกล่าวได้ส่งผลดีเป็นอย่างมากต่อชาวสวนยาง เพราะเมื่อดูตาราง 7 แล้ว จะเห็นว่าหลังจากที่ประเทศไทย มีการปลูกแทนอย่างจริงจังใน พ.ศ.2504 ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ.2503 นั้น ปริมาณการผลิตยางพาราของประเทศไทยโดยเฉลี่ยแล้วมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ย่อมแสดงว่าการปลูกแทนทำให้ปริมาณการผลิตและรายได้ของชาวสวนยางเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าบางปีราคายางจะคงที่หรือตกต่ำลงบ้าง แต่การลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำลง ก็ยังคงทำให้ชาวสวนยางมีกำไรในการผลิตยางอยู่

ตาราง 7 ตารางแสดงปริมาณการผลิตยางของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ.2504 - 2524

หน่วย : ตัน

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต	+ เพิ่ม / - ลด
2504	186,088	+ 15,239
2505	195,363	+ 9,275
2506	189,792	- 5,571
2507	221,585	+ 31,793
2508	216,405	- 5,180
2509	207,535	- 8,870
2510	216,119	+ 8,584

ตาราง 7 (ต่อ)

หน่วย : ตัน

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต	+ เพิ่ม / - ลด
2511	259,221	+ 43,102
2512	283,381	+ 24,160
2513	287,163	+ 3,782
2514	316,323	+ 29,160
2515	336,919	+ 20,596
2516	389,982	+ 53,063
2517	379,489	- 10,493
2518	355,033	- 24,456
2519	411,856	+ 56,823
2520	430,886	+ 19,030
2521	466,968	+ 36,082
2522	531,213	+ 64,245
2523	501,109	- 30,104
2524	504,024	+ 2,915

- ที่มา : 1. International Rubber Study Group. Rubber Statistical Bulletin.
25(9) : 3; June, 1971.
2. International Rubber Study Group. Rubber Statistical Bulletin.
31(4) : 3; January 1977.
3. International Rubber Study Group. Rubber Statistical Bulletin.
38(2) : 6; November, 1983.

ประการที่สอง การส่งเสริมให้เจ้าของสวนยางทำการปลูกแทน และเน้นให้ความสำคัญสำคัญกับเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก โดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้จัดสรรเงินสงเคราะห์สำหรับเจ้าของสวนยางขนาดเล็กร้อยละ 70 ของเงินสงเคราะห์ที่เก็บได้ในแต่ละปี¹ ทำให้เจ้าของสวนยางขนาดเล็กที่เงินทุนน้อย สามารถทำการปลูกแทนได้ แต่อย่างไรก็ตามก็กลายเป็นผลกระทบต่อรายได้ของเจ้าของสวนยางขนาดเล็ก ซึ่งมีอาชีพการทำสวนยางแต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากการโค่นต้นยางเก่าเพื่อทำการปลูกแทน ทำให้เจ้าของสวนยางขนาดเล็ก ต้องสูญเสียรายได้และประสบความเดือดร้อนเกี่ยวกับค่าครองชีพในครอบครัว ในระหว่างที่รอการกรีดยางจากสวนยางที่ปลูกแทน เป็นระยะเวลา 5-6 ปี² และการกำหนดอัตราเงินการปลูกแทน ที่มีอัตราเดียวกันทุกประเภท ทั้งเจ้าของสวนยางขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก นั้น เจ้าของสวนยางขนาดเล็กที่ทำการปลูกแทน ย่อมมีความเดือดร้อนด้านค่าครองชีพมากกว่าเจ้าของสวนยางขนาดใหญ่และขนาดกลาง นอกจากนั้นการที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ไม่มีการปรับอัตราเงินสงเคราะห์ปลูกแทน ให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เจ้าของสวนยางขนาดเล็กที่ทำการปลูกแทน ได้รับเงินสงเคราะห์ในส่วนที่เป็นค่าจ้างแรงงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาต้นยาง สำหรับนำไปจ่ายในครอบครัวช่วงที่สวนยางไม่สามารถกรีดยางน้อยเกินไป เพราะเงินสงเคราะห์ส่วนใหญ่จะเป็นค่าจ้างโค่นต้นยางเก่า ค่าต้นกล้ายางพันธุ์ดี ค่าปุ๋ยบำรุงยาง ค่าปราบวัชพืช และค่าถ่วงรองรับน้ำยาง³

ประการที่สาม การดำเนินนโยบายอย่างพาราระยะสั้นของรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำโดยการลดและเลิกค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับผู้ส่งออกใน พ.ศ.2510 เป็นผลให้ราคายางที่ชาวสวนยางขายได้ สูงขึ้นจากเดิมก็โรกรัมละ 60 สตางค์ จนทำให้ชาวสวนยางสามารถลดความภาวะความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจลงได้อีกระดับหนึ่ง

¹"พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ.2503," ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 77 ตอนที่ 73. หน้า 688-704. 10 กันยายน 2503.

²พิมล จิตต์หมั่น และคณะ. รายงานผลการสำรวจต้นทุนและรายได้จากการทำสวนยางของเกษตรกรผู้ทำสวนยาง จังหวัดยะลา พ.ศ.2506. 2508. หน้า 58.

³สนอง สัจจผล. "เงินกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง," สยามรัฐ. 21 กันยายน 2514.

1.2 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย

การที่ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับสองรองจากข้าว ในช่วง พ.ศ. 2504-2524 การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล จึงได้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศไทยโดยรวม ทั้งผลดีและผลเสีย ดังนี้

ผลดี การที่รัฐบาลดำเนินการส่งเสริมปลูกแทนในประเศไทยมากขึ้น ได้ส่งผลให้ปริมาณการผลิตยางพาราสูงขึ้น อันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยเพิ่มขึ้นด้วย นับเป็นผลดีต่อประเทศไทยโดยรวม ที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยปีละหลายล้านบาท และทำให้การขาดดุลการค้าและดุลย์ชำระเงินของไทย อันสืบเนื่องจากการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องมือและเครื่องจักร สำหรับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ลดลงได้ และขณะเดียวกันรัฐบาลก็มีรายได้จากการเก็บภาษีอากรขาออก และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากการส่งยางออกนอกราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นด้วย¹

ผลเสีย การแก้ปัญหาการค้ายางตกต่ำของรัฐบาล โดยการลดภาษีการค้า และการลดอากรขาออกยางพารา เพื่อพยุงราคายางพาราให้สูงขึ้นนั้น ทำให้รายได้ของรัฐบาลจากการเก็บภาษีอากรต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้ายางพารา ของกรมสรรพากรและกรมศุลกากร ต้องลดลง² อันเป็นผลกระทบต่อการจัดทางงบประมาณรายได้และรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล สำหรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาประเทศ ตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ไม่เป็นตามเป้าหมายได้

2. ด้านสังคม

การที่รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตและการค้ายางพารา ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 ได้ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพารา มีสภาพเศรษฐกิจใน

¹อรณา กันชนะกุล. วิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนจากการปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดีในประเทศไทย. 2524. หน้า 59.

²"เนื่องจากยกเลิกเก็บภาษีส่งออกยาง," ไทยรัฐ . 20 กุมภาพันธ์ 2511.

ครอบครัวที่ดีขึ้น ดังนั้นปัญหาการว่างงานของชาวสวนยาง ซึ่งเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ และการเดินทางเข้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อเสาะหาหางานทำจึงเกิดขึ้นน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากการทำสวนยางเป็นอาชีพที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เกือบตลอดปี เฉลี่ยแล้วปีละ 180-200 วัน¹ ซึ่งแตกต่างกับอาชีพทำนาหรือ ทำไร่ ที่เกษตรกรต้องเกิดภาวะการว่างงานตามฤดูกาล ในช่วงที่รอการเก็บเกี่ยวผลผลิต จนทำให้เกษตรกรบางส่วนต้องหลีกหนีเข้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อแสวงหางานทำ อันก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้น

นโยบายยางพาราของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยาง นับว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ที่สามารถสนองต่อชาวสวนยางและพ่อค้ายาง และก่อให้เกิดการประนีประนอมผลประโยชน์ต่อกันในสังคมเกษตรกรรม เพราะการจัดตั้งกลุ่มขายยางสามารถเอื้อประโยชน์และสร้างความพอใจให้กันทั้งสองฝ่ายได้ คือ ชาวสวนยางสามารถขายยางได้ราคาสูงตามคุณภาพยางที่ตนผลิต และขณะเดียวกันพ่อค้ายางก็พอใจที่จะซื้อขายของชาวสวนยางตามคุณภาพชั้นยาง เพราะเมื่อพ่อค้ายางนำยางไปขายให้กับพ่อค้าส่งออก ก็สามารถขายยางได้ราคาตามคุณภาพชั้นยางด้วย ดังนั้นการจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยาง จึงมีส่วนสำคัญที่ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวสวนยางกับพ่อค้ายางลงได้ อันเป็นผลดีในการเสริมสร้างความสงบสุขและความสามัคคีภายในสังคมมากขึ้น

3. ด้านการเมือง

ช่วง พ.ศ.2504-2524 การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล ได้มีผลกระทบที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ศ.2514 กรณีได้เกิดภาวะราคายางพาราตกต่ำ ชาวสวนยางต้องประสบความเดือดร้อนกันทั่วไป จนทำให้สมาชิกสภา

¹ปรีดี โชติช่วง. "ยางพารา : ทองสีดำ ความหวังของใคร," พัฒนาชุมชน.

ผู้แทนราษฎรในภาคใต้ ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำ ได้ร่วมประชุมกันที่สโมสรรัฐสภา ในวันที่ 26 สิงหาคม 2514 และได้สรุปผลการประชุมเสนอต่อนายกรัฐมนตรี จอมพลถนอม กิตติขจร ให้หาทางช่วยเหลือชาวสวนยาง 4 ประการคือ ¹

ประการที่หนึ่ง ให้ลดการเก็บเงินสงเคราะห์การทำสวนยางลงจากกิโลกรัมละ 50 สตางค์ เหลือกิโลกรัมละ 25 สตางค์

ประการที่สอง ลดภาษีขาออกสินค้ายาง

ประการที่สาม ให้ประกันราคาขายงานราคาที่ไม่ให้ชาวสวนยางเดือดร้อนโดยด่วน

ประการที่สี่ ขอให้รัฐบาลเปิดการค้าขายกับต่างชาติโดยเสรี โดยไม่เลือกประเทศผู้ซื้อ แต่รัฐบาลก็ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาการค้าขายตกต่ำให้ลุ่สว่างได้ ดังนั้น

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช ก็ได้ยื่นปัญหาทางพาราตกต่ำตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีอีกครั้งในการประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลก็ไม่สามารถชี้แจงแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจนได้ เพราะสาเหตุสำคัญของปัญหาพาราตกต่ำนั้น เป็นผลมาจากการที่สหรัฐอเมริกา ได้มีการระบายยางพาราออกจากกองทุนยูทอปัจจัย สูตลาดโลกอีก ทำให้ยางพาราในตลาดโลกมีปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการของประเทศผู้ใช้อย่าง อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคาพาราในตลาดโลกตกต่ำ จนส่งผลให้ราคาพาราภายในประเทศไทยตกต่ำด้วย และการทุ่มขายสู่ตลาดโลกของสหรัฐอเมริกาครั้งนี้ กระทรวงต่างประเทศของไทยก็ไม่มีท่าทีที่จะเข้าร่วมประหว่งกับประเทศผู้ผลิตยางพารารายอื่น ๆ ดังที่เคยปฏิบัติมาเหมือนกับกรณีใน พ.ศ. 2510 เพื่อกดดันให้สหรัฐอเมริกาลดปริมาณการระบายยางสู่ตลาดลง ² จากปัจจัยดังกล่าวก็กลายเป็นประเด็นหนึ่งที่นำไปสู่ความขัดแย้งในคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลระหว่างกระทรวงเศรษฐกิจและกระทรวงต่างประเทศ เนื่องจากนายบุญชนะ อัตถากร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ได้กล่าวท้วงติงกระทรวงการต่างประเทศ กรณีการค้าเนียบขายต่างประเทศเกี่ยวกับการระบายยางออกจากกองทุนสะสมยูทอปัจจัยของสหรัฐอเมริกาสู่ตลาดโลกว่า

1"เสนอให้ช่วยชาวสวนยางรวม 4 ข้อ," สยามรัฐ. 28 สิงหาคม 2524.

2"Indonesia asks aid to cut loss from us rubber," Bangkok post. July 15, 1971.

"... เมื่อคราวก่อนนั้น รัฐบาลได้ประท้วงทันที ที่มีรายงานว่าสหรัฐอเมริกาให้คลัง สะสมระบายนางออกสู่ตลาด คราวนี้ยังสงสัยว่าเพราะเหตุไร กระทรวงการต่างประเทศจึงไม่ได้ยื่นคำประท้วงเหมือนที่ประเทศผู้ผลิตยางอื่น ๆ ที่ให้เอกอัครราชทูต ในวอชิงตันประท้วง หรืออาจจะเห็นว่าตอนที่สหรัฐอเมริการะบายนางออกมานั้น เอกอัครราชทูตไทยเดินทางกลับมากรุงเทพฯ เลยไม่มีผู้ที่จะทำการประท้วงแทน รัฐบาล..."¹

และเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางกระทรวงต่างประเทศก็ได้โต้ตอบว่า เรื่องการขยายเป็น เรื่องของกระทรวงเศรษฐกิจ ไม่ใช่เรื่องของกระทรวงต่างประเทศ²

จากปัญหาดังกล่าวก็ได้เป็นชนวนสำคัญ ที่นำไปสู่การแตกแยกกันเอง ระหว่างรัฐมนตรี และความยุ่งยากทางการเมืองในคณะรัฐบาล และเป็นประเด็นหนึ่งที่ จอมพลถนอม กิตติขจร ต้องหาทางออกด้วยการทำการรัฐประหารตัวเอง เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514³

กล่าวโดยสรุป การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล ได้มีผลกระทบสำคัญทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจ การพัฒนาระบบการผลิตและการค้าอย่างจริงจังของรัฐบาล โดยภาพรวมแล้ว ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจ และเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศมีความมั่นคง และขณะเดียวกันชาวสวนยางก็มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ย่อมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชน ในสังคมผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพารา สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวกและความรู้สึกมั่นคงในอาชีพของตน แต่การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลที่ไม่สามารถสนองตอบในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับยางพารา ให้สำเร็จผลอย่างทัน ท่วงทีได้ ก็เป็นปัจจัยที่มีผลเชื่อมโยงต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาลได้

¹"บุญชนะติงกระทรวงต่างประเทศที่ไม่ประท้วงสหรัฐ กรณีทุ้มยางสู่ตลาดโลกว่าชาติอื่นประท้วงทั้งนั้น," สยามรัฐ. 18 กรกฎาคม 2514.

²ณรงค์ พ่วงพิศ. การเมืองไทย : ความเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน. 2530. หน้า 334.

³แหล่งเดิม. หน้า 339.

บทที่ 5

บทสรุป

การทำสวนยางพาราในประเทศไทย เป็นความริเริ่มของพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ที่นำยางพารามาปลูกเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2444 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การผลิตรายางพาราเป็นสินค้าออกชดเชยแร่ดีบุกในเขตภาคใต้ ที่นับวันจะลดน้อยลงเรื่อยๆ ต่อมาเมื่อความต้องการใช้ยางพาราของประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีปริมาณเพิ่มขึ้นทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของยางพารา และมีการขยายพื้นที่การเพาะปลูกยางพาราไปสู่จังหวัดอื่น ในภาคใต้และภาคตะวันออกอีก 3 จังหวัด

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลช่วง พ.ศ. 2444-2503 รัฐบาลจึงเน้นการพัฒนาการผลิตยางพารา โดยการขยายพื้นที่การเพาะปลูกยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตของประเทศ แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญการศึกษาวิจัยและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตยางพารา เนื่องจากสภาพการแข่งขันด้านการค้ายางระหว่างยางพารากับยางเทียม หรือยางสังเคราะห์ ยังไม่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับยางพาราที่เห็นได้ชัดเจน จนกระทั่ง พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของยางพาราว่าเป็นพืชเศรษฐกิจสำหรับการส่งออกที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้ยางของโลกได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การผลิตยางพาราของไทย ยังมีการเพิ่มปริมาณการผลิตได้ในสัดส่วนที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตยางพาราอื่น ๆ เช่น มลายูและอินโดนีเซีย อีกทั้งการผลิตยางเทียมของประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ ก็มีปริมาณและคุณภาพสูงขึ้นด้วย ดังนั้น เพื่อให้การผลิตยางพาราของไทย สอดคล้องกับความต้องการใช้ยางของโลกและสภาพการแข่งขันทางการค้าภายในอนาคต รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 สำหรับการส่งเสริมให้มีการเพิ่มปริมาณการผลิตยางพารา และการลดต้นทุนการผลิตยางพาราของไทยให้ต่ำลง

การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 ของรัฐบาลได้เริ่มอย่างจริงจังใน พ.ศ. 2504 โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อช่วยเหลือด้านการเงินแก่เจ้าของสวนยางแบบให้เปล่า ในการเปลี่ยนแปลงยางพันธุ์พื้นเมืองหรือยางเสื่อมโรทรอบเป็นยางพันธุ์ดี อัน

จะส่งผลให้การผลิตรายการของไทยสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตได้สูงขึ้น และรัฐบาลได้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาอย่างระหว่าง พ.ศ. 2508-2518 จากการสนับสนุนด้านเงินทุนของกองทุนพัฒนาพิเศษสหประชาชาติ โดยการจัดตั้งศูนย์วิจัยการยางพาราใหญ่เป็นหน่วยงานปฏิบัติการด้านการวิจัย ฝึกอบรมและสาธิตและปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางวิชาการเกี่ยวกับการผลิตรายการของไทย เช่น การศึกษาทดลองด้านพันธุ์ยาง ระบบกรีดยาง การปราบวัชพืชและโรคที่ทำลายต้นยาง งานอุตสาหกรรมยางและงานเศรษฐกิจการยาง เพื่อสนับสนุนการปลูกแทนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการปรับปรุงพัฒนาการผลิตยางพาราของไทยให้ดีขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศผู้ใช้อย่าง

ใน พ.ศ. 2510 ปัญหาราคายางพาราตกต่ำอย่างรุนแรงได้มีผลกระทบสำคัญทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง รัฐบาลได้มีการดำเนินนโยบายยางพาราทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว การแก้ปัญหาระยะสั้นรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเรื่องภาวะราคายางพาราตกต่ำ ให้ทำหน้าที่ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาวะราคายางพาราตกต่ำ จากการเสนอแนะของคณะกรรมการฯ รัฐบาลก็ได้ประกาศลดภาษีและอากรขาออกสำหรับสินค้ายาง เพื่อให้พ่อค้ายางนำเงินส่วนที่ลดลง ไปเพิ่มราคาซื้อขายแก่ชาวสวนยาง จนทำให้ชาวสวนยางสามารถขายยางได้สูงขึ้นจากเดิมกิโลกรัมละ 60 ส.ต. แต่ปัญหาราคายางพารายังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตลอด รัฐบาลจึงมีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการศึกษาเรื่องภาวะราคายางพาราตกต่ำเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการแก้ไขภาวะราคายางพาราตกต่ำ และคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยางพาราตามลำดับ เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าวสามารถดำเนินการแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำได้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง สำหรับการแก้ปัญหาระยะยาวรัฐบาลก็ได้ดำเนินการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตยางแท่งที่มีมาตรฐานสากล ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกยางแท่งไปจำหน่ายต่างประเทศได้สำเร็จใน พ.ศ. 2513 และต่อมา พ.ศ. 2515 ยางแท่งซึ่งผ่านการทดสอบมาตรฐานจากห้องทดสอบของศูนย์วิจัยการยางพาราใหญ่โดยชื่อมาตรฐานว่า "ยางไทยทดสอบ" หรือ "TTR" ก็เป็นที่ยอมรับของประเทศผู้ใช้อย่างในต่างประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลก็ได้มีการดำเนินโครงการเร่งรัดการส่งเสริมการปลูกแทนระหว่าง พ.ศ. 2515-2523 เพื่อให้เจ้าของสวนยางทำการปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองหรือยางเสื่อมทรามด้วยยางพันธุ์ดี เพิ่มปริมาณขึ้น

ที่การปลูกแทนอย่างรวดเร็ว และสามารถทำให้ปริมาณผลผลิตยางของไทยทัดเทียมกับประเทศผู้ผลิตรายอื่น ๆ ของโลก อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตของเจ้าของสวนยางให้ต่ำลงโดยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น อันเป็นการลดความรุนแรงของความเดือดร้อนของเจ้าของสวน ที่สืบเนื่องจากปัญหาราคายางพาราตกต่ำได้

สำหรับการแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำในระยะยาว รัฐบาลได้ลงนามในข้อตกลงตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติของสมาคมประเทศผู้ผลิตรายชาติใน พ.ศ. 2519 และ พ.ศ. 2523 ก็ได้ลงนามตามสนธิสัญญาความร่วมมือเรื่องยางธรรมชาติของสหประชาชาติเพื่อสร้างเสถียรภาพราคายางพารา อันจะเป็นการสร้างความมั่นใจและหลักประกันด้านราคาผลผลิตของชาวสวนยาง อีกทั้งทำให้เจ้าของสวนยางที่ดำเนินการปลูกแทนตามโครงการเร่งรัดสงเคราะห์ปลูกแทนรัฐบาลมีความรู้สึกว่าเป็นการลงทุนที่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่าด้วย นอกจากนี้รัฐบาลก็ได้มีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยาง โดยการให้เจ้าของสวนยางปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและน้ำผลผลิตมารวมกันขาย เพื่อให้เจ้าของสวนยางสามารถสร้างอำนาจการต่อรองด้านราคายางกับพ่อค้ายางได้สูงขึ้น ซึ่งเป็นการลดความรุนแรงของความขัดแย้งระหว่างพ่อค้ายางและชาวสวนยางได้

แต่การดำเนินการขยายยางพาราของรัฐบาล ก็มีปัจจัยหลายประการอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการขยายยางพาราของรัฐบาลกล่าวคือ การที่รัฐบาลมีการแบ่งหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ร่วมกันรับผิดชอบด้านการผลิตและการค้ายางพาราหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดการทวงงานซ้ำซ้อนกัน และไม่สามารถดำเนินงานเกี่ยวกับยางพาราได้อย่างต่อเนื่องกัน อีกทั้งทำให้ขาดเอกภาพในการทำงานอย่างแท้จริง ระบบการค้ายางพาราภายในประเทศรัฐบาลก็ยังไม่สามารถจะควบคุมดูแลการเอารัดเอาเปรียบด้านราคายางของพ่อค้ายาง จากการขายผลผลิตของชาวสวนยางได้ทั่วถึงและรัดกุม นอกจากนี้ระบบการค้ายางพาราระหว่างประเทศไทยก็ยังคงอยู่ในสภาพของผู้ตามราคา ไม่สามารถจะกำหนดราคาซื้อขายยางภายในประเทศได้อย่างอิสระ เนื่องจากการผลิตรายการของไทยยังมีปริมาณต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับรายใหญ่ของโลก เช่น มาเลเซียและอินโดนีเซีย และผลผลิตยางส่วนใหญ่อาศัยตลาดต่างประเทศเป็นหลัก เพราะโรงงานผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศสำหรับรองรับผลผลิตภายในประเทศยังมีจำนวนน้อย และไม่มี การพัฒนาเท่าที่ควร จึงทำให้อำนาจการต่อรองด้านการค้ายางกับประเทศผู้นำเข้ายางมีน้อย การ

กำหนดราคาซื้อขายยางของไทยจึงต้องอิงราคาขายในตลาดโลกเป็นสำคัญ อีกทั้งสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย ก็เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญซึ่งมีการสร้างอำนาจการต่อรองในการกำหนดนโยบายด้านการค้ายางพาราของรัฐบาล เพราะเป็นองค์กรเอกชนที่เกิดการรวมตัวของพ่อค้าส่งออกยาง ดังนั้นการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล ที่ไม่เอื้อต่อผลประโยชน์ของพ่อค้าส่งออกยาง จึงมักจะเกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยอยู่เสมอ จนเป็นผลกระทบต่อการค้ายางภายในประเทศ รัฐบาลจึงมีการดำเนินนโยบายยางพาราที่ประนีประนอมกับสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทยมาตลอด เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งกับสมาคมพ่อค้ายางฯ ซึ่งอาจเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อชาวสวนยางโดยตรงได้

อนึ่ง การที่นโยบายต่างประเทศของรัฐบาล มีความผูกพันกับสหรัฐอเมริกาเกินไป โดยการต่อต้านการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ก่อน พ.ศ. 2518 เนื่องจากต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากสหรัฐอเมริกา ก็ทำให้ไม่สามารถทำการค้ายางพารากับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้จ่ายรายสำคัญของโลก นับเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้การค้ายางของไทยไม่สามารถขยายตลาดอย่างกว้างขวางออกไปได้ และเป็นผลเชื่อมโยงที่ทำให้เสียเปรียบเชิงการค้าต่อประเทศผู้ผลิตยางพารารายอื่น ๆ ด้วย

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับนโยบายขององค์การร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก เพื่อสร้างความสมดุลย์ระหว่างปริมาณความต้องการใช้ยางของโลกกับการผลิตยางพาราและยางเทียม ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินนโยบายด้านการผลิตและการค้ายางพาราของรัฐบาล ต้องขาดอิสระและอยู่ในขอบเขตที่จำกัด นอกจากนี้การคมนาคมขนส่งและการสื่อสารภายในประเทศที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการค้ายางพาราของไทย การคมนาคมขนส่งที่ไม่สะดวกได้ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการนำผลผลิตยางไปสู่ตลาดสูงขึ้น และกลายเป็นภาระของชาวสวนยาง เพราะพ่อค้ายางจะหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากราคารับซื้อจากชาวสวนยาง ส่วนการสื่อสารก็มีบทบาทสำคัญ ในการติดต่อการค้ายางพาราระหว่างประเทศ เพราะราคาขายจะมีขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นระบบการสื่อสารที่ไม่ทันสมัย อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการติดต่อการค้ายางระหว่างประเทศ และพ่อค้าส่งออกยางของไทยต้องเสียโอกาสทางการค้า อันจะนำไปสู่ความเสียหายของธุรกิจการค้ายางระหว่างประเทศได้ สื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนนับว่า

เป็นการสื่อสารสำคัญ ที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่ให้บริการข่าวสารแก่ชาวสวนยางให้สามารถรับทราบความเคลื่อนไหวของราคายาง และนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลเกี่ยวกับยางพาราได้ ดังนั้นการที่ชาวสวนยางรับบริการข่าวสารต่าง ๆ ใต้น้อย ก็เป็นอุปสรรคและปัญหาสำคัญในการดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลระหว่าง พ.ศ. 2504-2514 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของไทย กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจรายได้จากการส่งออกยางและภาษีอากรต่าง ๆ เกี่ยวกับยางพารา ได้สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางการคลังของประเทศเป็นอันมาก อีกทั้งเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับยางพาราให้สูงขึ้น อันเป็นผลให้สังคมของชาวสวนยางมีความสงบเรียบร้อย แต่การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาล ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับยางพาราให้สัมฤทธิ์ผลอย่างทันทั่วถึง ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานของผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับยางพารา และประสบความเดือดร้อนด้านค่าครองชีพในครอบครัวจนนำไปสู่ความวุ่นวายทางสังคม เช่น การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ และเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จากปัญหาดังกล่าวก็กลายเป็นปัญหาสำคัญซึ่งเป็นเงื่อนไขทางการเมือง จนทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลต้องสั่นคลอนและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยใน พ.ศ. 2514

จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า การดำเนินนโยบายยางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 นั้น การแก้ปัญหาระยะสั้นเกี่ยวกับภาวะราคายางพาราตกต่ำของรัฐบาลยังไม่สามารถดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างทันทั่วถึง เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยยังเน้นการผลิตยางพาราเพื่อการส่งออก ตลาดยางในต่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญต่อราคายางในประเทศไทย และเมื่อเกิดความผันผวนและความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง จนทำให้ตลาดยางของโลกลดปริมาณความต้องการใช้ยาง ย่อมเป็นผลกระทบต่อราคายางในประเทศให้ตกต่ำลง ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ รัฐบาลควรจะมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศให้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อรองรับผลผลิตยางพาราภายในประเทศเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ ให้มีปริมาณเกินครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมด เพราะจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคายางพาราภายในประเทศมีเสถียรภาพได้

อย่างไรก็ดีตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ก็ได้มีการกำหนดนโยบายอย่างพาราของรัฐบาล ให้มีการขยายพื้นที่การปลูกยางออกไปในพื้นที่ปลูกยางใหม่ บริเวณภาคตะวันออกเฉียงตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อปลูกยางพาราทดแทนพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังและปลูกยางพาราในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม อีกทั้งเป็นการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมให้เกษตรกรในบริเวณนี้มีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น อันเป็นผลต่อการสร้างงานและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายอย่างพาราของรัฐบาลของไทยที่สำคัญ ซึ่งแตกต่างกับนโยบายอย่างพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะประเด็นที่ควรพิจารณาแก่ผู้ที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าต่อไปว่า การดำเนินนโยบายอย่างพาราของรัฐบาลไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2525 มีการดำเนินนโยบายไปในทิศทางใด อีกทั้งเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการดำเนินนโยบายที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศชาติมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้นที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง กรมศิลปากร. เอกสารราชการที่ 5/15. การเพาะปลูกพืชต่าง ๆ (ร.ศ. 120-121).

_____. เอกสาร กส.13/323. พระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีขอให้อัดการพิมพ์ด้วยกเว้น การจ้างเพื่อบำรุงการเพาะปลูก 23 มกราคม ร.ศ. 128.

_____. เอกสาร พณ.0301.1/28. การปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาภายในความร่วมมือของ กองทุนพิเศษสหประชาชาติ (พ.ศ. 2508-2513).

_____. เอกสาร พณ.0301.1.4/5. มาตรการทางกฎหมายและทางปฏิบัติอันเกี่ยวกับ การค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน.

_____. เอกสาร พณ.0301.2/26. คณะกรรมการพิจารณาปัญหาเรื่องยาง (พ.ศ. 2512).

_____. เอกสาร พณ.0301.2/33. ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาทางการผลิตยางของ โครงการพัฒนายาง (พ.ศ. 2512-2513).

_____. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/1. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้ายาง พาราตกต่ำ (14 มีนาคม 2510 - 12 มิถุนายน 2511).

_____. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/2. คณะกรรมการแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ (7 ธันวาคม 2510 - 2 เมษายน 2512).

_____. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/2. การประชุมแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ (26 ธันวาคม 2511 - 2 เมษายน 2513).

_____. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/4. กรรมการยาง (22 มกราคม 2513 - 16 กรกฎาคม 2513).

_____. เอกสาร พณ.0301.11.9.4/5. การประชุมคณะกรรมการพิจารณาปัญหายางพารา ครั้งที่ 5/2514 (4 ธันวาคม 2513).

_____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/1. การจำหน่ายยางธรรมชาติจากมูลภัณฑ์สะสมทาง ยุทธปัจจัย (พ.ศ. 2504-2505).

- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/2. ข้อโต้เถียงเรื่องค่าระวางการขนส่งยาง (พ.ศ. 2504-2511).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/3. รายงานการประชุมการนำเศษยางจากอินโดนีเซียเข้ามารีดเป็นยางเครพ (2507).
- _____. เอกสาร พณ.0301/11.11.2/4. การจำหน่ายยางจากกองทุนยุทธปัจจัยของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2509).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/5. การประชุมระหว่างประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ (พ.ศ. 2510).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/5. การหาวิธีบรรเทาความเดือดร้อนเนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ (พ.ศ. 2510).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/7. การประชุมเรื่องการแก้ไขภาวะการค้ายางพาราตกต่ำ (พ.ศ. 2510-2511).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/8. การตั้งศูนย์กลางร่วมส่วนภูมิภาคสำหรับยางธรรมชาติในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (พ.ศ. 2512).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/9. รายงานการประชุมคณะศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (พ.ศ. 2512).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/10. การค้ายาง (พ.ศ. 2512-2513).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/11. สหรัฐอเมริกาประกาศลดระดับการสะสมยางพารา (พ.ศ. 2514).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/12. การประชุมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (พ.ศ. 2514).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/13. รายงานการประชุมคณะกรรมการทำงานของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติเกี่ยวกับการขนส่งทางเรือ (พ.ศ. 2514).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/14. ปัญหาเรื่องเรือขนส่งและการบรรจุยาง (พ.ศ. 2515).

- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง กรมศิลปากร. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/15. การประชุมองค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (พ.ศ. 2515).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.2/16. การประชุมสมัชชา ครั้งที่ 3 ของสมาคมผู้ผลิตยางธรรมชาติ ณ สิงคโปร์ (พ.ศ. 2515).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.14/50. เรื่องยาง (5 มีนาคม 2514-24 ธันวาคม 2518).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.15/19. การนำเศษจากอินโดนีเซียมารีดเป็นยางเครพ (16 มีนาคม 2507 - 9 มีนาคม 2509).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.11.15/59. กรรมวิธีผลิตยางแบบใหม่ (21-22 พฤศจิกายน 2510).
- _____. เอกสาร พณ.0301.11.15.3/16. เรื่องยาง (9 เมษายน 2509 - 22 ธันวาคม 2510).
- _____. เอกสาร อก.0201.2.2/2. รายงานการตรวจราชการภาคใต้ ของพลเอกจิตตินาวีเดลีเยอร์ รัฐมนตรีว่าการเกษตร วันที่ 20-25 พฤษภาคม 2507.

เอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว

- คณะกรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524). กรุงเทพฯ : เรื่องแสงการพิมพ์, 2520.
- _____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2524.
- ดำรงราชานุภาพ, หอสมุด กรมศิลปากร. "รายงานประชุมเทศบาลครั้งที่ 2 ร.ศ.129," เทศบาล. เล่ม 10. หน้า 289-290.
- "พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503," พระราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 77 ตอนที่ 73. หน้า 688-704. 6 กันยายน 2503.
- วิจิตรยาง, สถาบัน กรมวิชาการเกษตร. รายงานการประชุมสมัชชาของสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ครั้งที่ 2 ณ กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 3-7 กันยายน พ.ศ. 2514. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2514. อัดสำเนา.

วิจัยยาง, สถาบัน กรมวิชาการเกษตร. รายงานของคณะผู้แทนไทยไปร่วมประชุมสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ ครั้งที่ 1 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 14-16 ตุลาคม 2513. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2513. อัดสำเนา.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 - 2506 - 2509 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2507-2509). พระนคร : บริษัท ประชาช่าง จำกัด, 2507.

_____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514). พระนคร : สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2510.

_____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : สำนักงานทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2515.

เอกสารชั้นรอง

กรุงเทพ จำกัด, ธนาคาร. เศรษฐกิจจีนยุคสี่ทันสมัย. กรุงเทพฯ : ซีเคียวริตี้การพิมพ์, 2530.

กรุงเทพ จำกัด, ธนาคาร. รายงานการศึกษาพืชเศรษฐกิจของไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2528. อัดสำเนา.

_____. รายงานภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญ ปี 2524. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525. อัดสำเนา.

กลุ่มศึกษาปัญหาภาคใต้. วิกฤติการณ์ยางพาราไทย. กรุงเทพฯ : พันธมิตรปริทัศน์, 2525.

กลีกรไทย จำกัด, ธนาคาร. ยางพารา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2525.

กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, สำนักงาน. ฉบับพิเศษครบรอบ 30 ปี สกย. 6 ธันวาคม 2533. กรุงเทพฯ : เจ.เอ็น.ที., 2533.

_____. รายงานประจำปี 2523. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2523.

_____. รายงานประจำปี 2524. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป.

กองบรรณาธิการร่วมกับสงขลานครินทร์. "ยางใครกรีดใครรวย," แลใต้. 5(1) : 13;

พฤศจิกายน 2523 - มกราคม 2524.

การค้าภายใน, กรม. ยางพารา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2526, อัดสำเนา.

คณะกรรมการจัดงานวันอาหารโลกและงานฉลองครบรอบ 40 ปี เอฟ.เอ.โอ. 40 ปี แห่ง
ร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย และ เอฟ.เอ.โอ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,
2528.

คณะกรรมการเศรษฐกิจของธนาคารโลก. โครงการพัฒนาการของรัฐสำหรับประเทศไทย.

แปลจาก A Public Development Program for Thailand แปลโดย สุภาพ
ยศสุนทร และคนอื่น ๆ. พระนคร : กองการพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาล, 2503.

จิราภรณ์ สวัสดิ์รักษา. การวิเคราะห์โครงการรักษาเสถียรภาพราคาส่งออกของภูมิภาค
อาเซียน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
ถ่ายเอกสาร.

"จุดกำเนิดของการปลูกยางพาราในภาคใต้," แลใต้. 5(1) : 19; พฤศจิกายน 2523-
มกราคม 2524.

ฉัตรชัย โชตนาการ. การวิเคราะห์ความต้องการยางพาราไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

ชม แก้วประสิทธิ์. "การพัฒนาสวนยาง," หอการค้าไทย. 17(19) : 22; กันยายน
2506.

ณรงค์ พ่วงพิศ. การเมืองไทย : ความเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,
2530. อัดสำเนา.

ครุณี แก้วม่วง. พระยารัฐฐานประคิมธุมหิศภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) : ผู้นำการปกครอง
หัวเมืองไทยฝั่งตะวันตก พ.ศ. 2444-2456. ปรินต์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ตีรณ ไร่ศิริรมณี. เศรษฐกิจ : ความเปลี่ยนแปลงและพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เทพประทานพร, 2525.

ถนอม อานามวัฒน์. ประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของเอเชีย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สี่รุ้งการพิมพ์, 2523.

- ถวิล ไพรสงค์. "การแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำ," ข่าวกองทุนส่งเสริมการทาสวนยาง. 22(28) : 9-10; ตุลาคม-ธันวาคม 2527.
- ทิพย์วรรณ หอมกระหลบ. ไทยกับความช่วยเหลือของต่างประเทศ : การศึกษาเฉพาะกรณี ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2493-2519. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. ถ่ายเอกสาร.
- ทาทอง สิงคาลวนิช. "บทบาทในการพัฒนาการผลิตยางของกรมส่งเสริมการเกษตร," ใน รายงานสัมมนาเรื่อง การเร่งรัดการผลิตและการพัฒนาของประเทศไทย. หน้า 47. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2519.
- ไทยพาณิชย์ จำกัด, ธนาคาร. ตลาดยางธรรมชาติของไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2528. อัดสำเนา.
- นันทา โชติพุกกณะ. เหตุการณ์โลกปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2521. อัดสำเนา.
- นันทิกา จิรนคร และสุวรรณ ทิพย์กุล. ประวัติราคายางธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2518. อัดสำเนา.
- "บทบรรณาธิการนโยบายธุรกิจการยางของประเทศไทย," ยางพารา. 2(2) : 55; สิงหาคม 2524.
- บุญชนะ อัดถาวร. บันทึกของรัฐมนตรีเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- ประสิทธิ์ เปรนาวิน และคนอื่น ๆ. รายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องการปลูกยางแทน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2509. อัดสำเนา.
- ปรีดี โชติช่วง. "ยางพารา : ทองสีดาความหวังของใคร," พัฒนาชุมชน. 20(2) : 39; กุมภาพันธ์ 2524.
- ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงาน. งานพัฒนาการเกษตรประจำปี 2520. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2521.
- ผู้แทนสมาคมพ่อค้ายางแห่งประเทศไทย. "ระบบและวิธีค้ายางในประเทศไทย," ข่าวกองทุนส่งเสริมการทาสวนยาง. 16(2) : 14; เมษายน 2521.

- พนม นียม และสด วิปลาณุสาสน์. "ความเป็นมาของกลุ่มขายยาง ต.ตะโหนด อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 19(76) : 26; ตุลาคม 2524.
- "พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 และแก้ไขโดยพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2505, 2518 และ พ.ศ. 2530," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 26(101) : 20; มกราคม-มีนาคม 2531.
- พัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ. 2510-2511. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2511. อัดสำเนา.
- พัทยา สายหู. "ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของเศรษฐกิจการทำสวนยางของชาวบ้านใน จังหวัดชายแดนภาคใต้," ใน รวมบทความจากสมาคมสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2520-2521. หน้า 317. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- พัน มาลีวรรณ. "แผนพัฒนาฯ," หอการค้าไทย. 20(5) : 15; พฤษภาคม 2509.
- พิมล จิตต์หมั่น และคนอื่น ๆ. รายงานผลการสำรวจต้นทุนและรายได้จากการทำสวนยางของเกษตรกรผู้ทำสวนยางจังหวัดยะลา พ.ศ. 2506. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2508. อัดสำเนา.
- พุ่ม ศิริ. "การรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพและราคาของเจ้าของสวนยาง," ใน รายงานสัมมนาเรื่องการผลิตและการพัฒนาของประเทศไทย. หน้า 97. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2519.
- ภิญโญ ตันพิทยคุปต์. พระยาธิบดีประติษฐานิสรภักดี : นักปกครองตัวอย่าง. สงขลา : รายงานการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526. อัดสำเนา.
- ภูมิพิชญ์ (นามแฝง). "ใครคือบิดาแห่งยางพาราไทย," เคหการเกษตร. 7(92) : 35; กันยายน 2527.
- เมธินี จิระวัฒนา. "การทำสวนยางพาราของไทย," ใน ถลาง ภูเก็ต และชายฝั่งทะเลอันดามัน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ และเศรษฐกิจ. หน้า 193. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2532.

ยูพา เลขะกุล. การผลิตและการค้ายางพาราของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2512-2516.

วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524. อัดสำเนา.

รัตน์ เพชรจันทร์. ประวัติการเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง.

พระนคร : ม.ป.ท., ม.ป.ป. อัดสำเนา.

_____. ยางพารา. พระนคร : มงคลพิมพ์, 2514.

_____. "เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับองค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศกับยางพารา,"

ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 11(1) : 8-14; มกราคม 2516.

_____. "รถต้องการใช้จ่ายต่อไปอีกนาน," กลีกร. 42(3) : 261-263; พฤษภาคม 2512.

"ราคายางตกต่ำ," ข่าวสารการพาณิชย์. 37(9) : 20; 9 เมษายน 2513.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาดิน. เศรษฐกิจสาธารณสุขประชาชนจีน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2525.

วิชัย กุสกูล และคนอื่น ๆ. ที่ระลึกครบรอบ 10 ปี กรมวิชาการเกษตร. ธนประดิษฐ์
การพิมพ์., 2525.

วิจิต กาฬกาญจน์. นโยบายการผลิตและการค้ายางพาราในภาคใต้ของไทยระหว่าง พ.ศ.
2444-2503. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
ถ่ายเอกสาร.

วิจิต สุวรรณปรีชา. "การปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
17(4) : 27; ตุลาคม 2522.

_____. "ตลาดยางในประเทศไทย," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 22(88) :
40-44; ตุลาคม-ธันวาคม 2527.

_____. "บีตียางพารากับการกำเนิดยางพาราไทย," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำสวน
ยาง. 20(79) : 8; กรกฎาคม 2525.

วิทย์ ยอแสงรัตน์. ""การส่งเสริมการทำสวนยางในการจัดสร้างโรงงานยางแท่ง," ข่าว
กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 11(4) : 13; ตุลาคม 2516.

- วิโรจน์ กลั่นเปา. "ยาง," ใน เศรษฐกิจการเกษตรไทย. หน้า 158-166. กรุงเทพฯ :
กรุงสยามการพิมพ์, 2517.
- วีรบุษ วจนวาริรัตน์. การปลูกแทนกับการพัฒนาสวนยางของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517. อัดสำเนา.
- เศรษฐกิจการเกษตร, กอง. รายงานการศึกษาเรื่องการผลิต การตลาด และราคายางพารา
ในประเทศไทย พ.ศ. 2513 (ตอนที่ 1 การผลิตยางพารา). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,
2515. อัดสำเนา.
- _____. รายงานการศึกษาเรื่องศึกษาการผลิต การตลาด และราคายางในประเทศไทย
พ.ศ. 2513 (ตอนที่ 2 ตลาดและราคายางพารา). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2515.
อัดสำเนา.
- เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม. รายงานการศึกษายางแท่ง. กรุงเทพฯ : ช่างพาณิชย์, 2521.
- สมพร เทพสิทธิ์า. สินค้าออกกับความมั่นคงแห่งชาติ. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์,
2515.
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. ยางพารา. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2531.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการตลาดและนโยบายการเกษตร.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดหนึ่งเจ็ดการพิมพ์, 2528.
- สุภาพ ดีแท้. "สาเหตุของราคายางพาราตกต่ำปี 2524," ข่าวกองทุนสงเคราะห์การทำ
สวนยาง. 19(73) : 4-7; มกราคม 2524.
- สุวรรณ ทิพยกุล. การศึกษาเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์ยางธรรมชาติของประเทศไทยในปัจจุบัน
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2512. อัดสำเนา.
- _____. ข้อพึงสังเกตบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมยางธรรมชาติในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2514. อัดสำเนา.
- _____. ราคายางธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2518. อัดสำเนา.
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. "การทำสวนยาง : คติความเชื่อที่ไม่จำเป็นและเครื่องมือ," เมือง
โบราณ. 14(4) : 138-139; ตุลาคม-ธันวาคม 2531.

- เสริมลาภ วสุวัต. "โครงการพัฒนาจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ," กสิกร. 43(5) : 331; กันยายน 2513.
- _____. "อุตสาหกรรมการผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทย," กรมพัฒนาที่ดิน. 13(13) : 38-39; 1 เมษายน 2519.
- หมะ ยีหมะ. "ยางพาราหัวใจเศรษฐกิจของภาคใต้," ธุรกิจการค้า. 2(7) : 32; กรกฎาคม 2524.
- แห่งประเทศไทย, ธนาคาร. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2514. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2515. อัดสำเนา.
- _____. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2518. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2519. อัดสำเนา.
- _____. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2519. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- _____. ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2522. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2522. อัดสำเนา.
- _____. รายงานข่าวเศรษฐกิจและการเงิน. 3(1) : 9; 9 กุมภาพันธ์ 2494.
- _____. รายงานข่าวเศรษฐกิจและการเงิน. 2(48) : 6; 3 ตุลาคม 2495.
- อรณา คันธนะสกุล. การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการลงทุนจากการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- อารี ยิ่งเจริญ. ยิว-อียิปต์กับสันติภาพตะวันออกกลาง. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525. อัดสำเนา.

หนังสือพิมพ์

- "กรณีประกาศกฤษฎีกาการศึกในท้องที่ 8 จังหวัดภาคใต้," เดลินิวส์. 20 ธันวาคม 2510.
- "ขยายเวลาเคอร์ฟิวส้านเมืองนครฯ," บ้านเมือง. 18 พฤษภาคม 2520.

- "คณะรัฐมนตรีมีคำสั่งด่วนให้การปราบโจร 4 จังหวัดภาคใต้ให้ราบคาบ," สยามรัฐ. กันยายน 2512.
- "ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนายาง," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 5 กุมภาพันธ์ 2507.
- "ชี้เหตุราคายางตกต่ำลงมาก ปีที่แล้วเศรษฐกิจผลิตเพิ่ม," สยามรัฐ. 20 มิถุนายน 2515.
- "ชาวสวนยางนับแสนเดือดร้อนร้องกองทุนสงเคราะห์ฯ จักรวรรดิ," หลักเมือง. 30 กรกฎาคม 2508.
- "น.ศ.ภาคใต้ตั้งขบวนการปราบพวกหน้าขาว," สยามรัฐ. 6 มีนาคม 2517.
- "แนะรัฐประกันราคายาง," สยามรัฐ. 20 กรกฎาคม 2514.
- "เนื่องจากยกเลิกเก็บภาษีส่งออกยาง," ไทยรัฐ. 20 กุมภาพันธ์ 2511.
- "บุญชนะ ดึงกระทรวงต่างประเทศที่ไม่ประท้วงสหรัฐ กรณีทุบยางสู่ตลาดโลก ว่าชาติอื่นประท้วงทั้งนั้น," สยามรัฐ. 18 กรกฎาคม 2514.
- บุญชู พุดหอม. "สถานการณ์ยางพาราของประเทศไทยในปี 2512," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 3 มกราคม 2518.
- "ประกาศใช้ กม. ยกเลิก บว.53," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 10 มกราคม 2518.
- "ผอ.สงเคราะห์ยางสั่งสอบคอร์ปชั่นผู้ช่วยเหลือ," สยามนิกร. 21 พฤศจิกายน 2518.
- "ผอ.สงเคราะห์ชาวสวนยางเผย แต่สหรัฐยังไม่ยอมเลิกตัดราคา," ไทยรัฐ. 21 พฤศจิกายน 2510.
- "เผยพฤติการณ์มทุนสวนยาง รัฐบาลจ่าย 12 ล้านหายไปใน," หลักเมือง. 31 กรกฎาคม 2508.
- "พบห้องโหว่พัฒนาสงเคราะห์ยาง มี จนท.สมคบพ่อค้า," สยามนิกร. 19 เมษายน 2508.
- "ภาวะราคายางในตลาดดีขึ้น ไทยวางแผนช่วยชาวสวนยาง," ประชาธิปไตย. 21 มีนาคม 2517.
- "ไม่เลิกเก็บเงินสงเคราะห์สวนยาง เสนอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณช่วยอีก," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 21 ตุลาคม 2514.
- "ยางราคาตกสั่งแก้ไขปัญหาโจรผู้ร้ายชุกชุม," เดลินิวส์. 10 กันยายน 2510.

- "ราคายางสูงขึ้นหลังส่งขายจีนแดงงวดแรก," สยามรัฐ. 6 กันยายน 2518.
- "รายงานพิเศษ ผลการประชุมแก้ปัญหา ราคายางตกต่ำ จัดตั้งสมาคมผู้ผลิตยาง," ข่าวพาณิชย์ รายวัน. 6 ตุลาคม 2510.
- "เร่งสร้างทางภาคใต้ อนุมัติหาแร่ช่วยแรงงานว่างกรีดยาง ตัดผู้ขอสำรวจน้ำมันทะเลหลายราย," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 16 กันยายน 2510.
- "ร้องเรื่องยางพาราตกอีก," ไทยรัฐ. 18 สิงหาคม 2514.
- "ลงนามในแผนดำเนินการพัฒนาผู้เพิ่มผลผลิตยางธรรมชาติ," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 5 กุมภาพันธ์ 2507.
- "ลดภาษียางภาคใต้แล้ว," เดลินิวส์. 1 กันยายน 2514.
- สนอง สัจจผล. "เงินกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง," สยามรัฐ. 21 กันยายน 2514.
- "สวนยางกระบี่ ส.ส.," เดลินิวส์. 21 กันยายน 2514.
- ส. สวนยาง (นามแฝง). "งานกองทุนสงเคราะห์ชาวสวนยาง," สยามรัฐ. 16 เมษายน 2508.
- เสนอ สัมมัญตร. "ช่วยชาวสวนยางที่เดือดร้อน," สยามรัฐ. 4 พฤศจิกายน 2514.
- "เสนอให้ช่วยชาวสวนยางรวม 4 ข้อ," สยามรัฐ. 28 สิงหาคม 2514.
- "อนาคตยางไทย," ข่าวพาณิชย์รายวัน. 10 สิงหาคม 2513.
- อิสระธรรม (นามแฝง). "รัฐ ช่วยได้แบบนี้ศาลฎีกาช่วยตุลย์การค้าเสนอรัฐฯ ปลุกยางพันธุ์ดีสู้กับยางเทียมต่อไป," ประชาธิปไตย. 3 เมษายน 2510.
- Downey, Douglas W., et al. New Standard Encyclopedia. Vol.11. Chicaco : Standard Educational Corporation, 1969.
- "Indonesia asks aid to cut loss from us rubber," Bangkok Post. July 15, 1971.
- International Rubber Study. Rubber Statistical Bulletin. 25(9) : 3-4; June, 15, 1971.
- _____. Rubber Statistical Bulletin. 26(11) : 7-8; August, 1972.

International Rubber Study. Rubber Statistical Bulletin. 31(4) : 3-9;
January, 1977.

_____. Rubber Statistical Bulletin. 38(2) : 6-8; November, 1983.

"KL not fully pleased over stockpile plan," Bangkok Post. November 5,
1971.

ภาคผนวก

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

พระราชบัญญัติ

กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

พ.ศ. ๒๕๐๓

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สังวาลย์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

เป็นปีที่ ๑๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

โดยที่เป็นการสมควรจัดให้มีกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เพื่อช่วยเหลือเจ้าของสวนยางปรับปรุงสวนยางให้ดีขึ้น

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ต้นยาง” หมายความว่า ต้นยางพารา (*Hevea spp.*)

“ยางพันธุ์ดี” หมายความว่า ต้นยางพันธุ์ที่ให้เนื้อยางมีปริมาณสูงกว่าต้นยางพันธุ์ธรรมดา ซึ่งอธิบดีกรมกสิกรรมรับรองว่าเป็นยางพันธุ์ดี

“สวนยาง” หมายความว่า ที่ดินปลูกต้นยางมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่าสองไร่ แต่ละไร่มีต้นยางปลูกไม่น้อยกว่าสิบต้น และโดยส่วนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าไร่ละยี่สิบห้าต้น

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

“สวนขนาดเล็ก” หมายความว่า สวนข้าง^๑ทม^๒เนื้อที่^๓ไม่^๔เกิน^๕ห้า^๖ไร่

“สวนขนาดกลาง” หมายความว่า สวนข้าง^๑ทม^๒เนื้อที่^๓เกิน^๔ห้า^๕ไร่^๖ แต่^๗ไม่ถึง^๘สอง^๙ร้อย^{๑๐}ห้า^{๑๑}ไร่

“สวนขนาดใหญ่” หมายความว่า สวนข้าง^๑ทม^๒เนื้อที่^๓ตั้งแต่^๔สอง^๕ร้อย^๖ห้า^๗ไร่^๘ขึ้นไป

“เจ้าของสวนข้าง” หมายความว่า ผู้^๑ทำ^๒สวน^๓ข้าง^๔ และมี^๕สิทธิ^๖ได้รับ^๗ผลิต^๘ผล^๙จาก^{๑๐}ต้น^{๑๑}ข้าง^{๑๒}ใน^{๑๓}สวน^{๑๔}ข้าง^{๑๕}ที่^{๑๖}ทำ^{๑๗}นั้น

“ข้าง” หมายความว่า นาย^๑ข้าง^๒ แผ่น^๓ข้าง^๔ เกร^๕พ^๖ ข้าง^๗ก่อน^๘ เสร^๙ข้าง^{๑๐} หรือ^{๑๑}ข้าง^{๑๒}ใน^{๑๓}ลักษณะ^{๑๔}อื่น^{๑๕}ใด^{๑๖}อัน^{๑๗}ผลิต^{๑๘}ขึ้น^{๑๙}หรือ^{๒๐}ได้^{๒๑}มา^{๒๒}จาก^{๒๓}ส่วน^{๒๔}ใด^{๒๕}ๆ^{๒๖} ของ^{๒๗}ต้น^{๒๘}ข้าง^{๒๙}แต่^{๓๐}ไม่^{๓๑}รวม^{๓๒}ถึง^{๓๓}วัตถุประสงค์^{๓๔}ที่^{๓๕}ได้จาก^{๓๖}ข้าง

“การปลูกแทน” หมายความว่า การ^๑ปลูก^๒ข้าง^๓พันธุ์^๔ดี^๕ หรือ^๖ไม่^๗ย่น^๘ต้น^๙ชนิด^{๑๐}อื่น^{๑๑}แทน^{๑๒}ต้น^{๑๓}ข้าง^{๑๔}เก่า^{๑๕}ทั้ง^{๑๖}หมด^{๑๗}หรือ^{๑๘}บาง^{๑๙}ส่วน

“เจ้าพนักงานสงเคราะห์” หมายความว่า บุ^๑คคล^๒ซึ่ง^๓รัฐ^๔-มนตรี^๕แต่งตั้ง^๖ให้^๗เป็น^๘เจ้า^๙พนักงาน^{๑๐}สง^{๑๑}เคราะห์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะ^๑กรรม^๒การ^๓สง^๔เคราะห์^๕ การ^๖ทำ^๗สวน^๘ข้าง

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้^๑อำนวยการ^๒สำ^๓นักงาน^๔กองทุน^๕สง^๖เคราะห์^๗การ^๘ทำ^๙สวน^{๑๐}ข้าง

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งประกอบด้วยเงินสงเคราะห์ซึ่งส่งสมทบตามพระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการจัดทำสวนยางที่ได้ผลน้อยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ให้กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการสงเคราะห์การทำสวนยางตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจกระทำการใด ๆ ที่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคแก่วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ได้

ให้กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางมีสำนักงานแห่งใหญ่ในจังหวัดพระนครเรียกว่า “สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง”

มาตรา ๕ บุคคลใดส่งยางออกนอกราชอาณาจักร ต้องเสียเงินสงเคราะห์ตามระเบียบ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และตามอัตราที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นครั้งคราวในราชกิจจานุเบกษา โดยถือเกณฑ์ยางแผ่นรมควันเป็นมาตรฐานดังต่อไปนี้

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

(๑) ถ้าราคามาตรฐานของยางแผ่นรมควันอยู่ในระดับไม่เกินกิโลกรัมละสิบบาท ให้กำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ไม่เกินกิโลกรัมละห้าสิบบาท

(๒) ถ้าราคามาตรฐานของยางแผ่นรมควันสูงกว่ากิโลกรัมละสิบบาท จะกำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ไม่เกินกิโลกรัมละห้าสิบบาทหรือสูงกว่ากิโลกรัมละห้าสิบบาท โดยเพิ่มขึ้นอีกไม่เกินร้อยละสิบส่วนของราคาที่สูงกว่าสิบบาทนั้นก็ได้

ราคามาตรฐานของยางแผ่นรมควันดังกล่าวข้างต้น หมายถึงราคาซื้อขายกันภายในประเทศ ประกอบกับราคาซื้อขายกันในต่างประเทศ หรือราคาต่อปริมาณศุลกากรประกาศกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างประกอบกัน ยางอื่น นอกจากยางแผ่นรมควันและน้ายาง เช่น ยางเครพ ยางก้อน เศษยาง รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ที่ผู้ส่งออกต้องเสียโดยเฉพาะ ต่ำกว่าหรือสูงกว่าอัตราเงินสงเคราะห์ที่ผู้ส่งยางแผ่นรมควันออกต้องเสียก็ได้ แต่ในกรณีที่จะประกาศกำหนดอัตราสูงกว่า ห้ามมิให้กำหนดสูงกว่าร้อยละสิบของอัตราเงินสงเคราะห์สำหรับยางแผ่นรมควัน หากมิได้ประกาศระบุกำหนดอัตราไว้โดยเฉพาะ ให้ผู้ส่งออกเสียเงินสงเคราะห์ในอัตราเดียวกับยางแผ่นรมควัน

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

เงินสงเคราะห์ที่ผู้ส่งนํายางออกนอกราชอาณาจักรต้องเสียให้กำหนดตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) นํายางสดให้ถือเสมือนเป็นยางแผ่นรมควัน โดยให้ลดน้ำหนักลงร้อยละหกสิบห้าของน้ำหนักนํายาง

(๒) นํายางขุ่นให้ถือเสมือนเป็นยางแผ่นรมควัน โดยลดน้ำหนักลงร้อยละสี่สิบของน้ำหนักนํายาง

ยางที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อเป็นตัวอย่าง ซึ่งมีน้ำหนักไม่เกินห้ากิโลกรัม หรือยางที่กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ส่งเพื่อประโยชน์ใดๆ อันมิใช่เพื่อการค้า จะมํานํานักเท่าใดก็ตาม ไม่ต้องเสียเงินสงเคราะห์

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีมํานาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้งดการเรียกเก็บเงินสงเคราะห์จากบุคคลผู้ส่งยางออกนอกราชอาณาจักรซึ่งต้องเสียตามมาตรา ๕ ได้โดยกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้จะงดเว้นการเรียกเก็บสำหรับยางทุกชนิดหรือเฉพาะบางชนิดก็ได้

มาตรา ๗ เงินสงเคราะห์ที่เก็บได้ตามมาตรา ๕ ให้ส่งสมทบกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และให้ใช้จ่ายในกิจการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยเฉพาะ

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

มาตรา ๘ ผู้จะได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นเจ้าของสวนยางที่มต้นยางอายุกว่าสิบห้าปีขึ้นไป หรือ ต้นยางทรุดโทรมเสียหาย หรือต้นยางที่ได้ผลน้อย

การสงเคราะห์ต้องจัดทำด้วยการปลูกแทน และจะสงเคราะห์ประการอื่นเพื่อประโยชน์ในการปลูกแทน โดยจำให้แก่เจ้าของสวนยางซึ่งขาดพันธุ์ ปลูกไม่ยืนต้น ปลูกพืช ปุ๋ย เครื่องมือเครื่องใช้ จัดบริการอย่างอื่นช่วยเหลือ หรือ จ่ายเงินให้ก็ได้ ทั้งนี้ จะจัดให้ได้อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ส.ย.” ประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิบดีกรมกสิกรรม และผู้อำนวยการกองการยาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน

คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๘๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

คณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือบุคคล
อื่นเป็นเลขานุการคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๑๐ ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสองปี ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการอื่นก็ได้

มาตรา ๑๑ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีลงมติให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

สามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เล่ม ๑๗ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

เมื่อประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการแทน

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ดำเนินกิจการสงเคราะห์การทำสวนยาง

เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๘๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

(๒) วางข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานและการเงิน เพื่อดำเนินการสงเคราะห์การทำสวนยางโดยอนุมัติรัฐมนตรี

(๓) วางข้อบังคับโดยอนุมัติรัฐมนตรี ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การตัดเงินเดือน การลดขั้นเงินเดือน วินัยของพนักงาน ตลอดจน กำหนดอัตรา ตำแหน่ง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าบ้านหรือที่พัก ค่าทดแทน และเงินที่ควรจ่ายอย่างอื่น

คณะกรรมการจะมอบอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างให้ผู้อำนวยความสะดวกดำเนินการก็ได้ โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือระเบียบตาม (๒)

มาตรา ๑๔ ประธานกรรมการ กรรมการ และเลขานุการ คณะกรรมการ อาจได้รับค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่าใช้จ่าย และค่าตอบแทน หรือเบย์ประชุม ตามที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยความสะดวกด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ผู้อำนวยความสะดวกได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินเดือนมีอัตราตามที่

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

คณะกรรมการกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี และ
ได้รับประโยชน์อื่นที่พนักงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์
การทำสวนยางพึงได้รับนั้นด้วย

มาตรา ๑๖ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการ
ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจบังคับ
บัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง

ในเมื่อผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้รักษาการแทน

ให้ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการมีอำนาจและหน้าที่อย่าง
เดียวกับผู้อำนวยการ เว้นแต่อำนาจและหน้าที่ของผู้อำนวยการ
ในฐานะกรรมการ

มาตรา ๑๗ ในกิจการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้
อำนวยการเป็นตัวแทนของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
และเพื่อการอื่น ผู้อำนวยการจะมอบให้บุคคลใด ๆ ปฏิบัติการ
บางอย่างแทนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินสงเคราะห์ที่เก็บ
ได้ตามมาตรา ๕ ดังต่อไปนี้

เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๘๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

(๑) จำนวนร้อยละห้าสำหรับใช้จ่ายในการดำเนินงาน
 ค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับกิจการยาง ในอันที่จะเป็นประโยชน์
 แก่เจ้าของสวนยางโดยเฉพาะ มอบไว้ให้แก่กรมกสิกรรมเป็น
 งวด ๆ ตามที่รัฐมนตรีกำหนด เงินที่กรมกสิกรรมได้รับนี้
 มิให้ถือว่าเป็นรายรับตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(๒) จำนวนไม่เกินอัตราร้อยละห้า เป็นค่าใช้จ่ายในการ
 บริหารงานการสงเคราะห์การทำสวนยาง หากเงินจำนวนที่
 ตั้งไว้ไม่พอจ่ายในงานต่าง ๆ ดังกล่าว ให้รัฐบาลตั้งรายจ่าย
 เพิ่มเติมในงบประมาณประจำปีตามความจำเป็น

(๓) จำนวนเงินนอกจาก (๑) และ (๒) เป็นเงินที่
 จัดสรรไว้เพื่อสงเคราะห์เจ้าของสวนยางตามพระราชบัญญัติ
 หักสน และจะจ่ายเพื่อการอื่นใดมิได้

มาตรา ๑๕ เงินสงเคราะห์ที่ได้จัดสรรไว้เพื่อสงเคราะห์
 เจ้าของสวนยางตามมาตรา ๑๔ (๓) นั้น แต่ละปี ให้แบ่งส่วน
 สงเคราะห์เจ้าของสวนยางตามประเภทของสวนยางดังต่อไปนี้

ประเภทสวนขนาดใหญ่	ร้อยละสิบ
ประเภทสวนขนาดกลาง	ร้อยละยี่สิบ
ประเภทสวนขนาดเล็ก	ร้อยละเจ็ดสิบ

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

แต่ถ้าสวนประเภทใดประเภทหนึ่ง มีผู้ได้รับการสงเคราะห์น้อยกว่าส่วนที่กำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณำส่วนที่เหลือไปเพิ่มให้แก่สวนประเภทอื่นได้ ในกรณีเช่นว่านี้มีให้นำอัตราส่วนเงินสงเคราะห์ที่กำหนดไว้ข้างต้นมาใช้บังคับ

เจ้าของสวนยางประเภทเดียวกันอาจได้รับการสงเคราะห์มากน้อยกว่ากัน หรืออาจได้รับการสงเคราะห์ก่อนหลังกัน หรืออาจไม่ได้รับการสงเคราะห์ก็ได้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการจัดสรรตามกำลังเงินสงเคราะห์ที่จัดสรรไว้ และโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะพึงได้จากการเพิ่มปริมาณผลจากต้นยางเป็นส่วนรวม

การที่เจ้าของสวนยางรายใดไม่ได้รับการสงเคราะห์ตามวรรคก่อน ย่อมไม่เป็นเหตุให้เสียสิทธิในการที่จะได้รับการสงเคราะห์ในปีต่อ ๆ ไป

มาตรา ๒๐ เจ้าของสวนยางผู้ใดประสงค์จะขอรับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ต่อเจ้าพนักงานสงเคราะห์ประจำท้องที่ที่สวนยางนั้นตั้งอยู่ ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ขอรับการสงเคราะห์เป็นผู้ทำสวนยางในที่ดินที่ตนเช่าหรืออาศัยบุคคลอื่น ผู้ขอรับการสงเคราะห์ต้องแสดง

เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๘๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

ต่อเจ้าพนักงานสงเคราะห์ให้เป็นที่พอใจด้วยว่า ผู้ให้เช่าหรือ
ผู้ให้อาศัยได้ให้ความยินยอมในการที่ตนขอรับการสงเคราะห์
ด้วยแล้ว

เพื่อประโยชน์ในการสำรวจตรวจสอบของคณะกรรมการ
ในการพิจารณาให้การสงเคราะห์ ผู้รับการสงเคราะห์ต้อง
อำนวยความสะดวกและปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ
หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความจำเป็น

มาตรา ๒๑ เจ้าของสวนยางซึ่งสวนยางนั้นมีขนาดไม่เกิน
สิบห้าไร่ อาจขอรับการสงเคราะห์ด้วยการสร้างสวนยางขึ้นใหม่
ด้วยยางพันธุ์ดีมีขนาดเกินสิบห้าไร่ก็ได้ ในกรณีดังกล่าวนี้ ให้
ถือว่าเป็นการขอรับการสงเคราะห์เพื่อการปลูกแทนตาม
พระราชบัญญัตินี้ แต่การสงเคราะห์ที่จะพึงได้รับให้มีปริมาณ
เพียงเท่าที่พึงได้รับสำหรับสวนยางที่มีอยู่แล้วเท่านั้น

มาตรา ๒๒ เจ้าของสวนยางผู้ได้รับการสงเคราะห์ตาม
พระราชบัญญัตินี้ไม่ปฏิบัติตาม หรือฝ่าฝืนกฎกระทรวง ข้อ
บังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของคณะกรรมการหรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมี
อำนาจสั่งให้ระงับการสงเคราะห์เสียได้

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

มาตรา ๒๓ เงินสงเคราะห์ที่เจ้าของสวนยางได้รับ
สงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสีย
ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมใด ๆ

มาตรา ๒๔ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
กรรมการ เจ้าพนักงานสงเคราะห์ และบุคคลที่ได้รับมอบหมาย
เป็นหนังสือจากคณะกรรมการ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสวนยางที่เจ้าของสวนยางขอรับการ
สงเคราะห์ และที่ดินต่อเนื่องกับสวนยางนั้น เพื่อทำการ
สำรวจตรวจสอบและรังวัด

(๒) มีหนังสือเรียกเจ้าของสวนยางผู้ขอรับการสงเคราะห์
และบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุควรเชื่อว่าอาจให้ข้อเท็จจริงใด ๆ
เกี่ยวแก่การที่จะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติการตามพระราช-
บัญญัตินี้ มาให้ถ้อยคำ

(๓) มีหนังสือเรียกให้บุคคลดังกล่าวใน (๒) ส่งหรือ
แสดงเอกสารใด ๆ อันมีเหตุควรเชื่อว่าจะ เป็นประโยชน์แก่
การปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วัน
สิ้นปีปฏิทินทุกปี ให้คณะกรรมการจัดทำบัญชีแสดงฐานะ

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

การเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของคณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดิน และทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานเสนอ
ต่อรัฐมนตรี

ให้รัฐมนตรีจัดให้มีการประกาศบังคับ และรายงาน
ดังกล่าวในวรรคก่อน ในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

มาตรา ๒๖ ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยง
ไม่เสียเงินสงเคราะห์ตามมาตรา ๕ หรือเพื่อเสียเงินสงเคราะห์
น้อยกว่าที่ควรเสีย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินสิบเท่าของเงินสงเคราะห์ที่ยังต้องชำระ แต่ต้อง
ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เงินค่าปรับตามมาตรา ๕ ให้ถือว่าเป็นเงินสงเคราะห์ที่เก็บ
ได้ตามมาตรา ๕ และให้นำส่งสมทบกองทุนสงเคราะห์การทำ
สวนยาง

มาตรา ๒๗ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่
กรรมการ เจ้าพนักงานสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย
จากคณะกรรมการในการปฏิบัติการตามมาตรา ๒๔ (๑) หรือ
ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกซึ่งบุคคลดังกล่าวได้เรียกตามมาตรา
๒๔ (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือ
ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๖ กันยายน ๒๕๐๓

มาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงาน-
สงเคราะห์และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราช-
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ศ. ธนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ
โดยที่สวนยางในประเทศไทยส่วนมากเป็นส่วนเช่า และเป็นยางที่มีใช้ยาง
พันธุ์ดี เป็นเหตุให้การผลิตยางไม่ได้ผลตามที่ควรจะได้ และโดยที่การ
แก้ไขสภาพที่เป็นอยู่ดังกล่าวให้ดีขึ้น ต้องกระทำด้วยการปลูกยางพันธุ์ดี
แทนยางเก่า จึงสมควรให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนขึ้นเพื่อใช้จ่ายในการนี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายประดิษฐ์ ชื่อสกุล นวลแก้ว

เกิดวันที่ 18 เดือน ตุลาคม พุทธศักราช 2502

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 122 หมู่ 11 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมือง
จังหวัดพัทลุง 93000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดตะโหมด (หมื่นคณาสุธรรม) อำเภอตะโหมด
จังหวัดพัทลุง 93160

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2517 ม.ศ. 3 จากโรงเรียนพัทลุง จังหวัดพัทลุง

พ.ศ. 2521 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสงขลา

พ.ศ. 2522 พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

พ.ศ. 2525 กศ.บ. จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

พ.ศ. 2536 กศ.ม. จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นรบาย่างพาราของรัฐบาลไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504-2524

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์
กุมภาพันธ์ 2536

เสรี และการคมนาคมขนส่งและการสื่อสารระหว่างประเทศและภายในประเทศที่ล้ำสมัย ก็ล้วน
เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินนโยบายทางพาราของรัฐบาล ที่ขาด
ประสิทธิภาพและได้ผลไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

กล่าวโดยสรุป นโยบายทางพาราของรัฐบาลไทยระหว่าง พ.ศ. 2504-2524 มีส่วนส่งเสริม
เสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ แต่ก็มีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการ
เมืองของรัฐบาลด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ศ. 2514

ปริญญาโทฉบับนี้ มุ่งศึกษานโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพาราในประเทศไทย ตั้งแต่การเริ่มดำเนินการปลูกแทนยางพันธุ์พื้นเมืองหรือยางเสื่อมโทรมด้วยยางพันธุ์ดีใน พ.ศ. 2504 ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 จนถึง พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) และก่อนที่รัฐบาลจะดำเนินนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่ใหม่ นอกเหนือจากพื้นที่เดิมที่มีเพียง 17 จังหวัด ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

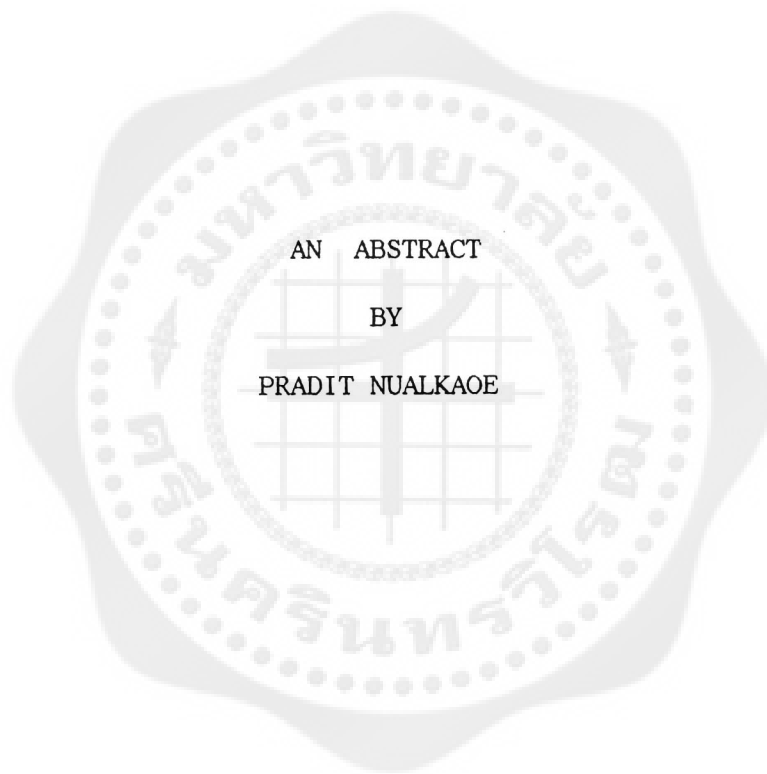
จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการผลิตและการค้ายางพาราของไทยช่วง พ.ศ. 2504-2524 นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ชาวสวนยางส่วนใหญ่อยังผลิตยางพาราที่มีคุณภาพและผลผลิตต่อไร่ต่ำ และการที่ราคายางพาราในตลาดโลกมีการขึ้นลงตลอดเวลา ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของโลก ซึ่งเป็นผลกระทบให้ราคายางพาราในประเทศขาดเสถียรภาพ และทำให้ผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับยางพาราของไทยต้องประสบความเดือดร้อน

นโยบายยางพาราของรัฐบาลไทย ช่วง พ.ศ. 2504-2524 เน้นการผลิตยางพาราที่มีคุณภาพดี และเพิ่มปริมาณการผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น โดยการส่งเสริมการผลิตยางแท่ง การเร่งรัดการสงเคราะห์ปลูกแทน และจัดตั้งศูนย์วิจัยการยางขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ ในการดำเนินนโยบายแก้ปัญหาการผลิตยางพาราของรัฐบาล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับด้านการค้ายางพารา รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายแก้ปัญหาการค้ายางพารา ให้มีเสถียรภาพในระยะยาว โดยการร่วมมือกับสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ และองค์การความร่วมมือพัฒนาการค้าแห่งสหประชาชาติ ตามโครงการรักษาเสถียรภาพราคายางธรรมชาติ รัฐบาลสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มขายยางของเจ้าของสวนยาง เพื่อลดจำนวนพ่อค้าคนกลางในระบบการค้ายางภายในประเทศและแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหายางพารา เพื่อแก้ปัญหาการค้ายางพาราตกต่ำที่เกิดขึ้น ให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

แต่การที่รัฐบาลไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตและการค้ายางพาราที่เป็นเอกภาพ ระบบการค้ายางพาราระหว่างประเทศและภายในประเทศ ที่เปิดโอกาสให้ผู้ซื้อขายเอารัดเอาเปรียบผู้ผลิตยาง นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลที่ไม่เอื้อต่อการขยายตลาดยางของไทยอย่าง

THE RUBBER POLICY OF THAI GOVERNMENT DURING 1961-1981

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master of Education Degree in History
at Srinakharinwirot University

February 1993

The objective of this thesis is to study the government policy on rubber production and trade in Thailand since replanting the better family of rubber instead of the native and old ones in 1961 according to the Rubber Tree Planting Welfare Fund Act of 1960 until 1981, which is the last year of the 4th National Economics and Social Development Plan (1977-1981) and is before supporting the newly area to plant rubber trees besides the original area in 17 provinces according to the 5th National Economics and Social Development Plan (1982-1986).

As researched, the problem of rubber production and trade in Thailand during 1961-1981 was mostly result from the production of low quality and less product of rubber per Rai. Moreover, the unstability of rubber price in the world market which was flexible according to internationally economic, social and political changes has caused unstability to the rubber price in the country and troublesome to those who related to the rubber production in Thailand.

Thai Government policy on rubber from 1961 to 1981 emphasized on the producing of good quality rubber and increasing of production per Rai. Consequently, the government encouraged the rubber-planting owners to produce Block Rubber and promoted the replanting of good family of rubber. Also, the Haad-Yai Rubber Research Center was established in order to support the efficiency of the government policy in solving the rubber production.

For rubber trade, the government had operated the stability of rubber price for the long-term period by cooperating with the Association of the Natural Rubber Producing Countries and United Nations Conference

on Trade and Development. To follow the Natural Rubber Price Stabilization Scheme, the government supported the rubber-planting owners to form the trading groups in order to reduce the middle men in the internal trade system. Also, the Rubber Price Solving Committee was appointed in order to solve the low-price problem efficiently and continually.

However, since the government had not set up any organization to pay responsibility for rubber production and trade, the international and internal rubber trade system then offered the traders a chance to take advantage over the rubber producers. Furthermore, the Thai foreign policy which did not boost the independent expanding of Thai rubber market, and the out of date of international and internal communication and transportation also caused obstacles and problems to the government policy, which, as a reason, had no efficiency and productivity.

As a summary, Thai government rubber policy between 1961-1981 helped to support the national economic and social stability, but it also caused impact on political stability to the Thai government particular in 1971.